

**TEXT PROBLEM
WITHIN THE
BOOK ONLY**

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200933

UNIVERSAL
LIBRARY

ಮೊದ್ಲಣ ಕವಯಿ

ಶ್ರೀರಾಮಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಂ

ಸಂಪಾದಕ

ಎಸ್. ವಿ. ಪರಮೇಶ್ವರಭಟ್ಟ

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಬಿ.ಎಂ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆ
ಮೈಸೂರು

ಮಾಡಿರಬೇಕು. ಗದ್ದೆ ಹೊಲ ತೋಟ ಕೆರೆ ಕಟ್ಟಿ ಕಾಲುನೆ ಹೊಳೆ ಕಡಲು ಗುಡ್ಡ ಘಟ್ಟ ಬೆಟ್ಟ ಕಾಡು ಕಣಿವೆ—ಮುಂತಾದ ಪ್ರಕೃತಿಯ ನೋಟಗಳು ಕವಿಗೆ ವಿಸ್ಮಯಕಾರಕವಾಗಿ ಕಂಡಿರಬೇಕು. ಜೊತೆಗೆ ಆಗಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಉತ್ಸವಗಳು, ನೆರೆಯ ಊರಿನ ಜಾತ್ರೆ, ಪರಿಷ್ಕರಣೋತ್ಸವಾದಿಗಳು, ಹರಿಕಥೆ, ಪುರಾಣಪ್ರವಣ, ಭಾಗವತಸಂಕೀರ್ತನೆ, ರಾಮಾಯಣಪಾರಾಯಣ ಮುಂತಾದವುಗಳು, ಉಗಾದಿ, ಗೌರಿ-ಗಣೇಶನವರಾತ್ರಿ, ದೀಪಾವಳಿ, ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಮುಂತಾದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳು ಈ ಬಾಲಕನ ಹೃದಯವನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಡಿರಬೇಕು. 'ಈ ವಿಧವಾದ ಶಾಲೆಯ, ಸೃಷ್ಟಿಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ತ್ರಿಕೂಟಾಚಲದ ಮೇಲೇರಿ ಬಂದ ಜ್ಞಾನ ಭಾಸ್ಕರನ ಉದಯೋನ್ಮುಖ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ತಾನೆ ಬಾಲಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣನ ಸುಸ್ತುಕವಿಹೃತ್ಪದ್ಮ ದಳದಳದಳದಳ ವಿಕಸಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿರಬೇಕು.'^೧

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ನಂದಕೀಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಮುಂದಿನ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಬಾಲಕ ಉಡುಪಿಗೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿ ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷ ಕಲಿತನು. ಅಮೇಲೆ ಒಡತನದ ದೆಸೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿದನು. ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವಷ್ಟು ಇಂಗ್ಲಿಷನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಲಿಯತೊಡಗಿದನು. ಇದರ ಮೇಲೆ ಉಡುಪಿ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳಿಗೆ ಪದೇ ಪದೇ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟನು. ಯಕ್ಷಗಾನದ ವೇಷ, ಹಾಡು, ಕುಣಿತ ಇವು ಈ ಹುಡುಗನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದವು. ತಾನೂ ವೇಷ ಕಟ್ಟಿ ಕುಣಿದನು. ಹಾಡು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಡಿದನು. ನಗೆ ನುಡಿಯ ಭೂಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣ ನಾಗುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಯಕ್ಷಗಾನಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನೂ ಪಡೆದನು.

ಮುಂದೆ ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದ ಈ ಹುಡುಗನನ್ನು ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಸ್ಕೂಲಿನ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರು ಅಂಗಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಶ್ರಮ

೧ ಇದೇ ಲೇಖಕನು ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ 'ಆದ್ಯತರಾಮಾಯಣ'ದ ಪೀಠಿಕೆ ನೋಡಿ.

ಗಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮದರಾಸಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಈತ ಅಂಗಸಾಧನೆಯ ಜೊತೆಗೆ ತಮಿಳು ಮಲೆಯಾಳಿ ಭಾಷಾಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಪರಿಚಯ ವನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀ ಎಚ್. ನಾರಾಯಣರಾಯರು, ಶ್ರೀ ಬೆನಗಲ್ ರಾಮರಾಯರು ಮುಂತಾದವರ ಸಹಾಯದಿಂದ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅನೇಕ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮದರಾಸಿನಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಮೇಲೆ ಉಡುಪಿಯ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣನಿಗೆ ವ್ಯಾಯಾಮ ಶಿಕ್ಷಕನ ಕೆಲಸ ದೊರೆಯಿತು. 'ಸಂಬಳ ತಿಂಗಳ ಮೂವತ್ತು ದಿನಗಳೂ ದುಡಿದರೆ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ!'

ಈ ಕವಿ ಅಂಗಸಾಧನೆಯ ಶಿಕ್ಷಕನಾಗಿ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದು ೧೮೮೯ನೆಯ ಮೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ. ಈ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸು|| ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದನೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಳಲಿ ಸುಬ್ಬರಾಯರೆಂಬ ಅದೇ ಬಾಲೆಯ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರೊಬ್ಬರು ಇವನಿಗೆ ಗುರುವಾಗಿ ದೊರೆತರು. ಸುಬ್ಬರಾಯರೂ ಗ್ರಂಥಕರ್ತೃಗಳೂ. ಅವರು ತಾವು ರಚಿಸಿದ ಕೃತಿಗಳನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಸ್ವಕೀಯ ಪುಸ್ತಕಭಂಡಾರದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಓದಲು ಕೊಟ್ಟರು. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣನು ಅನೇಕ ಯಕ್ಷಗಾನಗಳನ್ನು ಓದಿದನು. ತನಗೂ ಅಂತಹ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಅಭಿಲಾಷೆಯುಂಟೆಂದು ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಂಡನು. ಗುರುಗಳು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿ ಸಂಸ್ಕೃತದ ರತ್ನಾವಳಿ ನಾಟಕದ ಕಥಾನಕವನ್ನು ಹೇಳಿ ಬರೆಯಿಸಿದರು. ಮಳಲಿ ಗುರುಗಳ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ 'ರತ್ನಾವತೀ ಕಲ್ಯಾಣ' ಎಂಬ ತನ್ನ ಚೊಚ್ಚಲು ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ಕವಿಯಾದನು.

ಮುಂದೆ 'ಕುಮಾರವಿಜಯ' ಎಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ಯಕ್ಷಗಾನವನ್ನು ಬರೆದು ಸಂಸ್ಕೃತ ಅದ್ಭುತರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ಓದಿ ಅದನ್ನು ಹಳಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಕೃತಿಯನ್ನಾಗಿ ರಚಿಸಲು ತೊಡಗಿದನು. ಈ ನಡುವೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಹಳಗನ್ನಡಗಳ ಕಾವ್ಯನಾಟಕಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದನು. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು ಒಂದು ತಪಸ್ಸೆಂಬಂತೆ ಕೈಕೊಂಡನು.

ಮುಂದೆ ಮಳಲಿಯವರಿಗೆ ಕುಂದಾಪುರಕ್ಕೆ ವರ್ಗವಾದಾಗ ೧೮೯೨ನೆ

ಮಾರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣನೂ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಅದೇ ಊರಿಗೆ ವರ್ಗ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಕನ್ನಡ 'ಅದ್ಭುತರಾಮಾಯಣ'ವೆಂಬ ಗದ್ಯ ಕಾವ್ಯ ಈ ವೇಳೆಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಿಯಾಯಿತು. ೧೮೯೫ನೆ ಮಾರ್ಚಿ ೨ರಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಅನ್ಯೋತ್ಕೃಷ್ಟವೆಂಬ ಸೋಗಿನಲ್ಲಿ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಮೈಸೂರಿನ ಕಾವ್ಯಮಂಜರಿ ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ಮುದ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ೧೮೯೫ನೆ ಜುಲೈ ತಿಂಗಳ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಣ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಯವಾಯಿತು.

ಈ ವೇಳೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಬವುಲಾಡಿ ವೆಂಕಟರಮಣ ಹೆಬ್ಬಾರರು ಎನ್ನುವ ವಿದ್ವಾಂಸರೊಬ್ಬರ ಪರಿಚಯಲಾಭ ದೊರೆಯಿತು. ಈ ಮಹನೀಯರಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣನು ತಾನು ಕನ್ನಡ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲು ತೊಡಗಿದ್ದ 'ರಾಮಾಯಣಮೇಧ' ಎಂಬ ದೊಡ್ಡ ಗ್ರಂಥದ ಮೊದಮೊದಲಿನ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಓದಿ ಹೇಳಿದನಂತೆ. ಹೆಬ್ಬಾರರು ಪದ್ಯಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುವ ರಸಹೀನತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯದ ಶಬ್ದರೂಪಗಳಿಗೆ ಅಧಾರಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ಬಂದರಂತೆ. ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಹೆಬ್ಬಾರರನ್ನು ಸಂಧಿಸಿದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಆ ರಾಮಾಯಣ ಮೇಧದ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಓದಿದನಂತೆ. ಆಗ ಅವರು ಖಡಾಖಡಿಯಾಗಿ 'ನೀವು ಹೀಗೆ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಭಂದಸ್ಸಿನ ಗೊಡವೆ ಬಿಟ್ಟು ವಚನ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೆ ಏಕೆ ಬರೆಯಬಾರದು' ಎಂದು ಕೇಳಿದರಂತೆ. ಮತ್ತೆ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಸಂಧಿಸಿದಾಗ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣನು ತನ್ನ ಅಚ್ಚಾದ ಅದ್ಭುತರಾಮಾಯಣದ ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನು ಹೆಬ್ಬಾರರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಅವರು ಓದಿನೋಡಿ ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟರಂತೆ. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಸಂಧಿಸಿದಾಗ ರಾಮಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮುಗಿಯಿತೆಂದೂ ಮುಂದಿನ ಭಾಗವನ್ನು ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವೆನೆಂದೂ ಈ ಕವಿ ಹೆಬ್ಬಾರರಿಗೆ ಹೇಳಿದನಂತೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಮನ ಸ್ತುತಿಸರವಾದ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಬ್ಬಾರರೇ ಮಾಡಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನಂತೆ. 'ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿ ಹೆಬ್ಬಾರರು 'ಭೂರಮೆ ಭುಜಾಗ್ರದೊಳ್ ಭುಜಮಧ್ಯದೊಳ್' ಎಂಬ ಪದ್ಯವನ್ನಾರಂಭಿಸಿ 'ಇಂತುಚಿತ

ಮೃದುಮಧುರವಚನರಚನೆಗಳೆ' ಎಂಬ ಪದ್ಯದವರೆಗೆ ನಡುವಣ ೩೩ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟಿರಂತೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಕೈಯಾಡಿದರಂತೆ. ಹೀಗೆ ಹೆಬ್ಬಾರರ ಸಲಹೆ ಸಹಕಾರಗಳಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ 'ಶ್ರೀರಾಮಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ'ವನ್ನು ಪೂರ್ತಿಮಾಡಿದನು ೨೫-೯-೧೮೯೫ರಲ್ಲಿ 'ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀಯೆಂಬಾಕೆಯಿಂದ ರಚಿತವಾದ ರಾಮಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವೆಂಬ ಪಟ್ಟದೀಗ್ರಂಥವು ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಪದ್ಯಗಳು ೨೫೦ರೊಳಗಿವೆ. ಗ್ರಂಥವು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಮುದ್ರಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ....' ಎಂದು ಕಾವ್ಯಮಂಜರಿಯವರಿಗೆ ಬರೆದನು. ೧೮೯೫ನೆಯ ನವಂಬರ್ ೪೪ನೆಯ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಅದ್ಭುತರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ಮರು ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ರಾಮಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಅರಂಭಮಾಡಿ ೧೮೯೬ನೆಯ ಜನವರಿ ೪೬ನೆಯ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸಿದರು.

ರಾಮಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಂದಿ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪ್ರತಿ ಪದ್ಯದ ಮೊದಲನೆಯ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಜೋಡಿಸುತ್ತ ಹೋದರೆ 'ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರಾಯ ನಮಾಮಿ' ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಗೂಢರಚನೆಯ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ಈತನೇ ಹೆಬ್ಬಾರರಿಗೆ ತೋರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನಂತೆ. 'ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀ' ಕಾವ್ಯಕರ್ತೃವೆಂದಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಹೆಬ್ಬಾರರು 'ನನ್ನ ತಾಯಿ ಹೆಸರೂ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಅದನ್ನೇ ಹಾಕಿದ್ದೀರಾ' ಎಂದು ಪರಿಹಾಸ ಮಾಡಿದ್ದರಂತೆ. 'ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧ' ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಕೃತಿ ಹೀಗೆ 'ರಾಮಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ' ಕಾವ್ಯವಾಗಿ ಬೇರ್ಪಟ್ಟಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪದಗಳ ಬದಲಾವಣೆ ಆಗಬೇಕಾಯಿತು. 'ಶ್ರೀಕಾಂತನಧ್ವರದಚಾರಿತ್ರಮಂ' ಎನ್ನುವ ಕಡೆ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗದಿದ್ದುದನ್ನು ಹೆಬ್ಬಾರರು ತೋರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು 'ಅಭ್ಯುದಯಚಾರಿತ್ರಮಂ' ಎಂದು ತಿದ್ದಿದರಂತೆ. ಮುದ್ದಣ ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನಂತೆ. ಮುಂದೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಉಡುಸಿಗೆ ವರ್ಗವಾದುದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಹೆಬ್ಬಾರರ ಸಂಪರ್ಕ ಬರುಬರುತ್ತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ಕಡಿದೇ ಹೋಯಿತೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

'ಪದ್ಯಂ ವಧ್ಯಂ, ಗದ್ಯಂ ಹೃದ್ಯಂ; ಹೃದ್ಯಮಪ್ಪ ಗದ್ಯದೊಳೆ ಪೇಲ್ವುದು' ಎಂದು ಮುಂದೆ ಕವಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು. ಹೆಬ್ಬಾರರ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಈ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ

ಬಂದು ಅದರಂತೆ ರಾಮಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕದ ಮುಂದಣ ಕಥೆಯನ್ನು ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಜೈಮಿನಿಭಾರತದ ಹೃದ್ಯವಾದ ಸೀತಾಸರಿತ್ಯಾಗದ ಕಥೆಯನ್ನು ರಾಮನ ಅಶ್ವಮೇಧ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು. ವೆಂಕಟಾಚಾರ್ಯರ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಈತ ಓದಿದ್ದನೋ ಏನೋ! ಆ ಕಾದಂಬರೀ ಕಥೆಯ ಸಂವಾದ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಮುದ್ದಣ-ಮನೋರಮೆಯರ ಅಪೂರ್ವವಾದ ಸರಸ ಸಲ್ಲಾಪವನ್ನು ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಕಥೆ ಹೇಳಿದನು. ಎಡೆಎಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕದದ ನಲ್ಲುಡಿ ಮೆರೆಯಲು ತಿರುಳ್ಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಈ ಕಥೆ ಬರೆದನು. ಈ ಗ್ರಂಥವೂ ಮೈಸೂರಿನ ಕಾವ್ಯಕಲಾನಿಧಿಯವರಿಂದ ೧೯೧೮ರಲ್ಲಿ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಮುದ್ದಣ-ಮನೋರಮೆಯರ ಸಂವಾದ ವಾಕ್ಯಗಳು ಜನಪ್ರಿಯವಾದವು. ಎಲ್ಲ ಪತ್ರಿಕೆಗಳೂ ಕೃತಿಯನ್ನೂ ಕರ್ತೃವನ್ನೂ ಹೊಗಳಿದವು. ಕೆಲವು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪತ್ರಿಕೆಗಳೂ ಈ ಕವಿಯ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದವು.

ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಬಂಧವಾದ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯ ಈ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅವನ ಕುಟುಂಬಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನೆನೆಯಬಹುದು. ೧೮೯೨ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಈ ಕವಿ ಮದುವೆಯಾದನು. ಈತನ ಹೆಂಡತಿಯ ಹಸರು ಕಮಲಾಬಾಯಿ ಎಂದು. ಮೈಸೂರು ಸೀಮೆಯ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಾಗೇಗೋಡುಮಗ್ಗಿ ಇವಳ ತೌರು. ಈಕೆಯ ತಂದೆ ನಾರಣಪ್ಪಯ್ಯ ಎನ್ನುವವರು. ಅದ್ಭುತ ರಾಮಾಯಣ, ರಾಮಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ, ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕವಿ ಮದುವೆಯಾಗಿ ದಾಂಪತ್ಯಜೀವನ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮುದ್ದಣ-ಮನೋರಮೆಯರ ಸಂವಾದ ಭಾಗ ರಸಿಕ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣನ ಸರಸ ಸಂಸಾರ ಚಿತ್ರದ ಒಂದು ಮುಖ ಎನ್ನಬಹುದು. ಈತನಿಗೆ ಮೂವತ್ತು ವರುಷವಾದಾಗ (೧೮೯೮ರಲ್ಲಿ) ಒಬ್ಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಈತನಿಗೆ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣನೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟರು.

ಈ ಕವಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಬಂಧವಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಶ್ರೀ ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶರಾಯರು, ಶ್ರೀ ಬೆನಗಲ್ ರಾಮರಾಯರು ಮುಂತಾದವರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ

ವಾಗಿಯೂ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.^೧

ಅವಿಶ್ರಾಂತವಾದ ಮಾನಸಿಕ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದಲೂ ದಿನನಿತ್ಯದ ದಾರಿದ್ರ್ಯದ ಕಷ್ಟಕೋಟಿಬೆಗಳಿಂದಲೂ ಬಳಲಿ ಬೆಂಡಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಕವಿ ಕ್ರಮೇಣ ರೋಗಗ್ರಸ್ತನಾಗಿ ಹಾಸಿಗೆ ಒಡಿದನು. ಕ್ಷಯರೋಗಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಕೆಲಕಾಲ ನರಳಿ ಕೊನೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ೧೯೦೧ನೇ ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೫ನೆಯ (ಶಾರ್ವರಿ ಸಂವತ್ಸರ ಮಾಘ ಬಹುಳ ೧೨) ಶುಕ್ರವಾರ ತನ್ನ ಮೂವತ್ತೊಂದನೆಯ ವರ್ಷ ಕಳೆದ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅಕಾಲಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಪರಂಧಾಮ ವನ್ನೈದಿದನು.

ಈ ಕವಿ ಬರೆಯಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದ ಕೃತಿಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಬಹು ದೊಡ್ಡದು. ಭಟ್ಟಾಕಳಂಕನ ರಬ್ಬಾನುರಾಸನದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕೆಂದಿದ್ದನು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಕೋಶ ಪೊಂದನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದನು 'ಗೋದಾಪರಿ' ಎಂಬ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಕೆಲವು ಪರಿಚ್ಛೇದಗಳು ಬರೆದು ಮುಗಿದಿದ್ದವು. ಭಗವದ್ಗೀತೆಯನ್ನು ಭಾಮಿನಿ ಯಲ್ಲಿಯೂ ಕರ್ಣಾಟಕ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ವಾರ್ಧಕದಲ್ಲಿಯೂ ಬರೆದು ಮುಗಿಸಿದ್ದನಂತೆ. ಜೋಗುಳ ಎಂಬ ಭಾಷಾವಾಸ್ತವ ಸಂಬಂಧವಾದ ಪ್ರಬಂಧ ಆಗಲೇ ಬರೆದು ಅಚ್ಚಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾನುಶಾಸ್ತ್ರಪೊಂದನ್ನು ಕೂಡ ಬರೆಯುವ ಅಭಿಲಾಷೆ ಇತ್ತಂತೆ. ಕುಶವಿಜಯ ಎಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸುವ ಇಚ್ಛೆ ಇತ್ತಂತೆ. ತೊರವೆ ರಾಮಾಯಣದ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆದು ಇಟ್ಟಿದ್ದನಂತೆ.

ಈತನ ನಿಲವು ಸುಮಾರು ಐದಡಿ ನಾಲ್ಕು ಅಂಗುಲ, ರೂಪ ಸುಂದರ, ಮುದ್ರೆ ಗಂಭೀರ, ಕಣ್ಣು ಚಂಚಲ, ಮೂಗು ಸ್ವಲ್ಪ ಉದ್ದ. ನಡಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದಿಟ್ಟ, ಮಾತುಗಾರಿಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು, ಬುದ್ಧಿ ರಾಸೆ ಚುರುಕು ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿದ ಕೆಲವು ವಿವರಗಳಿಂದ ಈ ಮುದ್ದಣ ಕವಿಯ ವೈಕ್ರಿಮಹಿಮೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಇಷ್ಟು ಹೇಳಬಹುದು : ಈತ ಅಭ್ಯಾಸನಿರತನೂ

೧ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿಯ ಬಯಸುವವರು ಅದ್ಭುತ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಪೀಠಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

ಸಂಪ್ರದಾಯಶರಣನೂ ಆದ ಪಂಡಿತನೂ ಹೌದು, ನೂತನ ಮಾರ್ಗಾನ್ವೇಷಿಯೂ ರಸಿಕವರೇಣ್ಯನೂ ಆದ ಕವಿಯೂ ಹೌದು. ಈತನಲ್ಲಿ ಕವಿಸಹಜವಾದ ಹೃದಯವೂ ಇದೆ, ಶಿಕ್ಷಕಸಹಜವಾದ ಬುದ್ಧಿಯೂ ಇದೆ. ಮನೋಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಕವಿ, ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಯಾಸ ಶಿಕ್ಷಕ. ಒಡವನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಡವನಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬದವನಾಗಿ ಅಳಿದನು. ತಿಂಗಳಿಗೆ ೧೦-೧೫-೨೦ ರೂಪಾಯಿ ವೇತನದಲ್ಲಿ ಬಾಳಿದ ಬಡಜೀವಿಯ ಪ್ರತಿಭೆ ಎಷ್ಟು ಶ್ರೀಮಂತವಾದದ್ದು ! ಈ ಮಹನೀಯ ದೀರ್ಘಕಾಲ ಸುಖ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬದುಕನೆ ಮೋದದ್ದು ಎಂತಹ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ ! 'ಓವೋ ! ಕಾಲಪುರುಷಂಗೆ ಗುಣಮಣಿಮಿಲ್ಲಂ ಗಡ !'

ಕೃತಿಪರಿಚಯ

೧

'ಶ್ರೀರಾಮಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಈ ಕೃತಿ ವಾರ್ಥಕ ಪಟ್ಟಿದಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಐದು ಸಂಧಿಗಳೂ ಇನ್ನೂರು ನಲವತ್ತೆರಡು ಪದ್ಯಗಳೂ ಇವೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಸಾಂದೀ ಸಂಧಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಕವಿ ತನ್ನ ಇಷ್ಟದೇವತೆಯನ್ನು ಗುರುತು ಸ್ತುತಿಸಿದ ಒಂಬತ್ತು ಪದ್ಯಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ. ಶ್ರೀರಾಮ, ಅದಿಶೇಷ, ಮಹಾಕವಿಪ್ಪ, ಸೀತಾ ಮಾತೆ, ವಿನಾಯಕ, ಸರಸ್ವತೀದೇವಿ, ಹನುಮಂತ ಮುಂತಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕವಿ ಸ್ತೋತ್ರಗೈದಿದ್ದಾನೆ. ಶ್ಲೇಷಾಲಂಕಾರವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ, ಮಹೇಶ್ವರ, ಕೈಲಾಸಸುರೈಶ, ಪಾರ್ವತಿ, ಗರುಡ, ಚತುರ್ಮುಖಬ್ರಹ್ಮ, ಪಣ್ಡುರಿ ಸ್ವಾಮಿ ಮುಂತಾದ ದೇವತೆಗಳ ಸ್ತೋತ್ರಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಲಿಡಕವಾಗಿದೆ.

ಪೀಠಿಕಾಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಹನ್ನೊಂದು ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು, ಉಮಾಮಹೇಶ್ವರ, ಬ್ರಹ್ಮ, ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣ, ಸುಗ್ರೀವಾದಿಗಳು, ಹನುಮಂತಾದಿ ವಾನರರು, ಗುರುಗಳು, ಕವಿಗಳು, ವಿದ್ವಾಂಸರು--ಇವರುಗಳನ್ನು ಕವಿ ಸ್ತೋತ್ರಗೈದಿದ್ದಾನೆ. ಅರ್ಧಸಮಯಮಕವೆಂಬ ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ಕುಜ ಮುಂತಾದ ನವಗ್ರಹಗಳನ್ನೂ ಸ್ತೋತ್ರಗೈದಂತೆ ಆಗಿದೆ. ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ವಿನಯವೂ

ಗುರುಭಕ್ತಿಯೂ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿವೆ. ಆ ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸ, ವಾಲ್ಮೀಕಿ, ಜೈಮಿನಿ, ಪಿಂಗಲ, ಭವಭೂತಿ, ಶೂದ್ರಕ, ಕಾಳಿದಾಸ ಮತ್ತು ಬಾಣ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕವಿಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಚಂದ್ರಭಟ್ಟ, ಕೇರವ, ನಂದಿ, ವಾಸು ದೇವ, ಅಚ್ಯುತ, ಪದ್ಮಕುರಿ, ದಿಗಂಬರವಿಲಾಸ, ರುದ್ರಭಟ್ಟ, ವೇಂಕಟ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣ ಈ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳನ್ನೂ ಕವಿ ಸ್ಮರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಬಳಿಕ ' ಕವಿತಾಸುಲಕ್ಷಣಗಳ ಗುಟ್ಟಿನಜ್ಞಾನದ ಕೃತಿಗಳ ಮನಗೊಟ್ಟಳು ' ಎಂದು ತನ್ನನ್ನು ನಗೆಗೀಡುಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಕವಿ ತನ್ನ ತಾಯಿ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ—ಅನ್ಯಕರ್ತೃಕತ್ವದ ಸೋಗಿನಲ್ಲಿ—ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

ವ್ಯಾಸ, ವಾಲ್ಮೀಕಿ, ಕಾಳಿದಾಸರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಓದಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ' ಸುಪಾಂಡಿತ್ಯ ' ಬರುತ್ತದೆಯೇ ಎಂದು ಕೇಳಿ ' ಅನ್ಯ ಪ್ರಬಂಧಗಳ ಹಂಬಲಜ್ಞಾನ. ದೈವಮಲ್ಲದೆನಿಲ್ಲ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನ ಸದ್ಬೋಧಕಂ ' ಎಂದು ವಿನಯವನ್ನೂ ದೈವಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ತೋರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ' ನಂದಿಸುವ ಜನರ ದುರ್ವ್ಯಕ್ತಮಂ ಕೇಳ್ದು ಮನಗುಂದಿ ಮಾಣ್ಣನೆ ಕಾವ್ಯರಚನೆಯಂ ಕವಿ ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ' ಗುಪ್ತನಂದಿಸಿನೇಷಜಂ ಕಂಡು ದನಿಗುಡಲರ್ಕನೇಂ ಕಿರಣಮಡಗಿಸುವನೇ ' ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಾಂತವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ನಿಲವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಕಾವ್ಯಶೋಭಾಕರಗಳಾದ ಧರ್ಮಗಳು ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೂ ' ರಾಮನಾಮಾಮೃತದ ಬಿಂದಿಗೆ ' ಯಂತಿರುವ ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಸುಮ್ಮಸುಮ್ಮನೆ ದೂಷಿಸುವ ದೂಷಕನು ದೋಷಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಕವಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಮುಂದೆ ಕನ್ನಡನುಡಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕವಿ ಗುಣವತಿಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯಂತೆ ಉತ್ತೇಕ್ಷಿಸಿ ತನ್ನ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ.

' ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ, ಆದರೂ ಈ ಕಾವ್ಯ ಅಂಗೀಕಾರಾರ್ಹವಾದದ್ದು. ಭಕ್ತಿಪೈರಾಗ್ಯಭರಿತವಾದ ಸತ್ಯಧೆಗಳಿದ್ದರೆ ಯಾವ ಭಾಷೆಯಾದರೆ ಏನು? ಚೆನ್ನ ಮರುಳನಾದರೆ ಏನು ಚೆನ್ನನಾಗನೆ ' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಹೇಳಿ ತನ್ನ ನಿಲವನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡು ಕವಿ ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದಾನೆ.

ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ಲೇಷಾಲಂಕಾರವನ್ನು ಬಳಸಿ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ವಿರಚಿಸುವ ಕವಿಗೂ ಹಣದ ಲೇವಾದೇವಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ವರ್ತಕನಿಗೂ ಸಾಮ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿರುವುದು ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ.

ಬಕ, ಕಪಿ, ಆಡು, ಇಲಿ, ಇರುವೆ, ನಾಯಿ, ಹಂಸ, ಹುಲಿ, ಕೋಗಿಲೆ, ಚಿತ್ರಗಾರ, ಹುಚ್ಚ, ವಿದೂಷಕ ಮತ್ತು ವರ್ತಕರಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುವ ಒಂದೊಂದು ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಕವಿಯೇ ಅಕಳಂಕ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಭಾಜನ ನಾಗುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ಬುಧರು ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ತಿದ್ದಲಿ, ಕಥಾಸುಧೆಯನ್ನು ಭಕ್ತವೃಂದವು ಈಂಟಲಿ, ಅಭಿಮಾನಿಗಳು ಮನ್ನಿಸಲಿ, ಅಧಿನಾಥರು ಆಶ್ರಯವನ್ನೀಯಲಿ, ನವಮಧುರ ರಸಝರಿಯನ್ನು ರಸಿಕರು ಶೋಧಿಸುತ್ತಿರಲಿ, ಉಡುಪಿಯ ಕೃಷ್ಣನು ಕಬ್ಬಿಗರ ಕುಲವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಕಾಪಾಡುತ್ತಿರಲಿ ಎಂದು ಕವಿ ಆಶಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಹೀಗೆ ಈ ಪೀಠಿಕಾಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಕೃತಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಪರಿಚಯಾತ್ಮಕವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕವಿ ಆಡಿದ್ದಾನೆ.

ಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತು ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ರೇಷನ ಬಳಿಗೆ ವಾತ್ಸ್ಯಾಯನನು ಬಂದು 'ರಘುವರನ ಮೂರ್ಧಾಭಿಷೇಚನ ಸಮಸ್ತ ಚಾರಿತ್ರಮಂ ಪೇಲ್ಪು' ತನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ನಾಗೇಂದ್ರನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿ ಇದಕ್ಕೆ ಉಪಚಾರವೇಕೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ರಾಮಚಾರಿತ್ರದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ಕೊಂಡಾಡಿ ಸಾವಿರ ನಾಲಗೆಯ ನನಗೂ ಶ್ರೀಲೋಲನ ಚಾರಿತ್ರವನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ರಾವಣವಧಾನಂತರದಲ್ಲಿ ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ಲಂಕಾರಾಜ್ಯದ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಶ್ರೀರಾಮನು ಹನುಮಂತನನ್ನು ಮುಂದೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಸೀತೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಮತ್ತು ಸುಗ್ರೀವಾದಿಗಳೊಡನೆ ಪುಷ್ಪಕವಿಮಾನವನ್ನು ಎರಿ ಅಯೋಧ್ಯಾಭಿಮುಖಿಯಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದನು ಎಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪುಷ್ಪಕವಿಮಾನ ಸ ವರ್ಣನೆಯ ಒಂದು ಪದ್ಯವಾದ ಬಳಿಕ ಮೇಲೆ ಹೋಗುವವರಿಗೆ ಕೆಳಗಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ದಕ್ಷಿಣಸಮುದ್ರ ಹೇಗೆ ಕಾಣಿಸಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಕವಿ ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇಪ್ಪತ್ತು ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ

ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವ ಈ ವರ್ಣನೆ ಕವಿಯ ಪಾಂಡಿತ್ಯ, ಕಲ್ಪನೆ, ಚಮತ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ನಿಕಷಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ.

ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟಿ ವಿಮಾನದ ಮೇಲೆ ಹಾರಿಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿದ ಸರಸಿನದನದೀವಿಸಿನಗಳನ್ನು ರಾಮನು ತೋರಿಸುತ್ತ ತನ್ನ ಸೀತೆಗೆ ವರ್ಣಿಸಿದನೆಂಬ ವಿವರವನ್ನು ಮುಂದೆ ಕವಿ ಹತ್ತು ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅರಣ್ಯಕಾಂಡ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡಗಳ ಮುಖ್ಯಮುಖ್ಯವಾದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಕವಿ ನೆನಪಿದ್ದಾನೆ. ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ಘಟನೆಗಳ ಒಂದು ತೆರನಾದ ವಿಹಂಗಮಾವಲೋಕನ ನಮಗೆ ಇಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಸಂಪಾತಿಯ ಆಶ್ರಮ, ಸ್ವಯಂಪ್ರಭೆಯ ಗುಹೆ, ಸುಗ್ರೀವನ ರಾಜಧಾನಿ, ರಾನಣನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಜಟಾಯುವಿ ನೋಡನೆ ನಡೆದ ಯುದ್ಧದ ಸ್ಥಳ, ಪಂಚವಟಿ, ರೂಪನಬಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಕಾಡಿದ ಸ್ಥಳ, ಮಾರೀಚವೃಗ ಸುಳಿದ ಸ್ಥಳ, ಚಿತ್ರಕೂಟ, ಯಮುನಾ ನದೀ ತೀರ, ಭಾರದ್ವಾಜಾಶ್ರಮ—ಹೀಗೆ ಒಂದಾದ ಮೇಲೆ ಒಂದರಂತೆ ದೃಗ್ಗೋಚರವಾದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮನು ಸೀತಾದೇವಿಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತ ಹಿಂದೆ ನಡೆದುದನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಇರುವಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕ ಆಯೋಧ್ಯೆಯನ್ನು ಸಮೀಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಇತ್ತ ಶ್ರೀರಾಮನು ಈ ಮೊದಲೆ ಕಳುಹಿದ ಹನುಮಂತನು ಬಂದು ಕಾಣಲಿದ್ದ ಭರತನ ಮನಸ್ಸಿನ ಆ ಹೊತ್ತಿನ ಕಾತರವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಕವಿ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಭರತನ ಕಳವಳದ ತೀವ್ರತೆ ಏನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕವಿ ವಿವರವಾಗಿ ಬಣ್ಣಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಮಾನವ ಹೃದಯದ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ದಕ್ಷತೆ ಈ ಕವಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟಿದೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಭಾಗ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಭಗವಂತನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅಹರ್ನಿಶಿಯೂ ನೋಂತಿರುವ ಭಕ್ತಹೃದಯದ ಕಾವು ನೋವುಗಳನ್ನು ಈ ಕವಿ ವರ್ಣಿಸಿರುವ ರೀತಿ ಮೆಚ್ಚತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ. ಅಂಜನೇಯನ ಆಶ್ವಾಸನ ರಾಮಾಗಮನದ ಶುಭವಾರ್ತೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಎರಡು ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಈ ಕವಿ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೂರು ಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ ಮುದ್ದಣ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಮೀಸಲಿರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ೧. ಸಮುದ್ರ ವರ್ಣನೆ

(೨೦ ಪದ್ಯಗಳು), ೨. ಶ್ರೀರಾಮನು ಸೀತೆಗೆ ಆಕಾಶ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ತೋರಿಸಿ ಹೇಳುವ ಕೆಳಗಣ ನದನದಿಗಳ ಕಾಡುಮೇಡುಗಳ ಆಶ್ರಮಗಳ ವರ್ಣನೆ (೧೦ ಪದ್ಯಗಳು), ೩. ಭರತನ ತಳಮಳದ ವರ್ಣನೆ (೧೯ ಪದ್ಯಗಳು).

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾನವಸ್ವಭಾವದ ವರ್ಣನೆಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿದೆ. ಮೊದಲ ಆರು ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಭರತ ಹನುಮಂತರ ಸಂಭಾಷಣೆ ಇದೆ. ಮುಂದಿನ ಹದಿನೆಂಟು ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪುರಜನರ—ಹೆಂಗಸರ, ಗಂಡಸರ, ಮಕ್ಕಳ—ಸಡಗರ ಸಂಭ್ರಮಗಳನ್ನು ಕವಿ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ರಾಮ ಮತ್ತು ರಾಮಾನುಜರ ದರ್ಶನದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಪ್ರೇಮ ಮತ್ತು ಆನಂದದ ವರ್ಣನೆಗೆ ಮುಂದಿನ ಹದಿನೈದು ಪದ್ಯಗಳು ಮೀಸಲಾಗಿವೆ. ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು ಹೇಗಿರಬೇಕು ಲೇಗಿರಬಾರದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳಿದ ಲೋಕ ನೀತಿ ಆ ಮುಂದಣ ಏಳು ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೆ ಪುರಪ್ರವೇಶಕ್ಕೂ ಪುರವನ್ನು ಶೃಂಗರಿಸಿದ ಬಗೆ, ಪೌರರ ಹರ್ಷೋದ್ಗಾರ, ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಪುರ ಜನರಿತ್ತ ಸಂಭ್ರಮದ ಸ್ವಾಗತ ಇವುಗಳ ವಿವರಪೂರ್ಣವಾದ ಚಿತ್ರ ಮುಂದಿನ ಹದಿನೇಳು ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕವಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೂರು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತಿದ್ದಾನೆ. ಪೌರರ ಸಡಗರ ಸಂಭ್ರಮಗಳ ವರ್ಣನೆ, ರಾಮ, ರಾಮಾನುಜರ ಸಮಾಗಮದ ವರ್ಣನೆ, ಪುರಪ್ರವೇಶದ ವರ್ಣನೆ. ಈ ವರ್ಣನೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯ ಬಗೆಬಗೆಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಐದನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಇದೇ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾದ ಮಾನವನ ಹೃದಯದ ಬೇರೊಂದು ರೀತಿಯ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ರಾಮನಿಗಾಗಿ ರಾಮಮಾತೆ ಕಳವಳಗೊಂಡು ಕಾತರದಿಂದ ಕಾಯುತ್ತಿರುವ ಒಂದು ಚಿತ್ರವನ್ನು ಕವಿ ಮೊದಲ ನಾಲ್ಕು ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಮುಂದೆ ಎಂಟು ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಕೆ ಮತ್ತು ರಾಮ ಇವರ ಸಮಾಗಮದ ಚಿತ್ರವೂ ಅದರ ಮುಂದಣ ಆರು ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಿತ್ರ ಮತ್ತು ರಾಮ ಇವರ ಸಮಾಗಮದ ಚಿತ್ರವೂ ಆ ಮುಂದಣ ಹನ್ನೊಂದು ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೌಸಲ್ಯೆ ಮತ್ತು ರಾಮ ಇವರ ಸಮಾಗಮದ ಚಿತ್ರವೂ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ರಾಮನ ಮಾತೃ ಭಕ್ತಿಯೂ ರಾಮಜನನಿಯರ ಪುತ್ರವಾತ್ಸಲ್ಯವೂ ಬಹಳ ಸುಂದರವಾಗಿ

ಮತ್ತು ಸಹಜವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಕೈಕೆಯ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ, ಸುಮಿತ್ರೆಯ ರಾಮಪರವಾದ ಅವ್ಯಾಜ ಪ್ರೇಮ, ರಾಮನ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿರುವ ತನ್ನ ಮಗ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಾನು ನಿಶ್ಚಿಂತಳಾಗಿರುವ ರೀತಿ, ಪುತ್ರಸಂದರ್ಶನದಿಂದ ಒಗೆದ ಕೌಸಲ್ಯೆಯ ಸುಖದ ಸುಮ್ಮಾನ, ರಾಮನ ನಿನಯ, ಸವಿಸುಡಿಯ ಸೊಗಸು, ನಿರಹಂಕಾರ ಸ್ವಭಾವ, ಮಾತೃಭಕ್ತಿ—ಈ ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕವಿ ತುಂಬ ಸೊಗಸಾಗಿ ಮನ ಮುಟ್ಟುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕವಿಯ ಕಲಾನೈಪುಣ್ಯ ಇಂತಹ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಮುಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿದೆ ಎಂದು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು.

ಮುಂಬ ರಚನಾಭಿವೇಶಕ್ಕೆ ನನ್ನಾಡ, ಪೂರ್ವಾಶ್ವ, ಸಂಧ್ಯಾಸಮಯ, ನಗರ ಶೃಂಗಾರದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾದಿಗಳ ಅಸಕ್ತಿ, ಸೂರ್ಯೋದಯ ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವ ಎಂಟು ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಆ ಬಳಿಕ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ ವಿವರಗಳ ವರ್ಣನೆ ಇವತ್ತೇನು ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿವೆ. ಮುಂದೆ ಋಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾದ ರಘುರಾಮನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಹೇಳುವಾಗ ಶ್ರೀರಾಮಾಚಂದ್ರನನ್ನು ಬಿಡು ಕೂಡಿದ ಇವತ್ತೆರಡು ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಹರಿಹರರಲ್ಲಿ ಅಭೇದ ಕಲ್ಪನೆ, ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮತ್ಸ್ಯ ಕೂರ್ಮ ವರಾಹಾದಿ ಅನಂತಾಕಳ ವರ್ಣನೆ, ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಪರಮಸ್ತುವನ್ನು ಕುರಿತ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಬಗೆ ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಮತ್ತಿನ ಎಂಟು ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ವರ್ಣನೆಯೂ ಆ ಮುಂದಣ ಮೂರು ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉಚಿತವಾದ ಒಂದು ಮುಕ್ತಾಯವೂ ಬಂದು ಕಾವ್ಯ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಕೃತಿಯ ಮೊದಮೈ ಸರಿತೆಯ.

೨

ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿರುವುದು ರಾಮನಾಮಾಮೃತದ ಬಿಂದಿಗೆಯ ಹೊರಗಣ ಪ್ರಮಾಣ. ಗಾತ್ರ ಆಕಾರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸ್ಥೂಲವಾದ ವಿವರಣೆ. ಇಲ್ಲಿ ಆ ಬಿಂದಿಗೆಯೊಳಗಣ ಅಮೃತದ ರುಚಿ ಸೊಬಗು ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದಿದೆ. 'ರಘುವರನ ಮೂರ್ಧಾಭಿಷೇಚನ ಸಮಸ್ತಚಾರಿತ್ರ್ಯ'ವನ್ನು ವಾರ್ಧಕ

ಷಟ್ಪದೀ ಕಾವ್ಯವಾಗಿ ಬರೆದಿರುವ ಮುದ್ದಣ ಕವಿ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ರಾಮ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮನೋಹರವಾಗಿ ಪ್ರಕಟೆ ಪಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. 'ಕನ್ನಡದೊಳೆನ್ನ ಕಬ್ಬಂ ಬರೆಯೆವೊಟ್ಟೊಡೇಂ ಭಕ್ತಿವೈರಾಗ್ಯಸತ್ಯಭಿಗಳೆಸೆಯೆ' ಎಂದು ಕವಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಕೃತಿ 'ರಾಮನಾಮಾಮೃತದ ಬಿಂದಿಗೆ' ಎಂದೂ ಇವರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾನ್ಯಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೂ ದೂಷಿಸಬಾರದೆಂದೂ ಹಾಗೆ ದೂಷಿಸುವವನು ಪಾಪಕ್ಕೆ ಪಕ್ಕಾಗುವನೆಂದೂ ಕವಿ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನಿತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ರಾಮಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕದ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಕೊಂಡ ವಾತ್ಸರ್ಯಾನನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮೈದಡವಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಆದಿಶೇಷನು ಹೇಳಲು ತೊಡಗುತ್ತಾನೆ : 'ನಿನಗೆ ಅನುಭವಂ ತನಗೆ ತೋಸಮಹುದು. ಉಪಲಬ್ಧಮಕ್ಕು ಸುಜ್ಞಾನ ಗಿರಿಬರಂ. ಇನ್ನು ಉಪಜೀವನಂ ತಾಪ ಸೌಘಕೆ ಎನೆ ಶಂಕೆ ಎಂಬ ಉಪರಾಗಮಂ ಕಳೆದು ಚಿದ್ವಾಸು ಕಿರಣಮಂ ಪಸರಿವುದು ರಾಮಚರಿತಂ' ಎಂದು ಆದಿಶೇಷನು ಆಡಿದನೆಂಬ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಮುದ್ದಣ ಕವಿ ತನ್ನ ಭಕ್ತ್ಯಾತಿರಯದ ಒಂದು ಮುಖವನ್ನು ನಮಗೆ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. 'ಹಾಲಿನ ಕಡಲನ್ನು ಕಡೆದರೆ ಅವೃತ ಹುಟ್ಟುವ ಹಾಗೆ, ಚಂದನವನ್ನು ತೇದರೆ ಸುಗಂಧವನ್ನು ಬೀರುವ ಹಾಗೆ, ಚಿನ್ನವನ್ನು ಪುಟಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದರೆ ಕಾಂತಿ ಹೆಚ್ಚುವ ಹಾಗೆ, ಕಬ್ಬಿನ ಕೋಲನ್ನು ಹಿಂಡಿ ಹಾಲು ತೆಗೆದು ಕಾಸಿದರೆ ಸಿಹಿಯಾದ ಬೆಲ್ಲವನ್ನು ಕೊಡುವ ಹಾಗೆ ಎಡಬಿಡದೆ ಶ್ರೀರಾಮಚರಿತಾಮೃತವನ್ನು ಮಥಿಸಿದರೆ ಸುಜ್ಞಾನದ ಪಿಂಡವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೇವೆ. ಅದು ಎಷ್ಟು ರುಚಿಯಾಗುತ್ತದೆಯೋ' ಎಂದು ಆದಿಶೇಷ ವಾತ್ಸರ್ಯಾನನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. 'ಶ್ರೀಶೋಲನ ಅಭ್ಯುದಯದ ಚಾರಿತ್ರವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲು ನನಗೆ ಈ ನಾಲಿಗೆಗಳು ಸಾಲವು ಎನ್ನುವುದೊಂದೇ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಾಗುವ ಅಳುಕು, ಅನುಮಾನ. ಆದರೂ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ ಶೇಷ. ಅಪಾರವಾದ ಶ್ರೀರಾಮನ ಅಭ್ಯುದಯಪರಂಪರೆ ಜೇಗೆ ವರ್ಣನಾತಿತವಾದದ್ದೆಂಬುದನ್ನು ಕವಿ ಈ ಮೂಲಕ ನಮಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಶ್ರೀರಾಮನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕವಿಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಭಕ್ತಿ! 'ನರಲೀಲೆಯಿಂದ ಖಳರ ಸೈಮಿನಿಗಟ್ಟಿ ವಿಧಿ ದೇವಪಾಲಾದಿ ಸುರರ ರಕ್ಷಿಸಿದ ಗಡ! ಹರಿಗೆನಿತು ಕರುಣಮೋ ತನ್ನವರೊಳು' ಎಂದು ಕವಿ ಆ ಮಹಾಮಹಿಮನ ಆರ್ತ

ತ್ರಾಣಪರಾಯಣತೆಯನ್ನೂ ಶರಣಜನವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನೂ ನೆನೆಯುವುದು ಬೇರೆ!!

ದಕ್ಷಿಣ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನ ಲೋಕ ಕಾರುಣ್ಯವನ್ನು ಕವಿ ಜಗದ್ಗಯಾಗಿ ಕೊಂಡಾಡಿದ್ದಾನೆ. 'ಎಂತಾದೊಡಂ ತನ್ನಂ ಕಾದ ಕರುಣೆ' ಎಂದು ತೆರೆಗೈಗಳಿಂದ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಅಪ್ಪಲೆಂದು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆಯೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಸಮುದ್ರ ತೋರಿತು. ಅನಿಮಿಷರು ಅಗ್ರಜರನ್ನು ದೂರಿದಂಗೆ ಖೂಳರನ್ನು ಮಡುಹಿ ನಂಬದವರಿಗೆ ಸುಖವಿತ್ತೆ. ನಾವೂ ಅನಿಮಿಷರು, ನಮ್ಮನ್ನು ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಅಗ್ರಜರು ಧೈರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮೈರಿಗಳನ್ನು ಬಗಿದು ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕು ಎಂದು ರಾಘವನಿಗೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮೀನುಗಳು ಮೇಲೆ ನೆಗೆಯುತ್ತಿವೆಯೋ ಎಂಬಂತೆ ತೋರುತ್ತಿವೆ ಎಂದು ಕವಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಧರ್ಮವನ್ನು ಮೀರಿ ನೀತಿಯನ್ನು ಒಯ್ದ ದೇವರಲ್ಲಿ ಸೊಕ್ಕು ನಡೆದ ರಾವಣನು ಅಳಿದನು, ಇನ್ನು ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಬಹುದೆ? ಅವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂತೂ ಸುಗ್ಗಿ ಒದುವ ಸಮುದ್ರ. ನನಗೆ ಈ ಕಾರ್ಯ ಸರಿಯಲ್ಲ ರಾಮನ ಆಜ್ಞೆ ಹಿರಿದು, ಮರೆತೊಕ್ಕವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೆ ಎಂದು ಅಳುಕ ಮರಳುವಂತೆ ಸಮುದ್ರ ದಡಕ್ಕೆ ಹೊಡೆದು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಮರಳುತ್ತಿದೆಯಂತೆ! ರಾಮನ ಕರುಣೆಯೆಂಬ ಸಮುದ್ರವು ಸಾಕಾರವಾದಂತೆ ದಕ್ಷಿಣಾಂಭಿಯಿದೆಯಂತೆ! ಸವ್ಯ, ಶರಣರಕ್ಷಣೆ, ಗಂಭೀರಭಾವ, ಸಾಹಸ, ಕೀರ್ತಿ, ಸತ್ತ್ವ ಇತ್ಯಾದಿ ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ದಾರುಣಿಗೆ ಕಿರಿಯನಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ಶರಣಿ ಘೋಷಿಸುತ್ತಿತ್ತಂತೆ!

ಸಮುದ್ರವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೇಗೋ ಹಾಗೆ ಭರತನ ಭ್ರಾತೃವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀರಾಮಭಕ್ತಿಯ ಭಾವಾತಿರಯದ ಹೂನಲು ಕೋಡಾಯೊಡೆದ ಕರಗುಂತೆ ಮೊರೆಮೊರೆದು ಹರಿಯುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಶ್ರೀರಾಮನಿಂದ ಅಗಮನವನ್ನೇ ಸಿರಿಕ್ಷಿಸುತ್ತ ನಂದಿಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದ್ದ ಭರತನು ರಾಮನು ಹೇಳಿದ ಅವಧಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಾರದೆ ತಳುವಿದನದೇಕೋ ಎಂಬ ಮನದ ಉಮ್ಮಳದಲ್ಲಿ ರಾಮಸಾಪೇಕ್ಷತ್ವದ ತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಬಾಯಾರಿ ತಹತಹಪಟ್ಟ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಒಂದೊಂದು ಪದ್ಯವೂ ಕವಿಯ ರಾಮಭಕ್ತಿಗೆ ಹೇಗೆ ಕನ್ನಡಿ ಹಿಡಿದಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಆ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಓದಿಯೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ರಾಮನ

ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭರತನಿಗೆ ಇರುವ ಕಟ್ಟಿರಕ, ಅತ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದಂದು ಉಂಟಾದ ಕಡು ಮರುಕ, ತಳುವಿದ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಚಿಂತಿಸುವಾಗ ಮೂಡಿದ ತಳಮಳ, ನಾನು ದೀನ, ನಾನು ಭಾಗ್ಯಹೀನ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಭಯವಿಲ್ಲ ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ, ನಾನು ಅಣ್ಣನನ್ನು ದೇವನೆಂದು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ ಎಂಬೆಲ್ಲ ತರದ ಆತ್ಮನಿಂದೆ, ಅದ ಎಲ್ಲ ಅನಿಷ್ಟಪರಂಪರೆಗಳಿಗೂ ತಾನೇ ಕಾರಣನಾದೆನೇ ಎಂಬ ಉಮ್ಮಳ, ಲಕ್ಷ್ಮಣನೇ ಧನ್ಯ ನಾನು ಅಣ್ಣನನ್ನು ಅಗಲಿ ಗತಿಗೆಟ್ಟೆ ಎಂಬ ನೋವು, ಸೀತಾ ಮಾತೆಗೆ ಆರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಒದಗಿರಬಹುದಾದ ಸಂಕಟಪರಂಪರೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಹಾನುಭೂತಿ—ಈ ಮುಂತಾದ ಹತ್ತಾರು ತೆರನಾದ ಭಕ್ತದೈವದ ಭಗವದ್ದರ್ಶನಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ವಿಸರ ವಿಸರಗಳ ವಿವಿಧ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಭರತನ ಉದ್ಗಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

• ದಟ್ಟಡಿಯ ಸೋಂಕಿನಿಂ ಕಲ್ಲೆನಿತೊ ಕುಡಿ
ದಿಟ್ಟೆಗೆಡೆಗೊಂಡು ಕಾಲ್ಯಾಣಗಳೆನಿತೆನಿತೊ ಮೈ
ಮುಟ್ಟಿಲರ್ ಸೋಂಕೆ ಭೂಜಂಗಳೆನಿತೊ ಪಾವನಮಾಡುಸಾ ರಾಮನಿಂ '

ಕಲ್ಲು ಮರ ಗಿಡ ಬಳ್ಳಿ ಖಗ ಮೃಗಗಳೆಲ್ಲ ಶ್ರೀರಾಮಸಾನ್ನಿಧ್ಯಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಪವಿತ್ರವಾದುವು ಎನ್ನುವ ಮಾತು ಆ ಮಹಾಮಹಿಮನ ಹಿರಿಮೆಗರಿಮೆಗಳಿಗೆ ಎಂತಹ ತುತ್ತೂರಿಯಾಗಿದೆ !

ರಾಮ ಜಯರಾಮ ದಶರಥರಾಮ ಕೋದಂಡ
ರಾಮ ಸೀತಾರಾಮ ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮ ರಘು
ರಾಮ ಕೋಸಲರಾಮ ನಿತ್ಯಾತ್ಮರಾಮ ಮೋಹನರಾಮ ಮಿತ್ರರಾಮ
ರಾಮ ಕೌಶಿಕರಾಮ ಸಾನಂದರಾಮ ಶಿವ
ರಾಮ ಕೌಸ್ತುಭರಾಮ ಕಲ್ಯಾಣರಾಮ ಶ್ರೀ
ರಾಮ ಸುಂದರರಾಮ ಸುಕುಮಾರರಾಮ ಶಾಂತಾರಾಮ ಭದ್ರರಾಮ

ಹೀಗೆ ಹಾಡುತ್ತ ಹಾಡುತ್ತ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನೂ ಜಿಹ್ವಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಆತನ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನೂ ಹೊತ್ತು ಭರತನು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಬಲವೆಂದೆಂದು ಕವಿ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಕವಿಯೂ ಸತ್ಯಜೀವನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ತದೇಕಚಿತ್ತನಾಗಿ, ಭಕ್ತಿಭಾವಭರಿತನಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತ ಅಡುತ್ತ ಇರುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಈ

ಕವಿ ಶ್ರೀರಾಮ ಪಕ್ಷಪಾತಿ ಎನ್ನುವುದು ಈತನು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯಗಳಿಗೆ ಅರಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆಯೇ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀರಾಮ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ, ಅದ್ಭುತರಾಮಾಯಣ, ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧ ಈ ಮೂರು ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕವಿ ಸೀತಾರಾಮರ ಲೀಲಾಚಾರಿತ್ರಗಳನ್ನೇ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಮೂರು ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸೀತಾರಾಮರ ವಿರುದ್ಧ ಗುಣಗಳಿಗೆ ಮಾರುಹೋದ ಕವಿಹೃದಯವನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ರಾಮಭಕ್ತಾಗ್ರೇಸರನಾದ ಮುದ್ದಣನ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯ ಸುಂದರವಾದ ಒಂದು ಮುಖವನ್ನು ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಈ ರಾಮ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕದ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿದ ಮುದ್ದಣಕೃತವಾದ ಭರತನ ರಾಮಧ್ಯಾನ ಶ್ಲೋಕ ಭಜಕರೆಲ್ಲರ ಧ್ಯಾನಶ್ಲೋಕ ವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ನಿಶ್ಚಲವೂ ನಿರ್ಮಲವೂ ಆದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಇಷ್ಟದೇವತೆಯ ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು ನಡಸುವುದಾದರೆ ಅ ದೈವ ಸಾಕಾರವಾಗಿ ಎದುರು ಬಂದು ನಿಲ್ಲುವುದು ತಡವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕಟ ಹಾದಿದ್ದಾನೆ :

ರಾಮನೈತಂದನನುರಂತಕಂ ಭುವನಾಭಿ

ರಾಮನೈತಂದನನುಗತ ಭಕ್ತ ಚಿತ್ಸೂತ್ರಾ

ರಾಮನೈತಂದನಮರೇಂದ್ರಪೂಜಿತ ಪಾಪಪದ್ಮನೊದವೈತಂದನು

ಸೋಮಕೋದಂಡಭೇದ ಕನಕನಕುಲವಾರ್ಧಿ

ಸೋಮನೀಗಳೆ ಬಂದನಿತ್ತಲನಧರಿಪುದೇಶೆ

ಸೋಮಪುರಮೊಡೆಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀಮನೋಹರನಿರಸೆ ಬಂದನೆಮ್ಮಂ ಪೊರೆಯಲು

ಶ್ರೀರಾಮನ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಭರತನ ಮನಸ್ಸಿನ ಉತ್ಕಂಠೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವಾಗ ಕವಿ ಹೇಗೆ ಭಕ್ತಿಭಾವವನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಿರುವನೋ ಹಾಗೆಯೇ ಆ ರಾಮಚಂದ್ರನ ಆಗಮನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭರತನಿಗೂ ಆಯೋಧ್ಯೆಯ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೂ ಉಂಟಾದ ಆಸಂವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವಾಗ ಮತ್ತು ಆ ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಡಗರ ಸಂಭ್ರಮಗಳ ಬಾಹುಳ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸುವಾಗ ಕೂಡ ಕವಿ ರಾಮಪರವಾದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ತುಂಬ ಸೊಗಸಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಒಮ್ಮೆ ಭಯ, ಒಮ್ಮೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ, ಒಮ್ಮೆ ಗುಟ್ಟು, ಒಮ್ಮೆ ನಗೆ, ಒಮ್ಮೆ ಮುದ, ಒಮ್ಮೆ ಕದಪು, ಒಮ್ಮೆ ಸಹಿ, ಒಮ್ಮೆ ದಿಟ—ಹೀಗೆ ಬಗೆಬಗೆಯ ಭಾವಾನುಭಾವಗಳಲ್ಲಿ ಭರತನ ಮನಸ್ಸು ಗಿರಗಿರನೆ ಸುತ್ತುತ್ತದೆ.

‘ ಅಟವಿಯಿಂ ಪೋಟಿಹರೆ ? ಬಹರೆ ದಾರಿಯೊಳು ? ಏಂ ಪೋಟಿಟು ದಿಲ್ಲವೇ ? ರಾಮನೊಳ್ಳಿತಾಗಿಹನೆ ? ಪರ್ಯಟನದಿಂ ಬಾಡಿಹರೆ ? ಬರುತುಂ ಇರ್ಪರೆ ? ಬಹರೆ ? ಬಂದರೇ ? ಪೇಲು ’ ಎಂದು ಹನುಮಂತನನ್ನು ಬೆಸಗೊಳ್ಳುವ ಭರತನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ರಾಮದರ್ಶನದ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯ ತುಯ್ತು ಎಷ್ಟು ತೀವ್ರವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಮಾತುಗಳು, ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಉದ್ವಿಗ್ನಗೊಂಡ ಭರತನ ಬಗೆಯನ್ನು ಕವಿ ಎಷ್ಟು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ ! ‘ ನೋಡುವರ್ ದೆಸೆಯೆಂಟನೊರ್ಮೆ ಮೇಣೊರ್ಮೆ ಮಾತಾಡುವರ್.... ’ ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಯೋಧ್ಯೆಯ ಪರನಿವಾಸಿಗಳ ಉತ್ಕಂಠೆಯನ್ನು ಕವಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ ರೀತಿಯೂ ಶ್ಲಾಘನೀಯವಾಗಿದೆ.

ಮುಂದೆ ರಾಮಚಂದ್ರನ ಆಗಮನ ಚಂದ್ರನ ಉಪಯದಂತೆ ಆಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳುವ ರೀತಿಯಂತೂ ತುಂಬ ಮೋಹಕವಾಗಿದೆ. ‘ ಜನರ ಸಂತೋಷವೆಂಬ ಸಮುದ್ರ ಉಕ್ಕೇರಿತು, ಬಾಲಕರ ನಗೆಯೆಂಬ ಜಿಳುದಿಂಗಳು ಹಬ್ಬಿತು, ಸುಮಂತ್ರಾದಿ ನಾಯಕರ ದುಃಖವೆಂಬ ಕತ್ತಲೆ ಹಿಂಗಿತು, ನೀರೆಯರ ಕಣ್ಣೆಂಬ ಚಕೋರಪಕ್ಷಿಗಳು ನಲಿದವು, ಭರತನ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ನೈದಿಲೆ ಅರಳಿತು.... ’ ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಕವಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ಓದಿದೊಡನೆಯೇ ‘ ಶ್ರೀ ವಘುವಿನಂಬಕಚಕೋರಕಂ ಪ್ರೊರೆಯೆ, ಭಕ್ತಾವಳಿಯ ಹೃತ್ಪ್ರಮುದಕೋರಕಂ ಬಿರಿಯೆ, ಜಗತೀವಳಯದಮಲಸೌಭಾಗ್ಯರತ್ನಾಕರಂ ಪೇರ್ಚಿಸಿಂ ಮೇರೆವರಿಯೆ ’ ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಅರಂಭವಾಗುವ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶಕವಿಯ ಜೈಮಿನಿಭಾರತದ ಮಂಗಳಶ್ಲೋಕದ ನೆನಪಾಗದೆ ಇರದು. ಜೈಮಿನಿಯನ್ನು ಮೆಲುಕಾಡಿರಬಹುದಾದ ಮುದ್ದಣನ ಮನಸ್ಸು ಆ ಶ್ಲೋಕದ ಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಸಂಸ್ಕಾರಗೊಂಡು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಸಹಜಮಂದರವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತೆನ್ನಬಹುದೇನೋ !

ಮೈ ಕೂಳೆ ಕೋಗುವಂತೆ ಮಿಂದು, ಮಡಿಯುಟ್ಟು, ಗಂಧಾದಿಗಳನ್ನು ಪೂಸಿಕೊಂಡು ದಿವ್ಯವಾದ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ತ್ರಿಪುಂದ್ರಧಾರಿಯಾಗಿ ದಿವ್ಯಭೋಜನಾಂತರದಲ್ಲಿ ಕರ್ಪೂರತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಸವಿದು ಹೊರಹೊಡುವುದು ವಾಡಿಕೆಯಷ್ಟೆ ! ಕವಿ ಭರತನನ್ನು ಹೇಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ ನೋಡಿ : ಕಣ್ಣೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಕು ಹಾಕಿದ್ದಾನೆ, ಕಿರುಬೆಮರು ಹಸಿಗಳನ್ನು ಪೂಸಿದ್ದಾನೆ, ನವಿರಿನ ಉಡೆಯನ್ನೇ ಉಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ, ರಘುರಾಮನಾಮವನ್ನು

ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ, ಭ್ರಾತೃಪ್ರೇಮದ ಅಮೃತವನ್ನು ಉಂಡಿದ್ದಾನೆ, ಉದ್ದವಾಗಿ ಬರುವ ಶದೆಯುಸಿರನ ತೇಗು ತೇಗಿದ್ದಾನೆ, ಮುಖದ ಅನುರಾಗವೆಂಬ ನರುದುಂಬುಲವನ್ನು ಸವಿದಿದ್ದಾನೆ, ಆ ಒಳಕ ಅಣ್ಣನ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಟಿದ್ದಾನೆ !

‘ ಬಾರಣ್ಣ ಅಣ್ಣ ಬಾ ದೇವ ’ ಎಂದು ಪ್ರೀತ್ಯಾಚರಗಳಿಂದ ನುಡಿಸಿ ನ್ವಾಗತ ಬಯಸುವ ಭರತನ ಆ ಹೊತ್ತಿನ ಮನಸ್ಸು ಹೇಗೆ ಅನಂದಭರಿತವಾಗಿ ತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ಕವಿ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ರೀತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ : ‘ ನಡುಕಂ ಪೊದಟ್ಟ ಕಡೆಗಾಲ್ಲೆಂ ಪರಿದು, ನೀರೆಗ್ಗಡಕೆಂ ಮಸುಟ್ಟ ಬಿಡುಗಣ್ಣೆಂ ಪಿರಿದು ಕಂಡು, ಅಡಕಂ ನರಕ್ಕ ಪಿಡಿಗೊರಲಿಂ ಕರೆದು ’ ನುಡಿದನಂತೆ ‘ ಅಣ್ಣ ! ಬಾರಣ್ಣ ದೇವ ’ ಎಂದು. ಎಂತಹ ಭ್ರಾತೃವಾತ್ಸಲ್ಯ ! ಎಷ್ಟು ಆತ್ಮೀಯತೆ ! ಏನು ಭಕ್ತಿ ! ಏನು ಪ್ರೇಮ ! ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಭರತ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ : ‘ ಮಡದಿಯ ಮೆದುಗೈ ಒತ್ತುವ ಆಡಿ ಕಲ್ಲು ಒತ್ತಿದೆಡೆ ನದೆಯೆ, ಪೂದೋಟಿಮಂ ತಿರಿವ ಕಾಲು ಕಾಡ ಸುತ್ತೆ, ಒಳ್ ಬಟ್ಟೆ ಬಿಗಿವ ನಡು ಸಾರನ್ ಉಡೆ, ಪಟ್ಟಿಗೋಲೆಸೆವ ಕೈ ಉಣುಗೋಲಿಂ ಪಿಡಿಯೆ, ತಿರೆಸಿರಿವೊಣುವ ತೋಳ್ಕುಡು ಬಗಲಂಟೆಗೆಡೆಯಾಗಿ ಇಂತು ಪೊಸ ಸೊಗವ ನೀನು ಉಂಡುದು ಏಕೆ ಒಡಿಯ ? ’ — ‘ ಅಡವಿಗೆ ಹೋದದ್ದಾಗಲಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ತೊಳಲಿದ್ದಾಗಲಿ ರಕ್ತಸರನ್ನು ಹೊಡೆದು ಕೊಂದದ್ದಾಗಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ, ಹೆಚ್ಚಿನದಲ್ಲ ; ಆದರೆ ಖೋಡಿಯೂ ಘಾತಕಿಯೂ ಸಿಕ್ಕುಣನೂ ಅತಿ ಕೋಪಿಯೂ ವಾಪಿಯೂ ಕುಲಗೇಡಿಯೂ ಭ್ರಾತೃದ್ರೋಹಿಯೂ ಆದ ನನಗೆ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಂತೆ ನಾನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೀಗೆ ಬಂದೆಯಲ್ಲ ಇದೇ ದೈವ್ಯನದು ಇದೇ ಐಶ್ವರ್ಯ ’ ಎಂದು ಭರತನು ರಘುರಾಮನ ಕಾಲಿಗೆ ಎರಗಿದನಂತೆ. ಭರತನ ಒಂಥುಪ್ರೇಮದ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆ ಇದು. ವಿನಯಪೂರ್ಣವೂ ಅಹಂಕಾರವಿಮುಕ್ತರೂಢ್ಯವೂ ಆದ ಆ ತಮ್ಮನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುವ ಆ ಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಆ ಶರಣ್ಯವೃತ್ತಿಯನ್ನೂ ಮುದ್ದಣ ಕವಿ ಕಲಾಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಭರತನ ಈ ಭಕ್ತಿಗೆ, ಈ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಗೆ, ಈ ವಿನಯ ಸೌಜನ್ಯಗಳಿಗೆ ರಾಮನು ಮಾರುಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಭಕ್ತರನ್ನು ನೋಡುವ ಅಪಾಂಗದಿಂದ ಕಟಾಕ್ಷಿಸಿ, ತನ್ನನ್ನು ಮರೆಹೊಕ್ಕವರಿಗೆ ಅಭಯವನ್ನು ತೋರುವ

ಅಮರ್ದುಗೈಗಳಿಂದ ಪಿಡಿದೆತ್ತಿ, ಸಿರಿಯನ್ನು ಅಪ್ಪುವ ತೋಳುಗಳಿಂದ ಅಪ್ಪಿ, ಅಂಗಸಂಗವನ್ನಿತ್ತು, ಪ್ರಣವ ನವಮೂಲ ಸೂಕ್ತಿಗಳೊಡನೆಗೆ ನೆಲೆಗೊಂಡ ನಲ್ವಾಯಿಯಿಂದ ರಘುಪುಂಗವನು ಅನುಜನನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತಾನೆ. 'ಭರತನೇಂ ಕೃತಾರ್ಥನೊ ಧರೆಯೊಳು!'

ಶ್ರೀರಾಮನ ಆಗಮನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪೌರಜನರು ಹೇಗೆ ಸಂಭ್ರಮ ಗೊಂಡಿದ್ದರೆಂಬುದನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿ-ಭೃತ್ಯ ಸಂಬಂಧದ ಒಂದು ಭಕ್ತಿಯ ಭಾವೋದ್ರೇಕವನ್ನು ಕವಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ. 'ಅಲ್ಪತಿಯಿಂ ಪಥ ವಿಡಿದು ಬರ್ಪ, ಬಂದಲ್ಕುಱಿಂ ನರ್ತಿಪ, ನಲಿದು ಕೂಡಿ ಕೀರ್ತಿಪ, ಸಮಂತು ಸಂಕೀರ್ತಿಸಿ ಮನಂಗೊಳ್ಳ, ಮನಗೊಂಡು ಕಾಣ್ಣ ಕಂಡೆತ್ತಲುಂ ಸುತ್ತುವರಿವ, ಕೂರ್ತು ಪರಿದೆಣೆಯರಂ ಸೇರ್ಪ, ಸೇರ್ಪವರೊಡನಿರ್ದಿರ್ತರುಗಿ ನೋಪ, ಪೋಗಿತ್ತ ಬಹನೋಡೆಂದು ವರ್ತಮಾನವನೊರೆವ' ಪುರಜನರು ರಾಮನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿದರಂತೆ! ಈ ಪೌರರು ಮಣಿಯುವುದೇನು, ಬಲವರುವುದೇನು, ಪಾಡುವುದೇನು, ನೋಡುವುದೇನು, ಕುಣಿಯುವುದೇನು, ಹರಸುವುದೇನು, ಸೇವೆಗೈವುದೇನು, ನುಡಿಸುವುದೇನು, ಒವಣೆಯೆನಿಸಿ ಮರುಗುವುದೇನು, ಸಂತಸಗೊಳ್ಳುವುದೇನು, ಪೊಸ ಬಿನದವನ್ನು ತೋರುವುದೇನು, ಮೌನವಿರುವುದೇನು, ಫಲ ಕುಸುಮಾದಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವುದೇನು, ರತ್ನಾದಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಕೆ ಕುಡುವುದೇನು! ಇವರ ಬಗೆಬಗೆಯ ಸಂಭ್ರಮಾತಿಶಯಗಳನ್ನು ಹಾಡಿದಷ್ಟು ಹೊಗಳಿದಷ್ಟು ಕವಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಿಲ್ಲ.

ವಾತ್ಸಲ್ಯಭಕ್ತಿಯ ಸುಂದರವಾದ ಚಿತ್ರ ಬೇಕಾದರೆ ಕೌಸಲ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಮ ಇವರ ಸಮಾಗಮದ ಸಂದರ್ಭ ನೋಡಬೇಕು. 'ಪೂಮುಱಿದ ತಾನರೆ ವಳ್ಳ'ಯಂತೆ ಬಾಡಿದ್ದಾಳೆ ಕೌಸಲ್ಯ! ಎಳಗಂದಿ ಹಸು ಕಣ್ಣುಱಿಯ ಕಟುವ ನಾರೈವಂತೆ ರಾಮನಿಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಖಿಯರು ಬಂದು ಮುರಕ್ಷಕನೂ ಜಾನಕೀವಲ್ಲಭನೂ ಪಿತೃವಚನಪಾಲನೂ ಇಂದ್ರಜಾರಿಯೂ ನಿಖಿಲಮರ್ಕಟನುತನೂ ಖರ ಕುಂಭಕರ್ಣ ಪ್ರಮುಖ ದಾನವಾಂತಕನೂ ಶರಣಾಧೀನತಪ್ರದನೂ ಆದ ರಾಮನು ಸುಖವಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಮತ್ತು ಸೀತೆ ಇವರೊಡನೆ ಬಂದಿದಾನೆ. ಇದೋ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಎದ್ದೇಳು' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಕೌಸಲ್ಯ 'ರೋಮಾಂಚವೊಡನೆ ತಲೆದೋಱು ಮೈ

‘ಯೇಜಿ ಸಂತಸದ ಕಂಬನಿ ಪೇಜಿ ಮೋರೆಯರಳೆ, ಕಡೆವಗಲ ಜಾಜಿಮಲ್ಲಿಗೆ
ಯಂತೆ ನಸುನಸುಂ ಪೆಡಮೆಟ್ಟಿ ದುಗುಡಂ, ಅರುಣೋದಯದ ಮರ್ಬಿನೊಳ್
ಕಡುತಸಕದಿಂ’ ಅತ್ಮಜನ ಬರವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾಳೆ.

ಇತ್ತ ರಾಮ ಕೈಕೆ ಸುಮಿತ್ರೆಯರನ್ನು ಕಂಡು ‘ಕವಿದು ರಿಂಗಣಗುಣಿದು
ಸುಲುದಾಡಿ ತಾಯೆಡೆಗೆ ಜವದಿಂ ಮರಳ್ಳ ಕಜುವಂತೆ ಸಂತಸದೆ’ ಅಬ್ಬೆಯರ
ಮನೆಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಈ ತಾಯಿಮಕ್ಕಳ ಪುನರ್ನಿಲನದ ಚಿತ್ರ
ವನ್ನು ತುಂಬ ಹೃದ್ಯವಾಗಿ ಕವಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ: ‘ಮುಗಿದರಳಿ ನೋಲ್ವ
ಕಂಗಳ, ಬಿಗಿ ಸಟಲ್ವ ಪುರ್ಬುಗಳ, ಬೆಮರೊಡಿದು ನೆಹೆಯುಬ್ಬುವಾನನದ,
ಪೊರ್ದುಗೆಗೊಂಡ ಜಡೆಯ, ತೊಡವಿಲಿ ತೊಡಂಕೆಯ, ಕುಗ್ಗಿ ನೇರಮೆಟ್ಟಿಪ್ಪ
ಗಳದ, ಸುಗಿದೊಗದ ಮೆಯ್ಯ, ನೀರ್ತರಗೊಂಡು ಭಾವಿಸುವ ಬಗೆಯ ನಿಜ
ಮಾತೆಯಂ’ ರಾಘವನೂ ‘ರಾಹು ಕೈದೆಗದ ಶಶಿಯಂತೆ ಎಸೆವ ರಾಮನಂ’
ಕೌಸಲ್ಮಿಯೂ ನೋಡಿವರು. ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೆಹೆಗೊರಲೂ
ನಡುಕವೂ ನಿಮಿರ್ಗೂದಲೂ ಎಹೆಮನವೂ ಕಿಟುಬೆಮರೂ ಸೊಗದ ಕಂಬ
ನಿಯೂ ಬನ್ನದಲುವೂ ಬೇಸಲದಲುವೂ ಮೋಹಮೊಗದೊಳ್ಳೂ ಮೈವೆಳ್ಳೂ
ತಲೆದೋರಿದವು. ಪರಸ್ಪರ ಮುಖಾಪಲೋಕನದಿಂದ ಒಗೆದ ಈ ರೀತಿಯ
ಅನ್ಯೋನ್ಯ ದರ್ಶನಸುಖ ಅನ್ಯಾವ್ಯಶವಾದದ್ದು. ಇದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದನ್ನು
ಹೋಲಿಸುವುದಾದರೆ ಮತ್ತೆ ‘ದಾಶರಥಿ ಕೌಸಲ್ಮಿಯರ ದರ್ಶನದಂತೆಪೋಲ್’
ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕಂತೆ. ಸಾಗರಕ್ಕೆ ಸಾಗರವೇ ಉಪಮಾನ ಹೇಗೋ ಗಗನಕ್ಕೆ
ಗಗನವೇ ಉಪಮಾನ ಹೇಗೋ ರಾಮ ಕೌಸಲ್ಮಿಯರ ದರ್ಶನಸುಖವೇ ಹಾಗೆ
ಉಪಮಾನ, ಆ ದರ್ಶನಸುಖಕ್ಕೆ !

ಮುಂಚೆ ಶ್ರೀರಾಮನು ತಾಯಿಗೆ ಮಣೆದನೆಂದು ಹೇಳುವ ಈ ಪದ್ಯದ
ಸೊಗಸು ನೋಡಿ :

ಕಿತ್ತಡಿಯ ಜನ್ನಮಂ ಕಾಡು, ಪೆಣ್ಣೆದಡಿಯಿ
ನೊತ್ತಿ ಕಲ್ಲಂ, ಹರನ ಬಿಲ್ಮಿಟುಡು, ಭಾರ್ಗವನ
ನೊತ್ತಟ್ಟಿಗುಲ್ಯಾದಯ್ಯನಾಣೆಯಂ ಬಿಡದಡವಿಯಂ ಸಾರ್ದು, ಕೀಶರ್ಕಳ
ಮೊತ್ತಮಂ ಪೊರೆದು, ಕಡಲಂ ಕಟ್ಟಿ, ದಾನವರ
ನೆತ್ತರಂ ಬೆಲ್ಲಿ, ತಿರೆಪೊಳೆಯಿಲ್ಪೊಸಿದ ಜಸವಂ
ಪೊತ್ತ ಭಾರಕೆ ಸಿರಂ ಬಾಗಿತನೆ, ಮಾತೆಯಡಿಗಿಟ್ಟಿಗಿದಂ ಶ್ರೀರಾಮನು

ತಾಯಿ ಮಕ್ಕಳ ಮಾತು ಕಥೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ
 ವಿಲ್ಲ. ಕವಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಇನ್ನೊಂದು ಉಪಮೆಯಿಂದ ಈ ಭಾಗ
 ವನ್ನು ಮುಗಿಸಬಹುದು. ಕೌಸಲ್ಯೆಯ ಎಡ ಬಲಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಜನಕಜಾ
 ರಾಮರು ಹೇಗೆ ಕಂಡರು? ಕವಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ : ' ಅದಿತಿದೇವಿಯಿರ್ಕೆಲದೊಳಂ
 ದೊರ್ಮೆ ಮೆಱಿದೊಪ್ಪಿದ ಶಚೀಂದ್ರರಂತೆ ! ' ಮಾತೆಯನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು
 ಸೀತಾರಾಮರು ತಮ್ಮ ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದರು ಹೇಗೆ? ಕವಿ ಹಾಡಿದ್ದಾನೆ :
 ' ಕಾಂತೆಯೊಡನರಮನೆಗೆ ಪುಳಿನದೊಳ್ ನಲಿದಾಡಿ ಸಂತಸದೊಳೆವೆರಸು
 ಸರಸಿಗೈತರ್ಪಂಚೆಯಂತೆ ರಾಮಂ ಬಂದನು.'

ಅಭಿಷೇಕಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಒಡ್ಡೋಲಗದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಮಾನನಾದ ' ಪಟ್ಟಾಭಿ
 ರಾಮ 'ನನ್ನು ಅಮಲಗುಣಸಾಂಧ್ರರಾದ ಮುನೀಂದ್ರರು ಹೊಗಳಿ ಹಾಡಿದ
 ರೆಂಬ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸ್ತೋತ್ರಗೀತೆ ಶ್ರುತಿವಾಕ್ಯಗಳ ಭಂಡಾರದಿಂದ
 ಆಯ್ದ ತೆಗೆದ ಮುತ್ತು ರತ್ನಗಳಿಂದ ಕೋದ ಕಂಠಾಭರಣದಂತೆ ಶೋಭಿಸು
 ತ್ತದೆ. ಭಕ್ತಿಯ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಅನಂತ ಚಿತ್ಪ್ರಧಾನ ಗುಣಮಣಿಗಳನ್ನು
 ಪೋಣಿಸಿ ಪೋಣಿಸಿ ಕವಿ ಸುರಮ್ಯವಾದ ಹಾರವನ್ನು ಅಣೆನಾಡಿ ಶ್ರೀರಾಮನ
 ಕೊರಳಿಗೆ ಅಲಂಕಾರದ ತೊದವಾಗಿ ನಿವೇದಿಸಿದ್ದಾನೆ. ' ಯತೋ ವಾ ಇಮಾನಿ
 ಭೂತಾನಿ ಜಾಯಂತೇ | ಯೇನ ಜಾತಾನಿ ಜೀವಂತಿ | ಯತ್ಪ್ರಯಂತಿ ಅಭಿ
 ಸಂವಿಶಂತಿ | ತದ್ವಿಜಿಜ್ಞಾಸಸ್ವ | ತದ್ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ | ' (ಯಾವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲ
 ಭೂತಮಾತ್ರಗಳು ಹುಟ್ಟುವುವೋ ಯಾವುದರ ಬಲದಿಂದ ಬಾಳುವುವೋ ಯಾವುದ
 ರಲ್ಲಿ ಲಯಹೊಂದುವುವೋ ಅದೇ ಸತ್ಯವು ಅದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೋ); ' ಅಣೋ
 ರಣೀಯಾನ್ ಮಹತೋ ಮಹೀಯಾನ್ ಆತ್ಮಸ್ಯ ಜಂತೋರ್ನಿಹಿತೋ ಗುಹಾ
 ಯಾಮ್ || ' (ಪ್ರಾಣಿಯ ಹೃದಯಗುಹೆಯಲ್ಲಿರುವ ಆತ್ಮವಸ್ತುವು ಅಣುವಿ
 ಗಿಂತಲೂ ಅಣುವಾಗಿರುವುದು, ಮಹತ್ತಿಗಿಂತಲೂ ಮಹತ್ತರವಾಗಿರುವುದು);
 ' ಸ ಭೂಮಿಂ ವಿಶ್ವತೋ ವೃತ್ತ್ವಾಂಶ್ಯತಿಸ್ಪದ್ಧಶಾಂಗುಲಮ್ ' (ಈ ವಿಶ್ವವನ್ನು
 ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಅವನು ದಶಾಂಗುಲ ಹೆಚ್ಚು ಉಳಿದಿರುವನು); ' ಏಕೋ ದೇವಃ
 ಸರ್ವಭೂತೇಷು ಗೂಢಃ ಸರ್ವವ್ಯಾಪೀ ಸರ್ವಭೂತಾಂತರಾತ್ಮಾ ' (ಎಲ್ಲ ಭೂತ
 ಜಾತಗಳ ಅಂತರಾತ್ಮನಾಗಿಯೂ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿಯೂ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಗೂಢ
 ವಾಗಿಯೂ ಒಬ್ಬ ದೇವನಿದ್ದಾನೆ); ' ಇಂದ್ರೋ ಮಾಯಾಭಿಃ ಪುರುರೂಪ

ಈಯತೇ ಯುಕ್ತಾಹ್ಯಸ್ಯ ಹರಯಃ ಶತಾದಶ' (ಇಂದ್ರನು ತನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಬಹುರೂಪಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದನು);—ಈ ಮುಂತಾದ ಉಪನಿಷದ್ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಿಸಿ ಹೇಳಿರುವ 'ವಿಶ್ವವಿಪ್ರರಣಾದಿ ಹೇಳು', 'ಅಣೋರಣೇಯನುಂ ಮಹತೋ ಮಹೀಯನುಂ', 'ಅತ್ಯತಿಷ್ಠದ್ವಾಂಗುಲಮೇನೆ', 'ಚರಾಚರದ ಚೈತನ್ಯಾತ್ಮ', 'ಜೀವ ಯೋಸಿ ಪ್ರಜಮಂ ಮಾಯಾಬೀಜದೋಜೆಯಿಂ ಸೃಜಿಸಿ'—ಮುಂತಾದ ಸೂಕ್ತಿಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಈ ಋಷಿಗಳ ಸ್ತೋತ್ರ ಕವಿಯ ವೇದಾಂತಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿ ಹಿಡಿದಿದೆ. ಶ್ರೀರಾಮನು ಪಾಸರಹಿತನು, ಹುಸನ್ನರೂಪಿಯಾದ ಭಗವಂತನು, ಪ್ರಪಂಚದ ವಿಸ್ತಾರಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಣನು, ಮೋಕ್ಷಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಒಡೆಯನು, ಸತ್ಪುರೂಷನು, ಪೃಥಿವಿಯೇ ಮುಂತಾದ ಅತಿ ತತ್ತ್ವಗಳಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವವನು, ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನು, ಅನೇಕವಾದ ಲೋಕವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವವನು, ಅರಿಯಲಾಗದವನು, ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಸಿಗದವನು, ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನು, ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮಾತ್ಮಕವಾದ ಸಕಲ ಜೀವರುಗಳಿಗೂ ಚೈತನ್ಯದಾಯಿಯಾಗಿರುವವನು, ಸರಸ್ವಂತರ್ಯಾಮಿ, ಓಂ ಶಬ್ದ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನು, ಪರಕ್ಕೆ ಪರವಾದವನು, ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾದವನು, ಸುಗುಣ ದುರ್ಗುಣರಹಿತನು, ಎಣೆಯಿರದ ಮೈತಳೆದು ಬಂದವನು, ಹಾಗಿದ್ದಾನೆ ಹೀಗಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗದೆ ಇದಾನೆ ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಬಹುದಾದವನು, ಸತ್ಪುರುಷರ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲು ಹೊಳೆಯುವವನು, ಸ್ಥಿರನು, ಪರಿಣಾಮರಹಿತನು, ವಿದ್ವಾಂಸರ ಮನೋಮುಂದಿರದಲ್ಲಿ ನಾಟ್ಯವಾಡುವವನು, ಅಂತರೃಪಿಯಾಗಿ ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತನ್ನೂ ಧರಿಸಿರುವವನು, ವೇದಗಳಿಗೆ ಕಾರಣನಾದವನು, ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಭಯಂಕರಪುರೂಷನಾಗಿರುವವನು, ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಡುವವನು, ಜಗನ್ಮಾಯೆಗೆ ಆಶ್ರಯನಾಗಿರುವವನು, ಯೋಗಿಗಳು ಯಾವನಲ್ಲಿ ರವಿಸುವರೋ ಅಂತಹ ಹೆಸರನ್ನು (ರಾಮನು) ಹೊಂದಿರುವವನು, ಸಮಸ್ತ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವನ್ನೂ ಒಡಲಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಶರೀರವನ್ನು ಉಳ್ಳವನು, ಸಮಸ್ತ ತತ್ತ್ವಗಳು ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಹೊಂದತಕ್ಕವಾಗಿರಲು ತಾನು ಮಾತ್ರ ಪರಿಣಾಮರಹಿತನಾಗಿ ಉಳಿಯುವವನು, ವೇದಗಳು ಬಣ್ಣಿಸಿ ಬಣ್ಣಿಸಿ ನೆಲೆ ಕಾಣಲಾರದೆ ಹೋದವನು. ಅಂತಹ ವಿರಾಟ ಪುರೂಷನು ಈಗ ಹೀಗೆ ಸಿಂಹಾಸನದ ಅಳತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕಿರಿದಾದ ಆಕಾರ

ವನ್ನು ತಳೆದು ಕುಳಿತಿರುವವನು, ಅಣುವಿನೊಳಗೆ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಣುವಾಗಿ
 ಅದರ ಒಳಗನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಮಹತ್ತಾದ ವಸ್ತುವಿನ ಮೇಲೆ ಅದಕ್ಕೂ
 ಮಹತ್ತಾಗಿ ಅದನ್ನು ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆ ಒಳಗೆ ಹೊರಗೆ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ
 ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಇರುವವನು, ಸಮಾಧಿಸ್ಥರಾಗಿ ಆತ್ಮಾರಾಮರಾಗಿರುವ ಮಹಾ
 ಮಹಾಯೋಗಿಗಳ ಮನೋಗತಿಗೆ ಕೂಡ ಸಿಕ್ಕದೆ ಇರುವವನು, ಸಮಸ್ತವನ್ನೂ
 ದಾಟಿ ಅದರಾಚೆಗೂ ಚಾಚಿಕೊಂಡಿರುವವನು, ರಾಗಭೋಗಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ
 ವೇದಾಗಮಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿ ಆತ್ಮಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದ ದೇಹಗುಣಗಳನ್ನು
 ತೊಲಗಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಾಟಿಸಿ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಹೃತ್‌ಕಮಲ
 ವನ್ನು ಪುಷ್ಟಿಗೊಳಿಸಿದೆವು ಎನ್ನುವ ಎಂತೆಂತಹ ಮಹಾ ಮಹಾ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ
 ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಕೂಡ ಅಸಾಧ್ಯನಾಗಿರುವವನು, ಸಾಂಖ್ಯತತ್ವದ ರಹಸ್ಯವನ್ನು
 ತಾಯಿಯಾದ ದೇವಹೂತಿಗೆ ಹೇಳುವ ಸೆವದಲ್ಲಿ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅದನ್ನು ಪ್ರಕಟ
 ಮಾಡಿದವನು, ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರ ಮಾಡಿ ಕಡಲಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ವೇದವನ್ನು ಎತ್ತಿ
 ತಂದವನು, ಸಮುದ್ರಮಥನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಮೆಯಾಗಿ ಮಂದರದ ಅಡಿ ನೆಲಿಸಿ
 ಅದರ ಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತವನು, ಭೂಮಿಯನ್ನು ಚಾಪೆಯಂತೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು
 ಪಾತಾಳವನ್ನು ಹೊಗಲಿದ್ದ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನನ್ನು ತರಿದು ಧರೆಯನ್ನು ಆದಿವರಾಹ
 ರೂಪದಿಂದ ಉದ್ಧರಿಸಿದವನು, ಕಂಬವನ್ನು ಒಡೆದು ನರಸಿಂಹನಾಗಿ ಮೂಡಿ
 ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವನ್ನು ಕೊಂದು ಪ್ರಹ್ಲಾದನನ್ನು ಪೊರೆದವನು, ವಾಸುಕನಾಗಿ
 ಬಂದು ಬಲಿಯನ್ನು ಮೂರಡಿ ನೆಲಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಡಿ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಆ
 ಬಲಿಯನ್ನು ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಮೆಟ್ಟಿದವನು, ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನನ್ನೂ ರಾಜನ್ಯರನ್ನೂ
 ಸಂಹರಿಸಿದ ಪರಶುರಾಮನು, ಭಸ್ಮಾಸುರನಿಗೆ ಹೆದರಿ ಓಡುತ್ತಿದ್ದ ಈಶ್ವರನನ್ನು
 ರಕ್ಷಿಸಿ ಆ ಭಸ್ಮಾಸುರನನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ಕಪಟಪ್ರಬಂಧದಿಂದ ಕೊಂದವನು,
 ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣು ಮಹೇಶ್ವರನಾಗಿ ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಕರ್ತ
 ನಾಗಿರುವವನು, ಸದಾನಂದನು, ಪಾಪದೂರನು, ಅರಿಧ್ವಂಸಕನು, ಇಂದ್ರ
 ಸುತನು, ಈಶ್ವರಾರ್ಚಿತನು—ಹೀಗೆ ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಮುನಿ
 ಗಳು ಸ್ತೋತ್ರಗೈಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸ್ತೋತ್ರಸಂಗಾಲಹರಿಯಲ್ಲಿ ವಾಚಕ
 ಹೃದಯ ಮುಳುಗಿಹೋಗುತ್ತದೆ, ಕೊಚ್ಚಿಹೋಗುತ್ತದೆ, ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ
 ಇಲ್ಲಗೈದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ, ಈ ರಾಮನಾಮಾವೃತ್ತದ ಬಿಂದಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯ ಅವೃತ್ತವನ್ನು ಕವಿ ತುಂಬಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಮೊದಲು ಬಿಂದಿಗೆಯ ಹೊರಮೈ ಚೆಲುವನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೆವು. ಇದೀಗ ಈ ಬಿಂದಿಗೆಯ ಒಳತಿರುಳಿನ ಸವಿಯನ್ನು ರುಚಿ ನೋಡಿದೆವು. ರಾಮ-ಭರತ, ರಾಮ-ಪುರಜನ, ರಾಮ-ಕೌಸಲ್ಯ, ರಾಮ-ಖುಷಿಗಣ ಇವರ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಭಕ್ತಿಯ ಅನೇಕಾನೇಕ ಪರಿಗಳನ್ನು ಕವಿ ಹೃದಯಸ್ಥಂದಿಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

೩

ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುವ ವರ್ಣನೆಯ ಚಮತ್ಕಾರ, ಕಲ್ಪನೆಯ ನಾವೀನ್ಯ, ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ಬಿಣ್ಣು, ಅಲಂಕಾರದ ಸೊಗಸು, ಶಬ್ದಚಿತ್ರಗಳ ಸ್ವಾರಸ್ಯ, ಉಕ್ತಿವೈಚಿತ್ರ್ಯವ ಕೌಶಲ—ಈ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು.

ಮೊದಲು ಇಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ. ಬಗೆಬಗೆಯ ಪ್ರಾಸಾನುಪ್ರಾಸಾದಿ ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರಗಳ ಬೆಡಗನ್ನು ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಕವಿ ಬಹುಚಮತ್ಕಾರವಾಗಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇವು ಕವಿಯ ಬುದ್ಧಿಕೌಶಲವನ್ನು ಉಗ್ರದಿಳುವ ವಂದಿನಾಗಧರಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ನಾಂದೀ ಸಂಧಿಯ ೨, ೫, ೭, ಪೀಠಿಕಾ ಸಂಧಿಯ ೧, ಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿಯ ೩, ೭, ೮, ೯, ೨೨, ೪೨, ೪೩, ೫೬, ೫೭, ೬೦, ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿಯ ೭, ೮, ೧೨, ೨೦, ೩೨, ೩೩, ಐದನೆಯ ಸಂಧಿಯ ೧೫, ೧೬, ೪೯, ೫೯, ೬೩, ೮೦, ೮೧—ಈ ಮುಂತಾದ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿ ತೋರಿಸಿರುವ ಪ್ರಾಸಚಮತ್ಕಾರ ಶ್ಲಾಘನೀಯವಾಗಿದೆ. 'ಬಹುದೆ ದೂಷಿಸುವ ದೂಷಕಂ ದೋಷಕಂ ಭಾಗಿಯಪ್ಪಂ', 'ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಮಡಿಮಡಿದು ಬರ್ಪ ವೆರ್ಬೆರೆಗಳಂ ಕಡಲೆಸೆದುದು', 'ರಂಜಿಸಿತು ವಾರಾಶಿ ರಾಶಿರಾಶಿಯನಾಂತಗಗನದಂತೆ', 'ದಶರಥಕುಮಾರಂ ಕುಮಾರಂ ಕುಮಾರಂ ಕುಶಲದೆ ಸಂತಯಿಸೆ ಪೊಷಟುದು ಪುಷ್ಪಕಂ', 'ತಪ್ಪಲೊಳ್ ಕಲ್ಲರಳೆ ಗಿರಿಯುರುಳೆ ತಿರವೊರಳೆ ತೆಪ್ಪ ಬಾನೊಳ್ ಪಾಪಿ ಕಡಲಾಪಿ ನಿಲಲಾಪಿ', 'ತೊಟ್ಟಲೊಳ್ ಪುಟ್ಟ ಮಗು ಪಟ್ಟರಲ್ ಮುಟ್ಟಿ ಮೈ

ನಿಟ್ಟಸುತಮೊಟ್ಟರೆಂದೊಟ್ಟಿಗನ ನಿಟ್ಟವನ ಬಿಟ್ಟು ಪಣೆಗಿಟ್ಟು ಪೊಂಬೊಟ್ಟನ್ ',
 'ತಂಗಿಯಂ ಬೈದು ವಿಧಿಯಂ ಜಜಿಮ ಭೋಜನಂದೊಜಿಮ ಮೈಮರೆದು
 ಮೊರೆದು ', ' ಕೈಯಿತ್ತು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಪಲವುಂ ಸುಗಲ್ ಪೊಡವಿಯಂ ಪೊರೆದು
 ಬಲಾಯಂ ಬೆಳಗಿ ಬಾಲ್ವಿರೆಂದೊಟ್ಟಿ ಬಾಯ್ದಣಿಯೆ ಪರಿಸಿ ', ' ಕುಣಿಕುಣಿದು
 ದಣೆದಣಿದು ಮಣೆಮಣಿದು ತಣಿತಣೆದರ್ ಸಮಸ್ತ ಜನರು ', ' ಮಹಾನುಹಿಮ
 ಮಾಯಾರಮಾರಾಮ ರಾಮನಾಮ '—ಈ ಮುಂತಾದ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು
 ನೆನೆದರೆ ಮುದ್ದಣನಿಗೆ ಪ್ರಾಸ ಸಹಜಲೀಲೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟು ಅಯತ್ನ
 ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಎಷ್ಟು ನಿಸರ್ಗಸುಂದರವಾಗಿ ಕವಿ ಹೀಗೆ ಬರೆಯಬಲ್ಲನು!
 ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿರುವ ಪ್ರಾಸವನ್ನು ಕೆಪಿಗಿಂಪಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ
 ಅಳವಡಿಸಿಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಮುದ್ದಣ ಯಾರಿಗೂ ಕಡಿಮೆಯಲ್ಲ.

ಮುದ್ದಣ ಎಂತಹ ಪಂಡಿತನಿ ಎನ್ನುವುದು ನಾಂಜೀ ಸಂಧಿಯ ಪದ್ಯ
 ಗಳಿಂದಲೇ ಪದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಶ್ಲೋಕಾಂಕಾರವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಎರಡೆರಡು
 ಅರ್ಥ ಬರುವಂತೆಯೂ ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರುವೂರು ಅರ್ಥ ಬರುವಂತೆಯೂ
 ಹೇಡಿರುವ ವೇದವತಾಸ್ತುತಿಯ ಪದ್ಯವುಂಟು ಕವಿಯ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಕಾಣ್ಯದ
 ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಕೂಗಿ ಸಾರುವ ತುತ್ತೂರಿಯಾಗಿದೆ. ಮುಂದೆ ಸಮುದ್ರ
 ವರ್ಣನೆಯ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ—ಭವನಂತೆ ಗಿರಿಗತಾಸ್ತುತನಿಸಿ...., ಮಹರಾರ್ಕಟ
 ಹರಿಮಿಥುನದಿಂದನಿಮೇಷನಿಕ್ಕರದಿ...., ಇತ್ಯಾದಿ—ಕವಿಯ ಪಾಂಡಿತ್ಯದ
 ಅಳವಡಿಕೆ ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಈ ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ ಕವಿಯ
 ವೇದಾಂತಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದು. ಋಷಿಗಳು ರಾಮನನ್ನು ಹೊಗಳಿ
 ಹಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ನೆನೆದರೆ ಕವಿಯ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನದ ಅಳ
 ಅಗಲಗಳ ಪರಿಚಯ ನಮಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಕಲ್ಪನೆಯ ಸಾವೀನ್ಯ ವರ್ಣನೆಯ ಚಮತ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಸಮುದ್ರವರ್ಣ
 ನೆಯ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳನ್ನೂ ಸುಸ್ಥಾಪ್ತ ಸೂಕ್ತೋಪಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ
 ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳನ್ನೂ ನೋಡಬಹುದು. ಅಡ್ಡಗಡಿಗೆ ಮಡಿಮಡಿದು ಬರುವ
 ಪೆರ್ದೆರೆಗಳನ್ನೂ ಅವುಗಳ ಎಡೆ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ಎದ್ದಿದ್ದ ಉರುಳುವ ಮರಿಮೀನು
 ಗಳನ್ನೂ ಕವಿ ವರ್ಣಿಸಿರುವ ರೀತಿ ಚಮತ್ಕಾರಜನಕವಾಗಿದೆ. ' ಹರಹರಾ
 ಕಾಲಮಿನ್ನಂತಹುದೊ ' ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಲೋಕಾನುಭವವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಸ್ವಾರಸ್ಯ

ವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ! ಅದರ ಮುಂದಣದರಲ್ಲಿ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಾಬ್ಧಿ ದಕ್ಷಿಣಾಬ್ಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಭೇದಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿ ವರ್ಣಿಸಿರುವುದು ನಿವೇಶನವಾಗಿದೆ. ನೀರು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯ ಪದಗಳಾಗಿರುವ ಅಮೃತ, ವಿಸ್, ಪಯ, ಕರ, ಕೀಲಾಲ, ಕುರ, ರಸ—ಇವುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ 'ಸುರರಿಗೆ ಅಮೃತ ಬೇಕೆ? ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅಮೃತ (ನೀರು) ಇದೆ' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿರುವ ಪದ್ಯ ಚಮತ್ಕಾರ ಪಾಂಡಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ. 'ಅಡಗಡಿಗೆ ಬರ್ಪ ಬತ್ತಿರೆಗಳೇ ರೋಗಂಗಳು' ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಶರಧಿ ಭವಶರಧಿಯನ್ನು ಪೋಲ್ತುದು ಎಂಪು ಪೇಳುವುದು ತುಂಬ ಚಮತ್ಕಾರದ ಮಾತೇ ಸರಿ. ಶ್ರೀರಾಮನು ಸೀತೆಗೆ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ತೋರಿಸುವಾಗ ಕಂಬು ಕಂಠರೆ! ಶಂಖವನ್ನು ನೋಡು, ಚಂದ್ರಬಿಂಬಮುಖಿ! ಚಂದ್ರನಿಂದ ಉಬ್ಬುವ ಅಂಬುನಿಧಿಯನ್ನು ಕಾಣು, ಮೀನಾಪ್ತೆ! ಮತ್ಸ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡು ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಪೇಳಿರುವುದು ಸ್ಫುರಕವಾಗಿದೆ. ಸೀತೆಯ ಕೊರಳು ಶಂಖದಂತೆ ಇದೆ. ಶುಖದಂತೆ ಕೊರಳು ಇರುವವಳು ಶಂಖವನ್ನು ನೋಡಿ ಮೆಚ್ಚಲು ಅರ್ಹಳಾದವಳು ಅವಳಿಗೆ ಶಂಖದ ಪರಿಚಯ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ ಅದ್ದರಿಂದ ಹೇ ಕಂಬುಕಂಠರೆ! ಶಂಖವನ್ನು ನೋಡು ಎಂದು ಪೇಳುವುದಾಗಿ ಕವಿ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ದೂಹಣನ ದುರ್ಮಾರ್ಗದಂತೆ ದಶಕಂಠರನ ರೋಗದಂತೆ.... ವಿಭೀಷಣನ ಭಕ್ತಿಯಂತೆ ಅಡಗಡಿಗೆ ರೋಗ ಪರ್ದೆರೆಗಳು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಉಪಮಾನದ ಔಚಿತ್ಯ ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

'ವನಂ ಕಂಡಡಗದಂತಾಗೆ ಮುಂಬರೆಮ ಪುಸ್ಪಕಂ ಬರುತಿರಲ್' ಎನ್ನುವ ಕಡೆ ಆ ವಿಮಾನದ ವೇಗವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿರುವ ರೀತಿ ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿದೆ. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಣ ಅಂದಿನ ಎಡೆಯ ಎಲೆವನೆ ಅರಗಿಳಿಯ ನುಲಿದ ಪಂಜರದಂತೆ, ಜೀವನಂ ತೊಟ್ಟಿವ ತನುವಂತೆ, ಭಗಣೇಶನಡಗಿದ ಕಾರಿರುಳನಾಗಸದಂತೆ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ.

'ತಂಬೆಲರ್ ಸೋಂಕೆ ಬಳ್ಳುವ ಲತಾಂಗಂ ಅದು ಇಱುಸಿಲಂ ಬೇಟೆ ತಡೆದುದುಂಟೆ! ಒಗ್ಗದೊವಲಂ ಕಂಡೊಡಂ ಬೆರ್ಚುವೆರಳೆಗಣ್ ಪರಿವ ವೆರ್ಬುಲಿನೋಟಮಂ ಸಹಿಸಲುಂಟೆ' ಎಂಬ ಮಾತುಗಳ ಭಾವ ಸೊಗಸಾಗಿದೆ. ಧ್ವನಿ ರಮ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹುಲಿಯ ಚರ್ಮವನ್ನು ಕಂಡರೂ ಹೆದರುವ ಜಿಂಕೆಯ

ಕಣ್ಣಿನವಳು ಹರಿವ ಹೆಬ್ಬುಲಿಯ ನೋಟವನ್ನು ಸಹಿಸಲುಂಟೆ ಎಂಬ ಮಾತು ಎಷ್ಟು ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿದೆ !

‘ತೋಟ ನೀಂ ದೇವೇಂದ್ರ ರಾಘವೇಂದ್ರನ, ಕರೆದು ತಾರ ಪಾವಕ ವಿಸಿನ ವೈರಿ ಪಾವಕನ’ ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲರನ್ನು ಕುರಿಯುವ ರೀತಿ ವಿನೂತನವಾಗಿದೆ.

‘ಕಾಮಿನೀ ಜನಗಳ್ ಕುವರರನೊಡನೆತ್ತಿಕೊಂಡಿರದೆ ಚೆಂಬೊನ್ನ ನೆಲೆವಾಡಮಂ ಸಾರ್ದಿದರು’, ‘ನವಿರನೊಳ್ಳೆಯ್ಯೆ ಜಂಪದಣಿಗೆಯಿನೆತ್ತಿ ಬಾಚಿ ಪೊಟುಳ್ಳ’, ‘ಬಟಲ್ಮುಡಿಯ ತುಲುಬಿ ಸಣ್ಣ ನಡುವಿಗೆ ಸಡಿಲ್ ನಿಜಿ ಯೊಟ್ಟಿ’, ‘ಪೊದ್ದು ದುಗುಲವನು ಉಟ್ಟು ಪೊಸ ಧೋತ್ರಮಂ ಬಣ್ಣವುದ್ದಿ ದೊಳ್ಳಿಡಿಗೋಲ ಪಿಡಿದು ಸಂಗಡಿಗರೊಡನೆದ್ದು ತೆರಳಿದನೊರ್ವ ಬಾಲಕಂ’— ಈ ಮುಂತಾದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಸುಂದರವೂ ಸುಸ್ಪಷ್ಟವೂ ಆದ ಒಂದು ಚಿತ್ರ ಮೈವೆತ್ತು ನಿಂತಿದೆ ! ಮುದ್ದಣ ಒಳ್ಳೆಯ ಶಬ್ದಶಿಲ್ಪಿ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಇವು ಸಾಕು ಸಾಕ್ಷಿಗಳು.

ಭರತನ ಕಣ್ಣೆಂಬ ಹೆಣ್ಣು ಗಿಳಿಯು ರಾಮನೆಂಬ ಮಾವಿನಮರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಸುತ್ತುತ್ತ ಬುಡವನ್ನು ಹತ್ತಿ ಕಾಲುಗಳೆಂಬ ಕವಲುಗೊಂಬೆಗಳಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗಿ ಹೋಗಿ ಮೈಯೆಂಬ ದೊಡ್ಡ ಕೊಂಬೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿ ನಗೆಯಿಂದ ಬೆಳಗುವ ಮೊಗವೆಂಬ ಹಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ನೋಟವನ್ನು ನಾಟಿತು ಎಂದು ಹೇಳುವ ರೂಪಕ ಭಾವಗರ್ಭಿತವಾಗಿದೆ.

ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಸಮಯದ ಅಯೋಧ್ಯೆ ‘ಶರಣನಭಿಷೇಕ ಸಮಯಕೆ ಸಿಂಗರಂಗೊಂಡ ಲಂಕೆಯಂತೆ’ ಇತ್ತಂತೆ. ನೆಲವನ್ನು ಸೋಂಕಿದ ಪುಷ್ಪಕ ‘ಮಲಯಜದ ಕಂಪುವೊಪ್ಪಿಯಾಂತು ನಡೆತರ್ಪ ಮೆಲ್ಲೆಲರಗತಿಯಂತೆವೋಲ್’ ಮಂದಗತಿಯಿಂದ ಹರಿಯಿತಂತೆ. ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿರುವ ರಾಮ ನನ್ನು ಭರತನು ‘ಪಡೆದನಂ ಕಂಡಂತೆ’ ನೋಡಿದನಂತೆ. ಕೌಸಲ್ಯೆ ರಾಮನನ್ನು ಕಾಣದೆ ‘ಪೂಮುಪ್ಪಿದ ತಾವರೆವಳ್ಳಿವೋಲ್’ ಬಾಡಿದಳಂತೆ; ‘ಎಳೆಗಂದಿ ಹಸು ಕಣ್ಣುಪ್ಪಿಯ ಕಲುನನಾರೈವಂತೆ’ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಳಂತೆ. ಸಖಿಯರು ಸೀತೆಗೆ ‘ಶೀತಾಂಶುಮಂಡಲಕೆ ಕಪ್ಪಿಯೆನಲ್’ ಕಸ್ತೂರಿಯ ತಿಲಕವನ್ನು ಇಟ್ಟಿರಂತೆ. ‘ರೇವತಿಯರೊಡವರ್ಪ ರೋಹಿಣಿಯಂತೆ’ ಸೀತೆ ಸಖಿಯ

ರೊಡನೆ ರಾಜಸಭೆಗೆ ಬಂದಳಂತೆ. 'ಸಂತಸದ ಸುಗ್ಗಿಗೆ ಕುಕಿಲ್ವ ಕೋಗಿಲೆ ಯಂತೆ' ದಂತಿಗಮನೆಯರು ಹಾಡಿದರಂತೆ—ಇಂತಹ ಉಪಮಾನಗಳು ಹೃದ್ಯ ವಾಗಿವೆ.

ನಾಳೆ ನನ್ನ ವಂಶದ ರಾಯನಾದ ರಾಮನಿಗೆ ಪಟ್ಟವೆಂದು ಆಲೋಚಿ ಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ರಥದಲ್ಲಿ ಆ ವೇಳೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಂದು ಸೊಗಸನ್ನು ನೋಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೋಗುವಾಗ ಅರಗಿಲು ಕಳಚಿ ಒಂದು ಗಾಲಿ ಸಮುದ್ರ ದಲ್ಲಿ ಬೀಳಲು ಅದನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತರಲು ಕಡಲನ್ನು ಹೊಕ್ಕನೋ ಕಾಣೆ ಎಂಬಂತೆ ಸೂರ್ಯ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿದನಂತೆ. ಈ ಸೂರ್ಯಸ್ತದ ವರ್ಣನೆ ರಮ್ಯವಾಗಿದೆ. ಭೃಂಗಾಳಿ ಕಮಲಸಂಕುಲವನ್ನೂ ತಂಗದಿರನು ಆಕಾಶವನ್ನೂ ವಿಹಂಗ ಸಂದೋಹ ಅವನೀರುಹಂಗಳ ಆಶ್ರಯವನ್ನೂ ಅನಂಗನು ಅಬ್ಜಾಂಬಕೀ ಬೃಂದಮನ್ನೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಪಡುಗಡಲಿನಲ್ಲಿ ಪತಂಗನು ಮುಳುಗಿ ಮರೆ ಯಾದನು. ಆ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸಂಧ್ಯಾರಾಗವು ಸಂಜೆವೆಣ್ಣು ಮಿಂದುಟ್ಟು ಪೊಸರಂಗು ಸೀರೆಯ ಸೆರಗಿನಂತೆ ಮೆರೆಯಿತು. ಈ ವರ್ಣನೆಯೂ ಚಮತ್ಕಾರಪೂರ್ಣ ವಾಗಿದೆ.

ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನ ಉದಯದ ವರ್ಣನೆಯೂ ಸೊಗಸಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಉತ್ಸವ ಮೇಳವಿಸಿತು, ಎಳೆ ಎಳೆ ತಾಮಸ ಬೇಡ, ಇಂದ್ರನ ಪಟ್ಟದ ಸೊಗಸಿಗೆ ಎಳು ಮಡಿ ಸೊಗಸಿನ ರಾಮಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ನೋಡಬನ್ನಿ ಎಂದು ಲೋಕಾಳಯನ್ನು ಕತ್ತಿತ್ತಿ ಹೇಳಿ ಕರೆದಪುದೆನಲು ಕೋಳಿ ಕುಕ್ಕೂ ಎಂದು ಕೂಗಿತಂತೆ. ಮರೆಹೊಕ್ಕ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದವನು ಎಂದು ರಾಮನನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಕಾ ಕಾ ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವಂತೆ ಕಾಗೆ ಕೂಗಿತಂತೆ. ಖಗಕುಲದ ರಾಯನಿಗೆ ಪಟ್ಟ ಅದರಿಂದ ತಮ್ಮವರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕರೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹಾರಿದವು ಎನ್ನುವಂತೆ ಉಳಿದ ಹಕ್ಕಿಗಳು ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ಉಲಿದು ಹಾರಿದವಂತೆ. ಇಲ್ಲಿ 'ಖಗ' ಶಬ್ದದ ಪ್ರಯೋಗಸ್ವಾರಸ್ಯ ನೋಡಿ! ಹೊತ್ತಾಯಿತು ಎಂದು ಬೇಗ ಬೇಗ ಒಂದೇ ಗಾಲಿ ಹೂಡಿದ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಸೂರ್ಯ ಬಂದನಂತೆ.

ಐದನೆಯ ಸಂಧಿಯ ೭, ೮ನೆಯ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪನೆ ಪಾಂಡಿತ್ಯಗಳು ಮೇಳವಿಸಿ ಮೂಡಿದ ಸುಂದರವೂ ಸ್ವಾರಸ್ಯವೂ ಆದ ಚಿತ್ರ ಒಂದಿದೆ. ಕೈಯೆಂಬ

కమలవు గల్లవేంబ బాలచంద్రనన్ను సేరేహిదిదిరువుదేకే? కణ్ణేంబ న్నేదిలేయు కాలిన లుగురిన కంఠకాంతియన్ను హగేయేంబంతే కాణువు దేకే? రంబదంతక శోరకు తానరేయ దంటినంతిరువ నోతొళిళనల్లి ఏకే ఒరగిరువుదు? సంసగేయంతక మూగు నిట్టసిర బిసిగే శోరగి బాదిరువుదేకే? ముంగురుళుగళేంబ సణ్ణ మోడగళు హణేయేంబ ఆకారదల్లి కేదగురువుదే? తాం, నిజవన్ను దేళు ఎందు రామను శ్చేకేయన్ను శ్చేకేయన్ను.

సరస్వతి ఎంబ రేంగు—మారు ఎంబ దేణ్ణ—కస్తూరియ కరడిగేయంతిరువ బాయె ఎంబ మనయల్లి దాళేంబియ బిత్తుగళంతిరువ హల్లుగళన్ను కావలిరసికొండు, తొండేదణ్ణనంతే కేంపాగిరువ తుటి యేంబ తేరేయన్ను ఎల్లా కడగూ హాకేకొండు, ముత్తుగద బిగురేలే యంతే తేళుగ కేంపగిరువ నాటిగేయేంబ మణేయల్లి కుళతుకొండు ఏను మాడుత్తిదాళే? తన్న గండన (బ్రహ్మ) సాన్నిధ్యవన్ను బిట్టు బందు నేలసిరజేకేంద. ఒండే మనస్సింద మౌనవన్ను తాళి ఈత్వర నన్ను ధ్యాయపూర్తిద కేయే? ఈ ఈ మౌనవ్రత ఎన్ను తోడు ఇంపామ? ఎన్నుద ఈ మౌన ఆర్థ. నీను ఏకే మౌననాడవు దిల్లి, ఎన్ను తోడు తీగే నన్ను ఇరువ? ఎంబుదు తాత్పర్య. హల్లు దాళేంబ బిత్తు, మూగు సంపిగేయ మోగు ఇత్యది వణనె హళేయదే. ఆదరి ఇల్లి శ్చేకేయ బాహ్యసౌందర్య, అంతరంగద దుమ్మానద త్యాగ ఇవేరదన్ను ఈ రీతి మేళవిసి వణిపలు ఈ మాతుగళన్ను తందిరువుదు నవ్యాత్ నవ్యాతరవాగిదే. పత్యోడనే శోణపగొండు దూర బందు శోణజేయోళగి కుళతు ముసుకు ఎళేదుకొండు తన్న గోళన్ను నేనెదు ఈత్వరధ్యానదల్లి ఇరువ దేణ్ణ ఎంబంతే శ్చేకేయ నుడియన్ను (బాసె ఎంబ ప్రయోగద సోగసు నోడి!) లుత్తేక్షిసి దేళిళువుదు మోడకవాగిద. ఈ మౌనద వణనె నమ్మన్ను మూక గోళిసుత్తదే.

రామనన్ను కండ భరత, శౌనభ్య శ్చేకే సుమిత్రయరు, పురజనరు

ಋಷಿಗಳು ದೇವಾನುದೇವತೆಗಳು ಇವರಿಗಾದ ಆನಂದವರ್ಧನೆಯ ಸ್ವಾರಸ್ಯಾಂಶವನ್ನು ಈ ಹಿಂದೆಯೇ ಸ್ಥಾಲೀಪುಲಕ ನ್ಯಾಯದಂತೆ ಕಾಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ವೇದಾಂತಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿ ಮತ್ತು ಆ ವೇದಾಂತಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಿರುವ ಉಕ್ತಿಚಾತುರ್ಯದ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ಪದ್ಯವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಈ ಭಾಗವನ್ನು ಮುಗಿಸಬಹುದು. ಐದನೆಯ ಸಂಧಿಯ ೬೪ನೆಯ ಪದ್ಯವನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಈ ಪದ್ಯದ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಹೀಗಿದೆ: ಒಂದೇ ಒಂದಾದ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು (ಬ್ರಹ್ಮೈಕ್ಯವನ್ನು) ನಂಬಿ, ಜೀವಾತ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮ ರೂಪವಾದ ಆ ಬ್ರಹ್ಮನ ಎರಡು ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು (ಭ್ರಮೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು) ಆ ಬ್ರಹ್ಮವೇ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ಮಹೇಶ್ವರ ಎಂಬ ಮೂರು ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಇರುವುದೆಂದು ತಿಳಿದು, ಧರ್ಮ ಅರ್ಥ ಕಾಮ ಮೋಕ್ಷಗಳೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು ಕಿವಿ ಮೂಗು ನಾಲಗೆ ಚರ್ಮಗಳೆಂಬ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ (ಈ ಪುರುಷಾರ್ಥಸಂಪಾದನೆಗೆಂದೇ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿ), ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಲೋಭ, ಮೋಹ, ಮದ, ಮತ್ಸರಗಳೆಂಬ ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ, ಬೇಟೆ, ಜಾಜು, ಸ್ತ್ರೀಮೋಹ, ಕುಡಿತ, ಕುಣಿತ, ಹಗಲು ನಿದ್ರೆ, ಸೋಮಾರಿಯ ಆಲಿತ ಎಂಬ ಈ ಏಳು ಕೆಟ್ಟ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಅನ್ನ, ಅರ್ಥ, ಯೌವನ, ಸ್ತ್ರೀ, ವಿದ್ಯೆ, ಕುಲ, ರೂಪ, ಉದ್ಯೋಗ ಎಂಬ ಎಂಟು ಮದಗಳನ್ನು ದೂರೀಕರಿಸಿ ಎದೆಯೊಳಗಣ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಬಿಂದುರೂಪಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿ, ಶಂಖ ಚಕ್ರ ಮತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ಉರ್ಧ್ವ ಪುಂಜಗಳ ಧಾರಣೆ, ಹರಿಯ ನಾಮಸ್ಮರಣೆ ನಾಮಸಂಕೀರ್ತನೆ, ಪಾದತೀರ್ಥ ಪ್ರಾಶನ, ಪ್ರಸಾದ ಸೇವನ, ಏಕಾದಶೀ ಉಪವಾಸ, ತುಳಸೀ ಅರ್ಚನ, ಸ್ವಾಮಿಯ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸುವಿಕೆ ಈ ತೆರನಾದ ಒಂಬತ್ತು ವಿಧವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸೇವೆಮಾಡಿಸೀಮಾತೀತನಾದ ಜ್ಞಾನಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ಆನಂದಾತಿಶಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಋಷಿವರರು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದರು. ಎಂತಹ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ವೇದಾಂತದ ಗಹನ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಚಮತ್ಕಾರವಾಗಿ ೦, ೧, ೨, ೩, ೪, ೫, ೬, ೭, ೮ ಮತ್ತು ೯ ಈ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಕೊಂಡು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಇದೊಂದು ರೀತಿಯ ಶಬ್ದಚಿತ್ರ. ಕವಿಯ ಪಾಂಡಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಇದು ಇನ್ನೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ.

೪

ಈ ಕವಿಯ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಕವಿಗಳ ಛಾಯೆ ಬಿದ್ದಿರುವ ಅಂಶವನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು.

- (೧) ಕುಡಿದಂ ಕುಂಭಜನೆನ್ನ ನಾತ್ಮನಧುವೊಳ್ ಕೂಡಿದೆನೆಂದಿಂದಿರಂ
ಕಡೆದಂ ತನ್ನ ಹಿತಾದ್ರಿಗಾಂ ಶರಣಮೆಂದಾ ರಾಘವಂ ಕಟ್ಟಿ ಮೇಣ್
ತಡೆದಂ ಕಾಯ್ತೊಳಕೆಯ್ನೆಂದು ಪಗೆಯಂ ಹಾಲಾಹಲಂ ಕೊಟ್ಟೊಡಂ
ಮೃಡನೊರ್ವಂ ಮುಳಿಯಂ ಗಡೆಂದುಲಿವವೋಲುಡ್ವೋಷಿಕುಂ ಸಾಗರಂ

ಎಂಬ ಪಡಕ್ಷರ ಕವಿಯ ಶಬರಶಂಕರ ವಿಲಾಸದ ಪದ್ಯಕ್ಕೂ,

ಕೊಡನಣುಗನರಸಿಗಿಂತೆ ನಾಡೊಡಮವಂ
ಕುಡಿದನಂದಳಿಯನೀ ರಾಘವಂ....

ಎಂಬ ಮುದ್ದಣನ ಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿಯ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಪದ್ಯಕ್ಕೂ
ಇರುವ ಸಾಮ್ಯವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

- (೨) ಮಂಡೆ ಕವಿಯಶಃ ಪ್ರಾರ್ಥಿ ಗಮಿಷ್ಯಾಮುಪಹಾಸ್ಯತಾಂ
ಪ್ರಾಂಶುಲಭ್ಯೇ ಫಲೇ ಲೋಭಾದುದ್ಭಾಸುರಿವ ವಾಮನಃ

ಎಂಬ ಕಾಳಿದಾಸನ ರಘುವಂಶದ ಮೊದಲನೆಯ ಸರ್ಗದ ಮೂರನೆಯ
ಪದ್ಯಕ್ಕೂ

ತೊಟ್ಟಿತುಡಿ ಮರನೊಳಿಹ ಪಣ್ಣೆ ಗುರೆ ಬಾಯ್ತಿಟ್ಟು
ಮುಟ್ಟಿ ಕೊಯ್ದುಪೆನೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂ ಕೆಯ್ನಿಳ್ಳಿ
ದಿಟ್ಟಿಸುತ ನೆಗೆಯಲುಜ್ಜುಗಿಪ ವಾಮನನಂತೆ....

ಎಂಬ ಮುದ್ದಣನ ಈ ಕಾವ್ಯದ ಎರಡನೆಯ ಸಂಧಿಯ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪದ್ಯಕ್ಕೂ
ಇರುವ ಸಾಮ್ಯವಾದರೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೇ ಇದೆ.

- (೩) ಗತಂ ತಿರಶ್ಚೇನಮೂರು ಸಾರಥೋಃ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮೂರ್ಧ್ವಜ್ಜಲನಂ ಜವಿರ್ಭುಜಃ
ಪತತ್ಯಥೋಧಾಮವಿಸಾರಿ ಸರ್ವತಃ ಕಿಮೇತದಿತ್ಯಾಕುಲಮೀಕ್ಷಿತಂ ಜನೈಃ

ಎಂಬ ಮಾಘನ ಶಿಶುಪಾಲವಧದ ಮೊದಲನೆಯ ಸರ್ಗದ ಎರಡನೆಯ
ಪದ್ಯಕ್ಕೂ

ಬಿಸುಗದಿರನಾಗಿ ತಿರ್ಯಕ್ ಚರಂ ಮೇರ್ ವಿಭಾ
ವಸುಸಾಗಲೂರ್ಧ್ವಜ್ಜಲನ ತೋರ್ಪ ಪೊಳಪಿದೆ
ಣ್ಣೆನೆಗೆ ಮಸಗಿಪುರ್ದೆತ್ತಣೆನೆಂದು....

ಎಂಬ ಈ ಕಾವ್ಯದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿಯ ಇಪ್ಪತ್ತುಮೂರನೆಯ ಪದ್ಯಕ್ಕೂ
ಇರುವ ಸಾಮ್ಯವೂ ಸುಸ್ಪಷ್ಟವೇ.

(೪) ಕಡೆದೊಡೆ ಪಾಲ್ಗಡಲ್ ವಿವಿಧ ವಸ್ತುವನೀಯದೆ ತೇಯೆ ಚಂದನಂ
ಕುಡದೆ ಸುಗಂಧಮಂ ಪಿಳಿಯೆ ಕರ್ಜಿನದಾಗದೆ ಕಾಸೆ ಕಾಂಚನಂ
ಪಡೆಯದೆ ಕಾಂತಿಯಂ ನಜದಿನೊಳ್ಳಿದರಪ್ಪರೆತು ಬಾಧೆವ
ಟ್ಟಿಡಮುಪಕಾರಮಂ ಪೆರಗ್ಗೆ ಮಾಡದೆ ಬಾಧೆಯನೇಕೆ ಮಾಡುವರ್

ಎಂಬ ಈ ಅಭಿನವಸಂಪ(ನಾಗಚಂದ್ರ)ನ ಸಂಪರಾಮಾಯಣದ ಪದ್ಯಕ್ಕೂ
ಪಡೆಯೆ ಪಾಲ್ಗಡಲಿನಮೃತು ಪುಟ್ಟುವಂತೆ ತೇ
ದೊಡೆ ಚಂದನಂ ಸುಗಂಧವನೀವ ತರದೆ ಪುಟ
ಕಿಡೆ ಕಾಂಚನಂ ಕಾಂತಿ ಪೆರ್ಚುವೊಲ್....

ಎಂಬ ಈ ಸೃತಿಯ ಮೂಗನೆಯ ಸಂಧಿಯ ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಪದ್ಯಕ್ಕೂ ಇರುವ
ಸಾಮ್ಯವೂ ಎಂತಹವನಿಗಾದರೂ ದೊಳೆಯದೆ ಹೋಗುವುದೆ ?

(೫) ಪರಿಸತತಿ ಪಂಪೋನಿಧೌ ಪತಂಗಃ ಸರಸಿಮಹಾಮುದರೇಷು ಮತ್ತಭೃಂಗಃ
ಉಪವನ ತರುಕೋಟಿರೇ ವಿಹಂಗಃ ಯುವತಿಜನೇಷು ರಸ್ತೈರಸೈರನಂಗಃ

ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಈ ಶ್ಲೋಕ ಜೇಗೆ ಮಾಡ್ನಿಗೊಟ್ಟಿದೆ
ಮುದ್ದಣನ ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ !

ಭೃಂಗಾಳಿ ಕಮಲಸಂಕುಲಮನಾಕಾರಮಂ
ತಂಗದಿರನವನೀರುಹಂಗಳಾತ್ರಯಮಂ ವಿ
ಹಂಗಳಂದೋಹಮಬ್ಜಾಂಬಕೀ ವೃಂದಮನನಂಗಂ ಪ್ರವೇಶಿಸಲ್ಕಿ
ಪಿಂಗಿ ಪದುಗಡಲೊಳಡ್ಡಂ ಪೋದನತ್ತಲ್ ಪ
ತಂಗನ್....

೫೨

(೬) ಆದೌ ರಾಮ ತಪೋವನಾಭಿಗಮನಂ ಹತ್ವಾ ಮೃಗೇಕಾಂಚನಂ
ವೈದೇಹೀ ಹರಣಂ ಜಟಾಯುಮರಣಂ ಸುಗ್ರೀವಸಂಭಾಷಣಂ
ವಾಲೀನಿಗ್ರಹಣಂ ಸಮುದ್ರತರಣಂ ಲಂಕಾಪುರೀದಾಹನಂ
ಪಶ್ಚಾದ್ರಾವಣ ಕುಂಭಕರ್ಣಮಥನಂ ಏತದ್ಧಿರಾಮಾಯಣಂ

ಎಂಬ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕದ ತಮ್ಮನಂತೆ ಇದೆ. ಈ ಖನೆಯ ಸಂಧಿಯ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಪದ್ಯ :

ಕಿತ್ತಡಿಯ ಜನ್ನಮಂ ಕಾದು ಪೆಣ್ಣೈದಡಿಯಿ

ನೊತ್ತಿ ಕಲ್ಲಂ ಹರನ ಬಿಲ್ವುಱುದು....

ಸಮುದ್ರವನ್ನು ವಿರೋಧಾಭಾಸ ಶ್ಲೇಷಾದಿ ಅಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ವರ್ಣಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಪುರಸ್ತ್ರೀಯರು ರಾಮನ ಆಗಮನವಾರ್ತೆ ಕೇಳಿ ನೋಡಲು ಹೊರಟ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆ ನಗನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಒಂದಕ್ಕೊ ಬದಲು ಒಂದನ್ನು, ಒಂದರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು, ಇಟ್ಟು ತೊಟ್ಟು ಬಂದರು ಎಂದು ಹೇಳುವ ಸಡಗರದ ವರ್ಣನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ರಾಮನ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅರಮನೆಯ ಮತ್ತು ನಗರದ ಶೃಂಗಾರವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಒಡ್ಡೋಲಗದ ವೈಭವವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಕವಿ ಹಳೆಯ ಜಾಡಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆದಿದ್ದಾನೆ. ಪೂರ್ವ ಕವಿಗಳ ವರ್ಣನೆಗಳಿಗೆ ಋಣಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಈತ ಈ ಕಾವ್ಯವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಹಿಂದಿನ ಕವಿವರ್ತಕರ ಮಳಿಗೆಯಿಂದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಕಡತಂದಿದ್ದಾನೆ. ಹಿಂದಿನ ಪಂಡಿತಕವಿಸಾಹುಕಾರರಿಂದ ಹಣವನ್ನು ಸಾಲವಾಗಿ ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ. ಹಳಗನ್ನಡದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪರಿಚಯವಿರುವವರು ಈ ತೆರನಾದ ಕಡತಂದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಎತ್ತಿಡಬಹುದು. ಬಕ ಮರ್ಕಟೆ ಅಜ ಮೂಷಕ ಪಿಸೀಲಿಕ ಶುನಕ ಚಿತ್ರಕ ಮರುಳ ವಿದೂಷಕ ವರ್ತಕ ಇತ್ಯಾದಿ ಜೀವಿಗಳ ಗುಣವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ಉಳ್ಳವನೇ ಒಳ್ಳೆಯ ಕವಿ ಎಂದು ಮುದ್ದಣ ಪೀಠಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

೫

ಮುದ್ದಣನ ಹಿರಿಮೆ ಇಂತಹ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದೆ ಎಂದು ನಾವು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಹಿರಿಮೆ ಇರುವುದು ಭಾವದ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಸ್ತುತಿಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ, ಭಕ್ತಿಯ ಬಗೆಬಗೆಯ ಆದ್ರವಾದ ಅನುಭವವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾಗಿ ವಿವರ ವಿವರವಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿಡುವುದರಲ್ಲಿ, ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಡುವ ಶಬ್ದಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ. ಕಥೆಯ ವಸ್ತು ತೀರ ಸ್ಪಷ್ಟವೇ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುವಾಗ ಭಾವ

ಪ್ರದರ್ಶನಗಳ ವರ್ಣನೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಒಂದು ಪಟ್ಟದೀ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ನೆಯ್ದಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಅವನ ಜಾಣ್ಮೆಯಿದೆ. ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿ ರಾವಣಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ಪಟ್ಟಗಟ್ಟಿದ ಶ್ರೀರಾಮನು ಸೀತೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ವಿಭೀಷಣ ಹನುಮಂತ ಸುಗ್ರೀವಾದಿಗಳೊಡನೆ ಪುಷ್ಪಕವೇರಿ ನಡೆದು ತನ್ನ ಅಗಮನವನ್ನೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ ನಂದಿಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಅಸು ತೊರೆಯುವುದರಲ್ಲಿದ್ದ ಭರತನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಬಳಿಕ ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಅಯೋಧ್ಯೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತನಾಗಿ ಓಲಗಕೊಡುವನು. ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಹುದಾದ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ೨೫೦ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಭಾವವ್ಯಂಜನೆಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವ ಕವಿ ಪ್ರಶಂಸೆಗೆ ಅರ್ಹನಾದವನೇ ಸರಿ. ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢಿಮೆಯೂ ಇದೆ ಸರಳತೆಯೂ ಇದೆ, ಚಮತ್ಕಾರವೂ ಇದೆ ರಸಿಕತೆಯೂ ಇದೆ, ಸಂಸ್ಕರದಾದ ದಾಸ್ಯವೂ ಇದೆ ನೂತನ ಮಾರ್ಗಾನ್ವೇಷಿಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೂ ಇದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳೂ ಇರುವುದೂ ಸಂಧಿಕಾಲದ ಕವಿಯೊಬ್ಬನಲ್ಲಿ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದದ್ದೇ ಸರಿ. ಹಳತು ಹೊಸತರ ಹೊಸಿಲ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುವ ಕವಿ ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿದಾನೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಇದನ್ನು ಹೀಗೆ ಏಕೆ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ ಎನ್ನುವುದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀರಾಮ ನಭ್ಯುದಯಚಾರಿತ್ರವನ್ನು ಪಟ್ಟದೀಕಾವ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕದ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವವರೆಗೂ ಹಳೆಯ ಕಾವ್ಯಮಂದಿರದ ಹೊಸಿಲ ಮೇಲೆಯೇ ನಿಂತ ಕವಿ ಬೀದಿಗಳಿಗಿಂತ ಮತ್ತೊಂದು ನವ್ಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಹೊಚ್ಚ ಹೊಸ ಕಾವ್ಯಮಂದಿರದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ತೊಡಗುತ್ತಾನೆ. ‘ ಪದ್ಯಂ ವಧ್ಯಂ, ಗದ್ಯಂ ಹೃದ್ಯಂ ; ಹೃದ್ಯಮಪ್ಪ ಗದ್ಯದೊಳೆ ಪೇಟ್ಟುದು ’ ಎಂದು ಕೈಯೆತ್ತಿ ಘೋಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಾನಂತರದ ಆ ಮುಂದಣ ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧದ ಕಥೆ ಹಳಗನ್ನಡ ಗದ್ಯದ ಹೊಸ ಕಾದಂಬರಿ ತಂತ್ರದ ಮುದ್ದಣ-ಮನೋರಮೆಯರ ಸರಸ ಸಂವಾದದ ಸುಂದರ ಕಾವ್ಯವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅದ್ಭುತರಾಮಾಯಣ, ರಾಮಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ, ರಾಮಾಶ್ವ ಮೇಧಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸಿದ ಕವಿ ರಾಮನಾಮಸಂಕೀರ್ತನದಿಂದ ಚರಿತಾರ್ಥ ನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇಂತಹ ಕವಿಯೂ ಧನ್ಯ ! ಇಂತಹ ಕವಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ನಾಡೂ ಧನ್ಯ.

ಮುದ್ದಣಕವಿ ರಾಮಕಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಪದ್ಮಪುರಾಣದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಖಂಡವಾದ ಪಾತಾಳಖಂಡದ ಮೊದಲನೆಯ ಐದು ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನೂ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣದ ಯುದ್ಧಕಾಂಡದ ಕೊನೆಯ ಆರು ಸರ್ಗಗಳನ್ನೂ (೧೨೬-೧೩೧) ಓದಿಕೊಂಡಿರಬೇಕೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಕಾಳಿದಾಸನ ರಘುವಂಶದ ಹದಿನೂರನೆಯ ಸರ್ಗವನ್ನೂ ನೋಡಿದ್ದರೂ ನೋಡಿರಬಹುದು. ಇದರ ಮೇಲೆ ರಾಮಕಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು ಯಾವುದಾದರೂ ತನ್ನ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನೂ ಪಡೆದಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ಯಾವ ಆಕರಗಳನ್ನೂ ಮುದ್ದಣ ಅನುಸರಿಸಿ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿರುವುದು ಕಾಣಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆತನು ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಕಾಳಿದಾಸರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಳಗಾಗಿಲ್ಲ. ಪದ್ಮಪುರಾಣವನ್ನೇನೋ ಓದಿ ಓದಿ ಅದರ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಮೆಲುಕಾಡಿ ಮೆಲುಕಾಡಿ ಈ ಕೃತಿರಚನೆಗೆ ಶೋಡಗಿದ್ದಾನೆ ಎನ್ನಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಪದ್ಮಪುರಾಣದ ನೆರಳು ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಕಾವ್ಯದ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವುದು ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ಮಾತು : ಅದ್ಭುತರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಆ ಮೂಲ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಕವಿ ಅನುಸರಿಸಿಲ್ಲ. ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿದೆ ಈ ಕಾವ್ಯ. ಗಂಧವ ನೀರು ತುಂಬಿದ ಪಾತ್ರೆ ನೀರು ಸುರುವಿದ ಮೇಲೂ ಹೇಗೆ ಅದರ ವಾಗಸೆಯಿಂದ ಆಪ್ಯತವಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಇವನ ಮನಸ್ಸು ಪುರಾಣದ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಮಾನನದಿಂದ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿತ್ತು. ಆ ಪುರಾಣವನ್ನು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗಿರಿಸಿ ಕ್ಯಾರಚನೆಗೆ ಶೋಡಗಿದಾಗಲೂ ಆ ಪುರಾಣದ ಕಂಪು ಮರೆಯಾಗದೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿದ್ದಿತು. ಇದರ ಫಲವಾಗಿ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಆ ಮೂಲದ ಸಂಸ್ಕಾರ ಒಂದಿಂತು ಬೆರೆಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಎರಡೋ ಮೂರೋ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು : 'ತಥಾಪಿ ಚ ಮಯಾ ತುಭ್ಯಂ ವಕ್ಷ್ಯಮ್ ಸ್ವೀಯಶಕ್ತಿತಃ', 'ಅಲಿಸಾದೋಡೆ ಸಾಧ್ಯಮಸ್ತು ನಿತು ನೇಲಿಪ್ತಿ', 'ಯತ್ತೇ ವಿವೇಕಜನು ಪಾಣಿವರ್ತಂ ಪ್ರಾರಮಮನ್ಯತ ಸ ಏವ ಚರಣೌ ರಾಮ ಪನೇ ಬಭ್ರಾಮ ಮತ್ಕುತೇ', 'ಮಡದಿ ಮೆದುಗೈ' ಯೊತ್ತುವಡಿ ನಡೆಯೆ ಕಲ್ಲೊತ್ತಿದೆಡಿ', 'ಯೇ ಪುತ್ರಾ ಮಾತಾಪಿತ್ರೋರ್ಹಿ ನ ಶುಶ್ರೂಷಾ ಸಮುತ್ಸುಕಾಃ | ತೇ ಮಂತವ್ಯಾ ನರಾ ಮಾತಃ ಕೀಟಿಕಾರೇತಸೋ

ಭವಾಃ', 'ಅಜ್ಞಿಯಂ ಸೇವಿಸದ ತನುಜನಿನ್ನವಂ ಸುತನಲ್ಲಮಂತು ರೇ
 ಲೋಜಾತ ಕೇಟಿಂ ವಲಂ', 'ಶೀಲೇ ರೋಮಹರ್ಷೇಂಭೂದ್ಗದ್ಗದಾ ವಾಗ
 ಭೂತ್ತದಾ ಹರ್ಷಾಶ್ರುಣಿ ತು ಸೋಷ್ಣಾಸಿ ಪ್ರಗಾಹಂ ಪ್ರಾಪುರಾಪದಂ'
 ಎಂಬಂತಹ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕದ ಭಾವವನ್ನು ಕವಿ ಎರಡು ಮೂರು ಸದೃಶಗಳಲ್ಲಿ
 ಹೃದಯಸ್ಪಂದಿಯಾಗುವಂತೆ ವರ್ಣಿಸಿಕೊಂಡು ನೋಡಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗೆಯೇ
 'ಆಯೋಧ್ಯಾಂ ಪ್ರನಿವೇಶಾಧ ಕೃತಕೌತುಕಶೋಭಾಂ | ಕೃಷ್ಣಪುಷ್ಪಜನಾ
 ಕೀರ್ಣಾಮುತ್ಸವೈಃ ಪರಿಭೂಷಿತಾಂ ||' ಈ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕದ ಭಾವವನ್ನು
 ಹೀಗೆ ಹಿಗ್ಗಲಿಸಿ ಹಿಗ್ಗಲಿಸಿ ಕವಿ ಹಾಡಿದ್ದಾನೆ! ವಾಣಿಕರು ಸಂಸ್ಕೃತ ಪುರಾಣ
 ವನ್ನೂ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯವನ್ನೂ ಹತ್ತಿರ ದತ್ತಿರ ಇಟ್ಟು ಕೋಡಿದಾಗ ಇಂತಹದೇ
 ಇನ್ನೂ ಮಿಕ್ಕು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಕೇಳಬೇಕೆಂದಿರು
 ವುದು ಇಷ್ಟೇ: ಈ ಕವಿ ಪುರಾಣವನ್ನೇನೂ ಮೆಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟಿಗೂ ಅನುಸರಿಸಿಲ್ಲ.
 ಆದರೆ ಅದರ ನಾಟಕದ ಸಂಸ್ಕಾರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ಅನಿ
 ವಾರ್ಯ. ವಾಲ್ಮೀಕಿ, ವ್ಯಾಸ, ಕಾಳಿದಾಸರ ಆವೃತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಯಥಾಮತಿ
 ಯಾಗಿ ಅಪ್ಪಾಡಿಸಿ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಸ್ವತಂತ್ರವೂ
 ಭಾವಪೂರ್ಣವೂ ಆದ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕವಿ ನಮಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಈ
 ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕವಿಯ ಗಮನವಿರುವುದು ಭಕ್ತಿಯ
 ಭಾವವನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸುವುದರ ಕಡೆಗೆ. ಆದನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾನೆ.
 'ಭಕ್ತಿ ವೈರಾಗ್ಯಗಳ ಸತ್ಯಥೆ'ಯಾಗಿ 'ರಾಮನಾಮಾಮೃತದ ಬಿಂಡಿಗೆ'
 ಯಾಗಿ ಈ ಕೃತಿ ಎಲ್ಲ ಕನ್ನಡಿಗರ ಗೌರವಾದರಗಳಿಗೆ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಪಾತ್ರ
 ವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀರಾಮಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಂ

ನಾಂದೀಸಂಧಿ

ಶ್ರೀಮದಚಲಾತ್ಮಜಾನನಕೈರವಾಜ್ಞಂ ನಿ |
ರಾಮಯಂ ದಿವ್ಯಕೇಶಂ ರಾಜಶೇಖರಂ |
ಸಾಮಗಾನಪ್ರಿಯಂ ಹರಿಸುತಾಹಿತನಹೀನಾಲಂಕೃತಾಂಗಂ ಶಿವಂ ||
ಕಾಮಮುಖ್ಯಾರಿವರ್ಗಧ್ವಂಸಿ ಭೂತಪತಿ |
ಭೀಮವಿಕ್ರಮಿ ಪುಣ್ಯಜನವಂದಿತಂ ಸದಾ |
ರಾಮನೋಲಿದೀಗೆಮಗೆ ಕಾಮಿತಾರ್ಥಂಗಳಂ ಮಂಗಳಂ ಗೋತ್ರೇಶ್ವರಂ || ೧ ||

ರಾಗಮಣಿರುಚಿರಾಜಿತೋತ್ತಮಾಂಗಂ ಸುಪು |
ನ್ನಾ ಗಾಚ್ಛಪುಂಡರೀಕಾಕಲಿತಪದನಮಿತ |
ಭೋಗಯೋಗ್ಯಾಶ್ರಯಂ ಭುವನಗರ್ಭಂ ವಂಶಶೋಭಿತಂ ಹೈಮಕಟಿಕಂ ||
ರಾಗರಸಯುತನಮಲಘನರೂಪನಚಲಂ ಸು |
ರಾಗಮೋನ್ಮಲಿತಪ್ರದೇಶನನಿಶಂ ನಿರ್ಜ |
ರಾಗರನೋಡರ್ಚುಗೇಮ್ಮಖಿಳರ ಮನೋಭೀಷ್ಮಮಂ ಕೂರ್ಮಯಿಂ ಭೂಧರಂ
|| ೨ ||

ಮಲವಿನಾಶಂ ಬಾಡಬಾಶ್ರಯಂ ಸತ್ತ್ವಸಂ |
ಕುಲಯುಕ್ತನಧಿಕಗುಣಗಂಭೀರನನಿಮಿಷಾ |
ಕಲಿತಾನ್ತರಂಗಂ ಸದಾಹಿಮಕರಾಂಕಲಾವಣ್ಯಪ್ರಭಾವಸ್ಥಿತಂ ||
ಚಲದಭ್ರಗಂಗಾನ್ವಿತಂ ಸ್ವೈರನಭವನಿ |
ಸ್ತುತಿತರುಭ್ರಾನಂತಮಣಿಶೋಭಿತಂ ಭೂತ |
ಕುಲಜಾತನಾಥನಾಸಾಸ್ವದಂ ಮಾಲೈಮಗೆ ಶ್ರೀಯಮಂ ಶ್ರೀಶಂಕರಂ || ೩ ||

ಚಂಚಲಾಯತನೇತ್ರೈ ಕಪಿಮುಖಸ್ತುತಿಪಾತ್ರೈ |
 ಪಂಚಮಸುವಾಣಿ ಫಣಿವೇಣಿ ಕಲ್ಯಾಣಿ ದೇ |
 ವಾಂಚಿತಪದಾಬ್ಜಾತೆ ಗೋತ್ರಾತ್ಮಜಾತೆ ವಿಖ್ಯಾತೆ ಲೋಕೈಕಮಾತೆ ||
 ಚಂಚಲಾಲಕಿ ರಾಜವದನೆ ಗುಣಗಣಸದನೆ |
 ಪಂಚಾಸ್ಯಮಧ್ಯೈಯಕ್ಷರವಿದ್ಯೈ ನಿರವದ್ಯೈ |
 ವಾಂಛಿತವನೀ ಮಾನಿನೀ ಮಾನಿಪಂತೆನ್ನ ಕಬ್ಬಮೆಂದುಂ ಧರೆಯೊಳು || ೪ ||

ದ್ರಾವಕಂ ವಿನತಾತ್ಮಬಂಧ್ವಸಚ್ಚರಿತನಿ |
 ದ್ರಾವಕಂ ನಾಗಾವೃತಾಂಗಂ ದಯಾಸಮು |
 ದ್ರಾವಕರಕಂ ದೀರ್ಘನಾಸಿಕನಮೋಘಂ ಸುವರ್ಣಪಕ್ವಪ್ರಭಾವಂ ||
 ಭಾವರಹಿತಂ ಬುಧಜನೌಘವಂದಿತಪದನ |
 ಭಾವಜನ್ಮಂ ವಿನಾಯಕನೆಮ್ಮನಾವಗಂ |
 ಭಾವಶುದ್ಧಿಯನಿತ್ತು ಕೃತಿಗೆ ನಿರ್ವಿಘ್ನತೆಯನೆಸಗಿ ತಾನೊಲಿದು ಪೊರೆಗೆ || ೫ ||

ಯತಿಗಣಾಶ್ರಯಮೆನಿಸಿ ಶಬ್ದಾರ್ಥಭಾವದಿಂ |
 ದತಿರಸಾಲಂಕಾರಮೊಪ್ಪೆ ಜೀವಾಕ್ಷರಸು |
 ಗತಿಗರ್ಹೆಯಾಗಿ ನವಪದಪುಂಜರಂಜಿತಮನೋಜ್ಞಮೆನೆ ಕೈವಲ್ಯದ ||
 ನುತಸುಕೃತಪದ್ಯಾವಳಿಯೆ ಇದೆನಿಸುತ್ತಿ ವಸು |
 ಮತಿಗೆ ವಿಬುಧರ್ಕಳಿಂ ಸಂಭಾವ್ಯನಾಗೆ ಭಾ |
 ರತಿಯೊಲಿದಜಪ್ರಮೆನಗಿಷ್ಟಾರ್ಥಮಿತ್ತು ತಾನಿರ್ಕೆ ಮಜ್ಜಿಹ್ವಾಗ್ರದಿ || ೬ ||

ನಮುಚಿಸೂದನನಿಗೆ ಸಖನಾಗಿ ಪ್ರೇಮದಿಂ |
 ನಮುಚಿಸೂದನಮುಖ್ಯದಿವಿಜರ್ಕಳಂ ಪೊರೆದ |
 ನಮುಚಿತದೆ ಲೋಕೇಶನೆನಿಸ ವಿಧಿಯಂ ಸುಗುಣನಿಧಿಯಂ ಸದಾ ಧ್ಯಾನಿಸಿ ||
 ಕಮಲದೆಲೆಯೊಳ್ ಮಲಗಿ ಪಕ್ಕಿಯನಡರ್ಪು ನಿಜ ||
 ಕಮಲೆಯೊಡನನುದಿನಂ ಮೆಚೆದಿರ್ಪ ಭಕ್ತಹೃ |
 ತ್ವಮಲಾಸನಂಗೆ ಭವವಾರಿನಿಧಿತಾರಕಬ್ರಹ್ಮಂಗೆ ಮಣವೆನೆಂದು || ೭ ||

ಮಾರಹರನಂಶವೆನಲಂಬಿಕಾತ್ಮಜನಾಗಿ |
 ವಾರಿಧಿಯನುತ್ತರಿಸಿ ಲಂಕೆಯಂ ಪೊಕ್ಕು ಪರ |
 ನಾರಿಯಂ ಬಯಸಿದಸುರನ ಗರ್ವಮಂ ಮುಱಿದು ಕಾಲಾದಿಖಳರ ಮಡುಹಿ ||
 ವೀರಸೇನಾನಿಕರಮೆಸೆವ ಪೊಟುರಿಸಿ ತಾಂ |
 ಸಾರುತೀಶಂಗೆಱಗಿದರಿಭಯಂಕರತಾರ |
 ಕಾರಿ ಮಿಗೆ ಮಾಟಕ್ಕಿಮಿಗೆ ಶ್ರೀಶೈವಸಂಪದವನನುದಿನಂ ಕೂರ್ಮವೆತ್ತು || ೮ ||

ಮಿಗೆ ಮಾಧವಗೆ ಮಿತ್ರನಾದೆ ಮೈದೋಱದೀ |
 ಜಗದೊಳೆಲ್ಲಿಯುಂ ಚರಿಸಿ ಭೂಭೃದ್ವರರ |
 ಪಗೆಗೊಂಡು ಸಂಹರಿಸಿ ಶೇಷರಾಜರಿಗಹಿತನಾಗಿ ಜಸವಡೆದೆ ಬಟಾಕ ||
 ಸೊಗಸಿನಿಂ ಪ್ರಮದಾಳಿಗನುಚರನೆಸಿಸಿ ಜನರ |
 ಬಗೆಬಗೆಯ ಕಾಮಿತವ ಪೂರೈಸುತಿಹ ಸಮಾ |
 ಶುಗನೆಯೆನ್ನಂ ಪೊರೆಯವೇಟಕ್ಕಿಂದು ಬೇಡುತಿಹೆ ನೀಂ ಸದಾಗತಿಯಹುದೆಲೈ
 || ೯ ||

—

ಪೀಠಿಕಾಸಂಧಿ

ಹರಿಗೇಷಗಿ ಸೋಮನಂ ನುತಿಸುತೆ ಮನಂದಣಿಯೆ |

ಹರಿವಾಹನನ ಬಲಂಗೊಂಡು ಹರಿಪುತ್ರರಂ |

ಹರಿಸುತಾದ್ಯರ್ಗ ತಲೆವಾಗಿ ಗುರುಕವಿಬುಧರ ಪದಕಮಲಮಂ ಧ್ಯಾನಿಸಿ ||

ಹರಿಗೇಷಗಿ ಸೋಮನಂ ನುತಿಸುತೆ ಮನಂದಣಿಯೆ |

ಹರಿವಾಹನನ ಬಲಂಗೊಂಡು ಹರಿಪುತ್ರರಂ |

ಹರಿಸುತಾದ್ಯರ್ಗ ತಲೆವಾಗಿ ಗುರುಕವಿಬುಧರ ಪದಕಮಲಮಂ ಧ್ಯಾನಿಸೆಂ || ೧ ||

ಪೆತ್ತಯ್ಯನಯ್ಯನಿಂದನುದಿನದೊಳುಪ್ಪನ್ನ |

ವಿತ್ತು ಪೊರೆದವನಯ್ಯನಿಂದಾತನಿಂದಮಾ |

ಪತ್ತಿಗೊದವಿದ ಭಟಂ ಪಿತನನ್ನ ದಾತನಾಪದ್ವಾಂಧವಾದ್ಯರಿಂದೆ ||

ಉತ್ತಮೋತ್ತಮನು ಗುರುವಂತೆಂಬರೆನಗೆ ಧರೆ |

ಯತ್ತಣೆಂದೋರೊರ್ವರೊಂದೊಂದನುಪದೇಶಿ |

ಸುತ್ತ ಬಗೆಬಗೆಯ ಭಾವನೆಯಿತ್ತರನಿಬರೆಲ್ಲರ್ ಗುರುಗಳೆಂದೆಷಗುವೆಂ || ೨ ||

ವ್ಯಾಸ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಜೈಮಿನಿ ಪಿಂಗಲಾಖ್ಯರಂ |

ಲೇಸಿನಭಿನಮಿಸಿ ಭವಭೂತಿ ಶೂದ್ರಕ ಕಾಳಿ |

ದಾಸ ಬಾಣಾದಿ ಸಕ್ಕದ ಕಬ್ಬಿಗರ ನೆನೆದು ಕರ್ಣಾಟಕವಿಗಳೆನಿಸ ||

ಭೂಸುರೋತ್ತಮ ಚಂದ್ರಭಟ್ಟ ಕೇಶವ ನಂದಿ |

ವಾಸುದೇವಾಚ್ಯುತ ಪಡಕ್ಕರಿ ದಿಗಂಬರವಿ |

ಲಾಸ ಕವಿರುದ್ರ ವೇಂಕಟ ಕೃಷ್ಣರಭಿಮತವನನುಸರಿಸುತುಸಿರ್ವೆನಿದನು || ೩ ||

ತೊಟ್ಟ ತುದಿಮರನೊಳಹ ಪಣ್ಣಿ ಗುಣಿ ಬಾಯ್ವಿಟ್ಟು |

ಮುಟ್ಟಿ ಕೊಯ್ದ ಪೆನೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂ ಕೈನಿಳ್ಳಿ |

ದಿಟ್ಟುಸುತ ನೆಗೆಯಲುಜ್ಜುಗಿಸ ವಾಮನನಂತೆ ಕವಿತಾಸುಲಕ್ಷಣಗಳ ||

ಗುಟ್ಟನಱಿಯದೆ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಹ ಕೃತಿಗೆ ಮನ |

ಗೊಟ್ಟಳೆಂದೆನ್ನ ನಗೆಗೀಡುಮಾಡದೆ ಜಗದಿ |

ಪುಟ್ಟದವರಿಗೆ ಮನದ ಬಯಕೆ ಪಿರಿದೆಂದು ಮನ್ನಿ ಪುದಿದಂ ಸರ್ವಜನರು || ೪ ||

ಅಂಬಿಗನ ಪಟವಾತನೋದಿದೊಡೆ ಬಲಕ ಬಿಯ |
 ದಂ ಬರೆದ ಕಬ್ಬಮಂ ಪರಿಸಿದೊಡೆ ಬರ್ಕುಮೆ ಕು |
 ಟುಂಬನ ಬಯಲ್ನು ಡಿಯನಟತೊಡೆ ಸುಪಾಂಡಿತ್ಯಮಿಂತೆನಲ್ಕೆನ್ನ ಕಾವ್ಯಂ ||
 ಇಂಬಾಗದೆಂದುಮಭಿನವಕಾವ್ಯಕರಕೃತಿಗಿ |
 ದೆಂಬುದೇನಾಶ್ಚರ್ಯಮನ್ಯಪ್ರಬಂಧಗಳ |
 ಹಂಬಲಱಿಯೆನು ದೈವಮಲ್ಲದೆನಗಿಲ್ಲ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನಸದ್ಬೋಧಕಂ || ೫ ||

ನಿಂದಿಸುವ ಜನರ ದುರ್ವಾಕ್ಯಮಂ ಕೇಳ್ವು ಮನ |
 ಗುಂದಿ ಮಾಣ್ಣನೆ ಕಾವ್ಯರಚನೆಯಂ ಕವಿ ಗುಮ್ಮ |
 ನಂದುದಿಪ ನೇಸಟಂ ಕಂಡು ದನಿಗುಡಲರ್ಕನೇಂ ಕಿರಣಮಡಗಿಸುವನೇ ||
 ಪ್ರೊಂದದತಿವರ್ಣಮೆಸೆದಿದೊಡಮಲಂಕಾರ |
 ದಿಂದೆ ಶೋಭಿಸದೊಡಂ ರಾಮನಾಮಾವೃತದ |
 ಬಿಂದಿಗೆಯಿದೆನೆ ಬಲಾದೆ ದೂಷಿಸುವ ದೂಷಕಂ ದೋಷಕಂ ಭಾಗಿಯಪ್ಪಂ || ೬ ||

ಮೃದುಪದಾಸ್ವಿತೆ ಮಂದಗತಿ ಮಂಜುಭಾಷೆ ಭಾ |
 ಸ್ತದಮಲಿನಸಂಧಿಶೋಭಿತೆ ವರ್ಣಯುಕ್ತೆ ಪ |
 ಟ್ಪದವೇಣಿ ನವರಸಭರಿತೆ ಸಚ್ಚರಿತೆ ಸುನಯನಾತಿಕರಿನಸ್ತಭಾವೆ ||
 ಚದುರೆ ಕನ್ನಡಜಾಣೆ ಸತ್ಕಳಾಕೋವಿದರ |
 ಹೃದಯಮಂ ತೋಷಿಸುವಳೆನೆ ರಸವಿಹೀನರಿಂ |
 ಗೊದಗುವಳೆ ದೈವಗತಿಯಿಂದೊರ್ಮೆ ಲಭಿಸಿದೊಡಮೇಂಗೆಯ್ವರಾಗಾಂಪರು || ೭ ||

ಕನ್ನಡಿತ್ತಿಯೊರೆದ ನುಡಿಯಿಂದಿದಂ ಭಾವಿಸದೆ |
 ಕನ್ನಡಿಗನೊರೆದ ನುಡಿಯೆಂದು ಸಂಭಾವಿವುದು |
 ಕನ್ನಡಿಗನೇಕ ಪೆಸರಿದೊಡೇನಕ್ಕು ಫಲಮೆಸವ ಮೊಗಗಾಣ್ಬದತ್ತಿ ||
 ಚೆನ್ನನೊರ್ವಂ ಮರುಳನಾದೊಡೇಂ ವಿತ್ತಸಂ |
 ಪನ್ನೆ ತಾಂ ಬಂಜೆಯೆನಿಸಿದೊಡೇಂ ಕನ್ನಡದೊ |
 ಕೆನ್ನ ಕಬ್ಬಂ ಬರೆಯೆವೊಟ್ಟೊಡೇಂ ಭಕ್ತಿವೈರಾಗ್ಯಸತ್ಪಥಗಳೆಸೆಯೆ || ೮ ||

ಮೂಲವಟುಸದೆ ವೃದ್ಧಿಯನೆ ಬಹುಪದಾರ್ಥಕನು |
 ಕೂಲಮಂ ಗೆಯ್ದು ಋಣಶೇಷಗಳ ಭೇದಿಸುತೆ |
 ಕಾಲಕರ್ಮಗಳ ಬಿಡದನುಸರಿಸಿ ನಿತ್ಯಕರ್ತೃ ಕ್ರಿಯೆ ವಿಭಕ್ತಿಗಳೊಳು ||
 ಮೇಲೆನಿಸಿ ಸತ್ಯತೆಯೆಸಗೆ ಮಾನ್ಯನಹನಂತೆ |
 ಮೇಲೆಸೆಯೆ ಮೃದುವಚನಚಯದಿಂದೆ ಸಂತತಂ |
 ಮೇಲದಜ್ಞೋಳೇಕವಚನಕ್ರಮವ ಪಿಡಿದರಲ್ಪವನ ಮತಿ ವಿಸ್ತರಿಪುದು || ೯ ||

ಬಕನ ಗುಣಮೊಂದು ಮರ್ಕಟನದೊಂದಜನ ಮೂ |
 ಷಕನ ಲಕ್ಷಣಗಳೊಳಗೊಂದೊಂದು ಮೇಣ್ ಪಿಪೀ |
 ಲಿಕನ ಶುನಕನ ಮಾನಸೌಕಸನ ಚಿತ್ರಕಾಯನ ಗುಣಗಳೊಳಗದೊಂದು ||
 ಪಿಕನ ಚಿತ್ರಕನ ಮರುಳನ ವಿದೂಷಕನ ವ |
 ತರ್ಕನ ಸಲ್ಲಕ್ಷಣಗಳೊಂದೆರಡೊಂದೆಸೆಯ
 ಲಕಳಂಕಕೀರ್ತಿಯಿಂದೊಪ್ಪಿ ಪರ್ವನಾಕವಿಯೆ ಲೋಕಮಿರ್ಪನ್ನೆವರೆಗಂ || ೧೦ ||

ಬುಧರೆಲ್ಲರೊಲ್ಪ ಕೈಕೊಳ್ಗೆ ತಿರ್ದುಗೆ ಕೃತಿಯೊ |
 ಳಧಿಕದೋಷಂಗಳೇನಾನುಮುಳ್ಳೊಡೆ ಕಥಾ |
 ಸುಧೆಯನೀಂಟುಗೆ ಭಕ್ತವೃಂದಮುಖಮಾನಿಗಳ್ ಮನ್ನಿಸುತ್ತಿಕೆ ಸಿಚ್ಚಂ ||
 ಅಧಿನಾಥರೆಂತುಮಾಶ್ರಯಮನಿತ್ತೆಸಗೆ ನವ |
 ಮಧುರರಸಝುರಿಯ ರಸಿಕರ್ ಶೋಧಿಸುತ್ತಿಕೆ |
 ವಿಧುಪುರದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಮನೋಹರಂ ಕಬ್ಬಿಗರ ಕುಲಮಂ ಮೊರೆಗೆ ಸಂತತಂ || ೧೧ ||

ಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ || ಶೇಷಮಿಲ್ಲಿನೆ ರಾಮಚಂದ್ರಮನ ಪಟ್ಟದ ವಿ |
ಶೇಷದಿತಿಹಾಸಮಂ ವಾತ್ಸ್ಯಾಯನಂಗಾದಿ |
ಶೇಷನಷ್ಟಾಹಿಕುಲಪೋಷನಪರಿಮಿತಸಂತೋಷದಿಂದೊರೆದನಂದು ||

ನೃಪಮಾನಸನಾಗಿ ಸತ್ಕಥಾಕೌತುಕವ |
ವಿಸ್ತರಿಸರಾರೆಂದು ಚಿಂತಿಸುತ ನಡೆದು ನಾ |
ಗಸ್ತೋಮಮಧ್ಯದೊಳು ರಂಜಪ ಮಹಾಶೇಷನಂ ಕಂಡು ದೈನ್ಯಮೆಸೆಯೆ ||
ಮಸ್ತಕವಸ್ನಿಃ ಬೆಸಗೊಂಡನಾತನೊಳಾದಿ |
ವಸ್ತು ರಘುವರನ ಮೂರ್ಧಾಭಿಷೇಚನಸ |
ಮಸ್ತಚಾರಿತ್ರಮಂ ಪೇಟ್ಟು ತನ್ನಂ ಪೊರೆಯಬೇಕೆಂದು ವಾತ್ಸ್ಯಾಯನಂ || ೧ ||

ಪೊತ್ತೆ ಭೂತಳಮಂ ಪರೋಪಕಾರಾರ್ಥದಿಂ |
ದಿತ್ತೆ ವಿಷ್ಣುವಿಗೊಡಲ ತಲ್ಪಮೆನೆ ಧರ್ಮಕೆಲೆ |
ಸುತ್ತಿಕೊಂಡೈ ಮಂದರಾದ್ರಿಯಂ ಪ್ರಗ್ರಹದೊಲಮರರೇನಿತ್ತರೆನಗೆ ||
ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯ ಗೆಯ್ದು ರಾಮಚಾರಿತ್ರಮಂ |
ಬಿತ್ತರಿಸಿ ಪೊರೆದೊಡಾಗದೆ ಪೇಟೆನಲ್ಕೆ ಬಟಾ |
ಕುತ್ತಮಾಂಗವನೆತ್ತಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಮೆಯ್ದಡವಿ ನಾಗೇಂದ್ರನಿಂತೆಂದನು || ೨ ||

ಉಪಚಾರಮೇಕೆಮಗೆ ವಾತ್ಸ್ಯಾಯನನೆ ಕಥೆಯ |
ನುಪದೇಶಗೆಯ್ದೊಡದು ಸುಕೃತಮಂತಲ್ಲದಿದ |
ನುಪಕಾರಮೆಂದು ಬಗೆಯಲ್ಪಹುದೆ ನಿನಗನುಭವಂ ತನಗೆ ತೋಷಮಹುದು ||
ಉಪಲಬ್ಧಮಕ್ಕು ಸುಜ್ಞಾನಗಿರಿಶಿಖರಮಿ |
ನ್ನು ಪಜೀವನಂ ತಾಪಸೌಘಕೆನೆ ಶಂಕೆಯೆಂ |
ಋಪರಾಗಮಂ ಕಳೆದು ಚಿದ್ಭಾನುಕಿರಣಮಂ ಪ್ರಸರಿಪುದು ರಾಮಚರಿತಂ || ೩ ||

ಕಡೆಯೆ ಪಾಲ್ಗಡಲನಮೃತಂ ಪುಟ್ಟುವಂತೆ ತೇ |
 ದೊಡೆ ಚಂದನಂ ಸುಗಂಧಮನೀವ ತೆಲದೆ ಪುಟ |
 ಕಿಡೆ ಕಾಂಚನಂ ಕಾಂತಿ ವೆರ್ಚುವೊಲ್ ಕರ್ಬುಗೋಲಂ ಪಿಟಿದು ಕಾಸಲೊಡನೆ ||
 ಗುಡಮೆನಿಸುತ್ತಧಿಕಮಧುರಂಗುಡುವ ಪರಿಯೊಳೆಡೆ |
 ಬಿಡದೆ ಶ್ರೀರಾಮಚರಿತಾಮೃತವ ಮಧಿಸಲ್ದೆ |
 ಪಡೆವೆನೆಲೆ ಸುಜ್ಞಾನಸಿಂಡಮಂ ಖಂಡಮಂ ಸವಿಯಲೆನಿತ್ತಿನಿದೊ ಬಟಕ ||೪||

ಆಲಸ್ಯಮಿಲ್ಲಮೆನಗುತ್ತವಂ ಪೊಳತು ಶ್ರೀ |
 ಲೋಲನಭೃದಯಚಾರಿತ್ರಮಂ ವರ್ಣಿಸಲ್ |
 ಸಾಲದೀನಾಲಗೆಗಳೆಂಬುದೊಂದೇ ಚಂಚಲಂ ಮನದೊಳಲ್ಲದಿನ್ನು ||
 ಆಲಿಸಾದೊಡೆ ಸಾಧ್ಯಮಪ್ಪನಿತು ಪೇಟಿತ್ತೆ ನರ |
 ಲೀಲೆಯಿಂ ಖಳರ ಸೈಮಿನಿಗಟ್ಟಿ ವಿಧಿ ದೇವ |
 ಪಾಲಾದಿಸುರರ ರಕ್ಷಿಸಿದ ಗಡ ಹರಿಗೆನಿತು ಕರುಣನೋ ತನ್ನವರೊಳು || ೫ ||

ರಾವಣಾಧ್ಯರ್ ಮಡಿಯೆ ಪೌರಜನಮೆಯ್ದೆ ಸಂ |
 ಭಾವಿಸಲ್ ಶರಣಂಗೆ ರಾಜ್ಯಪದಮಂ ಶಶಿವಿ |
 ಭಾವಸುಗಳರ್ಪನಕ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಮಂ ವಿರಚಿಸಿದನು ||
 ದೇವದುಂದುಭಿ ಮೊಲಿಗೆ ಸೋಗೆಗಣ್ಣುಬಲೆಯರ್ |
 ಭಾವದಿಂ ನಲಿಯೆ ಪೂಮುಟಿಗುಟಿಯೆ ಬಟಕ ಸು |
 ಗ್ರೀವಜಾಂಬವಮುಖ್ಯರುಲಿದರೆಣೆಗಾಣೆವೀರಾಘವನ ವಚನಕೆಂದು || ೬ ||

ಶಶಿಧರಾನನೆಯನಂಗೀಕರಿಸುತೊಡನೆ ಕುಲಿ |
 ಶಶರೀರನಂ ಮುಂತೆ ಪುರಕಟ್ಟಿ ವಾನರೇ |
 ಶ ಶತಬಲಿ ನೀಲ ನಳ ಜಾಂಬವ ಸುಶೇಣ ಮುಖ್ಯರ್ ಕೂಡಿ ಸಾಲ್ಗೊಂಡಿರೆ ||
 ದಶರಥಾತ್ಮಜನರಸಿಯೊಡನೆ ಪುಷ್ಪಕಮಂ ತ್ರಿ |
 ದಶರ ನುತಿಗೊಂಡೇಟಿ ಮಣಿರಥದ ಮೌಕ್ತಿಕಮ |
 ದಶನಿಯೊಳಶನಿಗೋಪದೊಳೊಮಸಗೆ ರಂಜಿಸಿತು ನಾಯಕರ ಮಕುಟಂಗಳ

ಭಾನುರಥಮಲ್ಲಮೆಣೆಗಾಲಿ ತೋರ್ಕುಂ ಚಿತ್ರ |
 ಭಾನುರಥಮಲ್ಲ ಶುಕ್ಲ ಧ್ವಜಂ ಕಾಣ್ಕುಮತಿ |
 ಭಾನುವಿಂ ಬೆಳಗುತಿಹುದೆತ್ತಣದೊ ಪುಷ್ಪಕಂ ಚೋದ್ಯಮಿದು ನೋಟಕರ್ಗೆ ||
 ಮಾನಕಸದಳಮೆನಲ್ ಪೊಟಮಟ್ಟು ಬಲಕ ಪವ |
 ಮಾನಗತಿಯಿಂ ಮುಂದೆ ಶಕ್ರವಿಧಿಮುಖ್ಯರ ವಿ |
 ಮಾನಂಗಳೊಡನೆ ಬರಲಿತ್ತ ತೆಂಗಡಲಧಿಕಘೋಷದಿಂ ಕಣ್ಣೊಳಿಸಿತು || ೮ ||

ತಪ್ಪನೆಸಗಿದೆ ಪಿಂದೆ ಜಡಭರಿತನಾಗಿ ಮುಂ |
 ತಪ್ಪ ನರನಾಟಕದ ಲೀಲೆಯಂ ಬಗೆಯದೈ |
 ತಪ್ಪ ರಾಘವನೊಳೆಂತಾದೊಡಂ ಕ್ಷಮಿಸಿ ತನ್ನಂ ಕಾದ ಕರುಣೆಯೆಂದು ||
 ದಪ್ಪದೆರೆಗೈಗಳಿಂ ಮೇಣೊರ್ಮೆ ಕೂರ್ಮೆಯಿಂ |
 ದಪ್ಪಲೈದುನನೊ ಕಡಲೊಡೆಯನೆಂಬೊಲ್ ಮೇರೆ |
 ದಪ್ಪದಿರದಡಿಗಡಿಗೆ ಮಡಿಮಡಿದು ಬರ್ಪ ಪೆರ್ವೆರೆಗಳಿಂ ಕಡಲೆಸೆದುದು || ೯ ||

ಸಗೆಗಗ್ರಜರ ದೂಟಲನಿಮಿಷರ್ ನಿನ್ನೊಳೀ |
 ಬಗೆಯಾತು ಖೂಳರಂ ಮಡುಹಿ ನಂಬಿದವರ್ಗೆ |
 ಸೊಗಮಿತ್ತಿ ನಾವುಮನಿಮಿಷರೆಮ್ಮನಗ್ರಜರ್ ದ್ವೇಷಿಸಲ್ ಸುಮ್ಮನಕಟಾ ||
 ಬಗಿದು ವೈರಿಗಳನೆಮ್ಮಂ ಕಾವುದಿನ್ನು ನಂ |
 ಬುಗೆ ಪೆಟರೊಳಿಲ್ಲಮೆಂದೊರೆಯೆ ರಾಘವಗೆ ಮೇ |
 ಲ್ಲೆಗೆದಪುವೊ ಕಾಣೆನೆನೆ ಮುಱುಮೀನ್ಗಳೆಡೆಯೆಡೆಯೊಳಿದ್ದುರುಳ್ಳ ಪುನೆಲ್ಲಿಯುಂ || ೧೦ ||

ಮಿಕ್ಕು ಧರ್ಮವನುಯ್ದು ಸೀತೆಯಂ ದೇವರೊಳ್ |
 ಸೊಕ್ಕಿ ನಡೆದಲಾದ ದಶಕಂಧರಂ ಮೇಣ್ ಪೊಟಲೊ |
 ಳೊಕ್ಕಿಲಿರಬಹುದೆ ದುರೈಶಮಪ್ಪುದೆನಗಿದಂ ಪಾಟಿಸಗಿ ಬಿಡುವೆನೆಂದು ||
 ಉಕ್ಕಿ ಮೊಱೆದೈತರ್ಪ ಶರಧಿ ತನಗೀಕಾರ್ಯ |
 ತಕ್ಕುದಲ್ಲರೆ ರಾಘವನಾಚ್ಚೆ ಪಿರಿದು ಮುಱಿ |
 ನೊಕ್ಕುವಂಗಿತ್ತನೆಂದಲಾದಳ್ಳಿ ಮರಳುವೊಲಬ್ಧ ತಡಿವೊಡೆದು ಪೋಕುಂ || ೧೧ ||

ಹರಹರಾ ಕಾಲಮಿನ್ನೈಂತಿಹುದೊ ಸೌಭಾಗ್ಯಾಃ |
 ಭರಿತನಾಗಿರ್ದಂದು ಸಕಲರೋಲೈಸಿದರ್ |
 ಸುರರ ಪಾಲಾಗಲದು ಬಡತನಂ ಪೊರ್ವೆ ಭಂಗಕ್ಕಿ ನಿತು ಪಕ್ಕಾದೆನ್ನೆ ||
 ಪೆಱ್ಱಿಮಗಂ ಬಾನೇರ್ದನಣುಗಿಯರಸನುಯ್ದು |
 ಧರೆಯತ್ತ ಸೇರ್ದಳರಸಿಯರುನೋರೊಂದೆಡೆಯೆ |
 ಳಿರುವರೆನಗಿಲ್ಲ ಗತಿ ನೀನೆಂದು ಹರಿಗೆ ಮೊಱ್ಱಿಯಿಡುವುದೆನಲಬ್ಬಿ ಮೊಱ್ಱಿಗುಂ
 || ೧೨ ||

ಕಾಕುತ್ಸ್ಥ ಕರುಣಾಬ್ಧಿಯನಿಮಿಷಾಶ್ರಯಮೆನಿಸಿ |
 ಲೋಕಾವೃತಂ ಲೀಲೆವಡೆದಿಪುರ್ದೆಂಬುದಂ |
 ಸಾಕಾರಮಾಗಿ ತೋರ್ಪಂತಬ್ಧಿಯನಿಮಿಷಾಶ್ರಯಮೆನಿಸಿ ಭೂಲೋಕಮಂ ||
 ಪ್ರಾಕಾರಮನೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿರ್ದು ಬಲಕ ಖಳ |
 ರೇಕಿಂತು ತಿಳಿಯದಟುವರೊ ಕಾಣೆನೆಂದು ತಾ |
 ನೇ ಕೋಪದಿಂ ಘರ್ಜಿಸಂತೆ ಬಿಡದಡಿಗಡಿಗೆ ಮೊಱ್ಱಿವುದೇನಾಶ್ಚರ್ಯಮೋ
 || ೧೩ ||

ಕೊಡನಣುಗನರಸಿಗಿಂಬಿತ್ತಿನಾದೊಡಮುವಂ |
 ಕುಡಿದನಂದಳಿಯನೀರಾಘವಂ ಬಂಧಿಸಿದ |
 ನೆಡೆಗೊಂಡುದಂ ಮಱ್ಱಿದು ವಜ್ರ ಜೀವನಮನಪಹರಿಸುವಂ ಮೇಘಭಟರಿಂ ||
 ಪಡೆದುಮೆನ್ನಿಂದವಿಳಸಂಪದಮನೆಂದೊಡಲು |
 ಮೃಡನೊರ್ವ ವಿಷಮನಿತ್ತೊಡೆ ವಿಷಮನೆಣಿಸನೆ |
 ನ್ನೊಡೆಯನೆಂದಿರದೆ ಪೊಗಟುವೊಲಬ್ಬಿ ಮೊಱ್ಱಿವುದೋರೊರೈ ಕಿಱುಪೆರ್ದನಿಗಳಿಂ
 || ೧೪ ||

ಸತ್ಯದೊಳ್ ಶರಣರಕ್ಷಣೆಯೊಳನುನಯದೊಳುಪ |
 ಕೃತ್ಯದೊಳ್ ಗಂಭೀರಭಾವದೊಳ್ ಸಹಸದೊ |
 ಆತ್ಯಧಿಕಕೀರ್ತಿಯೊಳ್ ಸತ್ವಾತಿಶಯದೊಳನುಗತವಾಹಿನೀನಿಕರದಿಂ ||
 ನಿತ್ಯಲೀಲಾವಿನೋದಂಗಳೊಳ್ ಶ್ರೀಯೊಳಾ |
 ಚಿತ್ಯದಾನಂಗಳೊಳ್ ವಿಭವದೊಳ್ ದಶರಥಾ |
 ಪತ್ಯನಿಂ ಕಿಱುಯನಲ್ಲೆಂಬಂತೆಮೊಲ್ ಶರಧಿ ಘೋಷಿಸುತ್ತಿ ಪುರ್ದನಿಶಂ || ೧೫ ||

ಪುತ್ರನೊರ್ವಂ ರಾಜನಣುಗಿಯೆ ಜಗನ್ಮಾತೆ |
 ಮಿತ್ರನಭವಂ ಧೂತಪಾಪೆ ತನ್ನರಸಿ ಶತ |
 ಪತ್ರನೇತ್ರಂ ಮನೆಯಳಿಯ ನೋಡೆ ಮಮ್ಮಕ್ಕಳೆನಗೆ ರತಿಕಾಮರೈಸೆ ||
 ಗೋತ್ರರಾಜಂ ಮಾವನತ್ತಿಗೆಯೆ ಪಾರ್ವತಿ ಪ |
 ವಿತ್ರನಾಂ ಮೊದಲೆ ತನಗೆಣೆಯಪ್ಪನಾವಂ ಧ |
 ರಿತ್ರಿಯೊಳಗೆಂದು ಘೋಷಿಪುದೆಂಬೊಲರ್ಣವಂ ಬಾಯ್ವಿಡುತ್ತಿ ಪುರದೆಂದುಂ
 || ೧೬ ||

ಪಿರಿದು ರಾಷ್ಟ್ರಂ ಪ್ರಜೆಗಳನಿಮಿಷರ್ ಮಾರುತಂ |
 ಚರನಿರ್ಪನನುಸರಿಸಿ ವಾಹಿನೀಬಲಮುಂಟು |
 ಮುಱಿಗೊಂಬುದೆನ್ನ ಭೂಭೃತ್ಕುಲಂ ರತ್ನಭಂಡಾಗಾರಮಿರ್ಪದಿನ್ನು ||
 ನಿರತಸತ್ವಾತಿಶಯಮಿರಲೇನನೆಸಗಿದೊಡ |
 ಮೊರೆವರಾರುಂಟು ಪುಲಿಗೆಯಲೈ ಮುಳದೂಡಾಂ ||
 ಸರಸಿಜಭವಾಂಡಮೆಂದುಬ್ಬರದೊಳಬ್ಬರಿಪೊಲರ್ಣವಂ ಘೋರ್ಣಿಸುವುದು || ೧೭ ||

ಎನಿದಚ್ಚರಿ ಬೇಡಿದರ್ಗೆ ಕರಿತುರಗಭೂ |
 ಧೇನುನವರತ್ನ ಕನ್ಯಾಕಲ್ಪಭೂರುಹನ |
 ವೀನಪೀಯೂಷವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗೇಹಸಿಜವೇಹಂಗಳಂ ಮಾಣದೆ ||
 ದಾನಮಿತ್ತಾದುದೇನಿರ್ಪುದೆಮಗೀಯಲೆಂ |
 ದಾನೀರದಂಗಳಬ್ಬಿಯನಳ್ಳಿ ಬೇಡಿದೊಡೆ |
 ತಾನಂಜಿದನೆ ಜೀವನಂಗೊಟ್ಟನೆನೆ ಚಿತ್ರಮಲೈ ಧಾರ್ಮಿಕರ ಚರಿತಂ || ೧೮ ||

ಸುರರಿಗಮ್ಮತಂ ಬೇಕೆ ಮನಮುಂಟೆ ಕಾಲಕಂ |
 ಧರಗೆ ವಿಷದೊಳ್ ಬಾಲಚಂದ್ರಂಗೆ ಪಯಮಿಹುದೆ |
 ಶರಮುಂಟೆ ವೀರರ್ಗೆ ಕೀಲಾಲಮಸುರರ್ಗೆ ದೊರೆತುದೇ ಲಾವಣ್ಯಮಂ ||
 ಸ್ಮರನಿಚ್ಛಿಪನೆ ಕುಶಮನಱಸುವರೆ ಯಮಿಗಳ್ ಘ |
 ನರಸಮಂ ಕೊಂಡರೆ ರಸಜ್ಞರುಂಟೆನ್ನಮಾ |
 ದರದೆ ತಾನೀವೆನೆಂದೊರೆವಂತೆ ಮೊಱವೆಂ ತೆಜತೆಜದಿಂದಬ್ಬಿರಾಜಂ || ೧೯ ||

ವೆರ್ಚಿದುರ್ದಧಿಕತರಸತ್ವದಿಂ ಸತ್ವದಿಂ |
 ದುರ್ಚಿ ಮೆಯ್ಯರೆವ ರಾಜೀವಮಾಜೀವಮಂ |
 ಕರ್ಚಿ ಪಾಯ್ಡಡಗುವ ತರಂಗದಿಂ ರಂಗದಿಂದೆಟ್ಟಿ ಪೆರ್ಮೀನಿನಿಂದ ||
 ಸಾರ್ಚಿ ಮುಂ ಸುಟಾವ ಜಲವಾಜಿಯಿಂ ವಾಜಿಯಿಂ |
 ದಿರ್ಚಿಡಿದ ವಿದ್ರುಮವಿತಾನದಿಂ ತಾನದಿಂ |
 ಬೆರ್ಚಿ ಪರೆದೋಡುವಾನೆಗಳಿಂದ ನೆಗಟಾಂದ ನೆಗಟಾಂದಲಾಸಮುದ್ರಂ || ೨೦ ||

ಪಟ್ಟುಟುದು ಸಂಚರಿಪ ಬಾಳೆಯಂ ಬಾಳೆಯಂ |
 ಮುಟ್ಟುವಿಸಿ ನಡೆತರ್ಪ ನಕ್ರಮಂ ನಕ್ರಮಂ |
 ಮೆಟ್ಟಿ ಬಹ ಶಕುಲಮಂ ಶಕುಲಮಂ ಬೆಂಬತ್ತಿ ಪರೆವನರಮೀನ ಮೀನಂ ||
 ಬಿಟ್ಟಡಂಗುವ ಜಲಗ್ರಾಹಮಂ ಗ್ರಾಹಮಂ |
 ದಿಟ್ಟಿಸುತೆ ಪಿಂಜರಿವ ಕಮಠಮಂ ಕಮಠಮಂ |
 ಕಟ್ಟಿಸಕದಿಂ ಪಾವ್ರುಲಾಸಿಯನುಲಾಸಿಯಂ ಬಣ್ಣಿಸಲ್ ನೆಱ್ಪಿವರಾರೈ || ೨೧ ||

ಭವನಂತೆ ಗಿರಿಸುತಾನ್ವಿತನೆಂದೆನಿಸಿ ಮನೋ |
 ಭವನಂತೆ ಮಕರಕೇತನನಾಗಿ ಕಮಲಸಂ |
 ಭವನಂತೆವೋಲ್ ಸರಸ್ವತಿಯರಸನೆಂಬ ವೆಸರಂ ಪಡೆದು ಲೋಕಮುಜಾಯೆ ||
 ಭವನಲ್ಲ ಮೇಣ್ ಮೆಯ್ಯೊಳೊಪ್ಪಿದುರ್ಮಾತ್ಮಸಂ |
 ಭವನಲ್ಲ ಲಾವಣ್ಯಲೀಲೆಯಿಂದೆಸೆದಬ್ಬ |
 ಭವನಲ್ಲ ಸಕಲಭುವನಾಶ್ರಯಂ ತಾನೆನಿಸುತರ್ಣವಂ ಕಣ್ಣೊಳಿವುದು || ೨೨ ||

ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಬರ್ಪ ಬಲ್ಲೆರೆಗಳೇ ರೋಗಂ |
 ಕೊಡನೆಟ್ಟು ಕಲ್ಲೋಲಮಾಲೆಯೆ ಬೆದರ್ಕೆ ಸಂ |
 ಗಡಿಸರ್ಪ ಸುಟಾಗಳೇ ರಾಗಂಗಳೇಱುಟಾಯೆ ಪಿರಿತನಂ ಬಡತನ ವಲಂ ||
 ಬಡಬಾನಲಂ ಚಿಂತೆ ದುಃಖಮೆ ಪೊನಲ್ ಬಾಟೈ |
 ಗಡ ಗುಳ್ಳಿಬೆಳ್ಳೊರೆಯೇ ಸಂತಸಂ ಸುಖಮೆ ಮೇಲ್ |
 ಸಿಡಿನ ಸೀರ್ಪನಿಯೆನಲ್ ಶರಧಿ ಭವಶರಧಿಯಂ ಪೊಲೈಸೆದುದಚ್ಚರಿಯೆನೆ
 || ೨೩ ||

ಮಕರಕರ್ಕಟಕಹರಿಮಿಥುನದಿಂದನಿಮೇಷ |
 ನಿಕರದಿಂ ದ್ರೋಣಂ ತಿಮೀನಂಗಳಿಂದೊಪ್ಪು |
 ತ ಕಳಂಕಮೆನೆ ಧನುಷ್ಕೋಟಿಯಿಂ ಬೆರೆದತುಳವೃಷಕೆ ನೆಲೆವನೆಯಿದೆನಿಸಿ ||
 ಪ್ರಕಟದಿಂ ಕುಂಭಜನ್ಮಾಪೋಶನಕೆ ಸಂದು |
 ಸಕಳಸೌಭಾಗ್ಯಸಹ ಕನ್ನೆಯಂ ಪದೆದಿತ್ತು |
 ಸುಕರಮೆನೆ ರಂಜಿಸಿತು ವಾರಾಶಿ ರಾಶಿರಾಶಿಯನಾಂತ ಗಗನದಂತೆ || ೨೪ ||

ತನುವಿಗತಿಹಿತಮಾಗೆ ಪೆಜತೊಂದು ಬಗೆಯಿಂ ರ |
 ಸನಕೆ ಸವಿದೋಷಿ ದುರ್ಗಂಧಮಂ ಪವಮಾನ |
 ನಿನಗಲ್ಪಿ ನಾಸಿಕಕೆ ಸೊಂಪೀಯೆ ಕಣ್ಗೆ ತಾನಧಿಕಗಂಭೀರಮಾಗೆ ||
 ಘನಘೋಷಮಿಂಪೀಯೆ ಕಿವಿಗೆ ಸಂತಸಮಾಗೆ |
 ಮನಕೆ ಮಿಂದುಂಡು ಕಾಣ್ಣಿರ್ಗಿನಲ್ಪರ್ಣವಂ |
 ತನತನಗೆ ಮೊಳೆದೇಲ್ವ ಭಂಗಸಂಗದೊಳೊಪ್ಪಿ ರಂಜಿಸುತ್ತಿ ಪುರ್ವದೊಂದು || ೨೫ ||

ಸಾರದತ್ಯಧಿಕಗಂಭೀರದನಿಮೇಷಸಂ |
 ಚಾರದವನೀಧರಾಧಾರದ ಸುರನ್ನ ಭಂ |
 ಡಾರದ ತರಂಗವಿಸ್ತಾರದೊಡನೆಸೆವಕೂಪಾರದ ಬೆಡಗನೀಕ್ಷಿಸಿ ||
 ವೀರಮರ್ಕಟಕಟಕನಾಯಕರ್ ಸಹಿತ ಸೀ |
 ತಾರಾಮನಕ್ಯಜಂಗೊಂಡೊರೆದನಪ್ಪಿ ಮೈ |
 ಸಾರಿ ನಗೆಬೀಳು ಕರೆಮೀಳು ಬಹ ವಾರಿಧಿಯ ತೋಳು ನಿಜನಾರಿಯೊಡನೆ
 || ೨೬ ||

ಕಂಬುಕಂಧರೆ ಶಂಖದಿರವ ನೋಡೆಲೆ ಚಂದ್ರ |
 ಬಿಂಬಮುಖಿ ಕಾಣ ಚಂದ್ರಮನತ್ತಣೆಂದುಬ್ಬು |
 ವಂಬುನಿಧಿಯಂ ನೋಡು ಮತ್ಸ್ಯಗಳ ಮೀನಾಕ್ಷಿ ಪುಳಿನಮಂ ಪುಳಿನಜಘನೆ ||
 ತುಂಬಿಹುದು ಮಣಿ ಶುಕ್ತಿ ವೌಕ್ತಿಕಸುರದನೆ ಮುಳಿ |
 ಗಿಂಬಾದ ಪರ್ವತಂ ಪರ್ವತಸ್ತನೆ ನೋಡಿ |
 ದಂ ಬಟುಕ ಕುಂಭಿಯಂ ಗಜಗಮನೆ ತೋರ್ಕು ಚೆಂಬವಳಂ ಪ್ರವಾಳಾಧರೆ
 || ೨೭ ||

ದೂಷಣನ ದುರ್ಮಾರ್ಗದಂತೆ ದಶಕಂಧರನ |
 ರೋಷದಂತತುಲಿತಪ್ರತಾಪದಂತಿದ್ದವಿ |
 ದ್ವೇಷಕನ ಕುಂಭಕರ್ಣನ ಮುನಿಸಿನಂತೆ ಮಹಿರಾವಣನ ಕಪಟದಂತೆ ||
 ದೋಷದಂತಖಳದಿತಿಸಂಭವರ ಪುಣ್ಯದ ವಿ |
 ಶೇಷದಂತತಿಕಾಯನುಗ್ರದಂತುಗ್ರನ ವಿ |
 ಭೀಷಣನ ಭಕ್ತಿಯಂತಡಿಗಡಿಗೆ ತೋರ್ಪ ಪೆರ್ಬೆರೆಗಳಂ ನೋಡೆಂದನು || ೨೮ ||

ನತ್ಸ ಕೇಳಂತೆಸೆವಕೂಪಾರಮಂ ಭಕ್ತ |
 ನತ್ಸಲಂ ವಿಬುಧೇಂದ್ರಮಣಿಮಕುಟಘಟಿತಭಾ |
 ಸ್ವತ್ಸದಮಲಪದಪದ್ಮಂ ಸುಗುಣಸದ್ಮಂ ಸರೋಜಾಕ್ಷಿಗೊಲ್ಲ ತೋಜು ||
 ತತ್ಸಮಯದೊಳ್ ರಾಜರಾಜನ ವಿಮಾನಂ ಚ |
 ಲತ್ಸಮುದ್ರವನುಟುದು ಪೊಜುಟುತ್ತರಕೆ ವಿರಾ |
 ಜತ್ಸರಸಿನದನದೀವಿಸಿನಗಳ ಸಾರ್ದು ಬರೆ ರಾಘವಂ ರಮಣಿಗೆಂದಂ || ೨೯ ||

ಅತಿತನೂರುಹಬಲಂ ಬಲವೈರಿನುತನೆಮ್ಮ |
 ಪಿತಗೆ ಮಿತ್ರಂ ಮಿತ್ರಸೂತಸುತನೂದ್ಧವಂ |
 ಚತುರಂ ವಿಹಂಗರಾಜಂ ರಾಜರಾಜಸಖಸದ್ಭಕ್ತನಪ್ರತಿಮನು ||
 ದಿತಿಜಗರ್ವಾಪಹಾರಂ ಹಾರಕಂಧರೆ ವಿ |
 ಗತದುರಿತಸಂಪಾತಿ ಸಂಪತ್ಸುಖಾಶ್ರಯವಿ |
 ತತವಿಸಿನಮಿದು ನೋಡು ನೋಡಿತ್ತಲಿತ್ತಲಂಬುಜದಳಾಯತಲೋಚನೆ || ೩೦ ||

ಮುಂದೆ ತೋರ್ಪುದೆ ಕೊಳಂ ಮಯನಿರ್ಮಿತಂ ಮಡದಿ |
 ಪಿಂದೆ ನಿನ್ನಂ ಪುಡುಕಿ ಬರೆ ತೊಡಕಿ ಬಿಲಸಾರ್ದು |
 ಸಂದೆಗಂಬಡೆ ಸೌರಿಪುತ್ರಿಮಂದಿರಕ್ಕೆದಿ ಮೂವಗಲ್ ಕಪಿಗಳುಟುದು ||
 ಬಂದೆನುತ್ತುಸಿರೆತ್ತುವನ್ನೆಗಂ ಪುಷ್ಪಕಂ |
 ಸಂದೆಡೆಯ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಮಂ ಕಾಣೆ ತೋಜು ಸತಿ |
 ಗಂದೆಮ್ಮ ಬಲಿವಿಡಿದ ಕೇಶಬಲನಾಯಕಂ ಸುಗ್ರೀವನೆಡೆಯಿದೆಂದಂ || ೩೧ ||

ಆದೋಡೀತಂಗೊರ್ವನಣ್ಣ ನುಂಟವರೊಳ್ ವಿ |
 ವಾದಮಿರೆ ಪೆಣ್ಣಿಂ ಸಹೋದರಂ ಗೆಲ್ಲಟ್ಟ |
 ಲಾದುಗುಡಮಂ ತನ್ನ ಮಡದಿಯಪಹರಣಮಂ ದೂಱಲ್ಕೆ ಬಳಕೆನ್ನೊಳು ||
 ಕಾದಿ ರಣದೊಳ್ ವೈರಿಯಂ ಮಡುಹುತೆಮ್ಮವಂ |
 ಗಾದರಿಸಿದೆಂ ಸಹಾಯಕನಾಗುತೆಮಗೆ ಸಂ |
 ಮೋದಮಪ್ಪಂತೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕರಿಸಿದಂ ಮೇಣೆನಲ್ಪವರ್ ನೆರೆಸಾರ್ದರು || ೩೨ ||

ತಾರಾ ರುಮಾದಿ ನಾರಿಯರಂದು ಬಿಸುಟಿ ಮಣಿ |
 ಹಾರಾದಿದಿವ್ಯಭೂಷಣಗಳಂ ಬಲಕ ಸೀ |
 ತಾರತ್ನ ಕೊಳ್ಳೆಂದು ಮಣಿದಿತ್ತೊಡವರ ಮನ್ನಿಸಿ ಕೊಂಡಳವನಿಜಾತೆ ||
 ಶ್ರೀರಾಮನಂ ಬಲಕ ಸುಗ್ರೀವನಾತಿಥ್ಯ |
 ವಾರೈದು ಪೋಗೆಂದು ಬೇಡಿದೊಡೆ ದಶರಥಕು |
 ಮಾರಂ ಕುಮಾರಂ ಕುಮಾರಂ ಕುರಲದೆ ಸಂತಯಿಸೆ ಪೊಟುಟುದು ಪುಷ್ಪಕಂ || ೩೩ ||

ಮುಂದೆ ಮುಂದೈತರಲ್ಪತಿಜವದಿ ಪವನನಂ |
 ಪಿಂದುಲುಹಿ ಕೆಜಿ ತೋಪ್ಪಿಗಳಂ ಕಳೆದು ರಥಮರಸಿ |
 ಗಂದು ರಕ್ಕಸಪಕ್ಕಗಳ ಪೋಣರ್ಕೆಯ ವಿಪಿನಮಂ ತೋಪ್ಪಿ ಸುಟ್ಟುವೆರಲಿಂ ||
 ಕಂದೆ ಮೊಗಸಿರಿಯೆಸಲ್ಗಣ್ಣೊಪ್ಪಿ ಮೈಬಣ್ಣ |
 ಗುಂದೆ ಬೆಮರುಣ್ಮಿ ಬಿಸುಸುಯ್ಲೆರ್ದು ಮೂಗರಳೆ |
 ಚೆಂದುಟಿಯೊಳಂಪಡಗೆ ಪೇಟ್ಟಿಳನಿಯಂಗೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಂ ಸರೋಜಾನನೆ || ೩೪ ||

ವರ್ಮದಿಂ ಖಳನನಡ್ಡೈಸಲ್ ಜಟಾಯು ನಿಜ |
 ಮರ್ಮಮಂ ಪೇಟ್ಟಿಲುದನೆನಲೆತ್ತಲೆಡೆ ಸತ್ಯ |
 ಧರ್ಮಕಿನ್ನ ಕಟಕಟ ಖಳರಂತರಂಗಮಂ ಬಲ್ಲರಾರಿಳೆಯೊಳೆನ್ನ ||
 ಕರ್ಮಪಾಕದೊಳಸುರನುಯ್ಯೊಡಂ ಕಾವೆನೆಂ |
 ದೊರ್ಮನದೊಳೊದವಿದಾಪದ್ವಾಂಧವಂಗೆ ಸಾ |
 ಸಿರ್ಮ ನೆನೆನೆನೆದೊಡಂ ತೀರದಹಹಾ ಪರಹಿತೇಚ್ಛಕರ ಜಸಮದೆಂತೋ

ಎಂಬನ್ನೆಗಂ ವನಂ ಕಂಡಡಗಿದಂತಾಗೆ |
 ಮುಂಬರೆದು ಪುಷ್ಪಕಂ ಬರುತಿರಲ್ಪತ್ತ ರಾ |
 ಮಂ ಬೆರಲ್ಪದಿಯಿಂ ಸಮೀಪಿಸಿದ ಪಂಚವಟಿವಿನಮಂ ತೋಟುತೆಂದಂ ||
 ಅಂಬುಜಾನನೆ ದನುಜೆ ಕಾಡಿದೆಡೆ ನೋಡಿತ್ತು |
 ಲಂಬಿಂ ಸಹೋದರಂ ಮಾನಗಲೆದಿರ್ಪ ತಾ |
 ಣಂ ಬವರಮುಖದಿ ಖಳರಲುವ ನೆಲೆ ಮೊಮ್ಮಿಗಂ ನಲಿದುದಿಲ್ಲಿತ್ತಲೆಂದು ||೩೬||

ಅರಗಿಳಿಯನುಟಿದ ಪಂಜರದಂತೆ ಜೀವನಂ |
 ತೋಟಿದ ತನುವಂತೆ ಭಗಣೇಶನಡಗಿದ ಕಾ |
 ರಿರುಳನಾಗಸದಂತೆ ತೋರ್ಪುದೆಲೆವನೆಯಂದಿನೆಡೆಯ ನೋಡಬ್ಬಾನನೇ ||
 ಪರೆದು ಕೀಲಿಕ್ಕೊಗಗೊಂಡು ಮಾಧವೀಲತೆಯೆ ಮಾ |
 ಮರನೊಳೊಪ್ಪಂಬಿಟ್ಟುದಿತ್ತಿತ್ತು ಬಾಡಿದುದು |
 ಕುರುವಕಂ ನೋಡೆಂದು ತೋಟಿ ಬಟುಕಾರಥಂ ಪರೆದುದುತ್ತರಕೆ ಜವದಿ
 || ೩೭ ||

ದಾಟ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಮಂ ತೋಟಿದು ತೋಟಿಯಂ ಮ |
 ಹಾಟವಿಯನಗಲಿ ಬಿಟ್ಟಾಶ್ರಮಂಗಳ ಚಿತ್ರ |
 ಕೂಟಮಂ ಕಡೆಗೊತ್ತಿ ಜಗುನೆಯಂ ಮೀಟು ಭಾರದ್ವಾಜನೆಡೆಯನುಟಿದು ||
 ನೋಟಕಳವಟ್ಟುದಿಲ್ಲಿನೆ ಧಾತ್ರಿ ಪುಷ್ಪಕಂ |
 ಸಾಟದೋಟದೆ ನಡೆಯಲತ್ತಲಿತ್ತಲ್ ಹನುಮ |
 ನೋಟಗೊಂಡೈದಿದಂ ಪವನಾಧ್ವದೊಳ್ ರಾಮನಾಚ್ಚೆಯಂ ಶಿರದೆ ಮೊತ್ತು
 || ೩೮ ||

ಎನೆಂಬೆ ಪವನಜನ ವೇಗಮಂ ರಾಘವಂ |
 ತಾನೆ ಮುಂದಟ್ಟಿದಂ ಬಟುಕಿದಿಗೊಂಡು ಸ |
 ನ್ಮಾನಿಸಲ್ಪೆಂದು ವನಗಿರನದಿನದಂಗಳಂ ಪೇಟು ಕಳುಪುವನೊ ಹನುಮಂ ||
 ಆನರೇಂದ್ರನ ಕಾಣ್ಣ ತವಕದಿಂ ತಾವೆ ಮೇಣ್ |
 ಸಾನುರಾಗದೊಳ್ಳಿದುವುಮೊ ತಿಳಿಯದೆನುತಲನು |
 ಮಾನಗೊಳೆ ಸಹಚರಂ ಪವನನಿಲಜನಚಲಮುಖ್ಯಮಂ ಕಳೆದೈದಿದಂ || ೩೯ ||

ಚಿತ್ತವಿಪ್ರದಾದೊಡೆಲೆ ವಿಪ್ರ ಮುಂತನಿತಪ್ಪೊಳ |
 ಗಿತ್ತಲೊಂದಬ್ಬಮಂ ಮನ್ವಂತರಕೆ ಬಗೆದು |
 ಸುತ್ತಿ ಜಡೆಯುಟ್ಟು ನಾರುಡಿಗೆಯಂ ರಾಮನಂ ನೆನೆದು ನಂದಿಗ್ರಾಮದಿ ||
 ಬತ್ತಿ ಮೆಯ್ಯೊಳ್ ಭರತನೀರೇಬಿರುವರುಷಮಂ |
 ದತ್ತಪಾದುಕೆಯ ಸೇವೆಗೆ ಕಳೆದು ರಾಘವನ |
 ಪೊತ್ತನೀಕ್ಷಿಸಿ ಕಾಣದಿರಲಿಂತು ಮುಗಿದಂ ಸೋದರರೊಳೆಕಮಂತೋ
 || ೪೦ ||

ತಪ್ಪಲೊಳ್ ಕಲ್ಲರಳೆ ಗಿರಿಯುರುಳೆ ತಿರೆ ಪೊರಳೆ |
 ತೆಪ್ಪ ಬಾನೊಳ್ ಪಾಟಿ ಕಡಲಾಟಿ ನಿಲಲಾಟಿ |
 ಬಪ್ಪನೀಪೊಟ್ಟಿಗೆಲೆ ಭರತ ನೆಲೆಯುಂಟು ಸಲೆ ಸಂತಸದೆ ಪೋಪುದೆಂದು ||
 ಒಪ್ಪುವಂತೆನ್ನ ಕೈದಟ್ಟ ಪುರಕಟ್ಟ ತೆರ |
 ಳಿಪ್ಪ ರಾಮಂ ಬಾರದಿಹ ಕಾರಣಂ ತೋಟ |
 ದಿಪ್ಪದಿನ್ನುಂ ಕಾಣೆ ತನ್ನಾಣೆಗಿನ್ನಾಣೆಯಂ ತರ್ಪನೆಂತೋ ತಿಳಿಯೆಂ || ೪೧ ||

ಪಿತನಲಾದ ಶೋಕದಿಂದುಲಾದನೋ ಕೈಕೆಗೆ ಕು |
 ಪಿತನಾಗಿ ಬಾರದಿರ್ಪನೊ ಮುನಿಗಳೊಲ್ಲ ಸಲೆ |
 ಪಿ ತಮಗಪ್ಪವನೆಂದು ಮನ್ನಿಸುತ್ತಿರಲಿದು ಮುಷಿದನೋ ನಮ್ಮನಕಟ ||
 ಸತಿಗದೇನೆಡರಾಯ್ತೊ ಸೋದರಂಗಣ್ಣಗೆ ವ |
 ಸತಿಯೊಂದೊ ಬೇಜಾಯ್ತೊ ಬರ್ಪದಂ ಕಾಣೆ ಸರ |
 ಸತಿಯರಸನೆನ್ನ ಪಣೆಯೊಳ್ ಬರದುದೆಂತುಟೊ ರಾಮನಡಿಯಂ ಕಾಣ್ಪೆನೋ
 || ೪೨ ||

ಮಿತ್ರಾನ್ವಯದೊಳುದಿಸಿ ದಶರಥತನೂಜಂ ಸು |
 ಮಿತ್ರಾತ್ಮಜಂ ಕೂಡಿ ಸತಿಸಹಿತ ಕಾನನಕ |
 ಮಿತ್ರಾನುಜಂ ಭರತನಿಂಗಾಗಿ ಪೋದನೆಂದಾಡಿ ದೂಲುಬರೆನ್ನನು ||
 ಕ್ಷತ್ರಿಗಿದು ಸರಿಯೆ ಬಲಕಣ್ಣನಂ ಬಿಡೆ ವಳ |
 ಕ್ಷತ್ರಿದಶರಾಜನೆಡೆಗೆಯ್ದ ಲಿಪುದೆ ವಿಪ |
 ಕ್ಷತ್ರಿಪುರವೈರಿಯಡಿಯಾಣೆ ಹತಭಾಗ್ಯನಾಂ ನೋಂತ ನೋಂಪಿನ ಫಲವಲಾ
 || ೪೩ ||

ಸೇವೆಗೆಯ್ದಿ ಹುದಿಲ್ಲಮಾಂ ಮನಃಪೂರ್ವಕಂ |
 ಭಾವಿಸಿದುದಿಲ್ಲ ಭಯಭಕ್ತಿಯಿಂ ಲೀಲೆಗಳ |
 ನಾನಗಂ ಕಂಡಿಲ್ಲಮೊಡನಾಡಿತಿಲ್ಲ ಸೌಖ್ಯದೊಳೊಂದು ದಿನಮಾದೊಡಂ ||
 ದೇವನೆಂದಱುತುದಿಲ್ಲಣ್ಣನಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ |
 ನೋವಲಿಲ್ಲಕಟ ಭೂಜಾತೆ ಮನ್ಮಾತೆಯೆಂ |
 ಬೀವಿವರ ಮನಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ ಬರಲಿಲ್ಲಮಿನ್ನುಂ ರಾಘವಂ ಪೋದವಂ || ೪೪ ||

ತಾತಗಟುವಂ ತಂದೆನಗ್ರಜನ ಪೊಟಡಿಸಿದೆ |
 ಮಾತೆಯರ ಮುಳಿಸಿಗೆಡೆಯಾದೆ ಮೇಣ್ ಬಂಧು |
 ಗಳ ಮಾತಿಗೊಳಗಾದೆ ಪರಜನಕೆ ಕೀಲಾದೆ ಪುರಜನರ ಬಿಟ್ಟುನುಡಿಗೆ ತಡಿದೆ ||
 ಜಾತಿರಾಜರ ಪಟುವನೊಳಕೊಂಡೆ ನಾನೀಧ |
 ರಾತಳವನಖ್ಯಾತಿಯಿಂ ಮಲಿನಗೆಯ್ದಿನೀ |
 ಪಾತಕಂ ಪೋಪುದೆಂತೆತ್ತಗ್ರಭವನ ಪದಕಮಲದರ್ಶನಮಪ್ಪುದೋ || ೪೫ ||

ಬುದ್ಧಿದೋಷದ ಪಸುಳಿಯಾದೊಡಂದಣ್ಣನಂ |
 ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂ ಸೇವಿಸಲ್ಪಕ್ಕು ಸುಫಲಂ ತನಗೆ |
 ಸಿದ್ಧಮೆಂದಱುತು ಕೌಶಿಕನುಯ್ಯೆ ರಾಮನಂ ಕೂಡೆ ತಾಂ ತೆರಳಿ ಬಟುಕ ||
 ವೃದ್ಧಿಗೊಂಡೈತಂದು ಪಿತನನುಜ್ಞೆಗೆ ವನಕೆ |
 ಸದ್ಧರ್ಮಮಂ ಪಿಡಿದು ರಾಘವಂ ಪೊಟಡೆ ಸಂ |
 ಪದ್ಧರೆಯನಬಲೆಯಂ ಮಾತೆಯಂ ತೊಟಿದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನೈದಲೇಂ ಧನ್ಯನೋ || ೪೬ ||

ಇಷ್ಟದಿಂ ಕೆಳದಿಯರೊಳಾಡುತಂತಃಪುರದಿ |
 ಮೃಷ್ಟಾನ್ನಮಂ ಸವಿದು ರನ್ನದೊಡವೊಳ್ಳುಡೆಯ |
 ತುಷ್ಟಿಯಿಂ ಗಾಡಿಮಿಗೆ ಪಟ್ಟು ಮೃದುತಲ್ಪದೊಳ್ ಶುಕನ ನುಡಿಗೇಟ್ಟು
 ಸುಖಮಂ ||

ಕಷ್ಟದಿಂ ವನದೊಳೋರ್ವಳೆ ತಿರಿದು ಬಟಲುತ ನೀ |
 ಕೃಷ್ಟದುಣಿಸುಂಡಱಿಯೊಳೊಟಗಿ ನಾರುಡಿಗೆಯಿಂ |
 ದುಷ್ಟಕೇಸರಿಯ ದನಿಗೇಳ್ವ ದುಃಖದಿ ತೊಟಿಯೆ ಸೀತೆಗೆ ಮನಂ ಕರಗದೇ
 || ೪೭ ||

ತಂಬಿಲಸೋಂಕೆ ಬಳ್ಳುವ ಲತಾಂಗಮದಿಲುಸಿ |
 ಲಂ ಬೇಟಿ ತಡೆದುಂಟೆ ಬಗ್ಗದೊವಲಂ ಕಂಡೊ |
 ಡಂ ಬೆರ್ಚುವೆರಳೆಗಣ್ ಪರಿವ ಪೆರ್ಬುಲಿನೋಟಮಂ ಸಹಿಸಲುಂಟೆ ವನದಿ ||
 ತುಂಬಿಯುಲಿಗಳ್ಳುವತಸೀಕುಸುಮಕರ್ಣಮೆಂ |
 ತಿಂಬಕ್ಕು ಸಿಂಹಘರ್ಜನೆಗೆ ಬಿದುಗಲ್ಲೆ ಲದೊ |
 ಳುಂ ಬಾಡುತಿರ್ಪ ತಳಿರಡಿ ನಡೆಯೆ ಕಾಸಧದೊಳೆಂತವ್ವುದವನಿಸುತೆಗೆ || ೪೮ ||

ಪುಟ್ಟಿದೊಡಮರಸನಿಂಗರಸುಗೆಯ್ಯದೆ ಪೊಟಲ |
 ಬಿಟ್ಟು ವನವನಜವನಚರರ ಪಾಲಿಪ ಮನಂ |
 ಪುಟ್ಟಿ ಗಡ ತೆರಳಿದಂ ಹರಿಯ ಮಹಿಮೆಯನಾವನಾವಗಂ ತಿಳಿದುದುಂಟೆ ||
 ದಟ್ಟಡಿಯ ಸೋಂಕಿನಿಂ ಕಲ್ಲೆಳೆನಿತೆನಿತೊ ಕುಡಿ |
 ದಿಟ್ಟಿಗಡೆಗೊಂಡು ಕಾಲ್ಮಗಗಳೆನಿತೆನಿತೊ ಮೈ |
 ಮುಟ್ಟಿಲರ್ ಸೋಂಕೆ ಭೂಜಂಗಳೆನಿತೊ ಪಾವನಮಾದುವಾರಾಮನಿಂ || ೪೯ ||

ರಾಜಿಸುವ ಸಾಲಮಲ್ಲಿದು ಕಂದರಂ ಭುವನ |
 ರಾಜಿಯಲ್ಲಿದು ಮಹೀಧ್ರಶ್ರೇಣಿಕಟಕಮಿದು |
 ರಾಜಹರ್ಮ್ಯಾಗ್ರಮಲ್ಲುತ್ಸಮಿದು ಕೊಳನಲ್ಲ ನಿರ್ಝರಂ ಸರಯುವಲ್ಲ ||
 ಸಾಜಮಿದು ಗಹನಮಾರಾಮಮಲ್ಲ ರಸಾಲ |
 ಭೂಜಮಲ್ಲಿದು ವಲಂ ಕಾಷ್ಠವೃಕ್ಷಂ ಮೃಗಗ |
 ಳೀಜನಗಳಲ್ಲದಲ್ಲಿನೆ ರಾಮನುಟಿದ ಪೊಟಲಲ್ಲಮಿದು ವಿಪಿನದೇಶಂ || ೫೦ ||

ಪಾಪಿ ತಾನಾದೊಡಂ ಕೈಕೆಯಟ್ಟಿದಳೆಂದು |
 ಕೋಪಿಸಿದೊಡಂ ಪೆತ್ತ ಮಾತೆಯೊಳ್ ತಪ್ಪುಂಟೆ |
 ಯೀಪುರದ ಜನರೊಳನ್ನಯಮುಂಟೆ ಕುಂದುಂಟೆ ಮಂತ್ರಿಗಳೊಳರಸಾಣಿಗೆ ||
 ಲೋಪಮಿನ್ನುಂಟೆ ಪರಿಜನರೊಳಗೆ ಮೇಣ್ ಮನ |
 ಸ್ತಾಪಮಿಪುರದೆ ಬಂಧುವರ್ಗದೊಳಗಿಂತೆನ |
 ಲ್ಲೀಪರಿಯೊಳೆಲ್ಲರಂ ತೊಟದಿರ್ಪನೆತಕಿನ್ನುಂ ಬಾರನಾರಾಮನು || ೫೧ ||

ತೋಷ ನೀಂ ದೇವೇಂದ್ರ ರಾಘವೇಂದ್ರನ ಕರೆದು |
 ತಾರ ಪಾವಕ ವಿಸಿನವೈರಿಪಾವಕನ ಕರ |
 ತಾರ ನೀನಿತ್ತಲಂತಕ ತಾಟಕಾಂತಕನ ಪುಣ್ಯಜನ ಪುಣ್ಯಜನನಂ ||
 ವಾರಾಶಿರಾಜ ಗುಣವಾರಾಶಿರಾಜನ ವಿ |
 ಚಾರಿಸ ಜಗತ್ಪ್ರಾಣ ನೀಂ ಜಗತ್ಪ್ರಾಣನನೆ |
 ಲೀ ರಾಜರಾಜ ಮಮರಾಜರಾಜನನೀಶ ಪೇಟ್ಟಿಟ್ಟ ಸರ್ವೇಶನಂ || ೫೨ ||

ತಡೆಯಲೇಕಿನ್ನ ವನ ಪುಡುಕಿದಪೆ ತಾನೆ ಮೇ |
 ಷೋಡಲ ಬೈತಿಟ್ಟಗ್ನಿಯೊಳ್ ಪೋಪೆನೆಂದು ಸಂ |
 ಗಡಿಸಿದಂ ಕಾಷ್ಠಮಂ ಬೆಟಗಾಗಲಾಗಳಾಗಸದೊಳಮರರ್ ಭಕ್ತಿಗೆ ||
 ಒಡನೆ ಕಿಚ್ಚೊಟ್ಟಿ ಪೊಗೆ ಪೊಗೆದಲುದು ಬಳೆದುದುರಿ |
 ಸುಡೆಗೊಂಡು ಛಿಟಿಛಿಟಿಲ್ ಛಿಟಿಲೆಂದು ಭರತನಂ |
 ಬಿಡು ಸಾಸನುಂ ದುಗುಡಮಲುದು ಸಂತಸಮಪ್ಪುದೆಂಬಚ್ಚರಿಪ ತೆಪದೊಳು || ೫೩ ||

ಮತ್ತೆ ಕೇಳ್ ಮುನಿನಾಥ ಪೌರಜನರನಿತಪ್ಪೊಳ್ |
 ಮುತ್ತಿ ತಮಗಲಬ್ಬೆಂದರರೆಬರ್ ಮನಮಿ |
 ನಿತ್ತು ಕಲ್ಲಾಯ್ತೆ ರಾಘವಗೆ ತಮ್ಮನೊಳಕಟಂ ಬಾರನಿನ್ನುಂ ನಗರಿಗೆ ||
 ಪೊತ್ತಾದುದಿಲ್ಲಮೆಂದೊರೆದರರೆಬರ್ ಕೆಲರ್ |
 ಸುತ್ತಿ ಕಾಡಂ ಬರಲ್ ನೇಳೆಯುಡುದಪುದೆ ಮೇ |
 ಷೆತ್ತಣದು ಗಡು ಬಟದೆ ಬಟದೆ ಕಿಚ್ಚುಂ ಪುಗುವ ಭರತಗಿಂತೆಂದುಸಿದರ್ರು || ೫೪ ||

ಇಂತಖಿಳರೇವೇಪ್ಪಿನಟಲುತಿರಲಿತ್ತ ಭರ |
 ತಂ ತನುವರ್ಪಿಸುವೆನೆಂದು ಶ್ರೀರಾಮನಂ |
 ಚಿಂತಿಸುತ ಮನದಿ ಬಿಲಿಬಿಲುತಿರ್ದನನ್ನಯಂ ವಹ್ನಿ ಚಿಂತಾಗ್ನಿಗೊರೆಯೆ ||
 ಪಿಂತೆ ನೀಂ ವೇದಚೋರನ ಕೊಂದೆ ತಂದೆ ಬಲು |
 ಕಾಂತೆ ಬೆನ್ನೊಳ್ ಧಾತ್ರಿಯಂ ದಯದಿ ತಂದೆ ಧರಿ |
 ಯಂ ತಪುದು ಖಳನ ಮಗು ಮಲುಗಲೈತಂದೆ ಕಂಬಂ ಬಗಿದು ಪಾಲಿಸೆನುತ || ೫೫ ||

ದಾನವಂ ಬಲಿ ಬಲಿಯೆ ಸೋರ್ಕಿನಿಂ ಧಾತ್ರಿಯಂ |
 ದಾನವಂ ಮೂಱಡಿಯ ಬೇಡಿ ನೆವದಿಂ ಮೆಟ್ಟಿ |
 ದಾ ನವಪದನ್ಯಾಸದಿಂ ಖಳನ ಕೀಟಿಕೆಗೆ ದೇವ ವಾಮನರೂಪಿನಿಂ ||
 ಮಾನವಾಧಿಪ ಬಾಹುಜನ್ಮರಂ ಮನದೊಳನು |
 ಮಾನವಾಂತಿಲ್ಲದಿರ್ಪತ್ತೊಮ್ಮೆ ಗೆಲ್ಪೈ ಸ |
 ಮಾನವಾರದಟು ತವದರ್ಪಕೆಲೆ ವಿಪ್ರರಿಂಗಿತ್ತೆ ಮೇಣೇಧರೆಯನು || ೫೬ ||

ರಾಮ ಜಯರಾಮ ದಶರಥರಾಮ ಕೋದಂಡ |
 ರಾಮ ಸೀತಾರಾಮ ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮ ರಘು |
 ರಾಮ ಕೋಸಲರಾಮ ನಿತ್ಯಾತ್ಮರಾಮ ಮೋಹನರಾಮ ಮಿತ್ರರಾಮ ||
 ರಾಮ ಕೌಶಿಕರಾಮ ಸಾನಂದರಾಮ ಶಿವ |
 ರಾಮ ಕೌಸ್ತುಭರಾಮ ಕಲ್ಯಾಣರಾಮ ಶ್ರೀ |
 ರಾಮ ಸುಂದರರಾಮ ಸುಕುಮಾರರಾಮ ಶಾಂತಾರಾಮ ಭದ್ರರಾಮ || ೫೭ ||

ಚಿತ್ತದೊಳ್ ಶ್ರೀರಾಮಮೂರ್ತಿಯಂ ಕೀರ್ತಿಯಂ |
 ಪೊತ್ತಿಂತು ಜಿಹ್ವಾಗ್ರದೊಳ್ ಭರತನನವರತ |
 ಸುತ್ತಿ ಬಲವರುತಿರಲ್ಕನಲನಂದನಿಲನಂದನನಿತ್ತ ಪವನಾಧ್ವದಿ ||
 ಒತ್ತುಗೊಂಡೈತರಲ್ಲೊಗೆಯ ಕುಱುಪೊಗೆಯಲುರು |
 ಪೆತ್ತಣತ್ತಂ ಧಾತ್ರಿಗಿಲುದು ಜನರುಲುದು ಮನ |
 ಮಿತ್ತು ಕಾಣುತ್ತಿರಲ್ ಸೈಪಿಡಿದು ಕೈಪಿಡಿದು ಕಟ್ಟುಸಿರೊಳವನೆಂದನು || ೫೮ ||

ದಕ್ಷನಾದೊಡೆ ಸಾಹಸಂದೋರ್ಪೆ ದಿಟವೈ ಪ್ರ |
 ದಕ್ಷಿಣೆಯ ಗೈವೆ ಚಲಮಂ ಪಿಡಿದು ಮೇಣಾಶು |
 ಶುಕ್ಲಣಿಯನಹಹ ನಿನ್ನ ಮೊಲಾರುಮಂ ಕಂಡುದಿಲ್ಲ ಮೇದಿನಿಯೊಳೆತ್ತಂ ||
 ದಕ್ಷಿಣಾಶೆಯದತ್ತಣೆಂ ಬರ್ಪನೆಲೆ ದೀನ |
 ರಕ್ಷಕಂ ಸತಿಸುಮಿತ್ರಾತ್ಮಜರ್ಪಹಿತ ನೋ |
 ದೀಕ್ಷಣಂ ಬರ್ದೇನಮರ್ದೆ ತಡೆತಡೆ ಬಿಡುಬಿಡೀಮರುತ್ತನವನಕಟ || ೫೯ ||

ರಾಮನೈತಂದನಸುರಾಂತಕಂ ಭುವನಾಭಿ |
 ರಾಮನೈತಂದನನುಗತಭಕ್ತಚಿತ್ಸುಖಾ |
 ರಾಮನೈತಂದನಮರೇಂದ್ರಪೂಜಿತಪಾದಪದ್ಮನೋಡನೈತಂದನು ||
 ಸೋಮಕೋದಂಡಭೇದಕನರ್ಕಕುಲವಾರ್ಧಿ |
 ಸೋಮನೀಗಲೆ ಬಂದನಿತ್ತಲವಧರಿಪುದೆಲೆ |
 ಸೋಮಪುರದೊಡೆಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀಮನೋಹರನಿರದೆ ಬಂದನೆಮ್ಮಂ ಪೊರೆಯಲು
 || ೬೦ ||

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ || ಭರತನಂ ಕಂಡು ನಂದಿಗ್ರಾಮದೊಳ್ ಮನ್ನಿ |
 ಸಿರದೆ ಪುಷ್ಪಕವೇರ್ದು ಕಪಿನಾಯಕರ್ ಸಹಿತ |
 ಪುರಜನರ ಮನ್ನಣೆಯಕೈಕೊಂಡು ರಾಘವಂ ನಿಜನಗರಿಗೈತಂದನು ||

ಅವಧರಿಪುದೆಲೆ ತಪೋಧನ ಬಟಾಕ ಪವನಸಂ |
 ಭವನ ಕಂಡಕ್ಷಿಯಂ ಮೇಣವನ ನುಡಿಗೇಳ್ವ |
 ಕಿವಿಯನೊರ್ಮೆಯೆ ನಂಬದನುಮಾನಮುಖದಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿದಂ ಸಹಜಮೆಂದು ||
 ಭವಭವಾಂತರದ ಸುಕೃತಮೆ ರೂಪುಗೊಂಡು ಧರೆ |
 ಗವತರಿಸುತಿದಿರೊಳೇನಿಹುದೊ ರವಿ ತಾನೆ ತ |
 ನ್ನವನಿವಂ ಕಿಡುವನೆಂದಟ್ಟಿದನೊ ಕಾಣನೀತನನೆಂದು ಭರತನಿರ್ದಂ || ೧ ||

ಪುಟ್ಟಿದುದು ಭಯಮೊರ್ಮೆಯಚ್ಚರಿಯದೊರ್ಮೆ ಮನ |
 ಗುಟ್ಟೊರ್ಮೆ ನಗೆಯೊರ್ಮೆ ಕಡುಪೊರ್ಮೆ ಹನುಮನಂ |
 ದಿಟ್ಟಸಲ್ ಸಟಿಯೊರ್ಮೆ ದಿಟಮೊರ್ಮೆ ಮುದಮೊರ್ಮೆ ಭರತಂಗೆ ನುಡಿಗೇಳ್ವೊಡೆ ||
 ಬಿಟ್ಟಂತುಮಿರದೆ ಚಂಚಲಮನಂತೆಂದನೆಲೆ |
 ಕಟ್ಟಿದಿರೊಳ್ಳಿತಂದು ಮರಣೋನ್ಮುಖಂಗೆ ಸೊದೆ |
 ಗೊಟ್ಟು ಕಾವಂತೆ ನುಡಿಸೊದೆಯೊಳೆನ್ನಂ ಪೊರೆಯಲುಜ್ಜುಗಿಪೆ ನೀನಾವನೈ
 || ೨ ||

ದಿಟವೆ ನಂಬಲ್ಪಹುದೆ ರಾಘವನ ವಾರ್ತೆಯಂ |
 ಕಟಕಿಯೇ ಮೇಣ್ಣಿಪಾದೆ ಬಲಲಿಸದಿಂತೆನಗ |
 ಕಟ ಕಂಡುದೆಲ್ಲಿ ನೀನವನೊಳನುಬಂಧಮೆಂತಾದುದೇನೆಸಗುತಿಹರು ||
 ಅಟವಿಯಿಂ ಪೊಟಹರೆ ಬಹರೆ ದಾರಿಯೊಳೇಂ ಪೊ |
 ಟಟದಿಲ್ಲವೇ ರಾಮನೊಳ್ಳಿತಾಗಿಹನೆ ಪ |
 ಯಟನದಿಂ ಬಾಡಿಹರೆ ಬರುತುಮಿರ್ಪರೆ ಬಹರೆ ಬಂದರೇ ಪೇಟೆಂದನು

ವ್ಯಸನಮೇಕೆಲೆ ಧೈರ್ಯಮುಡುಗದಿರ್ ತನ್ನಾಣೆ |
 ಪುಸಿಯಲ್ಲ ಬರ್ಪನೀವಾರ್ತೆಯಂ ನಿನಗೊಲ್ಲು |
 ಬೆಸಸೆಂದು ರಾಘವಂ ಪೇಟ್ಟುಟ್ಟದೊಡೆ ಬಂದೆನೆನ್ನ ಪರಿಯಂ ಕೇಳ್ವಿಯಾ ||
 ಅಸುವಾಗಿ ಜಗಕೆ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಸಖನಾಗುತೊ |
 ದೇವಸೆಯಾಣ್ಮನೆನಿಪ ಮಾರುತನ ಪೊಲಬುಂಟಿ ತಾ |
 ನೊಸೆದಂಜನಾದೇವಿಯೊಳ್ ಪಡೆದ ಹನುಮನೆಂದೆಂಬರೆನ್ನಂ ಜಗದೊಳು ||೪||

ವನದೊಳರೆ ಸತಿಸೋದರವೆರಸು ರಾಘವಂ |
 ದನುಜನೊರ್ವಂ ಕೈತವದೊಳುಯ್ಯಲಬಲೆಯಂ |
 ಮನಮುಟ್ಟುಗಿ ಪುಡುಕೆ ಬರೆ ಬರೆ ತನ್ನ ಸೈಪೊಡರ್ಚಲ್ಪಿಂತು ಕೂಟಮೆಮಗೆ ||
 ದಿನಪಾತ್ಮಸಂಭವಂ ಬಯಸಲಾದುದು ಬಲಕ |
 ಮನುವರದೊಳಸುರನಂ ಗೆಲ್ಲು ಮೇಣರಸಿಯಂ |
 ತನಗೊಪ್ಪೆ ತರ್ಪನಕ ಸೇವಿಸಲ್ ಕರೆವರೆನಗಾರಾಮದೂತನೆಂದು || ೫ ||

ನೊಂದನಗ್ರಜಗಡಸಿದೆಡರ ನೆನೆನೆನೆದು ತಟ |
 ಸಂದನೆಂತಿದೊಡಂ ಬರ್ಪುದಕೆ ಮನಮುಟ್ಟಿದು |
 ಮುಂದೆಸೆಯ ಹನುಮನೊಡನೆಂದನೆಲೆ ವೀರ ನೀನೇ ಧನ್ಯನಿಳಿಗೆ ನಿನಗೆ ||
 ವಂದಿಸುವೆನ್ನೆ ರಾಮದಾಸಂಗೆ ದಾಸನಾ |
 ನಂದಿಂದಿಗುಂ ನೋಂತುದಿಲ್ಲ ನಿನ್ನೋಲ್ ಬಲಿ |
 ಬಂದೆ ಸಾಹಸಿಯಹುದು ವಿಶ್ರಮಿಪುದೆಂದು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದಂ ಪೀಠವಿತ್ತು || ೬ ||

ತನತನಗೆ ಪರ್ಬಿದುದು ರಾಘವನ ವಾರ್ತೆ ಪ |
 ತ್ತನದೊಳೆಲ್ಲಿಯುಂ ಕತ್ತರಿಯ ಪೊಟ್ಟಿ ಮಾರು |
 ತನ ಕರದೊಳಿತ್ತಂತೆ ಮುನ್ನಗಲ್ದಿನನ ಬರವಂ ತೋರ್ಪರುಣನ ನೋಡೆ ||
 ಮನಮೊಲಿವ ಬೆಳ್ಳಾವರೆಗಳಂತೆ ಬಲಕ ಹನು |
 ಮನ ಕಂಡು ಸಂತಸಂ ಮಿಗೆ ಸೇರ್ದು ಮನ್ನಿಸುತು |
 ಮನತಿದೂರದೊಳರ್ದು ಬೀಸಿದರ್ ಪೂಸಿದರ್ ಕೆಲಬಲದಿ ನೆರೆದ ಜನರು ||೭||

ವರಮುನಿಪ ಲಾಲಿಸೈ ವಿನದಿಂ ನಡೆತರ್ಪ |
 ವರನೀಕ್ಷಿಸಲ್ಕೆಂದು ಕಾಮಿನೀಜನಗಳ್ ಕು |
 ವರರನೊಡನೆತ್ತಿ ಕೊಂಡಿರದೆ ಚೆಂಬೊನ್ನ ನೆಲೆವಾಡಮಂ ಸಾರ್ಥಿದರ್ರು ||
 ಸರಸದಿಂ ತಿದಿ ಬೈತಲೆಯ ಜೋಲ್ಕುಡಿಗಿ ಪೂ |
 ಸರಮುಡಿದು ಕಪ್ಪನೊಪ್ಪಂಬೂಸಿ ಕಣ್ಣಿಗವ |
 ಸರಕೆ ಕನ್ನಡಿಗಂಡು ಸರಿದು ಮೇಲುದಳ ಸೆಳಗಂ ಸರಿದು ಕೈಗಡಗಮಂ || ೮ ||

ತೊಟ್ಟಲೊಳ್ ಪುಟ್ಟ ಮಗು ಪಟ್ಟರಲ್ ಮುಟ್ಟಿ ಮೈ |
 ನಿಟ್ಟಿಸುತಮೊಟ್ಟರೆಂದೊಟ್ಟಿಗನನಿಟ್ಟಿನನ |
 ಬಿಟ್ಟು ಪಣಿಗಿಟ್ಟು ಪೊಂಬೊಟ್ಟನೆದೆಗಟ್ಟಿಯಾದಿಟ್ಟಿ ಬಿಣ್ಣುಟ್ಟಿಮೊಲೆಗೆ ||
 ತೊಟ್ಟುಡಿಗಿ ಪಟ್ಟಿ ನೆಲೆದುಟ್ಟುಕೊಂಡೊಟ್ಟಿಜದ |
 ಪಟ್ಟಣಿಗರಿಟ್ಟಿಡೆಯ ಬಟ್ಟಿಯಂ ಮೆಟ್ಟಿ ಬರೆ |
 ದಿಟ್ಟಿಗಿಡೆಗೊಟ್ಟು ಪಿಂದಟ್ಟೊರ್ವಳಟ್ಟಿಸದಿ ಕೊಟ್ಟಿಪೊಪ್ಪನುಟ್ಟಿಳಾಗ || ೯ ||

ತೆಳ್ಳದಪದೆಸೆಯೆ ನೇರ್ಪಣೆ ಪೊಳೆಯೆ ಮಿಸುಗೆ ಕೌಂ |
 ಕುಲ್ಲಳುಂ ನಸುಬಳ್ಳಿ ಜೋಲ್ಪಾಡೆ ಮುಂಗುರುಳಿ |
 ಸಳ್ಳಣ್ಣಿಮಿದೊಪ್ಪ ಕನ್ನದೊಡವಲುಗೆ ಕಂಕಣನಿಪ್ಪನಂ ಪೊಣ್ಣಿರೆ ||
 ಬೆಳ್ಳೊಡಮೊಲೆಗಳದಿರೆ ಚದುರೆಯೊರ್ವಳ ನವರ |
 ನೊಳ್ಳೆಯೈ ಜಂತದಣಿಗೆಯನೆತ್ತಿ ಬಾಚಿ ಪೊಪ |
 ಟೆಳ್ಳದಗದಿಸೆ ನಡು ಪೊಡರೆ ಜಘನಮುಳ್ಳಿ ಮೆಲ್ಲಡಿ ನಡುಗೆ ಕಡಗಮುಲಿಯೆ || ೧೦ ||

ಪಣ್ಣೆತ್ತು ಪಂಡಿತನನೆಳೆದಳಿರನಿಕ್ಕಿ ಕೆಂ |
 ಗಣ್ಣನಂ ಪಾಲೆಪ್ಪಿದು ಹಂಸನಂ ವತ್ಸಮಂ |
 ತಣ್ಣಿರ್ದುಡಿಸಿ ತೊಪ್ಪಿದುಮಪ್ಪಿದು ಮನೆಗೆಲಸಮಂ ಮೇಣ್ ಬಬ್ಬಲ್ಕುಡಿಯ ತುಪ್ಪುಬಿ ||
 ಸಣ್ಣನಡುವಿಗೆ ಸಡಿಲ್ಲಿಪ್ಪಿಯೊಟ್ಟಿ ಮೇಲುದಂ |
 ತಿಣ್ಣಮೊಲೆಯೆಡೆಗೆ ಬರೆಸೆಳೆದು ಪೊಪ್ಪಮಟ್ಟೊರ್ವ ||
 ಪೆಣ್ಣೈದಿದಳ್ ನುಡಿಗೆ ನಡೆಗೆ ಗಾಡಿಗೆ ಸೋಲಲೊಡನೆ ಗಿಳಿಯಂಚೆ ನವಿಲು || ೧೧ ||

ರತಿಯೆಂಬೊಲರಗಳಿಯನೆತ್ತಿ ಕೊಂಡೊರ್ವ ಭಾ |
 ರತಿಯೆನಲ್ ಬಾಜಿಸುವ ವೀಣೆವಿಡಿದೊರ್ವಳ್ ನಿ |
 ರತಿಶಯದಿ ಸಿರಿಯಂತೆ ಕಮಲಮಂ ಪಿಡಿದೊರ್ವಳಿಂತುನೋರೊಂದೆಡೆಯೊಳು ||
 ಮತಿಮನನನಪ್ಪೆ ಕೌತುಕಮಾಗೆ ಬರ್ಪ ವಸು |
 ಮತಿಯಧೀಶ್ವರರಾಘವನ ನೋಟೈವೆಂದು ತಾ |
 ಮತಿಬಲಾಯನದೊಳೀಕ್ಷಿಸುತ ಸೌಧಾಗ್ರದೊಳ್ ಬಾಲೆಯರ್ ನೆಲಸಿದರು
 || ೧೨ ||

ಪಸುರೆಯ ಬೆಲ್ಲವತ್ತಂಗೆತ್ತು ಸೂಡಿ ಮುಡಿ |
 ಗಸವಸದೆ ಕಪ್ಪೆಂದು ಕತ್ತುರಿಯ ಕಣ್ಣಿಕ್ಕೆ |
 ಪೊಸಕುಂಕುಮಂ ಬಗೆದು ಪಣೆಗಿಟ್ಟು ಚಂದ್ರಮಂ ಕಾಂಚಿಯಂ ಗಳಕಮರ್ಚಿ ||
 ಒಸೆದಡ್ಡಿಗೆಯ ನಡುವಿಗಳವಡಿಸಿ ಪಾಲೆಂದು |
 ಬಿಸಿಗಾವಿಗೆಯೊಳಿಟ್ಟು ಮಥಿತಮಂ ಪವಡಿಸಿದ |
 ಪಸುಗೂಸನುಲಿದು ಪಡಿಗಟ್ಟು ನಡೆದಳ್ ಕಾಂಬ ತವಕದಿಂ ಬರ್ಪವರನು
 || ೧೩ ||

ಮನನಮಂ ಮಾಣ್ಡು ಪುಸ್ತಕವನೊತ್ತಿಟ್ಟು ಜಾ |
 ಣ್ಣನದಾಟಪಾಡುಪಂತಂಗಳಂ ಮುಱಿದು ಮೇ |
 ಲಿನವಸರದೂಟಗಂದೊಱಿದು ತುಱುವಿಂಡನೊತ್ತಟ್ಟಿನೊಳ್ ಬಿಟ್ಟು ಜವದಿ ||
 ಅನಘರತಿವೀರರಪ್ರತಿಮಕುಶಲರ್ ದೀನ |
 ಮನರಗ್ರಜನ್ಮಬಾಹುಜವೈಶ್ಯಪಾದಜರ |
 ತನಯರೈತಂದರಾಮ್ನಾಯಗೋಚರನನಧಿರಾಜನಂ ನೋಟೈವೆಂದು || ೧೪ ||

ಮುದ್ದುಮೊಗಮಿರದೆ ನಸು ನಗೆ ಬೀಜಿ ಕಾಲ್ಗಡಗ |
 ಸದ್ದುಗುಡೆ ಪದಕಮುಯ್ಯಲನಾಡೆ ಕೂಡೆ ಸರ |
 ಮುದ್ದುಮೊಲೆದೊಪ್ಪೆ ಪೊಂಜರಿಗೆ ತೋಳ್ಗಸೆಯೆ ಕೈಬಳೆ ಸಮಂ ತೋಜಿ
 ಬಲಾಕ ||
 ಪೊದ್ದು ದುಗುಲವನುಟ್ಟು ಪೊಸಧೋತ್ರಮಂ ಬಣ್ಣ |
 ಮದ್ದಿದೊಳ್ಳಿಡಿಗೋಲ ಪಿಡಿದು ಸಂಗಡಿಗರೊಡ |
 ನೆದ್ದು ತೆರಳಿದನೊರ್ದ ಬಾಲಕಂ ಬರ್ಪರಾರೆಂಬುದಂ ನೋಟೈನೆಂದು || ೧೫ ||

ಮುತ್ತಿನೈಸರವನೊಪ್ಪಂ ಸರಿದು ಪಿಂಜಗುಲ |
 ಲುತ್ತರಿಗೆಯಂ ಸಮಂ ತಿರುಪಿ ಕಾಲ್ಪಡೈಸ |
 ಲೆತ್ತಿ ಬಿಡುನಿಱುಯ ನಡುಸಡಿಲೆ ಸವನಿಸಿ ಪೊಱುಟು ಬೀದಿಯೊಳ್
 ಪೋಪರೊಡನೆ ||

ಮತ್ತೊರ್ವ ತರಳನೊಟ್ಟಾದನಂತೆಲೆ ಮೌನಿ |
 ಸತ್ತಮನೆ ರಾಘವಂ ಬರ್ಪನೆಂಬೀವಾರ್ತೆ |
 ಗೊತ್ತರಿಸಿ ಪುರಜನರ್ ಕಾಲ್ಪೊಱುಯನೆಱಿಯಂತೆ ಹನುಮನೆಡೆಯೊಳ್
 ನೆಱಿದರು || ೧೬ ||

ಅಕ್ಕ ಪೇಲಾರವಂ ರಾಘವಂ ಬರ್ಪವಂ |
 ರಕ್ಕಸನೆ ನರನೆ ದೇವನೆ ಸುಂದರನೆ ನೋಡೆ |
 ಚಿಕ್ಕವನೆ ವೃದ್ಧನೇ ತರುಣನೇ ಶೂರನೇ ದೊರೆಯೆ ಕರುಣೆಯೆ ಸುಗುಣಯುತನೆ ||
 ಒಕ್ಕುಣಿಸು ತನಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕನೆ ಪಗೆವನೆ ಧರದಿ ||
 ಸೊಕ್ಕಿಗನೆ ತಕ್ಕವನೆ ನಿಕ್ಕುವಮೆ ಬರ್ಪದೆಂ |
 ದಕ್ಕುಡದೆ ಮುಗ್ಧಿಯೊರ್ವಳ್ ನೆಱಿದ ಸಖಿಯರೊಳ್ ಕೇಳೊಡೆಂದಳ್ ವಿದಗ್ಧಿ
 || ೧೭ ||

ನರನಂತೆ ತೋರ್ದು ದೇವರ ದೇವನೆನಿಸಿ ಸಂ |
 ಗರದಿ ರಕ್ಕಸರನಿಕ್ಕುವನಂತೆ ಕಣ್ಗೆ ಸುಂ |
 ದರನೆಣಿಸೆ ಕಿಱಾಯನೋಪಳ್ಳಿ ತರುಣಂ ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧನತಿಶೂರನಿಳಿಗೆ ||
 ದೊರೆಯಧಿಕಧಾರ್ಮಿಕಂ ಪಗೆಗಳ್ಳಿ ಪಗೆವನೆಲೆ |
 ತರುಣ ತನ್ನವರೊಳುಱಿ ಸೊಕ್ಕಿಗಂ ಸೊಕ್ಕಿಗರಿ |
 ಗಱಾಯೆ ಸುದ್ಗುಣಮಣಿಯ ಬಣ್ಣಿಸಲ್ಕೆಂದು ಮಾನ್ಯಡಿಡಳವಳೇಂ
 ಪ್ರಾಥೆಯೋ || ೧೮ ||

ಪೋದರಿತ್ತಣಿನೆಂದು ದಕ್ಷಿಣಕೆ ಕೆಲಬರೇ |
 ಹಾದಿ ಬರ್ಪುದಕೆಂದು ಪಶ್ಚಿಮಕೆ ಮೇಣರೆಬ |
 ರಾದಿಪಟ್ಟಣಕಿದೆಂದುತ್ತರಕೆ ಪೂರ್ವಮೆಂದುಱಿದವರ್ ಪೂರ್ವದಿಶೆಗೆ ||
 ವಾದಿಸುತ ನೋಲ್ಪು ನೆವದಿಂ ಪೋದರಿಂತು ಕೆಲ |
 ರಾದುದಿಲ್ಲಿಂದು ಸುತ್ತುವರೆತ್ತಲುಂ ಪಲರ್ |
 ಕಾದಿದರ್ಶೊಗ್ಗುತೆ ಸಿಲಿಂಪದೆಸೆಯಂ ನೆರೆದ ಜನರೊಳ್ ತವಕಮೆಂತುಟೋ
 || ೧೯ ||

ನೋಡುವರ್ ದೆಸೆಯೆಂಟನೊರ್ಮೆ ಮೇಣೊರ್ಮೆ ಮಾ |
 ತಾಡುವರ್ ತಮತಮಗದೇಂ ಬಾರನೆಂದೊತ್ತು |
 ಗೂಡುವರ್ ನೆರೆದೊರ್ಮೆ ಪೆಟಗೊರ್ಮೆ ಜನರ ಗದ್ದಲಮಾಗೆ ರಯಮೊಪ್ಪಿರೆ ||
 ಓಡುವರ್ ಮನದೊಳಟಾಯಾಸೆಯುಟಾದೇ ಸರಿದು |
 ಪಾಡುವರ್ ನಲಿದು ಬಟಕೊರ್ಮೆ ಮತ್ತೊರ್ಮೆ ಬೆರ |
 ಲೇಡುವರ್ ದೂರದೊಳ್ ಬರ್ಪವರ ಕಂಡು ಬರ್ಪವರೆಂದು ವನವನುಟಾದು
 || ೨೦ ||

ವಾಡ್ಯಮೊಂದೆಡೆಗೆ ಭೋಗುಡಿ ಸೆ ಪೆಣ್ಣಾಣ್ಣು ಡಿಯ |
 ದಾಡ್ಯಂತಮುಡುಗದುಱಿ ಪೆರ್ಚೆ ಕೋಲಾಹಲಮು |
 ಭೇದ್ಯಮೆನೆ ಬಾಲರ್ಕಳಧಿಕ ಕಳಕಳಮುಣ್ಣೆ ಕೌತುಕಂ ಜನವನೊತ್ತೆ ||
 ಚೋದ್ಯಮೇನೊರೆವೆಂ ವಸಿಷ್ಠ ನೊಂದೆಡೆಗಘ್ಯ |
 ಪಾಡ್ಯಗಳನೆತ್ತಿ ಪೆಟತೊಂದೆಡೆ ಸುಮಂತ್ರಸಚಿ |
 ವಾಡ್ಯರ್ ಪಿಡಿದು ಚಮರಮಂ ಪೊಟಿರಿಂತು ಕಂಡೆಂದನಾಪವನಸೂನು || ೨೧ ||

ಸಂತಮಿರ್ಪುದು ಸರ್ವರಿತ್ತಲಂಬರದತ್ತ |
 ಣೆಂ ತಡೆಯದೈತರ್ಪರೆಂಬನಿತಱಿಱಿಳ್ ಭಕ್ತ |
 ರೆಂತೊರೆದೊಡಂ ತನ್ನ ಬಿರುದೊದಗಿ ಬರ್ಪದೆಂಬಧಿಕಮಹಿಮೆಯೊ ರಾಮನ ||
 ಸಂತತಂ ನಿರುಪಾಧಿಯಿಂ ಪೊಳೆವ ಮುಕ್ತಿಸೀ |
 ಮಂತಿನಿಯ ಬೈತಲೆವಣಿಯೊ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಯೊ ಮ |
 ನಂ ತೊಡರದೆಂಬೊಲೆತ್ತಂ ಪುದಿದುದಾಗಸದೊಳೆಸೆವ ಪೊಸಪೊಳಪದೊಂದು
 || ೨೨ ||

ಬಿಸುಗದಿರನಾಗೆ ತಿರ್ಯಕ್ಕರಂ ಮೇಣ್ ವಿಭಾ |
 ವಸುವಾಗಲಾರ್ಥ್ವಜ್ವಲನ ತೋರ್ಪ ಪೊಳಪಿದೆ |
 ಣ್ಣಿಸೆಗೆ ಮುಸಗಿರ್ಪುದೆತ್ತಣಿನೆಂದು ಕಣ್ಣಿಗೆಗೆ ಬಗೆಕಣ್ಣೆ ಸೋಲಲಿಂತು ||
 ಬಿಸವಂದಮಾಗೆ ಸರ್ವರ್ ಬಟಕನುಕ್ರಮದಿ |
 ನಸುಕೀಟ್ಟಿರಿಯೆ ಪಾಟದೆಂದು ಜನರೆಂದು ತಾ |
 ನೊಸಗೆ ಪರ್ಬಿದುದು ರಾಘವ ಬಂದನೆಂದು ಪುಷ್ಪಕಮವನಿಗಿಟಾದು ಬರಲು
 || ೨೩ ||

ಉರ್ಬಿ ನೇಷಿ ಜನರ ಸಂತಸಗಡಲ್ ನಗೆಜೊನ್ನ |
 ಪರ್ಬಿ ಬಾಲರ ಸುಮಂತ್ರಾದಿನಾಯಕರಟಲ್ |
 ಮರ್ಬಟಾಯೆ ನೀಷಿಯರ ಕಣ್ಣಕ್ಕೆ ನಲಿಯಲ್ ಭರತನ ಬಗೆನ್ನೆದಿಲರಳೆ ||
 ಒರ್ಬಗೆಬೆಮರ್ವನಿಯನಿಬರೊಳೆತ್ತಂ ತೋರ್ದು |
 ಪರ್ಬಿ ಮೈನವಿರಗೆಯದೊಪ್ಪಿರಲೊಸಗೆಗಮ್ಮೆ |
 ಲರ್ಬಿಡದೆ ತೀಡಲಾದುದು ರಾಮಚಂದ್ರೋದಯಂ ಬುಧರ ಬಾಯ್ಸವಿಗೆನೆ
 || ೨೪ ||

ಕೇಳ್ವೆಣೆಯೆ ಮುನಿಪ ಬಟುಕಸುರಾರಿ ತನ್ನವರಿ |
 ನೆಟ್ಟು ಪುಷ್ಪಕದಿಂದಮವನಿಗವತರಿಸಿ ಬರೆ |
 ಬಾನ್ದಟಂ ಸೈವಟಾದುದೆಂಬೊಲಾಗಳ್ ಜನರ ಜಯಜಯರವಂ ಪೊಣ್ಮರೆ ||
 ಸೂಟ್ಟಿರುಗುತಡಿವೇರನೇರ್ದು ಕಾಲ್ಗವಲಿನೊಳ್ |
 ತೂಳ್ವಟ್ಟೆ ಕೊಂಬಿಂಗಡರ್ದು ನಗೆಮೊಗದ ಪಣ್ಣಿ |
 ನೊಳ್ವಟ್ಟೆಗೊಂಡುದು ಭರತನ ಕಣ್ಣುರುಳಿ ಬಟುಕಾರಾಮಸಹಕಾರದಿ || ೨೫ ||

ತುಂಬಿ ಕೇಟ್ಟಿರಿವ ಕಣ್ಣೀರೊಳ್ ಮುಟುಂಗಿ ಮೈ |
 ಯಿಂ ಬಸಿವ ಕಿಟುಬೆಮರ್ವಸುಪೊಸ ಪೂಸಿ ಭರ |
 ತಂ ಬಲಿದ ನವಿರುಡೆಯನುಟ್ಟು ರಘುರಾಮನಾಮವನಿಟ್ಟು ಮನದಿ ದಿಟದಿ ||
 ಇಂಬುಗೊಂಡಕ್ಕಪ್ಪಿಯಮರ್ದುಂಡು ತನಗೆ ನೀ |
 ಡುಂ ಬರ್ಪ ತಡೆಯುಸಿದೇರ್ಗಿ ಮೊಗದನುರಾಗ |
 ಮೆಂಬ ನಟುದಂಬುಲಂಸವಿದಗ್ರಜನ ದರ್ಶನೋತ್ಸವಕೆ ಪೊಟಟನಂದು || ೨೬ ||

ನಡುಕಂ ಪೊದಟ್ಟು ಕಡೆಗಾಲ್ಕಳಿಂ ಪರಿದು ನೀ |
 ದೊಡಕಿಂ ಮಸುಟ್ಟು ಬಿಡುಗಣ್ಣಳಿಂ ಪರಿದು ಕಂ |
 ಡಡಕಂ ನರಳ್ವ ಪಿಡಿಗೊರಲಿಂ ಕರೆದು ನುಡಿದನಣ್ಣ ಬಾರಣ್ಣ ದೇವ ||
 ಪಿಡಿದೊಡಲಿಗಿನಿತು ದಿನವ್ರತದಿನಿದೊಡೆ ತನ್ನ |
 ಪಡೆದ ಸುಕೃತದ ಫಲಂ ತೀವಿದೊಡೆ ಸಹಜ ನೀಂ |
 ನುಡಿದ ಮಾತಿಂಗೊದಗಿ ಬಂದೊಡಿಂದಿಗೆ ಧನ್ಯನಾದೆನೆಂದಂ ಭರತನು || ೨೭ ||

ಆವಗಂ ನಿನ್ನ ನಾರ್ ಬಗೆವನೆಯನೊತ್ತಿ ಸಂ |
 ಭಾವಿಸುವ ತವಸಿಗಳೊಡಗದೀಯಡಿ ವನ್ಯ |
 ಜೀವಿಗಳ್ಗೆಂದುಮಾಸರೆಯಾದುದೇಗಳುಂ ಪೆತ್ತವರ ಕಣ್ಣೊಡರದ ||
 ದೇವ ನಿನ್ನಾಟಮಸುರರ್ಗೆ ತೋರ್ದುದು ನಿಚ್ಚ |
 ಮಾವೇದವಚನಕೆಂತುಂ ಸಿಲ್ವದಣ್ಣ ನೀ |
 ನೀ ವಿಚಿತ್ರಮಿದಲ್ತೆ ತೊಡರಿ ಬಿಟ್ಟು ಕೈಕೆಯೊರೆದ ಬಿಲುನುಡಿಯೊಂದಕೆ
 || ೨೮ ||

ಮಡದಿಮೆದುಗೈಯ್ಯೊತ್ತುವಡಿ ನಡೆಯೆ ಕಲ್ಲೊತ್ತಿ |
 ದೆಡೆ ಕಾಡ ಸುತ್ತೆ ಪೂದೊಂಬಮಂ ತಿರಿವ ಕಾ |
 ಲುಡೆ ನಾರನೊಳ್ವಟ್ಟಿಬಿಗವ ನಡು ಪಟ್ಟಿಗೊಲಿಸೆವ ಕೈಯ್ಯೊಲುಗೋಲಂ ||
 ಪಿಡಿಯೆ ತಿರೆಸಿರಿವೊಲುವ ತೋಳ್ಕುಡು ಬಗಲ್ಲಂಟ |
 ಗೆಡೆಯಾಗಲಿಂತು ಪೊಸಸೊಗವ ನೀನುಂಡುದೇ |
 ಕೊಡೆಯ ನಿನ್ನ ನುಭವಕೆ [ಸರಿಯೆ] ಮೇದಿನಿಯ [ಸೊಗಮದು] ರಾಘವ
 || ೨೯ ||

ಆಡಿದಂತಯ್ಯನಡವಿಗೆ ಪೋದುದರಿದಲ್ಲ |
 ಕಾಡೊಳ್ ತೊಲಿಲ್ಲದತಿಶಯಮಲ್ಲ ರಕ್ಕಸರ |
 ಕೂಡೆ ಕೈಗೈದುದಚ್ಚರಿಯಲ್ಲ ದೇವರ್ಕ್ಕಳಂ ಪೊರೆಯೆ ದೊಡ್ಡಿತ್ತಲ್ಲ ||
 ಖೋಡಿ ಘಾತಕಿ ಪಿಶುನನತಿಕೋಪಿ ಪಾಪಿ ಕುಲ |
 ಗೇಡಿ ಭ್ರಾತೃದ್ರೋಹಿ ತನ್ನೊಳೊರೆದಂತೆ ಕಾ |
 ಪಾಡಲಿಂತೈತಂದುದಿದುವೆ ಪಿರಿದೆಂದು ಕಾಲ್ಗೊಗಿದಂ ರಘುರಾಮಗೆ || ೩೦ ||

ಪಿಂಗದನುಜನ ಕಟಾಕ್ಷಿಸಿ ಭಕ್ತರಂ ನೋವ್ವು |
 ಪಾಂಗದಿಂ ಪಿಡಿದೆತ್ತಿ ತನ್ನ ನುಱಿ ಮುಱಿವೊಕ್ಕ |
 ರಿಂಗಭಯಮಂ ತೋರ್ಪಮರ್ದುಗೈಗಳಿನಪ್ಪಿ ಸಿರಿಯನಪ್ಪುವ ತೋಳ್ಗಳಂ ||
 ಅಂಗಸಂಗವನಿತ್ತು ನುಡಿಸಿದಂ ಬಲಕ ರಘು |
 ಪುಂಗವಂ ಪ್ರಣವನವಮೂಲಸೂಕ್ತಿಗಳೊಗೆದ |
 ಡಂಗಿ ನೆಲೆಗೊಂಡ ನಲ್ವಾಯಿಯಿಂದನೆ ಭರತನೇಂ ಕೃತಾರ್ಥನೊ ಧರೆಯೊಳು
 || ೩೧ ||

ಸಹಜ ಕಂಡಿಲ್ಲಮೀರೇಲ್ಲಾಂ ವನದಿ ಕೇಳೆ |
 ಸಹಜಮೀಬನ್ನ ಮೀಬೆದೆ ನಿನ್ನೊ ಲೋರ್ವಗಲ್ |
 ಸಹ ಜಡೆಯ ಪೊತ್ತು ಕಿತ್ತಡಿಯೆಂಬೊಲುಣಿಸುಬಾದು ಸಿರಿತಿರೆಗಳಂ ಕಾಣದೆ ||
 ದಹನಕೆಡೆಗೈದೊಡಲ ಕಡುದುಗುಡಮಿಸಿತು ಮುಱಿ |
 ದಹ ನಮಗೆ ಮೇಲ್ಪಯಸಿ ಬಂದೊಡಂತಾಸೆಗೈ |
 ದಹನವನಿಯೊಳಗಾವನೈ ಭರತ ನಿನ್ನಂತೆ ಬಿಡುಬಿಡಿಂತೀನುಡಿಯನು || ೩೨ ||

ತಮ್ಮ ಬಗೆಗನುರಾಗಮಿಂಬಾಗಿ ಬಲುಕಣ್ಣ |
 ತಮ್ಮಂದಿರೋರೊರ್ವರಂ ಬಿಡದೆ ನಡೆನೋಡು |
 ತುಮ್ಮನಂ ದಣಿಯೆ ನಲ್ಲುಡಿಯಿನೊಡಬಡಿಸೆ ರಾಘವನನುಜನಂ ಭರತನು ||
 ಸಮ್ಮತಿಸುತೆಡದ ಭೂಮಿಜೆಗೆಂದನೆಱಗಿ ಲೇ |
 ಸಮ್ಮತನಗಾಗಿ ತೊಟಲಿದೆ ಕಾಂತನೊಡನೆ ಮನ |
 ವಮ್ಮದಡವಿಯನಕಟ ಸಿಲ್ವಿದೌ ರಕ್ಕಸರ ಕೋಟಲೆಗಿನಿತು ಸಾಲದೇ || ೩೩ ||

ಮೂರ್ವಟಾಯನುದ್ಧರಿಪ ದೇವಿ ನಿನಗೀಯೆಡರ್ |
 ನೂರ್ವಗೆಯೊಳೊರೆಯಲಿಂತೊದವಿದತ್ತ ಕಟ ತ |
 ನ್ನೊರ್ವನಿಂ ಪತಿಪರಾಯಣೆಗೆ ಸನ್ಮಂಗಳೆಗೆ ಸತ್ಯವಾಣೆಗೆ ಜಾಣೆಗೆ ||
 ಉರ್ವರೆಯೊಳನಸೂಯೆಯಂತರುಂಧತಿಯಂತೆ |
 ಪರ್ವಿ ಜಸಮೆಲ್ಲೆಡೆಗೆ ನೋಯಿಸಿದೆನೌ ನಿಮ್ಮ |
 ನಾರ್ವರ್ಪರಣೆಗೆ ತನ್ನಂ ಕಾವುದೆನೆ ಮೈದುನಂಗೆಂದಳವನಿಜಾತೆ || ೩೪ ||

ಬಸವಟುದು ಮುಱುಗದಿರ್ ನಿರ್ನಿರಂ ಭರತ ನೋ |
 ಯಿಸುವರಾರ್ ನೋವರಾರ್ ಬಗೆಯೆ ಮುಮ್ಮೈಮಾಟ |
 ಬೆಸುಗೆ ಗಡ ಸುಖದುಃಖಮಿರದೆ ಪಗಲಿರುಳಂತೆ ಸಹಜಮಿದು ಪುಟ್ಟಿದರ್ಗೆ ||
 ಬೆಸನಮಿಂತೆಮಗೆ ನಾಣ್ಣು ಡಿಗೆ ನಿನ್ನಿಂದೊದಗೆ |
 ನಸಿನಸಿನಗೆಮ್ಮತ್ತಣಿಂ ತೋಪಿ ಲೋಕದಾ |
 ಯಸಕೂರ್ವನೂರ್ವನಂ ದೂಱಿ ಮರುಳಾಗದೇಂ ಬಲ್ಲವರ್ಗಿಂದೊರೆದಳು ||

ಜಾಣೆ ಮಾನ್ಯುಡಿಯಲುಸಿಕನೆ ಭರತನಿರ್ದು ತಾಂ |
 ಕಾಣಿಸಲ್ಪನುಜಗವನೆಜಗಿದೊಡಮೆತ್ತಿ ಕೈ |
 ಮಾಣದಾಲಿಂಗನಂಗೆಯ್ದು ಕಣ್ಣೊಸರೆ ಮನ ಮುಗಿ ಪೇಟ್ಟಂ ತನ್ನೊಳು ||
 ತೂಣಮನಗೈದಡವಿಯಂ ಸಾರ್ದೊಡಂ ಪುರಕೆ |
 ಮೇಣೊರ್ಮೆ ಬರ್ಪ ಬಗೆಯಿಂದಾಯ್ತೆ ತಮ್ಮ ಹೋ |
 ನಾಣಬಾದನೆನ್ನ ಕಾಂಬತ್ತಿಯೇಂ ತೋರ್ದುದಣ್ಣ ನ ಸಾರ್ದವೀರನೈಸೆ || ೩೬ ||

ಥಟ್ಟನೈದಿದೆ ವಿನಕಣ್ಣನೊಡನುಬಾದು ಕೈ |
 ಗೊಟ್ಟರಸಿಯಂ ಮುಳಿದು ಮಾತೆಯಂ ನಗರಮಂ |
 ಬಿಟ್ಟು ಸಿರಿ ಸೊಗಸದೊಡನಾಡಿಗರ ತೊಳೆದೆಣಿಸದಪ್ಪ ಸುಖಕಷ್ಟಗಳನು ||
 ಪುಟ್ಟತೆಂತು ವಿರಾಗಮೆಲ್ಲದಜೊಳಾರಿದಂ |
 ನಟ್ಟರೊಡಲೊಳ್ ನಿನಗೆ ಪುರುಳಿಲ್ಲಮೆಂದಂದು |
 ಪಟ್ಟಣದೊಳಿರಲಲ್ಲದೊಡೆ ಪುರಾಕೃತಯೋಗಬಲಮೆ ಕಾಶಿಕನೊರೆದನೆ || ೩೭ ||

ನೋಂತುದಿಲ್ಲನುಜ ನಿನ್ನನಿತು ಪಿಮ್ಮೆಯೊಳ್ ನಿ |
 ರಂತರಂ ಸೇವಿಸುವೊಡಗ್ರಭವನಂ ಮಾತಿ |
 ನಿಂ ತೋಪು ಪೇಟೊಡ್ಡೇಂ ರೂಪಡಿನೆಬಿಲ್ವಾಟಿ ನಿಮ್ಮಿರ್ವರೊಳ್
 ತೋರ್ಪುದೈ ||
 ಎಂತಟವಿಯಂ ತೊಬಿಲ್ದಿರಿ ತಾತನಾಣೆಗೆಯೊ |
 ಳೆಂತನಿಬರೊಳ್ ನೇಹಮಾಯ್ತು ಮೇಣಸುರೊಡ |
 ನೆಂತು ಕೈಗೈದಿರಚ್ಚರೆಯೆನಲ್ ಬದಿದಿರ್ ವೀರಾಗ್ರಗಣ್ಣರೆನಿಸಿ || ೩೮ ||

ನೀರ ಪೊಯ್ಲೊಡನೆ ಪೋಪುದು ಕಾಷ್ಠಮದು ವಲಂ |
 ಸ್ವಾರಸ್ಯಮುಜಾತಲ್ಲಿ ಲಘುವಿನಂ ಕಿಟಾತನದಿ |
 ಸೇರಿದಂ ಸರಿದಣ್ಣನಂ ಪೆಜಿತು ಜಾಣ್ಮೆ ಮಗುಟೆತ್ತಣದು ಗಾಂಪನೆನಗೆ ||
 ಆರಿವನ ನೆಲೆಯುಜಾತರುಂಟು ತೋರ್ಕೆಗೆ ನಮ್ಮೊ |
 ಳಾರಣ್ಯಮಂ ಪೊಕ್ಕೊಡಂ ಮರಳಿ ನಿನ್ನ ಹೃದ |
 ಯಾರವಿಂದದೊಳಿಬಾದಡಂಗಿರ್ಪಿನಂ ಭರತ ನಿನಗಾದುದೀಜ್ಞಾನವು || ೩೯ ||

ಮೆಲಸ್ವಾತಿನಿಂ ಸುಮಿತ್ರಾತ್ಮಜಂ ಮಣಿದಿಂತೆ |
 ನಲ್ವಿಚಾರಂಗೊಂಡನಂತಿದನಿವನೊಪ್ಪು |
 ಪೊಲ್ವಾನರರ್ನುಡಿಗೆ ತಲೆದೂಗಿದರ್ ಸಹೋದರರ ಬಗೆಗಾರ್ ಮೆಚ್ಚುರೈ ||
 ಸೊಲ್ವಿಡಿದು ಕೇಳ್ ಮುನಿಪ ನಡೆನುಡಿಗಳಂ ಮನಂ |
 ಸಲ್ವಿನಂ ಪಿರಿಯನಂ ಸೇವಿಸುವ ಸಹಜರಂ |
 ಪೋಲ್ವಾರಾರ್ ಕಿಱುಯರಂ ಸವಿನುಡಿಯಿನುಪಚರಿಸಿ ಪೊರೆವಗ್ರಜರನಿಳಿಯೊಳು
 || ೪೦ ||

ಬೆನ್ನೊಳಾದೊಡೆಯು ಬಸಿಱುಂ ಪುಟ್ಟಿದಂತಱುತು |
 ಭಿನ್ನವೆಣಿಸದೆ ತಪ್ಪನೊಪ್ಪುಗೊಂಡೋವಿ ಸಂ |
 ಪನ್ನರಂ ಮಾಡಿ ಗುಣಧರ್ಮದೊಳ್ ಬನ್ನಬೇನೆಗೆ ಮಲುಗಿ ನೆಜ್ಜಿ ಪಾಲಿಸಿ ||
 ತನ್ನೊಡನೆ ಕೂಟಕೂಟಕೆ ಕರೆದು ದಣಿದು ಬ |
 ಪನ್ನೆಗಂ ಸಾಸಮಂ ಪೊಗಟು ಸರಿಗಜ್ಜದೊಳ್ |
 ಮುನ್ನವರೊಳಾಲೋಚನೆಯನೆಸಗಿ ತಮ್ಮಂದಿರಂ ಕಾಣ್ಬನೇಂ ಪೂಜ್ಯನೋ
 || ೪೧ ||

ಪೆಂಡತಿಯ ನುಡಿಗೇಳ್ವ ಬಾಯ್ಗೊಬ್ಬಿನಿಂ ಬೈದು |
 ದಂಡಿಸಿ ಪೆಟಗೊರೆದು ಚಾಡಿಯಂ ಕೇಡೆಣಿಸಿ |
 ಬೆಂಡಪ್ಪಿನಿಂ ದಣಿಸಿ ಕೂಟಾಕ್ಕದಟ್ಟಿ ಸೋದರರ ಬಸಿಱುರಿಸಲವನು ||
 ಕೊಂಡಬೈಗಬ್ಬದಿಂ ಪೊಟುಟದಕೆ ಮೇಣ್ ಕರುಳ್ |
 ತುಂಡಾಗಿ ಬಂದುದಕೆ ದೇವನಿಂ ಚೊಚ್ಚಲಿಗೆ |
 ಗಂಡೆನಿಸಿ ಪುಟ್ಟಿತಕೆ ಪಿರಿಯನೆನಿಸಿದಕೊಳ್ಳತಾಯ್ತೈ ಧಾತ್ರಿಯೊಳಗೆ || ೪೨ ||

ಅಂತದಱುನೊರ್ವನಗ್ರಜನೆನಿಸಿ ಪುಟ್ಟಿ ವಿಧಿ |
 ಯಿಂ ತನ್ನ ಪೊರ್ದುಗೆಯ ಹಂಗನುಜಿ ಸಲಿಸಿ ಬಗೆ |
 ಮುಂತಱುತು ಸಹಜರಂ ಪೊರೆಪೊಡೆ ಗುಣಂ ಪೂರ್ವಸುಕೃತಿಗಲ್ಲದೆ ಬರ್ಪುದೇ ||
 ಎಂತೆಣಿಸಿ ಪೊರೆದೊಡಂ ದೂಱು ನೆರೆಪೊರೆಯೊಳು ಸ |
 ಮಂತವರ ಕೆಡಕುನುಡಿಗಣ್ಣನೊಳ್ ಪೊಯ್ದಾಡು |
 ವಿಂತಹ ಸಹೋದರರ್ಗೇನೆಂಬೆ ವಂಶಕಂಟಕರತ್ತೆ ಕೂಡಿ ಜನಿಸಿ || ೪೩ ||

ಮನೆಗೆಲಸಮಂ ತೊಪ್ಪಿದು ಕಂಡಕಂಡೆಡೆ ತಿರುದು |
 ದಿನಗಳೆದು ದುರ್ವ್ಯಸನದಿಂ ಪಿರಿಯಹೂಣೆಯಂ |
 ನೆನೆದು ಸರಿಹಸುಗೆಗುಪ್ಪಿ ಪುರುಡಿ ಬೇಗುದಿಗುದಿದವನ ಸಿರಿಗೆ ಬಲೈಯಿಂದಾ ||
 ತನ ತಪ್ಪ ಬಗೆಯೊಳಟ್ಟುಳಿಗೆಯ್ದು ಸಾರ್ದನ್ಯ |
 ರನೆ ನಚ್ಚಿ ಬಪ್ಪದೆ ಪಗೆಗೊಂಡಣ್ಣನಂ ನೋಯಿ |
 ಪನುಜರ್ಗ ಗುರುದೇವರೊಲೈಯಪ್ಪದೆ ತಪ್ಪದೆಂದೆಂದಿಗುಂ ನರಕವು || ೪೪ ||

ಪಿರಿಯನಂ ಪಿತನಂತೆ ಬಗೆದಕ್ಕಪ್ಪಂ ಗುಣಂ |
 ಪೊರೆಯೆ ಭಯಭಕ್ತಿಯಿಂ ಸೇವಿಸುತೆ ನೇಳೆಯಳ |
 ವಪ್ಪತು ನುಡಿದುತ್ತರಕೆ ಮಾನ್ಯುಡಿಯದೊಪ್ಪಿ ತಲೆವಾಗಿಪ್ಪುದುಚಿತಮಂತು ||
 ಮಪ್ಪಿದಾದೊಡಂ ಪುಸಿಯನುಸಿರದೊರ್ಕಟ್ಟಿನಿಂ |
 ಪರರಿಗೆಡೆಗೊಡದಿರ್ಪಿನಂ ಸೇರ್ದು ಕಣ್ಣೊಟ |
 ದಿರವಿನೋಲ್ ಪೊಂದಿರಲ್ಪವನೆ ಪಾವನನೇಕೆ ಪಲಬರೊರ್ವಂ ಸಾಲದೇ || ೪೫ ||

ಪುಟ್ಟಿ ಬಸಿಪ್ಪೊಳ್ ಪಿರಿಯನಾದಬೈಗುಂಡು ಬಾ |
 ಯೊಟ್ಟವಂ ಸವಿದ ಮೊಲೆಯಂ ಪಟ್ಟಿ ಮೇಣವನ |
 ತೊಟ್ಟಲೊಳ್ ಪರಿದವಂ ನಡೆದೆಯೊಳಾಡಿ ಬಳೆದವನಂತೆ ಮಾತುಗಲಿತು ||
 ಒಟ್ಟಿನಿಂ ಬಿಜ್ಜೆ ಬಿನ್ನಣವಪ್ಪತು ತನ್ನಣ್ಣ |
 ಗಟ್ಟಿಳಿಯನೆಸಗುವನೆ ಸೋದರಂ ತಪ್ಪು ಮುಂ |
 ಬಟ್ಟಿರ್ಮೆಗೆಯ್ದೊಡಂ ಮಪ್ಪಿದು ಕಾಣ್ಪನೆ ಪಿರಿಯನೆಳೆಯೊಳ್ ಗಟ್ಟಿವಡೆದು || ೪೬ ||

ಮೇಲೆ ಸೀತಾರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ್ ಭರತನಂ |
 ಲಾಲಿಸಿ ಪೊರೆದು ಮಣಿದು ಸಂತೈಸಿ ಒಪ್ಪುಕ ಮುನಿ |
 ಪಾಲ ಕೇಳ್ ಗುರುವಸಿಷ್ಠಂಗೆಪ್ಪಿದೊಡೆ ಪರಸಿ ಮೂವರಂ ಪಿಡಿದೆತ್ತುತ ||
 ಸಾಲದೇ ನರನಾಟಕದೊಳಸುರರಂ ಗೆಲ್ಲ |
 ಲೀಲೆ ಭೂಮಿಜೆಯನಿಸಿ ಪತಿಭಕ್ತಿಯಂ ತೋರ್ದ |
 ತೀಲ ಪೊಪ್ಪಿಗಟ್ಟಿ ಸೋದರನಾಗಿ ಪುಟ್ಟಿ ನೆರವಾದ ಸಾಹಸವೆಂದನು || ೪೭ ||

ಪ್ರಚುರಮುನಿನಾಥನಿಂತೆನಲುಪಚರಿಸಿ ವೃದ್ಧ |
 ಸಚಿನನಂ ಕೂರ್ಮೆಯಿಂ ನುಡಿಸಿ ಕುಶಲವ ಕೇಳ್ವು |
 ಸಚರಾಚರಾತ್ಮಕಂ ಪ್ರಜೆಗಳಂ ಮುಂತಿರ್ಪರಂ ಕಟಾಕ್ಷಿಸಿ ತನ್ನೊಳು ||
 ಉಚಿತಮಲ್ಲಿಪುರದಬೈಯ ಕಾಣದಿನ್ನು ಕಪಿ |
 ನಿಚಯದೊಡನೈದುವೆಂ ಪುರಕೆಂದು ಭರತಂಗೆ |
 ವಚಿಸಿದೊಡೆ ಮಂತ್ರಿಸುಮುಖನನಟ್ಟಿದಂ ಮುಂದೆ ಸಿಂಗರಂಗೆಯ್ದುದೆಂದು

|| ೪೮ ||

ತನ್ನೊಡೆಯನಾಣೆಯಿಂ ಪುರಕೆ ಸುಮುಖಂ ಬರ್ಪ |
 ಮುನ್ನ ಮೀವಾರ್ತೆ ಪರಿದತ್ತಯೋಧೈಗೆ ನಾಡು |
 ಚೆನ್ನಪ್ಪಿನಂ ಸಿಂಗರಂಗೆಯ್ದರೇಂ ಪೌರಜನರ ಭಕ್ತಿಯೊ ದೊರೆಯೊಳು ||
 ಪೊನ್ನೆಲಂ ನೆಲದ ಕೆಲಬಲದಿ ಘಟ್ಟಿಸೆ ನಿಂದ |
 ರನ್ನಗಂಬಂ ಕಂಬಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿಗಿದಿಹ ಸ |
 ಮುನ್ನ ತಮಹಾಮಂಡಪಂ ಮಂಡಪಂಗಳಿಂ ಬೀದಿಗಳ್ ಚೆಲ್ವಾದುವು || ೪೯ ||

ಉಪ್ಪರಂ ಕಣ್ಣೆಸೆವ ಪಚ್ಚಿಜಂತಿಯ ಮೇಲೆ |
 ಚಪ್ಪರದ ನೀಲವಲಗೆಯ ಕರ್ಪೂಳೆಪನಟುಸ |
 ಲಿಪ್ಪವೆನೆ ತೋಟ ಬಜ್ಜರನ್ನಬುರುಡೆಗಳ್ ಸಾಲ್ಕೊಂಡುವೆಡೆಯೆಡೆಯೊಳು ||
 ಮುಪ್ಪುರಿಯ ಪವಳಮಾಲೆಗಳ ಬಟುವಟುಯೊಳೊಡ |
 ನೊಪ್ಪುಗೊಂಡಾಣೆಮುತ್ತುಗಳ ಝಲ್ಲರಿಯ ಮನೆ |
 ದಸ್ತದೋರಣವ ಮಣಿಸುಂಡಪಂ ಕಣ್ಣೆ ಕೌತುಕಮಾದುದಾನಾಡೊಳು || ೫೦ ||

ಸಲ್ಲಲಿತರಾಜವೀಧಿಗಳೊಳಿರ್ಕಡೆಮನೆಗೆ |
 ಕೆಲ್ಲೆಡೆಯ ಮಕರತೋರಣಮೊಪ್ಪಿದತ್ತು ಸಿರಿ |
 ಬಲ್ಲಹನ ಕೂರ್ಮೆಗಡಲೊಡೆಯೆ ನೆಹಿಗಿಟ್ಟ ಬಡುಗಂಡಿಗಳೆನಲ್ವೆ ನಡುವೆ ||
 ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ಮುತ್ತುಮಣಿಯಿಂ ಬರೆದ ರಂಗ |
 ವಲ್ಲಿ ಪೊನ್ನೆಲ್ಲದಿ ನಾಡರಸಿ ಬರ್ಪೊಡೆಯಂಗೆ |
 ಮೆಲ್ಲದಿಗೆ ಪಾಸಿಕ್ಕಿದುಟ್ಟ ಪೊಂಬಟ್ಟಿಸೆಹಗಿನ ಜಲಯಾಲೆಸೆದಿದುರು || ೫೧ ||

ಅಂತರದೊಳರ್ಪ ಪೊಸಕುರುಜು ಕಣ್ಣೊಂಡುದು ವ |
 ಸಂತರಾಜಂ ಸರ್ವಫಲಗಳಂ ಕೂಡಿ ನಲ |
 ವಾಂತು ರಾಘವನ ಕಾಣ್ಕೆಗೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಚೈತ್ರರಥಮೆನಲ್ ಫಲಭಾರದಿ ||
 ಮುಂತೆ ಮೊಗವಾಡದಿರ್ಕೆಲದ ಪ್ರಸರದ ತಳಿ |
 ರಿಂ ತುಲುಗಿ ತೋರ್ಪ ತೋರಣದ ಸಾಲ್ವಿಡಿದು ನೇ |
 ಲ್ಲಂತೆ ಸರಿಗೊಂಡ ಮೆದುವಳ್ಳಿಗಳ ಶೋಭೆಯಿಂ ಪುರವೀಧಿಯೊಳ್ ಪೊಸತೆನೆ
 || ೫೨ ||

ಚಿಚ್ಚರಂ ಬರೆ ನಾಡ ಸಿಂಗರಕೆ ಸುಮುಖದಣಿ |
 ಯಚ್ಚರ್ಯಗೊಂಡವರ ರಾಜಭಕ್ತಿಗೆ ಮನಂ |
 ಮೆಚ್ಚಿ ಮೇಲಪ್ಪ ಸನ್ನೆಯಮೆಸಗಿ ಕಾದಿದರ್ಲೆಲ್ಲಿಯುಂ ಪುರದೊಳು ||
 ಪೆಚ್ಚಿದತ್ತೊಸಗೆ ವಾತ್ಸರ್ಯನಮುನೀಶ ಮುಂ |
 ದೆಚ್ಚಱುರ್ ಪೇಲ್ಪುದಕೆ ನಾಡುಗರ್ ಪೊಟು ಕಾ |
 ಬೈಚ್ಚದೋಲ್ ನೆಜ್ಜಿದಿಲುಂಪೆಯ ಹಂತಿಯೆನಲಿದಿಗೊಳಲ್ಪಿದಿದುಮುಂದಕೆ
 || ೫೩ ||

ಇತ್ತಲನಿತಜ್ಜಿರೊಳವಿಳರಿಂ ಕೂಡಿ ರಾಘವಂ |
 ಪತ್ತಿ ಪುಷ್ಪಕದೊಳೈತರುತಿರಲಯೋಧೈ ತೋ |
 ದರ್ತ್ತಂದು ಶರಣನಭಿಷೇಕಸಮಯಕೆ ಸಿಂಗರಂಗೊಂಡ ಲಂಕೆಯಂತೆ ||
 ಹತ್ತಿರಕೆ ಬರೆವರೆ ಪುರದ್ವಾರದೊಳಗೆ ಗೆಲ |
 ವೆತ್ತು ಸೂಟೈಪ ಒಡುವಾಡ್ಯಘೋಷಮಿದಲ್ಲಿ |
 ಮತ್ತವನ ಕಳಿಸಲೊದವಿದ ವಿಭೀಷಣನಧಿಕವಾಡ್ಯಘೋಷದೊಲಾದುದು
 || ೫೪ ||

ಒಂದೆಡೆಗೆ ಕೊಂಬು ವರ್ಗಾಳೆ ಕುಡುವಳೆ ಸಂಕ |
 ಮೊಂದೆಡೆಗೆ ಭೇರಿ ತಂಬಟೆ ಡಕ್ಕೆ ಸರಿಗೆ ಡೋ |
 ಲೊಂದೆಡೆಗೆ ತಾಳ ಮದ್ದಳೆ ಗಂಟೆಯೊಂದೆಡೆ ಕೊಳಲ್ ಮೌರಿ ಸುತಿ ಮಗುಟ್ಟು ||
 ಒಂದೆಡೆಗೆ ವೀಣೆ ಸಾರಂಗಿ ತಂಬುರಿಯಿಂತು |
 ಸಂದಣಿಸಿ ಪೂರೈಸೆ ಮೊಟಗಿನಲ್ ಗಗನಕೆಂ |
 ಟುಂ ದೆಸೆಗೆ ಗಜದ ಬೃಹತಮೆನಲ್ ಪುದಿದುರ್ದರ್ಶನಕೆ ಪೆರ್ನೊಟೆಯೆನಲ್ಪೆ
 || ೫೫ ||

ಅಟ್ಟಿಯಿಂ ಪಥವಿಡಿದು ಬರ್ಪ ಬಂದಟ್ಟಿಱಿಂ |
 ನರ್ತಿಪ ನಲಿದು ಕೂಡಿ ಕೀರ್ತಿಪ ಸಮಂತು ಸಂ |
 ಕೀರ್ತಿಸಿ ಮನಂಗೊಳ್ಳ ಮನಗೊಂಡು ಕಾಣ್ಣ ಕಂಡೆತ್ತಲುಂ ಸುತ್ತುವರಿವ ||
 ಕೂರ್ತು ಪರಿದೆಣೆಯರಂ ಸೇರ್ವ ಸೇರ್ಪವರೊಡನಿ |
 ದಿರ್ತಿರುಗಿ ಪೋಪ ಪೋಗಿತ್ತ ಬಹ ನೋಡೆಂದು |
 ವರ್ತಮಾನವನೊರೆವ ಪುರಜನರ್ ಕಣ್ಗೆ ಗೋಚರವಾದರಾ ರಾಮಗೆ || ೫೬ ||

ಮುಂದೆ ನಾರುಡೆಯನೆಳೆವಾಸಿನಿಂ ಪೆರ್ಪಡೆಯಿ |
 ನೊಂದುಣಿಸಿನಿಂ ನೋಂತ ಪಾರ್ವ ಬಳಗಂ ಮನಂ |
 ಗುಂದಿ ಸಿಂಗರಬೇಂಟೆಯಡಗುಬಿಲ್ಲಣೆಗಳಂ ತೋಪಿದ ರಾಜನ್ಯನಿವಹಂ ||
 ಸಂದ ಭಕ್ತಿಯೊಳೆ ಬೇರವನುಲಾದ ಬೇರಿಗರ |
 ವೃಂದಮುಲಿಂ ಮೇಲವರ ಸೇವೆಗೆಯ್ದ ಪೋ |
 ದಂದಿನಿಂ ಬಾಪ್ಪ ಪಾದಜನಿಚಯಮಂದು ಕಾಣಿಸಿತು ರಕ್ತಸವಗೆಯಗೆ || ೫೭ ||

ನೆಲನ ಸೋಂಕಲ್ ವೇಗಮುಡುಗಿ ಮೇಣ್ ಪುಷ್ಪಕಂ |
 ಮಲಯಜದ ಕಂಪುವೊಪ್ಪಿಯಾಂತು ನಡೆತರ್ಪ ಮೆ |
 ಲ್ಲೆಲ್ಲರ ಗತಿಯಂತೆವೋಲ್ ಮಂದಗತಿಯಿಂ ಪರಿದು ಸಕಲರೊಡನಾರಾಮನು ||
 ಕೆಲಕಿಲಾದು ಬಂದನನಿತಪ್ಪೊಳೆ ಭೂದೇವಸಂ |
 ಕುಲವೇದಘೋಷಮತಿಶಯ.ಮಾಗೆ ಜಯರವಂ |
 ಸಲೆ ಪೆರ್ಚೆ ಸುರರ ಬಿನ್ನ ಪದೊಳೇಪ್ಪದನರಸಿಯೊಡನೆ ಪೊನ್ನಂದಣವನು
 || ೫೮ ||

ಸುತ್ತಿರಲ್ ಕಪಿವರರ್ ಮಾಗಧರ್ ಮುಂದೆ ಕೈ |
 ಯೆತ್ತಿ ಪೊಗಟ್ಟುತ್ತಿರಲ್ ಸಹಜರಡಬಲದಿ ಬೀ |
 ಸುತ್ತಿರಲ್ ಚೌರಿಯಂ ವಿಪ್ರಗಡಣಂ ವೇದಸೂಕ್ತದಿಂ ಸ್ತುತಿಸಿ ಬರಲು ||
 ಮುತ್ತಿರಲ್ ಪೌರಜನರೆಲ್ಲೆಡೆಯೊಳ್ಲ್ಲಲ್ಲಿ |
 ವೃತ್ತಕುಚಿಯರ್ ಬೆಳಗುತರಲಾರತಿಯ ಮುಂದೆ |
 ಕೆತ್ತುಕೊಂಡಿರಲಧಿಕವಾದ್ಯರವಮೆಸೆದನಂದಣದಿ ಸೀತಾರಾಮನು || ೫೯ ||

ಮಣಿವ ಬಲವರ್ಪ ಪಾಡುವ ನೋಡುವಾಸೆಯಿಂ |
 ಕುಣಿವ ಪರಸುವ ಸೇವೆಗೆಯ್ವ ನುಡಿಸುವ ಬವಣಿ |
 ಯೆಣಿಸಿ ಮುಗುವ ಸಂತಸಂಗೊಳ್ಳ ವೊಸಬಿನದಮಂ ತೋರ್ಪ ಮೌನಮಿರ್ಪ ||
 ಅಣಿಯರಂ ಫಲಕುಸುಮಗಳ ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಬೆಲಿ |
 ವಣಿಗಳಂ ಕಾಣೈಗಳನೀವ ಜನರೊಡನೆ ಮೆಲಿ |
 ವಣಿಗೆಯಿಂ ರಾಜವೀಧಿಯೊಳಪ್ಪಿಯಿಂ ರಾಘವಂ ಮುಂದೆ ಬರುತಿರ್ದನು
 || ೬೦ ||

ಮುಗಿಲಟ್ಟಣೆಯೊಳಿದು ಮುಕ್ತಾಫಲಂಗಳಂ |
 ಗಗನದಿಂ ಸುರಿವರಚ್ಚರಸಿಯರೆನೆ ಬಾಲೆಯರ್ |
 ಮಿಗಿಲೆಡ್ಡಮಪ್ಪ ಪೇರಾನೆಗಳನೇರ್ದು ಸೇಸೆಯನಿಕ್ಕಿ ನೋಪ್ಪರಲ್ಲಿ ||
 ಉಗುವ ಮದಧಾರೆಯಂ ಮುತ್ತಿವರ್ಪಳಿಗಳೊಡ |
 ನೆಗೆದು ಮೈಗಂಪಿಗವರಂ ಬಳಸೆ ಮರಳಿಸುವ |
 ಬಗೆಗೆ ಕೈದಿರುಹಿ ಕಣ್ಣೊನೆಯಾಡಿ ಬೆಡಗಿನಿಂ ನರಯಾನದಿರ್ಕಡೆಯೊಳು || ೬೧ ||

ಸಾಲಿನುಪ್ಪರಿಗೆಯಂ ಸಾರ್ದು ಕಟ್ಟಿಟ್ಟುಂ |
 ಲೋಲಾಕ್ಷಿಯರ್ ಭಗಣಮುಘ್ಯದೊಳ್ ರೋಹಿಣೀ |
 ಬಾಲಚಂದ್ರಮರಂತೆ ಮೆಲಿವ ಸೀತಾರಾಮರಂ ಪೌರಜನರ ನಡುವೆ ||
 ಅಲಿಸುತ ತಮ್ಮೊಳೆತ್ತಣ ಕೋಮಲಾಂಗಂ ವಿ |
 ಶಾಲನೆತ್ತಂ ಹಸನ್ಮುಖಮಧಿಕಸೌಂದರ್ಯ |
 ಮೀಲೋಕಕತಿಶಯಮಿವರ್ಗೆಂದು ಬಾಯ್ದಣಿಯೆ ವೊಗಟುವರ್
 ಬೆಗಡುಗೊಂಡು || ೬೨ ||

ಕುಲಮಂ ಸುಶೀಲಮಂ ಸೌಂದರ್ಯಮಂ ಬಾಹು |
 ಬಲಮಂ ವಿವೇಕಮಂ ಕೌಮಾರಮಂ ನಿಜೋ |
 ಜ್ವಲಶೌರ್ಯಮಂ ಭೂತದಯೆಯಂ ಪ್ರಭಾವಮಂ ಗುರುಭಕ್ತಿಯಂ ನಿಷ್ಠೆಯಂ
 ಎಲೆ ಭಗಿನಿ ರಾಘವನೊಳನಿತೆಣಿಸದಾತನ್ನ |
 ಭಲವಿಡಿದು ನಗರದಿಂ ವೊಪಡಿಸಿದ ಪಾಪಿ ಭೂ |
 ತಲದಿ ಕೈಕೆಯೆ ಕೈಕೆ ಪೆಣ್ಣೊಳೊಗೆಂದು ಸುಯ್ದೊರ್ವಳೊರ್ವಳ್ಳಿಂದಳು || ೬೩ ||

ದಾರಿಯೊಳ್ ಹರ್ಮ್ಯಾಗ್ರದೊಳ್ ನಿಂತು ನೋಲ್ಪು ಪುರ |
 ನಾರಿಯರ ಸಲ್ಲಾ ಪಮಂ ಕಂಡು ಮಣಿವ ಪರಿ |
 ವಾರಮಂ ಕರುಣಿಸಿ ಸಮಸ್ತವಿಪ್ರಸ್ತೋಮಮಂ ಕಟಾಕ್ಷಿಸಿ ತನ್ನನು ||
 ಸಾರಿ ಬಹೆ ಸಾಮಂತರಾಯರಂ ಮನ್ನಿಸಿ ವಿ |
 ಚಾರಿಸಿ ಜಘನ್ಯಜರನಂತ್ಯಜರ ಸೇವೆಯಂ |
 ವೀರರಾಘವನೊಪ್ಪಿ ಸೋದರವೆರಸು ಕಪಿನಿಚಯದೊಡನೈತಂದನು || ೬೪ ||

ಪಡೆದನಂ ಕಂಡಂತೆ ಭರತನೊಂದೂರ್ಗೆ ಪೋ |
 ದೊಡೆಯನಂ ಕಂಡಂತೆ ನೀಜಿಯರ್ ದ್ವಿಜರಲ |
 ವೋಡೆಯನಂ ಕಂಡಂತೆ ದಿಗ್ವಿಜಯಮೆಸಗೆ ಬರ್ಪರಸನಂ ಕಂಡಂತಿರೆ ||
 ನಡೆತರ್ಪ ಮಿಕ್ಕುಲುದವರ್ ಕಂಡು ಸಂತಸದ |
 ಕಡಲೊಳಲ್ಪರೆ ದೇವತತಿ ಪೊಗಟೆ ಗಾಡಿಯಿಂ |
 ದುಡುಪಪುರದೊಡೆಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀಮನೋಹರನೊಡನೆ ನಿಜನಗರಿಯಂ ಪೊಕ್ಕನು
 || ೬೫ ||

ಐದನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ || ಮಾರ್ತಂಡಕುಲಲಲಾಮಂ ರಾಘವಂಗೆ ಸುಮು |
ಹೂರ್ತದೊಳ್ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಮಾಯ್ತಾನಂದ |
ಪೂರ್ತಿಯಿಂ ನಿರ್ಜರರ್ ತಮಗೊಡರ್ಚಿದ ಸುಖಕೆ ಪೊಗಬಲ್
ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿ ||

ಮುಂಗತೆಯನೊರೆವೆನಾಲಿಸುವುದೆಲೆ ಮುಸಿಕುಲೋ |
ತ್ತುಂಗ ವಾತ್ಸ್ಯಾಯನನೆ ಬರುತಿರ್ದನಾಗ ರಘು |
ಪುಂಗವಂ ಸಕಲರೊಡನರಮನೆಗೆ ಬಟುಕಿತ್ತಲಂಬೆ ಕೌಸಲ್ಯೆ ಸುತನಾ ||
ಸಂಗತಿಯನಜಾಯದೆಣಿಕೆಯೊಳ್ಳೆಗಳುಂ ಮನ ಕ |
ರಂಗಿ ಪೂಮುಱಿದ ತಾವರೆವಳ್ಳಿವೋಲ್ ಬಾಡಿ |
ತಂಗಿಯಂ ಬೈದು ವಿಧಿಯಂ ಜಱಿದು ಭೋಜನಂದೊಱಿದು ಮೈಮಱಿದು
ಮೊರೆದು || ೧ ||

ಪಿಂದೆ ಬಲ್ಲೊಂಪೆಸಗಲಂತದಱುನಾಮುದ್ದು |
ಕಂದನಂ ಪಡೆದ ಗಡ ಮೈಯಿದಱೊಳ್ಳೊಂ ಪಾಪ |
ಮಂ ದುಡಿದೆನೋ ಮಾಯವಾದನಣುಗಂ ಕೈಗಮರ್ದ ಮಣಿಯುಡುಗಿದಂತೆ ||
ಎಂದಿಗೆ ಮುಗುಟ್ಟಿನ್ನ ಕಣ್ಣಕ್ಕವಕ್ಕಿಯಾ |
ನಂದಿಪುದೊ ರಾಮಚಂದ್ರನ ಕಂಡೆನುತ್ತಮೆಳೆ |
ಗಂದಿಹಸು ಕಣ್ಣುಱಿಯ ಕಱುವನಾರೈವಂತೆ ಹಂಬಲಿಸುತಿರ್ದಳಿಂತು || ೨ ||

ಸಖಿಯರಿಂದಱುತು ದೇವಿಯರಿರವನಾಗಳ್ ಸು |
ಮುಖನೊಯ್ಯನೈದಿ ಕಂಡೆಱಿಗಿ ಪೇಟ್ಟಂ ತಾಯೆ |
ಮುಖರಕ್ಷಕಂ ಜಾನಕೀವಲ್ಲಭಂ ಪಿತ್ತವಚನಪಾಲನಿದ್ರಜಾರಿ ||
ನಿಖಿಲಮರ್ಕಟನುತಂ ಖರಕುಂಭಕರ್ಣಪ್ರ |
ಮುಖದಾನವಾಂತಕಂ ಶರಣಾರ್ಥಿತಪ್ರದಂ |
ಸುಖದೊಳ್ಳಿತಂದನನುಜಂಬೆರಸು ಸತಿಸಹಿತಮಿದೆಕೊ ನೋಡೇಲ್ಪುದೆಂದು || ೩ ||

ನುಡಿಗಬಲೆ ತಾನೆದ್ದು ಬಯಕೆ ಪಿರಿದಾಗಲಡಿ |
 ಗಡಿಗವನೊಳಾರೈದು ವಾರ್ತೆಯಂ ರೋಮಾಂಚ |
 ಮೊಡನೆ ತಲೆದೋಣು ಮೈಯೇಜಿ ಸಂತಸದ ಕಂಬನಿ ಪೇಜಿ ಮೋರೆಯರಳಿ ||
 ಕಡೆವಗಲ ಜಾದಿಮಲ್ಲಿಗೆಯಂತೆ ನಸುನಸುಂ |
 ಪೆಡಮೆಟ್ಟಿ ದುಗುಡಮರುಣೋಜಯವ ಮರ್ಬಿನೋಲ್ |
 ಕಡುತವಕದಿಂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತಿದಳಾತ್ಮಜನ ಬರವನಿತ್ತಲ್ ರಾಮನು || ೪ ||

ದಂಡಿಗೆಯನೇರ್ದು ಬರೆ ಕೈಕೆಯರಮನೆಗಿದಿ |
 ಕಂಡಿಟುದು ಪೊಕ್ಕೊಳಗೆ ಪಣಿಮುಗುಡಗದಿವಗಲ್ |
 ಕಂಡ ಪೊಳಸಿಂ ಬೆಳಗುವಡಿವಾವರೆಗೆ ಪುರುಡಿ ಕೊರೆಗೆ ಕಣ್ಣೈದಿಲಿಂತು ||
 ದುಂಡುಮೊಗಸಸಿ ಕಂಡು ಕಂದಿತೆನೆ ತಾಯಡಿಗೆ |
 ಮಂಡೆಯಂ ಬಾಗಿರ್ದೊಡಂ ಕಣ್ಣುಲರ್ಗಲಿಟು |
 ಗೊಂಡು ಬಾಡಿರಲಬಲೆ ನುಡಿಸದಿಸುಂ ನೋಡದಿದರ್ಗಳತಿಲಜ್ಜೆಯಿಂದ || ೫ ||

ಮಾತನಾಡಿಸದಿರಲ್ ಕೈಕೆ ಬಟುಕೆಂದನೆಲೆ |
 ಮಾತೆ ನಿನ್ನಾಜ್ಞೆಯಂ ಮೀರ್ದೆನಲ್ಲಿನ್ನೆವರ |
 ಮಾತೆಲದೆ ಮುಂದೆಂದುಮೆಂದಿಗುಂ ನಡೆಯದಿರ್ಪೆಂ ಸಿದ್ಧಮಂತಲ್ಲದೆ ||
 ನೂತನಂಬೇಟ್ಟಿನೆಂದೆಣಿಸದಿರ್ ನಿನ್ನಾತ್ಮ |
 ಜಾತನೆಂದೇ ಬಗೆದು ಬಾಲಬುದ್ಧಿಯೊಳೆಂತು |
 ನಾ ತಿಳಿಯದೆನ್ನವಗುಣಂಗಳರೆ ಮಜಿದು ಪಾಲಿಪ್ಪುದಿಂತಿಂತಿರಲೈ || ೬ ||

ಸೆಜಿಗೆಯ್ದುದೇನೌ ಕರಾಬ್ಜಮಾಗಲ್ಲಮೆಂ |
 ಬರೆವೆಜಿಯನಕ್ಷಿನೀಲೋತ್ಪಲಂ ಪಾದನು |
 ಕಿರಣವಿರುಚಿಯನೇಂ ಪಗೆದು ಕಾಣ್ಪುದು ಕಂಬುಕಂಧರಂ ಬಾಹುಬಿಸದಿ ||
 ಒಲಗಿರ್ಪುದೇಕೆ ನಾಸಿಕಚಂಪಕಸುಮುಕುಳ |
 ಮರಳಿ ಮುಗಿದಪುದೇಕೆ ಸುಯ್ಯಿಸುಪಿಸಿಂ ಕುರು |
 ಳ್ಗಿಲುಮುಗಿಲ್ ನಿಟಲಾಂಬರದಿ ಕೆದರ್ದಿರ್ಪುದೇತಕೆ ನಿಜಂಬೇಟ ಮಾತೆ || ೭ ||

ಕತ್ತುರಿಕರಂಡಬಾಯ್ಮನೆಯೊಳಗೆ ದಾಳಿಂಬ |
 ಎತ್ತುವಲ್ಲಾ ಪಿಟ್ಟು ತೊಂಡೆವಣ್ಣು ಟೆದೆಜಿಯ |
 ನೆತ್ತಲುಂ ಬಿಗಿದು ಮುತ್ತುಗದಳಿರ್ನಾಲಗೆವಣೆಯೊಳಿದುರ್ ಬಾಸೆವೆಣ್ಣು ||
 ಮತ್ತೇನನೆಸಗಿದಪಳಿನಿಯನಾಚೋಕದಿಂ |
 ದಿತ್ತಲೈತಂದೊಡನೆ ನೆಲಸಿರ್ಪುದೆಂದೇಕ |
 ಚಿತ್ತದಿಂ ಮೌನಗೊಂಡಭವನಂ ಧ್ಯಾನಿಸಕೆ ಪ್ರತಮೆನಿತು ಪೊತ್ತಿರ್ಪುದು || ೮ ||

ನೋಡುನೋಡೌ ಭರತ ನಿನ್ನಣುಗನೆಜಗಿದಪ |
 ನಾಡಬಾರದೆ ಪರಸಿ ಹಿತವಚನಮಂ ಮುಂದೆ |
 ಜೋಡಿಸಿರ್ಪಂ ಕರವನೆಳೆಯನೀಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಕುಳ್ಳಿರಲುಸಿರಬಾರದೇ ||
 ಕಾಡಂ ತೊಟಲ್ದ ಬಲ್ಪನ್ನ ವಡೆದೀಬಾಲೆ |
 ಬಾಡಿ ಬಂದಿಹಳವಳ ಸಂತೈಸಬಾರದೇ |
 ಬೇಡುವೆಂ ರಾಮನಾನಾಣತಿಯನೆನೆ ಕೈಕೆ ಮೆಲ್ಪಾತಿನಿಂದೊರೆದಳು || ೯ ||

ವನಕೆ ಪೋಗಿಂದ ಪಾಲ್ಪಾಯ್ ಮಗುಟಿ ಬಂದೊಡೆಂ |
 ತೆನಿತುಪಚರಿಪುದಂದು ಪೋಪ ಸೊಬಗಂ ಕಂಡು |
 ತನಿವರ್ಚಿದಬಾಗಣ್ಣ ಕೈತರಲೈತ್ತಿ ಕಂಡುಪುವೆ ಮತ್ತೆಂತು ನಿಮ್ಮ ||
 ಮನದಲಲನುಜಿ ನೋಡಿ ಬೀಗಿದೀಸುಡುಮೋಜಿ |
 ಮನೆಗೆ ಸಂತಸದಿ ಬರ್ಪಂದು ಕಾಣಿಪುದೆ ಮಾ |
 ತಿನ ಜಂಬವೇಕೆ ಕೇಡೆಣಿಸಿದ ಮೂಲು ನಿಮ್ಮಭ್ಯುದಯಮಂ ನೋಟ್ಟುಳೇ
 || ೧೦ ||

ಕೇಲುಮೇಲಲಾಯದೆ ಮರುಳ್ತನದೊಳೊರ್ಮೆ ಕೇ |
 ಡಾಳಿ ತಾನೊರೆದೆ ಬಿಜುನುಡಿಗೆ ಪೋಪುದೆ ಮಹಾ |
 ಭೀಳಕಾನನಕಂತು ಪೋದೊಡಂ ಮರಳಿ ಬರೆ ಪೇಟ್ಟು ಟ್ಟಲಾಮಾತನು ||
 ಕೇಳದಿರ್ಪದೆ ಪುರಾಕೃತದೋಷಮಿಂತೆನ್ನ |
 ನೇಟುಸಿತು ಬಟಾದಾಡಿ ಪುರುಳದೇಂ ಕಂದ ಪಿಂ |
 ಬಾಲುನೆಯ ಮುಜಿವುದೆಂದಸ್ಸಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದಳ್ ಕೈಕೆ ದುಮ್ಮಾನದಿಂದ || ೧೧ ||

ತಾಟಕಾಂತಕನಾಗಳಂತೆಂದನೆಮಗೆ ಪೂ |
 ದೋಟದಂತಾಯ್ತುಡವಿ ರಕ್ತಸರೋಳನುವರಂ |
 ಬೇಟೆಯಂತಾದುದೀರೇಲ್ಗಾಲಮೇಟಿಂಟಿ ಲಾಗೆಯನೆ ಖಳರುಪಟಳಂ ||
 ಆಟಕಿಮ್ಮಡಿಯೆನಿಸಿ ತೋರ್ದುದಾಪೊಟಲೋಳೇ |
 ಪಾಟಲಾನನೆಗೆ ನಿನ್ನೊಲೈಯಿಂ ಮೇಣ್ ಜಟಾ |
 ಜೂಟನಾರೈಕೆಯಿಂದೆಂದು ಸಂತೈಸಿ ಪೊಟರ್ ಸುಮಿತ್ರೆಯನುಯಲು
 || ೧೨ ||

ಚಿತ್ರವಸ್ತುಪ್ರಕರದಿಂ ಕಣ್ಗೆ ಶೋಭಿಸು ಸು |
 ಮಿತ್ರಿಯರಮನೆಗೈದಿ ಕಂಡವಳ್ಳೆಗಗೆ ಶತ |
 ಪತ್ರಲೋಚನೆ ಕಿಚ್ಚಿಗಿಟ್ಟು ಬೆಳ್ಳೆಯ್ಯಂತೆ ಮನಗರಗಿ ಪಿಡಿದೆತ್ತುತುಂ ||
 ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಬಿಡದೆ ಚಿರಕಾಲಮವನಿಯನ |
 ಮಿತ್ರರಿಲ್ಲನೆ ಪೊರೆವುದೆಂದು ರಾಘವನಂ ಸು |
 ಪುತ್ರವತಿಯೆನಿಸಿ ಬಾಟಿಂದವನಿಜಾತೆಯಂ ಪರಸಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣಗೊರೆದಳು || ೧೩ ||

ಮುನ್ನಮೇ ರಾಘವನ ಸೆಟಗಿತ್ತಿಂ ಕಾವ |
 ವನ್ನೋವುಬಾವಿನೊಳ್ ನಿನಗೆಂದು ತಾನದಜಾ |
 ನಿನ್ನೆನ್ನ ಪರಕೆ ಪೆಟಿರದಣ್ಣನೇ ದೈವಮೆಂದು ಗುರುವೆಂದು ಬಗೆದು ||
 ಎನ್ನೆಗಂ ಬಿಡದೆ ಪದಸೇವೆಯಂ ಚಿರಕಾಲ |
 ಬನ್ನಮಿಲ್ಲದೆ ಮಾಳ್ಪುದೆಂಬುದಿಂತಲ್ಲದೆ |
 ದುನ್ನತಾಸನಕೆ ಕರೆದುಯ್ದಪ್ಪಿ ಮೂವರಂ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಮಗುಟಿಂದಳು || ೧೪ ||

ಕಾಡಿಗಗ್ರಜನೊಡನೆ ಪೋಪೆನೆಂದೆನ್ನನುಟಿ |
 ಕಾಡಿ ಮೈಮೆಯನೊಡಂಬಡುವಂತೆ ತನಗೆ ಬಟಾ |
 ಕಾಡಿ ಬೆಂಬತ್ತಿ ನಿನ್ನಂ ಸೇರ್ದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನಂತಲ್ಲದಡವಿಯೊಳಗೆ ||
 ಬೇಡರಂ ಕಂಡು ಬೆರ್ಚುವೆ ಬಾಲೆ ತನ್ನೊಡನೆ |
 ಬೇಡ ಬರ್ಪುದು ಕೋಲ್ಕುಗಂಗಳೆರ್ದವುವೆಂದು |
 ಬೇಡಲವನಿಜೆಯನೊಲ್ಲದೆ ನಂಬಿ ಬಂದವಳನೆಂತೋವಿದೈ ರಾಘವ || ೧೫ ||

ವನವಾಸಮೆಣಿಸೆ ಬಲ್ಪನ್ನಮಂತದಱೊಳ್ ಭು |
 ವನಮಱಿಯೆ ಸತಿಯಗಲ್ಚೆಯೆ ಪಿರಿದು ಬನ್ನಮಾ |
 ವನಧಿಯಂ ಕಟ್ಟಿ ಲಂಕೆಗೆ ಪೋಪುದತಿಬನ್ನಮಂತಸುರರೊಳ್ ಪೊಣರ್ದು ||
 ವನಿತೆಯಂ ಸಿಂತಪುದೀಡಿಡಿದ ಬನ್ನನೋ |
 ವನಿತನೊಳಕೊಂಡೆನ್ನ ಕಂದನಂ ಪೊರೆದು ಪಾ |
 ವನಿಸಿ ಕರತಪುದೇ ಬನ್ನಬನ್ನದೊಳೆಂದು ನುಡಿಯೆ ರಾಘವನೆಂದನು || ೧೬ ||

ಆವನೆಮ್ಮಂ ಕಾದನಂತು ಪಗಲಿರುಳೊಳಿ |
 ನ್ನಾವನಂ ಮಱಿದೆವೊಡನುಣಿಸಿಗೊಂದು ತಿಳಿಯ |
 ದಾವನಿಂ ತ್ರಿದಶರ್ಗಿ ಬಾಗದಸುರರ್ಮಡಿದರಾವಂಗೆ ಗೆಲವಾದುದು ||
 ಆವನ ಪರಾಕ್ರಮದೊಳಬಲೆ ಮೇಣ್ ಕೈಸೇರ್ದ |
 ಳಾವನೊಳ್ ಭ್ರಾತೃವಾತ್ಸಲ್ಯಮಿರ್ದಪುದು ನಿ |
 ನ್ನಾವತ್ಸ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೆ ಪೇಟಬಲ್ಲಂ ತಾಯೆ ವಿಭವಮಂ ವನವಾಸದ || ೧೭ ||

ಸವಿನುಡಿಯ ಸೊಗಸು ನಿರಹಂಕಾರಭಾವನೊ |
 ಪ್ಪುವ ಮಾತೃಭಕ್ತಿ ಮುಪ್ಪುರಿಗೊಳಲ್ ಪಲ್ಚೆಳಗು |
 ಕವಲೊಡೆಯೆ ದೆಸೆದಿಸೆಗೆ ಮನ್ನಿಸಿ ಸುಮಿತ್ರೆಯಂ ಪರೆಕೆಗೊಂಡೊಡನೆ ಪೊಣಟು||
 ಕವಿದು ರಿಂಗಣಗುಣೆದು ಸುಟಿದಾಡಿ ತಾಯೆಡೆಗೆ |
 ಜವದಿಂ ಮರಳ್ವ ಕಱುವಂತೆ ಸಂತಸದೆ ರಾ |
 ಘವನಾಗಕೈತಂದನಬೈಯರಮನೆಗೆ ಮನ್ನಿಸಿ ನುಡಿಸಲೆಂದು ಭರದಿ || ೧೮ ||

ಮುಗಿದರಳಿ ನೋಟ್ಟು ಕಣ್ಣಳ ಬಿಗಿಸಡಿಲ್ವ ಪು |
 ಪುರ್ಗಳ ಬೆಮರೊಡೆದು ನೆಱಿದುಬ್ಬವಾನನದ ಪೊ |
 ದುರ್ಗೆಗೊಂಡ ಜಡೆಯ ತೊಡವಿಲಿಕೊಡಂಕೆಯ ಕುಗ್ಗಿ ನೇರಮೆಟ್ಟಿಪ್ಪ ಗಳದ ||
 ಸುಗಿದೊಗೆದ ಮೆಯ್ಯ ನೀರ್ತರಗೊಂಡು ಭಾವಿಸುವ |
 ಬಗೆಯ ನಿಜಮಾತೆಯಂ ರಾಘವಂ ರಾಹು ಕೈ |
 ದೆಗೆದ ಶಶಿಯಂತೆಸೆವ ರಾಮನಂ ಕುಶಲೆಯುಂ ಕಂಡರೋರೊರ್ವರಾಗ ||೧೯||

ಸೆಱ್ತಿಗೊರಲ್ ನಡುಕಂ ನಿಮಿಗೂದಲೆಱ್ತಿಮನಂ |
 ಕೆಱುಬೆಮರ್ ಸೊಗದ ಕಂಬನಿ ಬನ್ನದಲಿವು ಬೇ |
 ಸಱದಲಿವು ಮೋಹಮೊಗದೊಳ್ಳು ಮೈವೆಳ್ಳು ತಲೆದೋರು ದಿವ್ವರೊಳೊರೈಯೆ ||
 ಪಿರಿದೆನೆ ಪರಪ್ಪರಮುಖಾವಲೋಕನದಿಸೇ |
 ತೆಱದೊಳನ್ನೋನೈದರ್ಶನಸುಖಂ ನಾಡೆ ದಾ |
 ಶರಥಿಕಾಸಲೈಯರ ದರ್ಶನದ ಸುಖದಂತೆವೋಲಾದುದೆಣೆಗಾಣದೆ || ೨೦ ||

ಕಿತ್ತಡಿಯ ಜನ್ನಮಂ ಕಾದು ಪೆಣೈದಡಿಯಿ |
 ನೊತ್ತಿ ಕಲ್ಲಂ ಹರನ ಬಿಲ್ಮುಱುದು ಭಾರ್ಗವನ |
 ನೊತ್ತಟ್ಟಿಗುಲಿದಯ್ಯನಾಣೆಯಂ ಬಿಡದಡವಿಯಂ ಸಾರ್ದು ಕೀಶರ್ಕಳ ||
 ಮೊತ್ತಮಂ ಪೊರೆದು ಕಡಲಂ ಕಟ್ಟಿ ದಾನಪರ |
 ನೆತ್ತರಂ ಚೆಲ್ಲಿ ತಿರೆವೊಱಿಯಿಲಿಸಿದ ಜಸವಂ |
 ಪೊತ್ತ ಭಾರಕೆ ಸಿರಂ ಬಾಗಿತೆನೆ ಮಾತೆಯಡಿಗೇಱಗಿವಂ ಶ್ರೀರಾಮನು || ೨೧ ||

ಅಡಿಗೇಱಗಲೆತ್ತಿ ಕಂದನನಪ್ಪಿ ಪಿರಿದು ಮೈ |
 ದಡವಿ ಕೈಯಿತ್ತು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಪಲವುಂ ಪಗಲ್ |
 ಪೊಡವಿಯಂ ಪೊರೆದು ಬಲಿಯಂ ಬೆಳಗಿ ಬಾಲ್ಪಿರೆಂದಬ್ಬೆ ಬಾಯ್ದಣೆಯೆ
 ಸರಸಿ ||

ಕಡುಪಾಪಿಗೆನಗೇಕೆ ಪುಟ್ಟಿದೈ ನೀಂ ಕೈಕೆ |
 ಯೊಡಲೊಳಾಗದೆ ಪಾತಕಿಯನಟ್ಟುವಂತೆ ಪೇ |
 ರಡವಿಗಟ್ಟುವೊಡೆ ನಿನಗಂದು ಕಂಬನಿವಣಿಸರಂ ಪೇಱಿ ಮೊಲೆಗೆಂದಳು || ೨೨ ||

ಮಕ್ಕಳಂ ಪಡೆದೋವಿ ಬಾಲಲೀಲೆಯನಂತು |
 ಪೆಕ್ಕಳಂ ಕಂಡು ಮುದ್ದಾಡಿ ನಲ್ಲುಡಿಗೆ ನೆವ |
 ದಕ್ಕಜಂಗೊಂಡಾವಗಂ ಫಲದಿನೊಪ್ಪುವೆಳೆದೆಂಗಿನಂತಣುಗರೊಡನೆ ||
 ಚಿಕ್ಕಜಾವನೆಯೆಸೆಯಲವಳ ಸೈವುಂ ನಗೆಗೆ |
 ಪಕ್ಕಾಗೆ ತನಯರಂ ಪಗೆದಟ್ಟಿ ತಾನೊರ್ವ |
 ಸೊಕ್ಕ ಮಿಡಿಯುಡಿದ ಮರನಂತಿರ್ಪ ಕಕ್ಕಸಿಯ ಸೈವುಮೆಣೆಯತ್ತಿ ಮಗನೆ
 || ೨೩ ||

ಮಿಲ್ಲುವಾದೊಡಮುಂಟು ಕಾಣ್ಬದಣುಗನನೆನ್ನ |
 ಬಾಲ್ಯನೆಯ ಕಿಲುಮುಲಾಯನೊದೆದಟ್ಟ ಮೇವ ಪೆ |
 ಣ್ಣುತ್ತಿಯಂ ಗೆಲೆವಂದುದೆಂದು ಕಂಬನಿ ಮಗುಟ್ಟುಂಬೆ ರಾಘವನೆಂದನು ||
 ಪೊಲ್ಲಲ್ಲಮಿದು ತಾಯೆ ದುಃಖಿಸಲ್ ನಿನಗೆ ನೀ |
 ನಟ್ಟಿಯಿಂ ನಡೆವೇಟ್ಟು ಪೊರೆವುದಂತಲ್ಲದೆ ನೆ |
 ಗಟ್ಟಿವಡೆದೆಮ್ಮ ಜನಕನ ನುಡಿಗೆ ಪಾವನಂ ತಾನಾದೆನವನಿಯಲಾಯೆ ||೨೪||

ಒಯ್ಯರದ ಮಾತಲ್ಲ ಮಾತೆ ನೀ ಪರಸಲೆ |
 ಣ್ಣಯ್ಯವಂ ಕರುಣಿಸಲ್ ಕೈಕೆಯಟ್ಟಿದೊಡಮೆ |
 ಮ್ಮಯ್ಯನುಲಾದೊಡಮಡವಿಯೊಳ್ ಬವಣೆಗೊಂಡೊಡಂ ರಕ್ಕಸರ್
 ಬಲಿಲಿಸಿದೊಡಂ ||

ಕಯ್ಯಡ್ಡಗಟ್ಟ ಮೇಲ್ಪಾಯ್ದ ದುಃಖಾಂಬುಧಿಯ |
 ನೊಯ್ಯನೆ ಸಡಿಲ್ದ ದಾಂಟಿದೆವು ಮೇಣ್ ಬಿನ್ನಪಂ |
 ಸಯ್ಯಡಿಯೊಳೆಣಗಿ ಪೇಟ್ಟಿವೆನೆನುತ್ತಿ ರಾಘವಂ ಮತ್ತೆ ಜನನಿಯೊಳೆಂದನು
 || ೨೫ ||

ಎನ್ನತೆನಗಕ್ಕುಮೆಂದಾವಗಂ ಕಂದನಂ |
 ನನ್ನ ಮಿಗೆ ಪೊರೆದಬೈಯಂ ಸೇವಿಸದ ತನುಜ |
 ನಿನ್ನವಂ ಸುತನಲ್ಲಮಂತು ರೇತೋಜಾತಕೀಟಂ ವಲಂ ನೋಟಿಸ್ಪಡೆ ||
 ಮನ್ನಿವುದು ತಾಯೆ ಬಹುಕಾಲ ಸೇವಿಸದಿರ್ದು |
 ದನ್ನೆಯಮಿದಂ ಕೊರ್ಮೆಯಿಂ ಜಸಂ ಸೈವುಮೆ |
 ನೆನ್ನೆಗಂ ಬಿಡದೆ ತನಗಪ್ಪಂತೆ ಬುದ್ಧಿಯಂ ನೆಲೆ ತಿಳಿಸಿ ನೀ ಕಾವುದು || ೨೬ ||

ಮಗನ ನುಡಿಬಿನ್ನಣಕೆ ಸಂತಸಂದಾಳ್ಳು ಕ |
 ಣ್ಣುಗಿಯದಿನಿಸುಂ ಕಂಡು ಮತ್ತೆ ಭೂಜಾತೆ ಪದ |
 ಯುಗಕೆ ಶಿರಮಂ ಬಾಗಿರಲ್ ಸೊಸೆಯನಂತು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ಮುಟ್ಟಿ ಭುಜಲತೆಯನು||
 ನೆಗಪಿ ಶಿರಮಂ ಮೂಸಿ ಕೊರಲನಿರ್ತೋಳ್ಗಳಂ |
 ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ಮೋಹಮೊತ್ತರಿಸೆ ಕುಳ್ಳರಿಸಿ ಬ |
 ಲ್ಪಗಿಯೊಳುಕಚರಿಸಿ ಮೇಣ್ವರಿಸಿ ಮೆಲ್ಲುಡಿದೋಪಿ ಸೀತೆಯೊಳೆಂದಳು
 || ೨೭ ||

ಎಱಿಯನೆಡರೊಳುಱಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡು ಮೇಲ್ಗೈದು |
 ಪಱಿನೇಸಱುರ್ಬಱುಗಳಂ ರಕ್ಕಸರ ಕುಲವ |
 ಮುಱುವ ಸನ್ನಹಕೆ ಮೊದಲಾಗಿ ಪಾವನಮೆನಿಸಿ ಪೋದೆಡೆಯನೀರಿಳೆಯೊಳು ||
 ಬೆರೆದ ಪಡಿಯಿಲ್ಲದಂತಾದೊಡಂ ಕೇಳ್ವೆ ನೀ |
 ತಿರಿದ ವನದಿರವೆಂತು ಪುರದ ಸೊಬಗಂತು ರಘು |
 ವರನೆಲ್ಲ ಬಣ್ಣಿಸಿದ ಮಿಗದಿಕ್ಕೆಯೆಂತು ರಕ್ಕಸರೆಂತು ಪೇಟ ಸೀತೆ || ೨೮ ||

ಶಾಂತಿಧನ ಕೇಳ್ ಜನಕಜಾರಾಮರೆಸೆದರಾ |
 ಬಂತಿದೇರನ ಪಟ್ಟದರಸಿಯೆಡಬಲದೊಳ್ ಸ |
 ಮಂತದಿಡೇವಿಯಿರ್ಕೆಲದೊಳಂದೊರ್ಮೆ ಮೆಱಿದೊಪ್ಪಿದ ಶಚೀಂದ್ರರಂತೆ ||
 ಸಂತವಿಟ್ಟಾಗಳಾಣೆಗೆಗೊಂಡು ಮಾತೆಯಿಂ |
 ಕಾಂತೆಯೊಡನರಮನೆಗೆ ಪುಳಿನದೊಳ್ ನಲಿದಾಡಿ |
 ಸಂತಸದೊಳೆಣೆವೆರಸು ಸರಸಿಗೈತರ್ಪಂಜೆಯಂತೆ ರಾಮಂ ಬಂದನು || ೨೯ ||

ಮುನಿನಾಥ ಕೇಳ್ ಭರತಮುಖ್ಯರೊಡನಾಗಳರ |
 ಮನೆಗೆ ತೆರಳಲ್ ಮರ್ಕಟಪ್ರಮುಖರಂತು ರಾ |
 ಮನ ನೇಮದಿಂ ನವ್ಯಭವನಮಂ ಸೇರ್ದರೊಡನುಬ್ಬರದ ಸಂತಸದೊಳು ||
 ಅನಿತಱುಂ ಮೇಲೆ ರಾಘವನ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇ |
 ಚನಕೆ ಸನ್ನಹಮಂ ಸುಮಂತ್ರ ಗುರು ಭರತರಂ |
 ದಿನ ದಿನದೊಳುಟಾದ ಕಡೆವಗಲೊಲಣೆಗೈಯುತಿರಲಿನನಬ್ಬಿಯಂ ಕಂಡನು || ೩೦ ||

ನಾಳೆಗೆನ್ನೀ ಬಟಾಯ ರಾಯಂಗೆ ಪಟ್ಟಮೆನು |
 ತಾಳೋಚಿಸಿರ್ಪರದಱುಂ ಸಮಂ ರಥದೊಳಾ |
 ವೇಳೆಗೈತಂದು ಸೊಗಸುಂ ಕಾಣಲಕ್ಕುಮೆಂದರಿಗೇಲ್ವುಟಲ್ವಿ ಪಿಂಡೆ ||
 ಬೀಟಲೋರ್ಗಾಲಿಯಬ್ಬಿಯೊಳದಂ ಪುಡುಕಿ ತರ |
 ಲಾಟಾದನೊ ಕಾಣೆನೆಂಬೋಲ್ ಭಾಸ್ಕರಂ ಬಟುಕ |
 ಗಾಳಿವಟ್ಟಿಯಿನಿಟಾದು ಕಡಲ ನೀರ್ವುಗೆ ತಾರೆಗಳ ತೋರ್ದುರ್ವಂಬರದೊಳು || ೩೧ ||

ಭೃಂಗಾಳಿ ಕಮಲಸಂಕುಲಮನಾಕಾಶಮಂ |
 ತಂಗದಿರನವನೀರುಹಂಗಳಾಶ್ರಯಮಂ ವಿ |
 ಹಂಗಳಸಂದೋಹಮಬ್ಜಾಂಬಕೀಬೃಂದಮನನಂಗಂ ಪ್ರವೇಶಿಸಲ್ಮೆ ||
 ಪಿಂಗಿ ಪಡುಗಡಲೊಳಡ್ಡಂ ಪೋದನತ್ತಲ್ ಪ |
 ತಂಗನಾಗಳ್ ಸಂಜೆವೆಣ್ಣು ಮಿಂದುಟ್ಟು ಪೋಸ |
 ರಂಗುಸೀರೆಯ ನೆಜಗಿನಂತೆ ಸಂಧ್ಯಾರಾಗಮೆಸೆದುದಂತಾದೆಸೆಯೊಳು || ೩೨ ||

ಮೇಲಿನಿಶಿತಱೊಳ್ ದೇಶದೇಶದರಸರ್ಗ ಕ |
 ಟ್ಟೋಲಿಯಂ ಬರೆವ ಮುನಿವರ್ಗಮಂ ಕರೆವ ದಿ |
 ಕ್ವಾಲರ್ಗ ಪೇಟ್ಟಿಟ್ಟು ವಿನಿತು ಕಜ್ಜದಿ ಭರತಸಚಿವಗುರುಗಳ್ ಸೇರ್ದರು ||
 ಸಾಲಿನರಮನೆಗಳಂ ಸಿಂಗರಿಸ ಸುತ್ತಣ ವಿ |
 ಸಾಲಬೀದಿಗಳೊಳುಱಿ ತೋರಣಂಗಳ ರಚಿಸಿ |
 ಸಾಲದ ಸಮಸ್ತಸಂಭಾರಮಂ ಸವನಿಪುಡಱೊಳ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾದ್ಯರಿರಲು || ೩೩ ||

ಮೇಳವಿಸಿತುತ್ಸವಂ ರಾಜಮಂದಿರದೊಳಿ |
 ನ್ನೇಟುರೇಟುರಿ ತಾನುಸಂಬೇಡಮೊಡನೆಮ್ಮ |
 ನಾಳುವನ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಮಂ ಕಣ್ಣಿನೈಯೆ ಕಾಣಲಕ್ಕುಂ ಪೂರ್ವದಿ ||
 ಕೇಳಿಬಲ್ಲಿರೆ ಬಿಡೌಜನ ಪಟ್ಟದಿರವನದ |
 ಕೇಳುಮಡಿ ಮಿಗಿಲಪ್ಪುದುಂಟೆಂದು ಬಿಡದೆ ಲೋ |
 ಕಾಳಿಯಂ ಕತ್ತಿತ್ತಿ ಪೇಟು ಕರೆದುಪುದೆನಲ್ ಕೋಟು ಕುಕ್ಕೂ ಎಂದುದು || ೩೪ ||

ಜೋಡಿಸಿದ ಮಂಡಪಗಳೆಂತಿರ್ಪುವಲ್ಲಲ್ಲಿ |
 ಕೂಡಿಸಿದ ಸಂಭಾರಮೆನಿತುಂಟು ಸೇವೆಯೊಳ್ |
 ನಾಡ ಜನರಾರಿಲ್ಲ ಸಾಮಂತರೆಲ್ಲಿಹರ್ ದಿಗಧೀಶರೆಲ್ಲಿರೆಡೆ ||
 ಓಡಿಹರೆ ಚಾರರೀವಿವರಮಂ ಪೋಗಿ ನೀಂ |
 ನೋಡಿ ಬಾರೆಂದಿನಂ ಕಳುಹಲುದಯಾಚಲದ |
 ಕೋಡುಗಲ್ಲಂ ಸಾರ್ವನೂರ ನೋಡುವೆನೆನಲ್ ಮುಂಬೆಳಗು ಬೆಳಗಿತಾಗ || ೩೫ ||

ಸಗೆಯವಂ ದ್ರೋಹಚಿಂತಕನೆಂದೆಣಿಸದೆ ಮುಱಿ |
 ವುಗಲೆನ್ನ ನಿರದೆ ಕಾದವನೆಂದು ರಾಮನಂ |
 ಪೊಗಟು ಕಾಕಾಯೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡವುದೆನಲ್ ಕಾಗೆ ಕೂಗಿದುದಾಗಳಿ ||
 ಖಗಕುಲದ ರಾಯಂಗೆ ಪಟ್ಟಮದಲುಂ ತಮ್ಮ |
 ಬಗೆಯವರಿಗೊರೆದು ಕರೆಯಲ್ವೆಂದು ಸಂತಸದಿ |
 ನೆಗೆದಪುವೊ ನಭಕೆನಲ್ ಮಿಕ್ಕುಟಾದ ಪಕ್ಕಿಗಳ್ ಪಾಟುದುವು ದಿಕ್ಕುದೆಸೆಗೆ
 || ೩೬ ||

ಇನ್ನು ಪೊಟ್ಟಾದುದೆಂದೆಟ್ಟುಟುಸಲಸವಸದಿ |
 ಬಿನ್ನಣದ ರಥಕೊಂದೆ ಗಾಲಿಯಂ ಪೂಡಿ ಬದಿ |
 ಬೆನ್ನಿ ಗೇಲ್ಗುದುರೆಯಂ ಕಟ್ಟಿ ಕೆಲಬಲದಿ ಪಾವಿಂ ಬಿಗಿದು ಸಾರಥಿಯನು ||
 ತನ್ನ ಮುಂದಿರಿಸಿ ತಾನಡರಿ ಪೊಡೆ ಪೊಡೆಯೆಂದು |
 ಸನ್ನೆ ಗೈದರ್ಯಮಂ ಪೂರ್ವಾದ್ರಿಯಂ ಪತ್ತಿ |
 ಸನ್ನುತಮಹಾಭಿಷೇಕವನೀಕ್ಷಿಸಲ್ವೆಂದು ಬರುತಿರ್ದನಾತುರದೊಳು || ೩೭ ||

ಮುನಿಸ ಕೇಳ್ ಬಟುಕ ವೈಶಾಖಸಿತಪ್ತಮಿಯ |
 ದಿನದುದಯಕಾಪುರದೊಳೆತ್ತಲುಂ ಬದ್ಧಣದ |
 ದನಿ ತಡೆಯದೈತರ್ಪದೊಂದು ದಿಕ್ಪಾಲರಂ ಕರೆವಂತೆ ವುದಿದುದೊಡನೆ ||
 ಅನಿತಱೊಳ್ ಬಟುವಿಡಿದು ನಡೆತರ್ಪ ನಾಲ್ವೆಸೆಯ |
 ಜನಪಾಲಕರ ವಿಭವಕೆಂಬುದೇನೆಣೆಕೆಗೊಳ |
 ಗೆನಿಸದಂದಣತುರಗಕರರಥೋಷ್ಟಂಗಳ್ಗೆ ಬೀದಿಗಳ್ ಕಿಟುದಾದುವು || ೩೮ ||

ಬಂದ ರಾಯರನುಚಿತವಚನದಿಂ ನುಡಿಸಿ ಕರ |
 ತಂದು ಬೀಡಾರಮಂ ತೋರ್ದು ಪಡಿಯಿತ್ತು ನಲ |
 ವಂದೆ ಮನ್ನಿಸುತಿರ್ದರಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗುರುವಿಸಿಷ್ಠನ ನೇಮದಿಂ ಸಚಿವರು ||
 ಮುಂದೆ ಸುಮುಹೂರ್ತಮಂ ಕಾಯುತಿರ್ದರ್ ಶುಕ್ರ |
 ಮಂದಗುರುಗಳ್ ಕಮಲಜನ ನೇಮದಿಂ ಸಭಾ |
 ಮಂದಿರವನಮರವರ್ಧಕಿಗಳಿಂದ್ರನ ನೇಮದಿಂದ ಪವಣಿಸುತಿರ್ದರು || ೩೯ ||

ಬಿದುಗಲ್ಲ ನೆಲದ ಕಡವರದ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ |
 ಪುದಿದ ಸಚ್ಚೈಯ ತೊಲೆಯ ರನ್ನ ಬೋದಿಗೆಯ ನಾ |
 ಲ್ಪದಿಯ ನೀಲದ ಕಂಬದೆಡೆಯ ಮುತ್ತಿನ ಸೂಸಕದ ಪವಳಮೊಗವಾಡದ ||
 ಇದಿರೊಳೊಪ್ಪುವ ಕೆತ್ತಿಗೆಯ ಪಡಿಯ ಬಜ್ಜರದ |
 ತುದಿಯ ಕೆಲಸದ ಸೊಗಸಿನೋಲಗದ ಸಾಲೆ ಬಂ |
 ದೊದಗಿದರಸರ ಧಾತುಗೊಳಿಪುದಚ್ಚರಿಯೆ ಧಾತೂತ್ಕರಂ ತಾನಾಗರೆ || ೪೦ ||

ಸುರಪಂ ಧನಂಜಯಂ ಧರ್ಮರಾಜಂ ಸರಿ |
 ದ್ವರನೀಶನಾಶುಗಂ ನರವಾಹನಂ ಧನೇ |
 ಶ್ವರನಬ್ಬ ಸಂಭವಂ ಮುಂತಪ್ಪರಿದೆ ನಿಜವಾಹನಂಗಳನಡರ್ದು ||
 ಪರಿಚರಕೂಡೆ ವೆಂಡಿವೆರಸು ನಡೆತಂದು |
 ವರಸಭಾಭವನಮಂ ಸಿಂಗರಿಸಿದರ್ ತಮ್ಮ |
 ಚಿರಪದವಿಗಡರಡರದಂತೆ ಕಾದವನ ಸಂತಸದ ಸುಗ್ಗಿಯ ಸಮಯಕ್ಕೆ || ೪೧ ||

ನಾರದಂ ನಮುಚನರಿಮುಚನಗಸ್ತ್ಯಂ ಜರ |
 ತ್ವಾರು ಕಾತ್ಯಾಯನಂ ಕಾಶ್ಯಪಂ ಕಣ್ವನಹಿ |
 ವೀರಂ ವಿಭಾಂಡಕಂ ವೀರೈವಂತಂ ವಿಮುಖನತ್ರಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ||
 ಭೂರಿಕೇಶಂ ಚೈವನನಾತ್ರೀಯನುನ್ಮುಖಂ |
 ಪಾರಿಭದ್ರಂ ಯವಕ್ರೀತನೇಕತನಿಂತು |
 ಧಾರಿಣಿಯ ಸಕಲಮುನಿವರರಂದು ಬಂದು ಚಾವಡಿಯೊಳೊಪ್ಪಿದರಲ್ಲಿ || ೪೨ ||

ಅಂಗ ಬರ್ಬರ ಮಗಧ ಪಾಂಚಾಲ ಕೇರಳ ತೆ |
 ಲುಂಗ ನೇಪಾಳ ಕರ್ಣಾಟ ಮಾಳವ ಕುಕುರ |
 ವಂಗ ಘೋರ್ಜರ ಜೋಳ ಚೀನ ಕೊಲ್ಲಾಳ ಕೊಂಕಣ ಸಿಂಧು ಕೊರಹ ಭೇಟಿ ||
 ಬಂಗಾಳ ಗೌಳಿ ಗಾಂಧಾರ ಕುಂತಳ ಹೈದ |
 ಕೊಂಗ ಕಾಶ್ಮೀರ ಹಮ್ಮಿರಾರ್ಯಸಿಂಹಲ ಕ |
 ಳಿಂಗ ಕಾಂಭೋಜ ಮುಂತಪ್ಪನಾಡೊಡೆಯರೋಲಗದ ಸಾಲೆಯೊಳೆಸೆದರು
 || ೪೩ ||

ಬಾಡಬರ ಗಡಣಂ ಪ್ರವಾಸಿಕರ ಕೂಟಮಾ |
 ನಾಡಿಗರ ಗೊಂದಣಂ ಜೋಸೆಯರ ನೆಟವಿ ಮೇಣ್ |
 ಕೋಡಗರ ಬಳಗಮಲ್ಲಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರ್ದುವೀಮಹೋತ್ಸವವಿರದೆ ||
 ನೋಡಿ ಪಾವನರಪ್ಪನೆನುತೆ ಮೂಲೋಕದಿಂ |
 ನಾಡೆ ಸುರನರನಾಗದನುಜಗಂಧರ್ವಾದ್ಯ |
 ರಾಡಲೇಂ ಸಕಲರೈತಂದು ನೆರೆದಿರೆ ಕಣ್ಗೆ ಸೊಗಸಾದುದಾಶಾಲೆಯು || ೪೪ ||

ತುಂಬಿಹುದು ಚಾವಡಿಯೊಳಖಿಳಜನಜಾಲಮಿ |
 ನ್ನಿಂಬಿಲ್ಲ ಕೇಱುಯೊಳ್ ನಡೆತರ್ಪ ಪಯಣಿಗ |
 ಗೆಂಬ ಬಗೆಯಿಂ ಪೊಟಲನುಮಾನಮಾಗೆ ತಾಮೆಲ್ಲರೊಡಗೂಡಿ ಬಟಾಕ ||
 ಅಂಬರದೊಳೊಂದೆಡೆಯೊಳೊಗ್ಗಿ ನೋಡುವರೆನ |
 ಲ್ಲೊಂಭತ್ತಱಿಕೆಯಿಂ ಗ್ರಹರೇಕರಾಶಿಯೊಳ |
 ಗಂಬುಜಾಸನನ ಕಟ್ಟಳೆಯೊಳಿಸೆದರ್ ಶುಭೋದಯರಾಗಿ ಶುಭಕಾರ್ಯಕೆ
 || ೪೫ ||

ಆ ಸಮಯದೊಳ್ ಸಕಲಮುನಿಗಳಭಿಮತದಿಂದಿ |
 ದೇ ಸುಲಗ್ನಂ ಪುರೋತ್ಸವಕೆಂದು ಪೇಟೆ ಕಮ |
 ಲಾಸನಂ ವರಪುರೋಹಿತನಾಜ್ಞೆಯಿಂ ಪೊಟಟು ಸಾಮಂತರಾಯರೆಲ್ಲ ||
 ಸೌಸವದ ಪನಿನೀರ ಜಳಕಮಂ ಗೆಯ್ವಿ ಪೊಸ |
 ದೇಸೆಯಿಂ ಪಟ್ಟುಡೆಯನುಡಿಸಿ ಭಂಡಾರದಿಂ |
 ಮೀಸಲೊಂದದ ರನ್ನದಾರಮಂ ತುಡಿಸಿ ರಘುರಾಮನಂ ಕರೆತಂದರು || ೪೬ ||

ವಸುಧೆಯಂ ಪೊರೆದು ದುಷ್ಟರನಿಕ್ಕಿ ಪೊತ್ತ ಬಿ |
 ಳ್ವಸದೇಸಕಮಲ್ಲದೆ ಕಿರೀಟದೀಧಿತಿಯಲ್ಲ |
 ಮೊಸೆದ ಜಯರಮೆಯ ಮೇಖಲೆಯ ಪೊಳಪಲ್ಲದಿದು ಕೇಯೂರಕಾಂತಿಯಲ್ಲ ||
 ನಿಸದಂ ಪ್ರತಾಪದತಿಶಯಮಲ್ಲದಿದು ಮೇಲೆ |
 ಮಿಸುಪ ಮಾಣಿಕದ ಪದಕದ ಶೋಭೆಯಲ್ಲಮೆನೆ |
 ಪಸದನಂ ಪೊಸತೊಂದು ಮಾಲಕ್ಕಿಯಿಂದೆಸೆಯೆ ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಂ ಬಂದನು
 || ೪೭ ||

ಅಲಿಸೆಲೆ ಮುನಿಪ ಮನ್ನಣೆಯ ಸಾವಂತರೊಡ |
 ನೋಲಗಕೆ ನಡೆತರ್ಪ ರಾಮನಂ ಕಂಡು ದಿ |
 ಕ್ವಾಲಕರ್ ಮಣಿಯೆ ಮುನಿಗಳ ಪರಸೆ ಕೈಗಟ್ಟಿ ನಿಲಿ ಮಿಕ್ಕ ಸರ್ವಜನರು ||
 ಮೂಲದರಸುಗಳ ಪರಿವಿಡಿಯೊಳೊಪ್ಪಿದ ಕಿರಣ |
 ಮಾಲಿಯನ್ನಯದ ಸಿಂಹಾಸನದಿ ಸಕಲಸುರ |
 ಜಾಲದನುಮತಿಯಿಂದೆ ಕೈವಿಡಿದು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದಂ ಸುಮಂತ್ರಂ ಸಭೆಯೊಳು
 || ೪೮ ||

ಮಣಿದು ಗುರುಪದಕೆ ಪಿರಿಯರ್ಗೇಳಗಿ ಮನದಿ ದಿನ |
 ಮಣಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದು ಸಭೆಗಿಂಬಾಗಿ ಬಾಗಿ ಬೆಲೆ |
 ವಣಿಯ ಗದ್ದುಗೆಯನೆಲ್ಲರ್ ಪೊಗಟೆ ಗುರುವಾಚ್ಛೆಯಿಂದೇಳಿ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥನು
 ರಣದ ಮೈಸಿರಿಯೆನಿಪ ಕೈದುವಂ ಭಾಸ್ಕರಕೆ |
 ರಣದ ಪಡಿಯೆನೆ ಪೊಳೆವ ಮಗುಟಮಂ ಕುಲದನುಸ |
 ರಣದ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ರಾಜಮುದ್ರೆಯನೊಪ್ಪಿಸಿದರಾಗ ಮಂತ್ರಿವರರು || ೪೯ ||

ಪೊಂಗಳಸದೊಳ್ ತುಂಬಿ ಬಲಕ ವೇದೋಕ್ತದಿಂ |
 ಗಂಗೆಯಂ ಗಂಧಕುಸುಮಾಕ್ಷತಿಗಳಿಂದೆ ಮುನಿ |
 ಪುಂಗವ ವಸಿಷ್ಠನರ್ಚಿಸಿ ಸಕಲರಭಿಮತದೊಳಾಕ್ಷಣಂ ಶ್ರೀರಾಮಗೆ ||
 ಮಂಗಳಾನಕದ ರವದೊಡನೆ ಸುರಗಾಯಕರ |
 ಸಂಗೀತಮಧುರಸ್ವರಂ ಬೆರೆಯೆ ಸಾಮಗಾ |
 ನಂಗಳೊಡನಾಶಿಷದ ನಿರ್ಘೋಷಮೆಸೆಯೆ ತಾನಭಿಷೇಕಮಂಗೆಯ್ದನು || ೫೦ ||

ನೂತನಾಲಂಕಾರದಿಂದೆಸೆಯೆ ಮತ್ತೆ ರಘು |
 ಜಾತನಾಗದ್ದುಗೆಯೊಳಿತ್ತಲಬ್ಜಾಕ್ಷಿಯರ್ |
 ಸೀತೆಯಂ ಕಮ್ಮಿಣ್ಣೆಯಂ ಪೂಸಿ ಮಿಸಿಸಿ ತುಲುಬಿಕ್ಕ ಕುಸುಮಗಳ ಮುಡಿಸಿ ||
 ಪೀತಾಂಬರವನುಡಿಸಿ ಮಡಿವಚ್ಚಮಂ ತುಡಿಸಿ |
 ಶೀತಾಂಶುಮಂಡಲಕೆ ಕಣಿಯೆನಲ್ ಕತ್ತರಿಯ |
 ನೋತು ಫಣಿಯೊಳ್ ತಿಲಕವಿಟ್ಟು ಕೈಗೊಟ್ಟು ಕರೆತಂದರೋಲಗದ ಸಭೆಗೆ
 || ೫೧ ||

ಪತಿಯ ವೈಭವಮೆಂದು ನಗೆದೋಲು ನೆರೆದ ಭೂ |
 ಪತಿಗಳೆಮ್ಮವರೆಂದು ಕಣ್ಣೊಟ್ಟು ಪೂಜ್ಯರ್ಜ |
 ಗತಿಗೆ ನಿರ್ಜರರೆಂದು ಬಗೆಗೊಂಡು ನಿಗ್ರಹಾನುಗ್ರಹಸಮರ್ಥರೆಂದು ||
 ಯತಿಗಳಂ ಮೆಚ್ಚಿ ಘನಜಘನಭಾರಕೆ ಮಂದ |
 ಗತಿದೋಲಿ ಕಲಶಕುಚಭರಕೆ ನಡು ಬಳ್ಳಿ ರೇ |
 ವತಿಯರೊಡವರ್ಪ ರೋಹಿಣಿಯಂತೆ ಬಂದಳಾಳಿಯರೊಡನೆ ರಾಜಸಭೆಗೆ
 || ೫೨ ||

ಕುಂತಲಭ್ರಮರಮಡಿದಾವರೆಯ ಮಧುವಂ ನಿ |
 ತಾಂತಮಸಿದುಣ್ಣುದೆನೆ ಭೂಜಾತೆ ಬಂದು ನಿಜ |
 ಕಾಂತನಡಿಗಿಳಿಗೆ ಪಿಡಿದೆತ್ತಿ ವಾಮಾಂಕದೊಳ್ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದಂ ರಾಮನು ||
 ಸಂತಸದ ಸುಗ್ಗಿಗೆ ಕುಕಿಲ್ವ ಕೋಗಿಲೆಯಂತೆ |
 ದಂತಿಗಮನೆಯರೊಲ್ಲ ಪಾಡಿ ಪೊಂದಟ್ಟಿಯೊಳ್ |
 ಕಾಂತರತ್ನ ಪ್ರದೀಪಂ ಬೆಳಗೆ ಬೆಳಗಿದರ್ ಮಂಗಳಾರತಿಯನಾಗ || ೫೩ ||

ನಾರದಂ ಪಾಡುತಿರೆ ತುಂಬುರಂ ಕಲಮಂದ್ರ |
 ತಾರವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂ ವೀಣೆಯಂ ನುಡಿಸುತಿರೆ |
 ವಾರಿಜೋದ್ಭವನಲ್ಲಿ ಸೂಟುತು ಪೊಗಟುತಿರೆ ವೇದಸೂಕ್ತಂಗಳಿಂದ ||
 ವಾರನಾರಿಯರೆಲ್ಲ ನೃತ್ಯವಾಡುತಿರೆ ಗಂ |
 ಭೀರಭೇರೀರವಂ ಪೊಣ್ಣುತಿರೆ ದೇವಮಂ |
 ದಾರಪುಷ್ಪಪ್ರಜದ ತೋರಮಟಿಗಿಟ್ಟಿದುದೋಲಗದಿ ರಾಮನ ಶಿರದೊಳು || ೫೪ ||

ದಿಗ್ಗಜಂಗಳ್ ಮುಕ್ಕುಟುಕ್ಕಿದುವು ಪೊಟಿಯೆ ಬ |
 ಲ್ನಗ್ಗಿನಂ ಕುಸಿದ ತಲೆಗಳನೆತ್ತಿ ಕಚ್ಚುಪಂ |
 ಹಿಗ್ಗಿ ಕಾಲಾಡಿದಂ ಮೈಮುರಿದು ಸರಿದು ಪೆಡೆಯೆತ್ತಿದಂ ನಾಗೇಂದ್ರನು ||
 ಅಗ್ಗಿಮೊಗರೊಡಲ ಪಸಿವಡಗಿದುದು ಮೈವಣ್ಣ |
 ತಗ್ಗಿದೆಳೆವೆಣ್ಣ ಬಿಂಕಂ ಬಿಗುರ್ಪಾದುದೀ |
 ಸುಗ್ಗಿಯೊಳ್ ದಾನವಾಂತಕನ ಮೂರ್ಧಾಭಿಷೇಚನದೊಳಿಂದೀದಿನದೊಳು
 || ೫೫ ||

ಆದಮೆಡಬಲಮಿದು ಚಮರೀರುಹಂಗಳಂ |
 ಸೋದರರ್ ಬೀಸೆ ಸರಿಲೆಕ್ಕಮಂ ಕರಣೀಕ |
 ರೋದೆ ಜಸದೊಸಗೆಯಂ ವಂದಿಗಳ್ ಕೊಂಡಾಡೆ ಕುಲದೇವ್ತಿಯಂ ಮಗಧರು ||
 ಸಾದರಮಮಾತ್ಯರ್ ನಿಯುಕ್ತವಾರ್ತೆಗಳಂ ನಿ |
 ವೇದಿಸೆ ಸಮಸ್ತಸಾಮಂತರೋಲೈಸೆ ಸಂ |
 ಮೋದದಿಂ ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮನೊಡ್ಡೊಲಗಂಗೊಟ್ಟಿದನಾಸಭೆಯೊಳು || ೫೬ ||

ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣೆಯನವನೀಸುರಗೀವಂ ಕು |
 ಬೇರನಬ್ಬೋದ್ಭವಂ ಮುನಿಗಳ್ಗೆ ತಾನೆ ಸ |
 ತ್ವಾರಮಂ ಮಾಲ್ಪಿನಮರೇಂದ್ರನಭ್ಯಾಗತಗರ್ಗಡೆಗೆಯ್ವನೋಲಗದೊಳು ||
 ಮಾರುತಂ ಬೀಸುವಂ ಧರ್ಮರಾಜಂ ಕುಸುಮ |
 ಹಾರಾನುಲೇಪನಂಗಳಿನರ್ಚಿಸುವನೀಶ |
 ನಾರೈವನಗ್ನಿ ವೀಳೆಯವಿಡುವನಘ್ನಪಾದ್ಯವನೀವನಾವರುಣನು || ೫೭ ||

ಯವನ ಕುಳ್ಳಿರ್ ಚೈದ್ಯ ಬಂದೆಲಿಗು ಮುಂತೆ ಸೈಂ |
 ಧವ ನುರ್ಗದಿರ್ ಪೊಳಿಡು ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಕಾಣಿಕೆಯ |
 ನವನೀಶಗಿಡು ನಿಷದ ಹೂಣನಾರ್ ಸೌವೀರನೆಲ್ಲಿ ಕರೆ ಹೈಹಯನನು ||
 ಪವಣಜುತು ನಡೆ ಲಾಳ ಕೈಗಟ್ಟು ಚೋಳ ಪಿಂ |
 ತನವನೊಡನೆ ಪೋಗು ಕರ್ಣಾಟ ನೀನೆಂದಲ್ಲಿ |
 ಪವನಜಂ ಮುಂತಪ್ಪ ಮರ್ಕಟಪ್ರವರರೋಲೈಸುತಿರ್ದರ್ಶಭೆಯೊಳು || ೫೮ ||

ಇದು ಸುರಪನಿತ್ತ ಪೊಸಬಾಸಿಗಂ ಕೈಕೊಳ್ಳು |
 ದಿದು ಶೇಷನಿತ್ತ ಮಾಣಿಕದ ಕುಂಡಲಮಿತ್ತ |
 ಲಿದು ವರುಣನಿತ್ತ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರಮಿದು ಹುತಾಶನನಿತ್ತ ರತ್ನಂಗಳು ||
 ಇದು ಕುಬೇರಂ ತಂದ ಪೊನ್ನ ಭಂಡಾರಮಿಂ |
 ತಿದು ಸಮೀರಂ ತಂದ ಕತ್ತುರಿಯ ಭಾರಮಿ |
 ನ್ನಿದು ಗರೀಶಂ ತಂದ ದಿವ್ಯಗೈರಿಕಮೆಂದು ಕಾಣಿಕೆಯನೊಪ್ಪಿಸಿದರು || ೫೯ ||

ಭೋರಮೆ ಭುಜಾಗ್ರದೊಳ್ ಭೂಮಧ್ಯದೊಳ್ ಜಯ |
 ಶ್ರೀರಮೆ ನಿಜಾಂಕಬಂಧುರಪೀಠತಟದೊಳ್ ಮ |
 ನೋರಮೆ ವಿಲಾಸದಿಂ ಮೆಱಿದಿರಲ್ ದಿಕ್ಪಾಂತೆಯರ್ಗೆ ದಿಗ್ಗಜನಿಕರಕೆ ||
 ಸಾರಘನಸಾರದಣ್ಣಂ ಕೀರ್ತಿಮುಖಮಂ ಯ |
 ಶೋರಶ್ತ್ರಿಯಿಂ ಪುದುಂಗೊಳಿಸಿ ಮೆಱಿವೊಕ್ಕ ಸುರ |
 ವಾರಮಂ ಕಾದೊಂದು ತೇಜದಿಂ ರಾಘವಂ ಸಿಂಹಾಸನದೊಳಿಸೆದನು || ೬೦ ||

ಪರಮರಣಕಾಂಕ್ಷೆಯಾಗಿದುರ್ಗಂ ಬೃಹತ್ಪಾ |
 ಶರಧಿ ಭವದೂರನಾಗಿದುರ್ಗಂ ಭವಪ್ರಿಯಂ |
 ನೆಱಿ ನೃಶಂಸನಪಾತ್ರನಾಗಿಯುಂ ಸುಜನವತ್ಸಲನುಂ ಜಗತ್ಪಾಜ್ಞನು ||
 ಅರಸಂ ಸದಾವಿನುತನಾಕಲಂಕಾಪ್ರಥಿತ |
 ನಱಿಯಲ್ಕುರೂಪಾತ್ಮವಿಗ್ರಹನುಮಾಗಿದುರ್ಗ |
 ಸರಸೋದಯಂ ನಿಷ್ಕಲಂಕನಾಗೆಸೆದಂ ತ್ರಿಲೋಕಾಭಿರಾಮನೆನಿಸಿ || ೬೧ ||

ಸಲೆ ನೋಡಲೈದೆ ತಲೆಯೊಳ್ ನವಿರ್ಗಲಾಗಸಂ |
 ಚಲಿತಮಧುಪದ್ಯುತಿಯನಾಳ್ವಮರೆ ಕಂಬುಗಳ |
 ಹೊಳರಮೆಯ್ಯಿಂಗಳನಯನಮೆಸೆವ ಫಾಲ ಧೃತಪುನ್ನಾಗಶೋಭೆ ನಿಮಿರೆ ||
 ಕೆಲದೊಳಚಲಾತ್ಮಭವೆಯಿರೆ ರಾಜಮೌಳಿಯೇಂ |
 ತೊಳಗಿದನೊ ಶಿವನೊಳಂ ತನ್ನೊಳಂ ಭೇದಮೇಂ |
 ತಿಲಮಾತ್ರಮಿಲ್ಲೆಂಬ ಬಿರುದನುಮೊಱಲ್ದು ಸಾರ್ಥಕಮಂ ನೆಗಲ್ಪುವಂತೆ || ೬೨ ||

ಪಾಡಿದರ್ ಕಿನ್ನರರ್ ನಲಿದರ್ ಭವಾದಿಗಳ್ |
 ನೋಡಿದರ್ ಕಣ್ಣಳ ಮಲಂ ಮಾಂಜಲೊಡನೆ ಕೊಂ |
 ಡಾಡಿದರ್ ದಿಗ್ವಿಜಯರರ್ ದಿಗಧಿಪರ್ವನುಜರ್ನಿಜಾಂಗಮಂ ದಂಡದಂತೆ ||
 ನೀಡಿದರ್ ಕಾಣೈಯಂ ನಮಿಸಿ ಸಂತಸದೊಳು |
 ಕಾರ್ಡಿದರ್ ನೆರೆಪೊರೆಯ ಜನಪದದ ಮನ್ನೆಯರ್ |
 ಕೂಡೆ ಕುಣಿಕುಣಿದು ದಣಿದಣಿದು ಮಣಿಮಣಿದು ತಣಿತಣಿದರ್ ಸಮಸ್ತ ಜನರು
 || ೬೩ ||

ಒಂದನೆಡೆಗೆಯ್ದೆರಡು ಭಾವಮಂ ತೊಪ್ಪಿದು ಮೂ |
 ಁಂದದಿಂ ಪದೆದು ನಾಲ್ಕುಪ್ಪೊಳ್ಳಿದನಳವಡಿಸಿ |
 ಸಂದಾಪನೊದೆದು ಸದೆದೇಲನೆಂಬುಮನಿಕ್ಕಿ ಹೃದಯಮಮಾರ್ಂಬರದೊಳು ||
 ನಿಂದಿರಿಸಿ ಬಿಂದುರೂಪಮನೊಪ್ಪೊಂದಿಂಭತ್ತು |
 ಁಂದೆಪ್ಪಿಗಿ ನುತಿಸಿದರನಂತಚಿತ್ತಭನನಿಂ |
 ತೆಂದಮಂದಾನಂದದಿಂದೊಂದಿದಮಲಗುಣಸಾಂದ್ರರ್ ಮುನೀಂದ್ರರಂದು
 || ೬೪ ||

ಗುರು ನಿರಂಜನ ನಿತ್ಯ ಶುದ್ಧ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪರ |
 ತರ ಪರಮಹಂಸ ದುರಿತಧ್ವಂಸ ವಿಶ್ವವಿ |
 ಸ್ತರಣಾದಿಹೇತು ಕೈವಲ್ಯಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣ ವೈಕುಂಠ ನಾರಾಯಣ ||
 ನಿರುಪಮ ಚಿದಾನಂದ ಗೋವಿಂದ ಸತ್ಯಮಂ |
 ದಿರ ಸತ್ಸ್ವರೂಪ ತತ್ತ್ವಾತೀತ ಧಾತ ನಿ |
 ಮರ್ಫಣ ಶರಣಾಗತಜನ್ಯಕಸುರಧೇನು ಶರಣಾಗ ತನುಭೂರಿಲೀಲ || ೬೫ ||

ಶರಣಾಗನಾಧ್ಯನಿಶ್ಚಿಂತ್ಯ ಚಿದ್ಭನ ಚರಾ |
 ಚರದ ಚೈತನ್ಯಾತ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮವೋಂ ಪರಾ |
 ತ್ವರ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ನಿರ್ಗುಣ ನಿಸ್ತುಲಾಂಗ ಸತ್ತಾಮಾತ್ರ ಸಚ್ಚಿತ್ತಭಾ ||
 ಸ್ಥಿರತತ್ತ್ವ ವಿಚ್ಛಿದಂಬರಂಗನಟ ಜಗ |
 ದ್ಭರ ನಿಗಮಯೋನಿ ನಿರವದ್ಯ ನಾಸ್ತಿಕಭಯಂ |
 ಕರ ಭೀಮ ಕಾಮದ ಮಹಾಮಹಿಮ ಮಾಯಾರಮಾರಾಮ ರಾಮನಾಮ
 || ೬೬ ||

ಜಲರುಹಭವಾಂಡಸರ್ವಸ್ವಮಂ ಪೇರೊಡಲೊ |
 ಳೊಳಕೊಂಡು ವಿಶ್ವತೋಮೂರ್ತಿಯೆಂದೆನಿಸಿ ನಿ |
 ಶ್ಚಲತತ್ತ್ವನಾಗಿ ಶ್ರುತಿತತಿಗೆ ನಿಲುಕದ ವಿರಾಡ್ರೂಪದೊಲಗದ ಮನೆಯ ||
 ನೆಲೆಯೊಳೊಪ್ಪಂಬಡೆದ ಸಿಂಹವಿಷ್ಣುರದ ಕಿಱು |
 ದಳತೆಗೊಳವಟ್ಟು ಮಂಡಿಸಿದೈ ತ್ರಿಲೋಕಮಱು ||
 ಯಲಣೋರಣೀಯನುಂ ಮಹತೋಮಹೀಯನುಂ ನೀನೆಂಬುದಗ್ರತೆಯನು
 || ೬೭ ||

ಸ್ಥಿರಪದ್ಮಪೀಠಂ ಋಜೂನ್ಮುಖವಪುಸ್ಕೃತಾ |
 ಹ್ವರತತ್ತ್ವನರ್ಥಿತಮರುದ್ಗತಿ ವಿವರ್ಧಿತಜ |
 ಠರಪಾವಕಂ ತತಸುಷುಮ್ನಾಂತರಾಲತೇಜೋಮಂಡಲೋಲ್ಲಸಿತನು ||
 ಪರಿಚಿಂತಾಂತಜ್ಯೋತಿ ರಮ್ಯನೈನಿಸಿದ ತಪೋ |
 ವರನಾದೋಡೇಂ ತನ್ಮನೋಗತಿಗೆ ಮೈಗುಡದೆ |
 ಮೇಱಿದಪೈ ಪೋಗಟ್ಟಿನಂ ನಿಗಮಾಳಿಯೊಲ್ಲತೃಪ್ತಿದ್ವಶಾಂಗುಲಮೆನೆ ||೬೮||

ರಾಗಭೋಗಂಗಳಂ ಕೆಡೆಯೊದೆದು ನಿಖಿಲನಿಗ |
 ಮಾಗಮದೊಳಾಡಿ ದೈಹಿಕಗುಣವಿತಾನಮಂ |
 ನೀಗಿ ಕಳೆದಾತ್ಮಸಂಸ್ಕರಣದಿಂ ಚಿತ್ಪದಸಮಾಕಲಿತಚಿತ್ತರೆನಿಸಿ ||
 ಯೋಗವಿಧಿಯಿಂ ನಡೆದು ಹೃದಯಾರವಿಂದಮಂ |
 ಬೀಗಿಸಿದೆನೆಂದತಿವಿಜೃಂಭಿಸಿದೊಡಧ್ಯಾತ್ಮ |
 ಯೋಗಿಗಳದೇಂ ಭವತ್ಪದಪದ್ಮಮಂ ತಿಳಿಯಲಾರ್ತರೇ ದೇವದೇವ || ೬೯ ||

ವಿಷಯದುರ್ವಿಷಯಂಗಳೊಳ್ ಬೆರೆಯದೇಕಾಗ್ರ |
 ದೇಶಕಮಂ ತಳೆದು ರಿಪುವರ್ಗರಿಪುವರ್ಗಮಂ |
 ದೆಸೆಗೆಡಿಸಿ ಸಂಗತಸುಹೃತ್ಸಹೃದರಿಂ ಪರಮಜೀವಸಮಭಾವದಿಂದ ||
 ಪೊಸರಾಜಯೋಗಘನಯೋಗರಾಜ್ಯಮನೆ ಸಾ |
 ಧಿಸವೇಟ್ಟುದಖಿಲಸಾಧುಗಳೆಂದು ತಾಯ್ಗೆ ಬೋ |
 ಧಿಸುವ ನೆವದಿಂದಱಿಪಿದೈ ಸಾಂಖ್ಯತತ್ತ್ವಮಂ ಮಹಿಯೊಳ್ ಮುನೀಂದ್ರನಾಗಿ
 || ೭೦ ||

ತುಂಬಿ ತೂಳ್ತೊಳರೆ ಘನಪುಷ್ಕಲಾವರ್ತಕಮ |
 ಟುಂಬಮಂಭಃಪ್ರಣಿಧಿನಿಚಯಸಂಗಮಕೋಟಿ |
 ದಂಭೋಳಿಘೋಷಭೀಷಣರವಂ ಕೂಡೆ ಸಂವರ್ತಝಂಝಾನಾತದ ||
 ಗಂಭೀರಪಾದಕೆತ್ತಿತ್ತದೆನೆ ಕಮಠದಿ |
 ಕೃಂಭಿಕುಂಭೀರವರ್ ಪೇಟೆನೆ ಮಿಟಾರ್ದ ಕ |
 ಲ್ಪಾಂಭೋಧಿಜಳದೊಳ್ ಝಷಾಕೃತಿಯೊಳಿತ್ತಿದೈ ವೇದಮಂ ವೇದವೇದ್ಯ
 || ೭೧ ||

ವಿಲಯಜಲನಿಧಿಯೊಳೆಲೆವಾಸಿನೊಳ್ ನಲಿವ ನಿ |
 ಶ್ಚಲಗೆ ನೀರಾವಾಸಮಿದು ಪೊಸತೆ ಮೇಣಬ್ಬಿ |
 ನಿಲಯನಲ್ಲಾ ಬಣಗುವೆಟ್ಟಮಂ ತಳೆವುದೇನರದೆ ವಿಶ್ವಂಭರಂಗೆ ||
 ಗಟುಗೆಗೊಂದೊಂದು ರೂಪಿನೊಳಾಡಿ ತೋರ್ಪಗೀ |
 ಜಲಜಂತುಲೀಲೆ ಸೋಜಿಗಮೆ ಪೇಟೆಂಬಿನಂ |
 ಜಲಧಿಮಥನದೊಳಂದು ಬೆನ್ನೊಳಾಂತ್ಯೆ ಗಿರಿಗರಿಸ್ತಮಂ ಕಮಠನಾಗಿ || ೭೨ ||

ಸುರರೊಳ್ ಪೊಣರ್ದು ಸದೆದಾಶಾಧಿನಾಯಕರ |
 ಪುರದೊಳಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಿರದವರನೆಣ್ಣೂಲೆಗಳೊ |
 ಳಿಲುಬಿನೊಳ್ ತೂಟು ಜಗದೇಕಭೀಕರನೆನಿಸಿ ಕಟ್ಟುಗ್ರದರ್ಪದಿಂದ ||
 ಧರಣಿಯಂ ಸುತ್ತಿ ಕಕ್ಷದೊಳಾಂಕಿ ಬಿಡದೆ ಮುಂ |
 ಬರಿದು ಪಾತಾಳಮಂ ಪುಗುವ ಹೇಮಾಕ್ಷನಂ |
 ತರಿದಿಕ್ಕಿ ದಯದಿನ್ನುದ್ದರಿಸಿದೈ ಧರೆಯನಾದಿವರಾಹರೂಪದಿಂದ || ೭೩ ||

ಛಿಳಿಛಿಟಿಸ್ಸನಕೆ ದಿಕ್ತಟಮೊಡೆಯೆ ಕಮಲಭವ |
 ನಿಳಯಂ ಪೆಳರ್ದದಿರೆ ರಸೆಯುಂ ರಸಾತಳಮು |
 ಮಳವಟಾಯೆ ದನುಜರೆರ್ದೆ ಬಿಟುಯೆ ಸುರರಳ್ಳೆ ಪೂಣ್ಡಾ ಮಹಾಡಂಬರದೊಳು||
 ವಿಲಯಾಂತಭೈರವನ ಭೈರವಮನಾಂತು ವೆ |
 ಗ್ಗಳಿಸಿ ಬಜ್ಜರದ ಮಾಕಂಭಮಂ ಸೀಟೊಡ್ಡಿದು |
 ಸಲಹಿದೈ ಪ್ರಹ್ಲಾದನಂ ಸುಜನಜನಶಿರೋಮಣಿಯಂ ನಖೋಗ್ರಪಾಣೀ || ೭೪ ||

ಉಟ್ಟು ಸೀತಾಂಬರದ ನಿಲಾಯ ನುಣ್ಣಿಡಿದ ಪಣೆ |
 ಗಿಟ್ಟು ಪುಂಡ್ರತ್ರಯದ ತುಳಸಿಮಾಲಿಕೆಯೊಡನೆ |
 ತೊಟ್ಟು ನೀವೀತಾಗ್ರದೆಸೆವ ಕೃಷ್ಣಾಜನದ ಮೇಲ್ವಾಯ್ದ ಚಿಲ್ವಿನಿಂದ ||
 ಪುಟ್ಟವಾಮನನಾಗಿ ಬೇಡಿ ಭೂಮಿಯನೆರಡು |
 ದಟ್ಟಡಿಯೊಳೊಳಕೊಂಡು ಬಲಿಯಂ ರಸಾತಳಕೆ |
 ಮೆಟ್ಟಿ ಪಾಲಿಸಿದೈ ಸುರರ್ಕಳಂ ದನುಜಭೀತರ್ಕಳುಮನಬ್ಬಿಟ್ಟುಂದ || ೭೫ ||

ಭುವನೈಕವಿಕ್ರಮಂ ಬಹುಶತಬಾಹುರಾ |
 ಜಿವಿಚಿತ್ರನಪ್ರತಿಮಸುಪ್ರತಾಪಂ ಮಹಾ |
 ಹವಧುರಂಧರನುಮಾಗುರ್ಬಿ ದಿಗ್ವಿಶಮಂ ಗೆಲ್ಲೊಂದೆ ಬೆಳ್ಳೊಡೆಯೊಳು ||
 ಭುವನಮಂ ತಾಳ್ವಂತುಗುರ್ವಿಸಿದ ಕೃತವೀರ್ಯ |
 ಭವನಂ ತದನ್ವಯೋದ್ಭವರನೆಲ್ಲಾ ರಾಜ |
 ನಿವಹಮಂ ಕೂಡೆ ತಡೆಗಡಿದೊಡನೆ ಪೊಡವಿಯಂ ಪೊರೆದೈ ಕುಠಾರಧಾರೀ || ೭೬ ||

ಪದಘಾತಕವನಿಯುತ್ಕಂಪಿಸೆ ಕೆದರ್ದ ಜಟಿ |
 ಯುದಿತರವಿಶಿಗಳಂ ಮುಸುಕೆ ಬಿಡುಗಣ್ಣಳಿಂ |
 ದುದಿವರ್ ಕೆಂಗಿಡಿ ಘೋರವಾಗೆ ಜೋಲ್ಮುಡಿಯ ಗಂಗಾಂಬುಧಾರಾಸಾರದ ||
 ಹದನುಗ್ರವಿಲಯದುತ್ಪಾತಮನೊಡರ್ಚಲ |
 ಗ್ಗದ ವೃಕನಳುರ್ಕೆಗೋಡುವ ಮೃಡನನೋವಿದೈ |
 ಸದೆದೈ ತದುಗ್ರಖಲನಂ ಪಾರ್ವನಾಗಿ ನೀಂ ಕಪಟಪ್ರಬಂಧದಿಂದ || ೭೭ ||

ಅಜನಾಗಿ ಬಹುಲಕ್ಷಮಿತಜೀವಯೋನಿಜ |
 ಪ್ರಜಮಂ ವಿಶುದ್ಧಮಾಯಾಬೀಜದೋಜೆಯಿಂ |
 ಸೃಜಿಸಿ ಬಿತ್ತರಿಸಿ ಬಂಧಿಸಿ ಕರ್ಮಪಾಶದಿಂ ಪೊರೆದು ಹರರೂಪಿನಿಂದ ||
 ನಿಜಲೀಲೆಯೊಳ್ ಚತುರ್ಮುಖದೀರ್ಘದೇಹದಶ |
 ಭುಜಲಸಿತಕಾಲಾಗ್ನಿರುದ್ರಾವತಾರದಿಂ |
 ತ್ರಿಜಗಮಂ ದಹಿಸ ಚಿತ್ರಚರಿತ್ರನೀಶ್ವರಂ ನೀನಲ್ಲೆ ದಾನವಾರೀ || ೭೮ ||

ಅವನಕಲಂಕತೇಜೋರಾಜಿಯಿಂ ಪೊದ |
 ಟ್ಪೊವಿಧುವಿಭಾಕರರ್ ಬೆಳಗುವರ್ ತ್ರಿಜಗಮಾ |
 ಯ್ತಾವನಿಂದಾವನಾಚ್ಛೇಗೆ ಸಂದು ವರ್ತಿಸಳ್ ಮಾಯೆ ನಿಚ್ಚಂ ಪೆಳರ್ದು ||
 ಅವನಮಲಪ್ರಭಾವದೊಳಬ್ಬಿ ನಿಲ್ಲುಮಾ |
 ಸ್ಥಾನರಚರಂಗಳಳ್ಳಾಡುಗುಂ ಬಾಲ್ಕುಮಾ |
 ದೇವಂ ಬೃಹತ್ಪ್ರಭಂ ಭುವನೈಕವಲ್ಲಭಂ ನೀನಲ್ಲೆ ರಾವಣಾರೀ || ೭೯ ||

ಕ್ಷೀರಸಾಗರನಿಲಯನುತ್ಪರಿಸಲೀಬಣಗು |
 ನೀರಸಾಗರಕೇಕೆ ಸೇತು ಮಿಗೆ ಜಗದ ಸಂ |
 ಸಾರಸಾಗರಮನರೆಯಟ್ಟುವ ಮಹಾತ್ಮಂ ನೆರಂಬಾರಲೇಕೆ ಖಳರ ||
 ವಾರಸಾಗರದೊಡನಿರರ್ಚಿ ಜೀವಂಗೊಳಲ |
 ಪಾರಸಾಗರಮಲ್ತೆ ನಿನ್ನರುಮಹಿಮೆ ದಯಾ |
 ಸಾರಸಾಗರಸಗರಕುಲಸಾಗರೇಂದುಶರಣೆಂದಿರಾವರವಲ್ಲಭಾ || ೮೦ ||

ಜಯ ಜಯತುಲಾನುಜಾತಾನಂದಮೂರ್ತಿ ಜಯ |
 ಜಯ ಪಾರಿಜಾತನಂದನರುಚಿರವಂದ್ಯ ಜಯ |
 ಜಯ ಮಹಾಘೌಗೌಘಭೇದನಾಶ ನಿರಾಮಯ ಮಹಾದಿದೇವಾಂಚಿತ ||
 ಜಯ ಜಯತುಲಾನುಜಾತಾನಂದಮೂರ್ತಿ ಜಯ |
 ಜಯ ಪಾರಿಜಾತನಂದನರುಚಿರವಂದ್ಯ ಜಯ |
 ಜಯತು ಜಯಮೆಂದಿಂತು ಪೊಗಟುತೆ ಯತೀಂದ್ರರ್ ಪುನಃಪ್ರಣಾಮಂ
 ಗೆಯ್ದರು || ೮೧ ||

ಕೆಡೆದುದನ್ನೆಗಮಸುರದಾರುಣನ ರಾವಣನ |
 ಕಡುಬಾಧೆಗಸುವನೆಡೆಗೊಟ್ಟು ಕೆಟ್ಟುಮ್ಮಳಕೆ |
 ಕಡಲಾಗಿ ಬಾಡಿ ಬಸವಟುದುಡುಡಳದೊಳರ್ದೆರ್ದೆ ಗುಂದಿ ನೊಂದು ಬೆಂದು ||
 ಬಡವಾಗಿ ಬಾಗಿ ಬಾಗುಟೊಳಲ್ಪು ಬತ್ತಿದವ |
 ರೊಡಲ ಭಾರಮನಾನಲಾರದಿರೆಮೆನೆ ಪೊದ |
 ಲ್ಪಡಿಯೊಳನುರವ್ರಜಂ ಕಾದೈ ಕೃಪಾಬ್ಧಿರಾಮಾ ಇಂದಿಗೆಮ್ಮನೆನುತ || ೮೨ ||

ನೊಂದೆವಳುಕಿದೆವಗಿದೆವಟುದೆವುಟುದೆವು ಬೆದೆಯೊ |
 ಕೊಂದಿದೆವು ಕಂದಿದೆವು ಕುಂದಿದೆವು ಬಗೆಗೆಟ್ಟು |
 ಬೆಂದೆವು ಬಿಗುರ್ತೆವಡಿಗಡಿಗೆ ಬಾಯ್ನೆಯ್ದು ಬಿಸುಸುಯ್ದು ಬೈದೆವು ಬಿದಿಯನು ||
 ಬಂದಣದೆ ಬಾಲ್ದಿವಿನ್ನೆಗಮಕಟ ದಾನವನು |
 ದಾಂಧನುಪಹತಿ ಸಾಕು ಕಾದೈಯೆಮ್ಮ |
 ತಂದೆ ದಯೆಗೆಯ್ದು ಟುಹಿದೈ ನಿಜಾಶ್ರಿತರನಿಂದಿಗೆ ಕೃತಾರ್ಥರೆನೆಂದರು || ೮೩ ||

ಧರೆಯೊಳ್ ಧರಾಮರಜನಂ ನೆಗಟ್ಟು ಜನ್ನದೋ |
 ಗರನೊಗರುಗೊಂಡುದಾವಗಮಾಳ್ ಚಿಂತೆಗೊಡ |
 ಲುರಿದು ಕೃಶವಾಗಿ ಸೊಬಗಲಾದೆಮ್ಮ ನಿರ್ಜರತೆ ನಾಣ್ಣುಡಿಗಿ ಪಕ್ಕಾದುದು ||
 ಸೆಱಿಯೊಳುಡುಗಿದು ರವಿಶಶಿಗಳಂ ಕುಲುಪಿಡುವೊ |
 ಡಲಿಯದಾದೆವು ದೇವ ಖಳನವನುಪದ್ರವಂ |
 ಪರಿಹಾರಮಾದುದಿನ್ನೀ ಬನ್ನ ಮೊಳವೆಯದಲಿಂ ಕೃತಜ್ಞರೆವೆಂದರು || ೮೪ ||

ಸುರಮುನಿಗಳೋದುವ ಪುರಾಣಘೋಷಶ್ರವಣ |
 ದಿರವೆತ್ತ ರಕ್ಕಸರ ಕರ್ಕಶರವದ ಭಯಂ |
 ಕರಕೆ ಪಡಲಿಟ್ಟ ದುಸ್ಥಿತಿ ಯೆತ್ತಲಮದುರ್ಮನಮದೀಂಟಿ ನಲೈಯಿಂದ ||
 ಸುರಭಿಯತ್ತಣಿನಿಷ್ಟಭೋಜನಮನುಂಡ ಮೈ |
 ಸಿರಿಯೆತ್ತ ಖಳನ ಸೆಱಿವನೆಯ ತಣ್ಣಗೆತ್ತ |
 ಮಲೆಯಲಮ್ಮವು ಜೀಯ ಸಾಕದೀಬನ್ನ ಮಿನ್ನೊಳವೆ ಧನ್ಯರೆವೆಂದರು || ೮೫ ||

ಪೆಂಡಿರನುಲಿದು ಗುರುಹಿರಿಯಬಂಧುಬಾಂಧವರ |
 ತಂಡಮನಗಲ್ದಿಣಿಯರಂ ತೊಱಿದು ದೆಸೆದೆಯ |
 ನಂಡಲೆದಳವುಗುಂದಿ ಪಸಿವಿಂ ಪಿಪಾಸೆಯಿಂ ಸ್ಥಾನವಿಭ್ರಷ್ಟರೆನಿಸಿ ||
 ಕಂಡಕಂಡವರ ಕೆಳೆಗಳಿಸಿ ಬಯಲಿಗೆ ದಿಗಿಲು |
 ಗೊಂಡು ಗೋಲಾಡಿದೆಮ್ಮಿಬನ್ನದಿರವ ನೀ |
 ನುಂಡುಂಡು ಕಂಡು ರಕ್ಷಿಸಿದೈ ಕೃಪಾಳುಗಳ ದೇವ ಶರಣಾಗೆಂದರು || ೮೬ ||

ದುರುಳನಲಿದಂ ಸೆಱಿಗೆ ಸಿಲ್ವಿ ಪುದುಗಿದೆನ್ನ |
 ಪರಿವಾರಕಾಯ್ತು ಬಿಡುಗಡೆ ದೇವಸಂಪದಂ |
 ಸುರಸುರಭಿಕಲ್ಪಲತೆಗಿತೆಗಳೊಡನೆನಗೆ ಕೈಸೇರ್ದುದು ಧರಾತಳದೊಳು ||
 ಧರಣಿಯಮರರ ಯಜ್ಞದಾರಂಭಸಂಭ್ರಮಂ |
 ಪರಿಲಸಿತಮಾಯ್ತು ಮನಸಾಭೀಷ್ಟಮೀಯೆಡೆಗೆ |
 ನೆರವೇರಿತನ್ನು ಕೃತಕೃತ್ಯನಹನೆಂದು ವಾಸವನೆಲಗಿದಂ ಪದದೊಳು || ೮೭ ||

ನಿತ್ಯಪಂಚಾಂಗಪಠನಮನಲಸದೆಸಗಿ ನೈ |
 ಮಿತ್ತಿ ಕಶುಭಾಶುಭಂಗಳೊಳೊದಗಿ ಜೋಯಿಸಿಗ |
 ವೃತ್ತಿಯಿಂ ದಿನವ ನೂಂಕಿದೆನಾದೊಡೆಂದಾನುಮೊಂದೆಡೆಗನಿಷ್ಟಮುದಿಸಿ ||
 ಮುತ್ತಯಂ ದುರ್ಮುಹೂರ್ತವನೊರೆದನೆಂದವನ |
 ಪತ್ತುಬಾಯಂ ತೆಪ್ಪಿದು ಕೂಗಿ ಪಲ್ಮನೆದವಂ |
 ಸತ್ತಲಾದು ಮಣ್ಣೆ ಕೂಡಿದನಕಟೆ ಬರ್ದುಕಿದೆ ಗಡೆಂದಡಿಗಜಂ ಮಣಿದನು
 || ೮೮ ||

ಸುರರಿಗಭ್ಯುದಯಂ ಸುರೇಶಂಗೆ ವೈಭವಂ |
 ಸುರಮುನೀಂದ್ರರ್ಗೆ ಪರಮಾನಂದಸಂಪದಂ |
 ಸುರರಿಪುಗಳಟುವು ಭೂಸುರರುಟುವು ಸಮನಿಸಿತು ನಿನ್ನ ನರನಟನೆಯಿಂದ ||
 ಧರೆಗೆ ಮಂಗಳಮಾಯ್ತು ಮೇಣಿಮ್ಮ ಪರಿತೋಷ |
 ಶರಧಿಗುತ್ತವಮಾಯ್ತು ಬಹುರೂಪಭೃತ್ವಮಂ |
 ಮೆಪ್ಪಿದೆ ನಿನ್ನ ವತರಣೆ ಲೇಸು ಪೊಸತಾದುದೆಂದಭವನಭಿವಂದಿಸಿದನು || ೮೯ ||

ವಿನಮಿತರನೆತ್ತಿ ಕುಳ್ಳಿರವೇಟ್ಟು ಕಾಣೈಗಳ |
 ನನಿತುಮಂ ಕೈಕೊಂಡಿರ್ದಿರ್ದು ನಲಿವ ಪುರ |
 ಜನಮನಂತಿರವೇಟ್ಟು ಸಂತೈಸಿ ವಂದಿಮಾಗಧರನಾಪಾಠಕರನು ||
 ಮುನಿಗಳ ಪೊಗಟ್ಟಿಯಂಡಲೆಗೆ ಕೆಲದವನಿನಂ |
 ದನೆಯ ಮೋಗ ನೋಡಿ ನಸುನಗುತಾರಘಾದ್ವಹಂ |
 ವಿನಯಭಾವಂ ಪೊಣ್ಣೆ ಕರುಣರಸಮೊಪಪ್ಪಿ ಮುಂ ನೆರೆದ ಸಭೆಗಿಂತೆಂದನು
 || ೯೦ ||

ಪರಿಭವಿಸಲಾರ್ಗೆ ಗೋಚರಮಕಟೆ ಶರಣಜನ |
 ಸುರಧೇನುವಂ ವಿಭೀಷಣನಂ ಲಸದ್ಧರ್ಮ |
 ನಿರತನಂ ಬಿದಿಯೊಲ್ಲ ಸೃಜಿಸದೊಡೆ ಸೇತುಬಂಧದ ಕಜ್ಜದುಜ್ಜಗದೊಳು ||
 ವರುಣಂ ಸಹಾಯಮಿಯಾದೊಡೆ ನಿಜಸೇನೆ ಸಹಿ |
 ತರುಣಜಂ ನೆರವಾಗದೊಡೆ ಲಂಕೆಗೈದಿ ದಶ |
 ಶಿರನಂ ಬಲಪ್ರಚುರನಂ ತ್ರಿಭುವನ್ನೈಕವಿಕ್ರಮನಂ ಯಮೋಪಮನನು || ೯೧ ||

ಇಂದುಶೇಖರನ ಕೃಪೆ ಮೊದಲೆಮ್ಮೊಳಾಯ್ತು ದಿವ |
 ದಿಂದಿಂದ್ರನೆಡೆಯ ಮಾತಲಿ ಯುದ್ಧ ಕಾರ್ಯದೊಳ್ |
 ಬಂದೊದವಲನುವಾಯ್ತು ತಿಳಿವೊಡನಲಾತ್ಮಜಮರುತ್ಸುತರ ನೆರೆವೆಮ್ಮೊಳು ||
 ಅಂದಿಂದುವರೆಗೆ ಸಮನಿಸಿತು ನೆರೆದಖಿಳಮುನಿ |
 ವೃಂದದಾಶೀರ್ವಾದಮೋವಿತಲ್ಲದೊಡದೇಂ |
 ಮಂದಪ್ರತಾಪನೆ ದಶಾಸ್ಯನವನಂ ಗೆಲೆವೆಂದೊಡಿದು ಚಿತ್ರಮಲ್ಲೆ || ೯೨ ||

ಹರಮಿತ್ರನಾದ ಕತದಿಂದೆಮಗೆ ಮಿತ್ರನಾ |
 ತುರಗವಾಹಂ ನಿರೈತಿಯಿಷ್ಟನೆಮ್ಮನ್ನಯದ |
 ಪಿರಿಯನಣುಗಂ ಜಗುನೆಯಣ್ಣು ನುಟಿದಮರರೆಮ್ಮವರೀಸಮಸ್ತನೈ ಪರು ||
 ನೆರೆವೊಬಲರೆಮ್ಮ ಕಾರಿಯಮೆ ಎಮ್ಮಭೃದಯ |
 ದಿರವೆ ನಿಮ್ಮವು ನಿಮ್ಮ ಸರ್ವರುಪಕೃತಿಯಿಂದೆ |
 ನೆರೆ ಧನ್ಯನಹೆನೆಂದು ನಿಖಿಲರಂ ದಯದಿನಾದರಿಸಿದಂ ರಾಜಮೌಳಿ || ೯೩ ||

ಇಂತುಚಿತಮೈದುಮಧುರವಚನರಚನೆಗಳಿಂ ಪು |
 ರಾಂತಕಪ್ರಮುಖದೇವರ್ಕಳಂ ಮನ್ನಿಸಿ ಸ |
 ಮಂತಖಿಳಮುನಿವರರನಾದರಿಸಿ ಸಾಮಂತಸಂದೋಹಮಂ ಕರುಣಿಸಿ ||
 ಮುಂತಿರ್ಪ ಪುರದ ಮನ್ನೆಯರನುಪಚರಿಸಿ ಭೂ |
 ಕಾಂತನೆಲ್ಲಗೆ ಸರಿಯುಡುಗೊಳೆಯನೊಪ್ಪಿಸಿ ದಿ |
 ಶಾಂತವಿಶ್ರಾಂತನಿಜಕೀರ್ತಿಯೊಡನವರನೆಲ್ಲಂ ಬಲಾಕ ಬೀಟೊಟ್ಟನು || ೯೪ ||

ನ್ಯಾಯಧರ್ಮವನುಟಿದು ಶಿಕ್ಷೆರಕ್ಷಣೆಗಳಾ |
 ಮ್ನಾಯಧರ್ಮವನುಟಿದು ಭಕ್ತಿಭಾವನೆಗಳಾ |
 ತ್ತಿಯಧರ್ಮವನುಟಿದು ಸಾಮಸಂಗ್ರಾಮಂಗಲಾಗವೆನೆ ಧರ್ಮವಜುತು ||
 ರಾಯರೀಬಲಾಯೊಳಿಂತಿದರಲ್ಲಿನೆ ಪೂರ್ವ |
 ದಾಯಮಂ ಬಿಡದೆ ಶಕ್ತಿತ್ರಯಂ ತನಗೆ ಸಮ |
 ವಾಯಲಕ್ಷಣಮಾಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಮನೋಹರಂ ಧರೆಯನಾಳುತ್ತಿದನು || ೯೫ ||

ಪೆಡೆಮಡೆಯ ಬೆಳಕು ನಗೆಮೊಗದ ಬೆಳಗಂ ಬೆರೆಯೆ |
 ನುಡಿಯ ಬಿನ್ನಾಣಮುಱುವಿನ ನಿಱುಗೆಯಂ ಕೂಡೆ |
 ಸೆಡೆದ ನವರಸದೊಡನೆ ಭಕ್ತಿರಸಮೊಂದೆ ನಾಗೇಂದ್ರಂ ಮುನೀಶ್ವರಂಗೆ ||
 ಮುಡಿಯದೀಚರಿತಮಾಬಾಯ್ಗ ಳಂ ಪೇಱ್ದುಮೆನೆ |
 ಕಡುನೇಹದಿಂದೊರೆದ ಕಥೆಯನತಿಭಕ್ತಿಯಿಂ |
 ಬಿಡದೋದಿ ಕೇಳ್ವ ಸಜ್ಜನರಿಗಿಷ್ಟಾರ್ಥಮಂ ಕುಡುವನಾಶ್ರೀರಾಮನು || ೯೬ ||

ಪಡುಗಡಲ್ಗಡೆಯೊಳೇಱೆಡೆಯಂ ಭೃಗುದ್ವಹಂ |
 ಪಡೆದನದಱೊಳ್ ಸೈಪಿಗಡೆಯಾಗಿ ಕನ್ನಡದ |
 ನುಡಿವೆಣ್ಗೆ ಭರ್ತೃಮಂದಿರಮಾಗಿ ಸುಖಕೆ ಬೀಡಾಗಿ ನಾಡಾಗಿ ಮೆಱೆವ ||
 ಉಡುಪಪುರಮೆಂಬ ಸುಕ್ಷೇತ್ರಮುಂಟಲ್ಲ ಚಾ |
 ವಡಿರಂಗಭಟ್ಟನಾತ್ಮಜೆ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕ |
 ನ್ನಡಿತಿ ಚಿಂಗಳದೇವಿ ಪೇಱೆಂದು ಪೇಱೆ ನೆಱೆ ಪೇಱ್ದುಳಿಸತ್ಯತಿಯನು |
|| ೯೭ ||

ಶ ಬ್ಬ ಕೋಶ

ಅ

ಅಕಳಂಕ ಕೀರ್ತಿ.... ನಿರ್ಮಲವಾದ ಯಶಸ್ಸು
 ಅಕ್ಕಜ.... ಆಶ್ಚರ್ಯ
 ಅಕ್ಕಪಕ್ಕ.... ಪ್ರೀತಿ
 ಅಕ್ಕರವಿದ್ದೆ.... ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪಿಣಿ
 ಅಕೂಪಾರ.... ಸಮುದ್ರ
 ಅಗ್ನಿ.. ಭಯಪಡು
 ಅಗ್ನಿಮೊಗರು.... ದೇವತೆಗಳು
 ಅಗುರಿಸಿದ.... ಮೇಲೆಬಿದ್ದ
 ಅಗ್ನಿ.... ಸಸಿ
 ಅಗ್ರಜ.... ಅಣ್ಣ
 ಅಗ್ರಭವ.... ಅಣ್ಣ
 ಅಚಲ.... ಭೂಮಿ, ಬೆಟ್ಟ
 ಅಚಲಮುಖ್ಯ.... ಚಿತ್ರಕೂಟ
 ಅಚ್ಚರಸಿ.... ಅಪ್ಪರಸಿ
 ಅಚ್ಚರಿ.... ಆಶ್ಚರ್ಯ
 ಅಚ್ಚ.... ಬಿಳಿಯ
 ಅಜ.... ಅಡು
 ಅಜಸ್ರಂ.... ಯಾವಾಗಲೂ, ಸದಾ
 ಅಟ್ಟಸ.... ಅಟ್ಟಹಾಸ
 ಅಟ್ಟಿಳಿ.... ಸಂತಾಪ
 ಅಟ್ಟಿ.... ದೇಹ
 ಅಡಗು.... ಮಾಂಸ
 ಅಡರ್ದು.... ಏರಿ
 ಅಡಸಿದ.... ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ
 ಅಡಿನೆಲ್ಲಾಲ್ಪಕ್ಕೆ.... ಅಡಿನೆಳಲ ರೀತಿ
 ಅಣೆಯರಂ.... ಉಚಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ;

ವಿಶೇಷವಾಗಿ

ಅಣುಗಿ.... ಮಗಳು
 ಅಣ್ಣ.... ತೇದ ಗಂಧ
 ಅತಸೀಕುಸುಮ.... ಅಗಸೆ ಹೂವು
 ಅತಿಕಠಿಣಸ್ವಭಾವೆ.... ಹಠವ ಸ್ವಭಾವ
 ದನಳು; ಕಠಿಣವಾದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು
 ಉಳ್ಳದ್ದು

ಅತಿಬಲಾಯನ.... ಕಿಟಕಿ
 ಅತುಲ.... ಅಸದೃಶ
 ಅತುಲಿತ.... ಹೋಲಿಕೆಯಿಲ್ಲದ
 ಅದಟು.... ಪರಾಕ್ರಮ
 ಅದಿರೆ.... ಅಲುಗಾಡಲು, ನಡುಗಲು
 ಅಧ್ವ.... ದಾರಿ
 ಅಧಿನಾಥ.... ದೊರೆ; ಯಜಮಾನ
 ಅನಘರ್.... ಪಾಪವಿಲ್ಲದವರು
 ಅನಲ.... ಬೆಂಕಿ
 ಅನಿಬರ್.... ಅಷ್ಟ ಮಂದಿ
 ಅನಿಮಿಷ.... ಮಿನುಕು, ದೇವತೆ
 ಅನಿಲ.... ಗಾಳಿ
 ಅನಿಶಂ.... ಯಾವಾಗಲೂ
 ಅನುನಯ.... ಪ್ರೀತಿ
 ಅನುವರ.... ಯುದ್ಧ
 ಅನಂತ.... ಅನೇಕ; ಅದಿಶೇಷ
 ಅನ್ನವರೆಗಂ.... ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ
 ಅನ್ನಯ.... ಅನ್ಯಾಯ
 ಅನ್ನಯ.... ವಂಶ
 ಅನ್ವಿತ.... ಕೂಡಿದ

ಅಸತ್ಯ....ಕುಗ

ಅಪಾಂಗ....ಕಡೆಗಣ್ಣು ನೋಟ

ಅಬ್ಜಭವ....ಬ್ರಹ್ಮ

ಅಬ್ಜಂಬಕೀಬೃಂದ....ಶ್ರೀಸಮೂಹ

ಅಬ್ಬೆಗಬ್ಬು....ತಾಯಿಗರ್ಭ

ಅಬ್ಬು....ಚಂದ್ರ, ಕಮಲ

ಅಬ್ಬು....ವರ್ಷ

ಅಬ್ಬಿ....ಸಮುದ್ರ

ಅಭವ....ಹುಟ್ಟು ಇಲ್ಲದವನು ; ಈಶ್ವರ

ಅಭಾವಜನ್ಮ....ಈಶ್ವರಸಂಬಂಧವಾದ

ಜನ್ಮ ; ಸಂಸಾರಸಂಬಂಧವಾದ

ಜನ್ಮವಿಲ್ಲದ

ಅಭ್ರಗಂಗಾ....ಆಕಾಶಗಂಗೆ

ಅಮಲ....ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ, ಶುಭ್ರವಾದ,
ಬಿಳುಪಾದ

ಅಮರವರ್ಧಕಿ....ದೇವತೆಗಳ ಬಡಗಿ

ಅಮರ್ಚಿ....ಸೇರಿಸಿ

ಅಮರ್ದು....ಅಮೃತ

ಅಮೋಘ....ನಾರರಹಿತ

ಅಮೃತ....ನೀರು

ಅರಸಂ....ರಸವಿಲ್ಲದವನು

ಅರಿದಲ್ಲ....ಅಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ

ಅರುಣಜ....ಸುಗ್ರೀವ

ಅರೆವೆಚ್ಚಕಿ....ಅರ್ಧಚಂದ್ರ

ಅರ್ಕ....ಸೂರ್ಯ

ಅರ್ಣವ....ಸಮುದ್ರ

ಅರ್ಯವು....ಸೂರ್ಯ

ಅಞ್ಞಿ....ತಿಳಿ

ಅಞ್ಞಿ....ಬಂದೆ

ಅಲಕಿ....ಮುಂಗುಸುಳು ಉಳ್ಳವಳು

ಅಲಂಕಾರ....ಉಪಮಾದಿ ಕಾವ್ಯದ

ಅಲಂಕಾರಗಳು ; ಕಡಗಾದಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ

ಅಲಂಕಾರಗಳು

ಅಲರುಪೊಡೆಯನ್....ವಿಷ್ಣು ; ಪದ್ಮ

ನಾಭನು

ಅಲಸವೆ....ಅಲಸ್ಯವಿಲ್ಲದೆ

ಅವನಿಸುತೆ....ಸೀತೆ

ಅವನೀಧರ....ಪರ್ಮತ

ಅವನೀಧರು....ಮರ

ಅಶನಿಗೋಪ....ಕೆಂಪು ಹುಳ ;

ಕೆಂಪು ಹರಳು

ಅಶನಿ....ವಜ್ರಾಯುಧ ; ವಜ್ರ

ಅಸತ್....ಕೆಟ್ಟ

ಅಸದಳ....ಅಸಾಧ್ಯ

ಅಸವಸವೆ....ಬೇಗಬೇಗನೆ

ಅಸಿದು....ಹಸಿದು (?) ; ಚಲಿಸಿ (?)

ಅಸು....ಪ್ರಾಣ

ಅಸುರ....ರಾಕ್ಷಸ

ಅಹನು....ಆಗುವನು

ಅಹಿ....ಹಾವು

ಅಹಿಮಕರ....ಸೂರ್ಯ

ಅಳದು....ಭಯಪಟ್ಟು

ಅಳವಡು....ಹೊಂದು ; ಕೂಡು

ಅಳಿ....ದುಂಬಿ

ಅಳುಕೆ....ಅವರಿಸುವಿಕೆ

ಅಳ್ಳಿ....ಹೆದರಿ

ಅಲ್ಪಾಸು....ನಾರಮಾಡು ; ಕಳೆ

ಅಲ್ಪಾಸುಸೆ....ಕೆಟ್ಟ ಆಸೆ ; ತುಚ್ಛ ಆಸೆ

ಅಲ್ಪಿ....ಸ್ತ್ರೀತಿ

ಅಲ್ಪಂಬಮ್....ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿ

ಆ

ಆಕಲಿತ....ಕೂಡಿದ
ಆಗಮ....ರಾಷ್ಟ್ರ
ಆಜೀವ....ಆಪ್ರಾಣಿ
ಆಜ್ಞೆ....ಆಜ್ಞೆ, ಭಾಷೆ
ಆಣ್ವ....ಬವೆಯ
ಆತ್ಮಜ....ಮಗ
ಆತ್ಮಜಾತೆ....ಮಗಳು
ಆತ್ಮಜೆ....ಮಗಳು (ಸೀತೆ, ಪಾರ್ವತಿ)
ಆತ್ಮಸಂಭವ....ಮನ್ಮಥ
ಆರ್ತರೇ....ಸಮರ್ಥರೇ
ಆನಕ....ಭೀರಿ
ಆನನ....ಮುಖ

ಅಮ್ನಾಯ....ನೇದ
ಅಯತ....ಪಿಸ್ತಾಕಪಾದ
ಆರೈದು....ಪಿಪಾಸಿಸಿ
ಆಲ್ಪಗಮೋ....ಮುಳುಗಿದನೋ
ಆವಗಂ....ಯಾವಾಗಲೂ, ಸದಾ
ಅವಳಿ....ಸಮೂಹ, ಗುಂಪು, ಸಾಲು
ಅವಿಗೆ....ಬೆಂಕಿಯ ಕುಂದ
ಅವೃತ....ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ
ಅಶಿಷ....ಕರಕೆ
ಅಶುರುಕ್ಷಣೆ....ಬೆಂಕಿ
ಆಹವ....ಯುದ್ಧ
ಅಳಿ....ಸವಿ

ಇ

ಇಂದು....ಚಂದ್ರ
ಇಕ್ಕೈ....ವಾಸಸ್ಥಾನ
ಇರ್ಕ್ಕಡೆ....ಎರಡೂ ಕಡೆ
ಇರ್ಕೆ....ಆಶ್ರಯ (ನಾ); ಇರಲಿ (ಕ್ರಿ)
ಇರ್ಚಿದಿದ....ತುಳಿತದಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ಇನ....ಬವೆಯ

ಇಲ್ಲುಹಿ....ಬಾಗಿ
ಇಲ್ಲುಸಿಲ್....ಇರಿಚಲು, ಮೃಗವನ್ನು
ಕೆಡೆಯನ ಗುಳಿ, ಬಿರುಗಾಳಿ (?)
ಇಲ್ಲುಂಪೆ....ಇರುವೆ
ಇಲ್ಲುಲು....ಮೃಗವನ್ನು ಕೆಡಹಲು
ಬದ್ಧವ ಗುಳಿ

ಈ

ಈಗಿ....ಕೊಡಲಿ
ಈಂಟುಗೆ....ಹೀರಲಿ

ಈಡಿಲ್ಲುವ....ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಿಂಸಿಸಿದ
ಈರೇಲ್ಲಾ ಲ....೧೪ ವರುಷ

ಉ

ಉರ್ಚಿ....ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು
ಉಜ್ಜುಗಿಸ....ಉದ್ಯೋಗಿಸುವ; ಪ್ರಯ
ತ್ನಿಸುವ
ಉಣ್ಣೆ....ಹೊಮ್ಮಲು
ಉಡುಪಪುರ....ಉಡುಪಿ
ಉತ್ತಮಾಂಗ....ತಲೆ
ಉತ್ತರಿಸಿ....ದಾಟಿ
ಉತ್ಸ....ಒರತೆ
ಉದಿಸ....ಹುಟ್ಟುವ
ಉನ್ನಿಲಿತ....ಪ್ರಕಾರಿತವಾದ; ಉತ್ತೇಜಿತ
ವಾದ; ಅಲಂಕೃತವಾದ
ಉಪಟಳ....ತೊಂದರೆ
ಉಪರಾಗ....ಗೃಹಣ; ಕತ್ತಲು

ಉಪಲಬ್ಧಮುಕ್ತ....ದೊರೆಯುತ್ತದೆ
ಉಪಹತಿ....ಪೆಟ್ಟು
ಉಪ್ಪರಂ....ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ
ಉಮ್ಮಳ....ವ್ಯಥೆ
ಉರ್ದರೆ....ಭೂಮಿ
ಉರಿಸಿ....ಸುಟ್ಟು
ಉಪ್ಪಿ....ಹೇಚ್ಚಾಗಿ
ಉಲಾಪಿ....ಕದಲ ಹಂದಿ
ಉಪ್ಪ....ಒಂಟಿ
ಉಸಿಕನೆ....ಮೌನದಿಂದ
ಉಳ್ಳೆ....ಹೊಯಲು; ನಡುಗಳು
ಉಳ್ಳೊಡೆ....ಇದ್ದರೆ

ಊ

ಊನೆಯ....ಕೊರತೆ

ಊರ್ಧ್ವ....ಮೇಲೆ

ಋ

ಋಣತೇಜ....ಹಿಂದಿನ ಕವಿಗಳಿಂದ ಕೊಂಡ ಪದ, ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮುಂತಾದುವು;

ಹಳೆಯ ಜಾತಿ

ಎ

ಎಡ್ಡಮ್....ಮನೋಹರವಾಗಿ
ಎಣ್ಣೆನೆ....ಎಂಟು ದಿಕ್ಕು
ಎಣ್ಣೆಯ್ಯನಮ್....ಎಂಟು ಮೈಯನನು;
ಶಿವ
ಎಣೆಗಾಲಿ....ಎರಡು ಚಕ್ರ; ಒಂದು
ಜೊತೆ ಚಕ್ರ

ಎಯ್ತೆ....ಚೆನ್ನಾಗಿ
ಎರಳೆಗಣ್....ಜಿಂಕೆಯ ಕಣ್ಣು
ಎಪ್ಪಕ....ಪ್ರೀತಿ
ಎಪ್ಪಗಿ....ನಮಸ್ಕರಿಸಿ
ಎಪ್ಪಿಮನಮ್....ನೀರಾದ ಮನಸ್ಸು
ಎಪ್ಪಿಯ....ಗಂಡ

ಎಲರ್....ಗಾಳಿ

ಎಲೆವನೆ....ಪರ್ಣಕುಟಿ

ಎಸಗಿ....ಮಾಡಿ

ಎಸೆ....ಪ್ರಕಾಶಿಸು

ಏ

ಏಗಲಂ....ಸದಾ

ಏಗೆಯ್ದರು....ಏನು ಮಾಡುವರು

ಏಱ್ಱಿಱ್ಱಿ....ಉಬ್ಬರವಿಳಿತ

ಏವೇ ಲ್ಲವ್ವಿಸು....ಏನು ಹೇಳಲಿ

ಏಳಿಸಿತು....ಧಿಕ್ಕಾಡಮಾಡಿತು

ಐ

ಐದೆ....ಚೆನ್ನಾಗಿ

ಐಸರೆ....ಐದೆಳೆ ಸರ

ಒ

ಒಕ್ಕಣಿಸು....ಹೇಳು

ಒಟ್ಟಜ....ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆ

ಒಟ್ಟರ್....ಇಷ್ಟಪಡರು

ಒಟ್ಟಿಗ....ಸೇವಕ, ಒಂಟಿಗ

ಒಡರ್ಚಿದ....ಉಂಟಾದ

ಒಡರ್ಚುಗೆ....ಮಾಡಲಿ

ಒಪ್ಪಂಬಾಸಿ....ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಳಿದು

ಒರೆ....ಹೇಳು

ಒಮರ್....ಮೈಜೋಡು ; ಕಬ್ಬಿಣದ
ಕವಚ ; ರೆಕ್ಕೆಯ ಬಲ

ಒರೈ....ಒಂದು ಸಾರಿ

ಒಸರೆ....ಒಳರು ಸುರಿಯಲು

ಒಸೆದು....ಇಷ್ಟಪಟ್ಟು

ಒಳರ್ದು....ಕೂಗಿಕೊಂಡು

ಒಳರೆ....ಗರ್ಜಿಸಲು

ಒಳ್ಳುಡೆ....ಒಳ್ಳೆಯ ಬಟ್ಟೆ

ಓ

ಓಗರೆ....ಅನ್ನ

ಓಘ....ಸಮೂಹ ; ಗುಂಪು

ಓಪಳ್....ಪ್ರಿಯೆ ; ಪ್ರೇಯಸಿ

ಓವು....ಪ್ರೀತಿಸು

ಅಂ

ಅಂಕ....ಗುರುತು ; ಮಧ್ಯ

ಅಂಚಿತ....ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ

ಅಂಚೆ....ಹಂಸ

ಅಂತಕ....ಯಮ

ಅಂದಣ.... ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ
ಅಂಬರ.... ಅಕಾರ
ಅಂಬು.... ಬಾಣ ; ನೀರು

ಅಂಭಪ್ರಣಧಿ.... ಮೋಡ
ಅಂಭೋಧಿ.... ಸಮುದ್ರ

ಕ

ಕಕ್ಷ.... ಕಂಕುಳು
ಕಚ್ಚಪ.... ಅಮೆ
ಕಜ್ಜ.... ಕಾರ್ಯ
ಕಟಕ.... ತಪ್ಪಲು
ಕಟಕಿ.... ಹಾನ್ಯ, ಅಣಕ
ಕಟ್ಟಿದಿರು.... ನೇರವಾಗಿ ಇದ್ದಿರನಲ್ಲಿ
ಕಡವರ.... ಬೆನ್ನ
ಕಡುಪು.... ಉತ್ಪಾಪ
ಕಡೆವಗಲ.... ಸಂಜೆಯು
ಕಡ್ಡೊಸಪ್ಪಟ.... ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ
ಅಸೆಪಡಲು
ಕಣ್ಣುರುಳಿ.... ಕಣ್ಣೆಂಬ ದುರುಳಿ ವಕ್ತಿ ;
(ಹೆಣ್ಣು ಗಿಣಿ)
ಕಪಿಮುಖ.... ನಂದಿ, ಸುಗ್ರೀವ
ಪ್ರಮುಖರು
ಕಬ್ಬ.... ಕಾವ್ಯ
ಕಬ್ಬಿಗ.... ಕವಿ
ಕಂಬುಕಂಧರೆ.... ಶಂಖವಂತೆ ಕೊರಳು
ಉಳ್ಳವಳು
ಕಮಲ.... ಆಮೆ
ಕಮಲ.... ನೀರು
ಕಮಲಭಸ್ಮಾಂಕುರ.... ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ
ಕಮಲಸಂಭವ.... ಬ್ರಹ್ಮ
ಕಮಲೆ.... ಲಕ್ಷ್ಮಿ
ಕಮ್ಮಿಣ್ಣ.... ಪರಿಮಳದ ಎಣ್ಣೆ

ಕಮ್ಮೆಲರ್.... ಕಂಪಿನ ಗಾಳಿ
ಕಂದರ.... ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲು
ಕನ್ನದೊಡವು.... ಕರ್ಣಾಭರಣ
ಕದಿರ್ಪಗಲ್.... ಕಿರಣಗಳ ಹಗಲು
ಕರ್ಕಸಿ.... ಕರ್ಕಶೆ
ಕರಂಡ.... ಕರಡಿಗೆ
ಕರಿ.... ಅನೆ
ಕರ್ಚಿ.... ತೊಳೆದು
ಕಬ್ಬಗೋಲು.... ಕಬ್ಬಿನ ಕೋಲು
ಕಲ್ಪಭೂರುಹ.... ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ
ಕವಿ.... ಶುಕ್ರಗ್ರಹ ; ಕಾವ್ಯಕರ್ತೃ
ಕಾಂಚಿ.... ಸೊಂಟದ ಪಟ್ಟಿ ; ಡಾಬು
ಕಾಪಥ.... ಕೆಟ್ಟದಾರಿ ; ಕಪ್ಪುಮುಳ್ಳುಗಳ
ದಾರಿ
ಕಾನು.... ಮನ್ಮಥ, ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ
ಬಂದು
ಕಾಲಕರ್ಮ.... ಕಾಲಕ್ರಮ ; ಕಾಲಾನುಸಾರ
ವಾದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ
ಕಾಲ್ಮಗ.... ಕಾಡು ಮೃಗ
ಕಾಲ್ಮಕ್ತೊಪ್ಪರಿ.... ಕಾಡಿನ ನದಿ
ಕಾಲ್ಮಕ್ತೊಜ್ಜ.... ಕಾಡುನದಿ
ಕಿತ್ತಡಿ.... ಋಷಿ
ಕಿರಣಮಾಲಿ.... ಸೂರ್ಯ
ಕೀಲ್ಪರಿವ.... ಕೆಳಕ್ಕೆ ಹರಿವ
ಕೀಲ್ಪಿಳಿ.... ಸಾತಾಳ

ಕೀಶಬಲ.... ಕಪಿಸೇನೆ
 ಕೀಲಾಲ.... ನೀರು
 ಕುಡುವಳಿ.... ?
 ಕುಠಾರಧಾರಿ.... ಪರಶುರಾಮ
 ಕುಪಿತನಾಗಿ.... ಕೋಪಗೊಂಡವನಾಗಿ
 ಕುಂತಲ.... ಮುಂ ಗುರುಳು
 ಕುಂಭಜನ್ಮ.... ಕೊಡನಣುಗ ; ಅಗಸ್ತ್ಯ
 ಕುಂಭಿ.... ನೀರಾನೆ
 ಕುಂಭೀನಸ.... ಅದಿಶೇಷ
 ಕುಮಾರ.... ಮಗ ; ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ
 ಸುಂದರನಾದವನು ; ದುಷ್ಟರನ್ನು
 ಶಿಕ್ಷಿಸುವವನು
 ಕುರುಜು.... ಫಲವಸ್ತ್ರ
 ಕುಱುಪು.... ಗುರುತು
 ಕುಱುಂಬ.... ಕುರುಬ
 ಕುಲಿತಶರೀರ.... ವಜ್ರವೇಹಿ ; ಹನುಮಂತ
 ಕುಶ.... ನೀರು

ಕೂರ್ಮ.... ಪ್ರೀತಿ
 ಕೆಂಗಣ್ಣು.... ಕೋಗಿಲೆ
 ಕೆಡೆ.... ಬೀಳು
 ಕೆತ್ತು.... ನಡುಗು
 ಕೆಳದಿ.... ಸಖಿ
 ಕೇತನ.... ಬಾವುಟ, ಭೃಷ
 ಕೇಯೂರ.... ಅಂಗವ
 ಕೈಗೈದುದು.... ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದುದು
 ಕೈರವ.... ಮೋಸ
 ಕೈದು.... ಅಯುಧ
 ಕೈರವ.... ನೈದಿಲೆ
 ಕೊಟ್ಟಿ.... ಒಳಮನೆ
 ಕೊಡನಣುಗ.... ಅಗಸ್ತ್ಯ
 ಕೋಡಗರು.... ಕಪಿಗಳು
 ಕೋವಿದ.... ಪಂಡಿತ
 ಕೋಲ್ವೊಗ.... ಕೋದಿರುವ ಮೃಗ
 ಕೌಶಿಕ.... ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ

ಖ

ಖಗ.... ಪಕ್ಷಿ ; ಸೂರ್ಯ

ಗ

ಗಡಣ.... ಸಮೂಹ
 ಗತಿ.... ಗಮನ ; ಪದಜೋಡಣೆ
 ಗಳ.... ಕುತ್ತಿಗೆ
 ಗಾಡಿ.... ಸೌಂದರ್ಯ
 ಗಿರಿಗರಿಷ್ಠ.... ಪರೈತಶ್ರೇಷ್ಠ
 ಗಿರಿಸುತೆ.... ಪಾರ್ವತಿ, ಗಂಗೆ
 ಗಿರೀಶ.... ಹಿಮವಂತ
 ಗುಡ.... ಬೆಲ್ಲ
 ಗುಮ್ಮ.... ಕಾಡುಕೋಳಿ, ಗೂಗೆ

ಗುರು.... ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ; ಬೃಹಸ್ಪತಿ
 ಗೇಹ.... ಮನೆ
 ಗೊಂದಲ.... ಸಮೂಹ
 ಗೋತ್ರವಾಸ.... ಹಿಮವಂತ
 ಗೋತ್ರೇಶ್ವರ.... ಭೂನಿಗೆ ಬಡೆಯ, ಗಿರೀಶ
 ಗಣ.... ಸಮೂಹ, ಗುಂಪು
 ಗಂಭೀರ.... ಕಳ ; ಬೊಟ್ಟು ಗುಣ
 ಗಾಂಪರು.... ದಡ್ಡರು, ಮೂರ್ಖರು

ಘ

ಘನ....ಮೋಡ

ಘನಸಾರ....ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರ

ಚಿ

ಚಮರೀರುಹ....ಚಾಮರ
 ಚಯ....ಗುಂಪು, ಸಮೂಹ
 ಚರ....ಸೇವಕ
 ಚಲತ....ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವ
 ಚಂಪಕ....ಸಂಪಗೆ
 ಚಿತ್ರಕಾಯ....ಹುಲಿ

ಚಿತ್ರಕ....ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವವನು
 ಚಿದ್ಭಾನು....ಅತ್ಮನೆಂಬ ಸೂರ್ಯ
 ಚಿಚ್ಚರ....ಶೀಘ್ರ
 ಚಿಂಬವಳ....ಕೆಂಪು ಹವಳ
 ಚೋದ್ಯ....ಅಶ್ವರಥ

ಜ

ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿ....ಚಕ್ರವಾಕ ಪಕ್ಷಿ
 ಜಗತ್ಪಾಣಿ....ವಾಯು
 ಜಗುನೆ....ಯಮುನೆ
 ಜಗುನೆಯಣ್ಣಿ....ಯಮ
 ಜಘನ....ನಿತಂಬ
 ಜಘನ್ಯಜರು....ಕೀಳುಜಾತಿಯಲ್ಲಿ
 ಹುಟ್ಟಿದವರು
 ಜಹಾಜೂಟಿ....ಶಿವ
 ಜಡ....ಜಲ; ನೀರು; ಜಡತ್ವ;
 ಸೋಮಾರಿತನ

ಜನ್ನ....ಯಜ್ಞ
 ಜಲಗ್ರಾಹ....ಮೊಸಳೆ
 ಜಲವಾಜಿ....ನೀರುಕುದುರೆ
 ಜವ....ವೇಗ, ಶೀಘ್ರ
 ಜಸ....ಕೀರ್ತಿ
 ಜಾತ....ಹುಟ್ಟಿದ
 ಜೀವನ....ಪ್ರಾಣ; ನೀರು
 ಜೊನ್ನ....ಬೆಳ್ಳಿಗಳು
 ಜೋಸೆಯರು....ಹೆಂಗಸರು
 ಜಂತದಣಿಗೆ....ದಂತದ ಬಾಚಣಿಗೆ

ಝ

ಝಲ್ಲರಿ....ಕುಚ್ಚು

ಝಷಾಕೃತಿ....ಮೀನಿನ ಆಕಾರ

ಞ

ತತಿ....ಸಮೂಹ
 ತನು....ದೇಹ

ತನೂರುಹ....ರೆಕ್ಕೆ
 ತಪ್ಪಿಸಂದಂ....ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು

ತಲ್ಪ....ಹಾಸಿಗೆ

ತವಸಿ....ಮುನಿ; ಋಷಿ; ತಪಸ್ವಿ

ತವೆ....ಹೆಚ್ಚಾಗಿ

ತಳಿರಡಿ....ಚಿಗುರಿನಂತಹ ಅಂಗಾಲು

ತಾಣ....ಸ್ಥಳ

ತಾನ....ಸ್ಥಾನ

ತಾಪಸಾಘ....ಋಷಿಗಳ ಸಮೂಹ

ತಾರಕ....ತಾರಕನೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸ

ತಾರಕ....ದಾಟಿಸುವ

ತಿರಿದು....ಸಂಚರಿಸಿ

ತಿರುಕ್ಕರನ್....ಅಡ್ಡಡ್ಡಲಾಗಿ ನಡೆವವನು

ತಿರೆ....ಭೂಮಿ

ತಿರ್ದುಗೆ....ತಿದ್ದಲಿ

ತಿವಿದೊಡೆ....ತುಂಬಿದರೆ

ತುಟ್ಟುಗಿ....ವ್ಯಾಸಿಗಿ

ತೂಣಮನ....ಹುಚ್ಚು ಮನಸ್ಸು

ತೂಲ್ಪು....ನುಗ್ಗಿ

ತೂಳ್ವು....ಹಸರಿಸಿ

ತೆಳ್ಳದಪು....ತೆಳ್ಳವಾದ ಕೆನ್ನೆ

ತೆಂಗಡಲು....ದಕ್ಷಿಣಸೂರ್ಯ

ತೋಡವಿಲಿ ಕೊಡಂಕೆ....ತೋಡವು

ಇಲ್ಲದ ಕಿವಿ

ತೊಟ್ಟಿ....ನದಿ, ಹೊಳೆ

ತೋರ್ಕೆಗೆ....ಮೇಲುನೋಟಕ್ಕೆ

ತೋಷಿಸು....ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸು

ತಂಗದಿರ....ಚಂದ್ರ

ತ್ರಿದಶ....ದೇವತೆ

ದೆ

ದ....ಕೊಡುವ

ದಕ್ಷಿಣಾಶೆ....ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕು

ದನುಜಿ....ರಾಕ್ಷಸಿ; ಶೂನ್ಯವಿ

ದಶಾಸ್ಯ....ರಾವಣ

ದಿಕ್ಕುಂಭಿ....ದಿಗ್ಗಜ

ದಿಗಧೀಶ....ದಿಕ್ಕುಗಳ ಒಡೆಯ

ದಶಕಂಧರ-ಹತ್ತು ಕತ್ತುಳ್ಳವನು; ರಾವಣ

ದಿಟ್ಟಿಸುತ....ನೋಡುತ್ತಾ

ದಿತಿಜ....ರಾಕ್ಷಸ; ರಾವಣ

ದಿತಿಸಂಭವರು....ದೇವತೆಗಳು

ದಿನಪಾತ್ಯಸಂಭವ....ಸುಗ್ರೀವ

ದಿವ....ಸ್ವರ್ಗ

ದಿವ್ಯಕೇಶ....ಸೊಗಸಾದ ತಲೆಕೂದಲು,

ಆಕಾಶಸಂಬಂಧವಾದ ತಲೆಗೂದಲು

ದಿವಿಜ....ದೇವತೆ

ದಿಶಾಂತ....ದಿಕ್ಕಿನ ಕೊನೆ

ದೀಧಿತಿ....ಕಾಂತಿ

ದೀರ್ಘನಾಸಿಕ....ಸೊಂಡಿಲು, ಉದ್ದವಾದ

ಮೂಗು

ದುಗುದ....ದುಃಖ

ದುಗುಲ....ದುಕೂಲ; ಬಟ್ಟೆ

ದುಮ್ಮಾನ....ಸಂಕಟ

ದೇವಪಾಲ....ಇಂದ್ರ

ದೇಸೆ....ಸೊಗಸು

ದಂತಿ....ಆನೆ

ದಂಭೋಳಿ....ಸಿಡಿಲು

ಧುರಂಧರ....ಸಮರ್ಥ

ದ್ಯುತಿ....ಕಾಂತಿ

ದ್ರಾವಕ....ಪಾಪನಾಶಕ; ವೇಗಕಾರಕ

ಮೋಹಂ...ಹಡಗು
 ಭನಂಜಯಂ...ಅಗ್ನಿ
 ಭನೇಶ್ವರಂ...ಕುಬೇರ
 ಭರ್ಮರಾಜಂ...ಯಮ
 ಭರಾಮರಜನಂ...ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು

ಧಾತ್ರೀ...ಭೂಮಿ
 ಧಾರಾಸಾರಂ...ಧಾರೆ ಧಾರೆಯಾದ ಮಳೆ
 ಧುರಂ...ಯುದ್ಧ
 ಧೂತಪಾಪಂ...ಗಂಗೆ
 ಧೇನುಂ...ಹಸು ; ಕಾಮಧೇನು

ನ

ನಕ್ರಂ...ಮೊಸಳೆ
 ನದಂ...ಗಂಡುನದಿ
 ನಭಂ...ಆಕಾಶ
 ನಮುಚಿಸೂದನಂ...ಇಂದ್ರ
 ನರವಾಹನಂ...ಕುಬೇರ
 ನಲ್ಪಾಯಿಂ...ಒಳ್ಳೆಯ ಬಾಯಿ
 ನವಿರನ್...ತಲೆಗೂದಲನ್ನು
 ನಸಿನಸಿನೆ...ತಿಳಿಯದಹಾಗೆ (?)
 ನಾಣಂ...ನಾಚಿಕೆ
 ನಾಡೆಂ...ಹೆಚ್ಚಾಗಿ
 ನಿಕರಂ...ಸಮೂಹ
 ನಿಕ್ಕುವಂ...ನಿಶ್ಚಯ
 ನಿಖಿಳಂ...ಸಮಸ್ತ
 ನಿಗಮಂ...ವೇದ
 ನಿಚ್ಚಂ...ನಿತ್ಯ
 ನಿಟಿಲಂ...ಹಣೆ
 ನಿಟ್ಟಿಸುತಂ...ನೋಡುತ್ತಾ
 ನಿರವದ್ಯೆ...ದೋಷರಹಿತ
 ನಿರಾಮಯಂ...ಅಪಾಯವಿಲ್ಲದ,

ಅನಿಷ್ಟಗಳಿಲ್ಲದ

ನಿಞ್ಞಿಗಿಂ...ಮಡಿಕೆ

ನಿರುಪಾಧಿಯಿಂ...ಯಾವ ಉಪಾಧಿಯೂ

ಇಲ್ಲದೆ

ನಿರ್ಜರಂ...ದೇವತೆಗಳು
 ನಿರ್ಜರಾಗರಂ...ಮುಪ್ಪನ್ನಿ ವಿಷವೂ ಇಲ್ಲದ ;
 ಮುಪ್ಪೆಂಬ ವಿಷವಿಲ್ಲದ ; ದೇವತೆಗಳಿಗೆ
 ಮನೆಯಾದ ; ಅಳಿವಿಲ್ಲದ ಗಣಗಳು
 ಇರುವ

ನಿರ್ನೇರಂ...ಸುಮ್ಮನುಮ್ಮನೆ ; ಬರಿದೆ
 ನಿರ್ದ್ರಾವಕಂ-ನಿಶ್ಶೇಷವಾಗಿ ನಾಶಪಡಿಸುವ
 ನಿಲಿಂಪದಸೆಂ...ಆಕಾಶದತ್ತ
 ನಿವದಂ...ಸಮೂಹ
 ನಿಸದಂ...ನಿಶ್ಚಯ
 ನಿಸ್ಸನಂ...ಧ್ವನಿ
 ನಿಸ್ತುಲಿತಂ...ಸಮಾನವಿಲ್ಲದ
 ನಿಳ್ಳಿಂ...ನೀಡಿ
 ನೀಡುಂ...ಹೆಚ್ಚಾಗಿ
 ನೀರದಂ...ಮೋಡ
 ನೀರಾವಾಸಂ...ನೀರಿನ ವಾಸ
 ನೀರ್ತರಗೊಂಪುಂ...ನೀರಿನೀರಿನಾಗಿ
 ನೀವೀತಂ...ಕತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಧರಿಸುವ ಶಲ್ಯ
 ನುತಂ...ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ
 ನೃಶಂಸಂ...ಕ್ರೂರಿ
 ನೆಗಪಿಂ...ಎತ್ತಿ
 ನೆಗಲ್ಪಾಂ...ಮೊಸಳೆ
 ನೆಗಲ್ಪಿಂ...ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ

ನೆಗಲ್ವು....ಮಾಡುವ
ನೆರವಿ....ಸಮೂಹ
ನೆರೆವೊಲ್ಲಾರ್....ಸಹಾಯಕರು ;
ನೆರೆಯೂರಿನವರು
ನೇರ್ಪಣೆ....ನೇರಾದ ಹಣೆ

ನೇಸಲ್ವು....ಸೂರೈ
ನೋಂತ....ವ್ರತತೊಟ್ಟಿ
ನೋಂಪಿ....ವ್ರತ
ನ್ಯಸ್ತಮಾನಸ....ನಟ್ಟ ಮನಸ್ಸು

ಪ

ಪಕ್ಕಾಗೆ....ಗುರಿಯಾಗೆ
ಪಚ್ಚ....ಅಭರಣ
ಪಂಚಮಸುವಾಣಿ....ಪಂಚಮ
ಸ್ವರದಂತಿರುವ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಳ್ಳವಳು
ಪಂಚಾಝ....ಸಿಂಹ
ಪಟ್ಟಿ....ಮಲಗಿ
ಪಟ್ಟಿಡೆ....ರೇಷ್ಮೆವಸ್ತ್ರ
ಪಟ್ಟಿಟ್ಟುದು....ಹಿಡಿತದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು
ಪಡಲಿಟ್ಟ....ಚೆಲ್ಲಾ ಪಿಲ್ಲಿಯಾದ
ಪಡಿ....ಪ್ರತಿ; ಬಾಗಿಲು
ಪಡುಗಡಲು....ಪಶ್ಚಿಮ ಸಮುದ್ರ
ಪಂಡಿತ....ಪಂಡಿತವಕ್ಕಿ, ಗಿಣಿ
ಪತಂಗ....ಸೂರೈ
ಪದ....ಪಾದ; ಪದ್ಯ, ತಪ್ಪಲು,
ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರ
ಪದ್ಯಾವಳಿ....ಕಾಲುದಾರಿ
ಪಯ....ನೀರು
ಪರಿಗೆ....ಗುರಾಣಿ
ಪರಿಜನ....ಸೇವಕರು; ಪರಿವಾರದವರು
ಪರಿಮಿತ....ಹಿತಮಿತವಾದ
ಪರಿಲಸಿತ....ಪ್ರಕಾಶ

ಪರಿವಿಡಿ....ಸಾಲು
ಪವಡಿಸಿದ....ಮಲಗಿದ
ಪವಮಾನ....ಗಾಳಿ
ಪಸದನಂ....ಪ್ರಸಾಧನ; ಅಲಂಕಾರ
ಪಲ್ಪವಾತು....ಹಳೆಯ ಮಾತು; ವೇದ;
ಮಹಾಭಾರತ
ಪಾಟಲಾನನೆ....ಪಾಟಲದ ಹೂವಿನಂತೆ
ಕೆಂಬಣ್ಣದ ಮೊಗವುಳ್ಳವಳು
ಪಾದಜ....ಶೂದ್ರ
ಪಾವಕ....ಅಗ್ನಿ
ಪಾವನಿಸಿ....ಶುದ್ಧಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ
ಪಾಪ್ಪು....ವಿಮಾನ
ಪಿಕ....ಕೋಗಿಲೆ
ಪಿಂಜಗುಟ್ಟಲು....ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಜಾರಲು
ಪಿಡಿಗೊರಲು....ಸಣ್ಣ ಕಂಠ
ಪಿಪಾಸೆ....ಬಾಯಾರಿಕೆ
ಪಿಪೀಲಿಕ....ಇರುವೆ
ಪಿಂಪಾಲ್ಪುವೆ....ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ವಿಚಾರ
ಪಿಮ್ಮೆಯ್ಯೋಳ್....ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ
ಪಿತುನನ್....ಚಾಡಿಕಾರ
ಪಿಳ್ಳಿ....ಹಿಳಿ; ಹಿಂಡು

ಪೀಯೂಷ....ಅಮೃತ
 ಪುಂಜ....ಸಮೂಹ, ಗುಂಪು
 ಪುಂಡ್ರತ್ರಯ....ಮೂರು ನಾಮ
 ಪುಣ್ಯಜನ....ಬಳ್ಳೆಯ ಜನ (ವಿಭೀಷಣ,
 ನಿರುತಿ, ಕುಬೇರ)
 ಪುಂಡರೀಕ....ಪುಂಡರೀಕ ಎಂಬ ನಾಗ,
 ಬೆಳ್ಳೊಡೆ, ಹುಲಿ
 ಪುದಿದುದು....ವ್ಯಾಪಿಸಿತು
 ಪುರಾಂತಕ....ಈರ್ವರ
 ಪುರುಳ್....ಸಾರ; ಪ್ರಯೋಜನ
 ಪುಳಿನ....ಮರಳು
 ಪೂಣ್ಣ....ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡಿದ
 ಪೆಕ್ಕಳಂ....ಹೆಚ್ಚಾಗಿ
 ಪೆಡಮೆಟ್ಟಿ....ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿ
 ಪೆಣ್ಣಲ್ಲೆ....ಹೆಣ್ಣು ಕತ್ತೆ
 ಪೆರ್ದರೆ....ದೊಡ್ಡ ತೆರೆ
 ಪೆಟ್ಟಿ....ಚಂದ್ರ
 ಪೆಳರ್ದು....ಭಯಪಟ್ಟು
 ಪೇರಡವಿ....ದೊಡ್ಡ ಕಾಡು

ಪೊಡರೆ....ನಡುಗಳು
 ಪೊಣ್ಣೆರೆ....ಹೊಮ್ಮಿರಲು
 ಪೊಣರ್ಕ....ಜಗಳ
 ಪೊವಲ್ಲು....ವ್ಯಾಪಿಸಿನ
 ಪೊಂಜುಗೆ....ಚಿಕ್ಕದ ಸರಿಗೆ
 ಪೊನಲ್....ಪ್ರಾಣ
 ಪೊಮ್ಮಿಗ....ಬಿಂಗಾರದ ಬಣ್ಣ;
 ಕಾಂಚನಮೃಗ
 ಪೊರೆಗೆ....ಕಾಂಚಲಿ
 ಪೊಪ್ಪುತು....ಹೊರತು
 ಪೊಲ್ಲು....ಹೊತ್ತು
 ಪೊಲ್ಲಲು....ಸಟ್ಟಣ
 ಪ್ರಬರ....ಸಮೂಹ
 ಪ್ರಗ್ರಹ....ದಗ್ಗ
 ಪ್ರಸುಧ....ಹೆಚ್ಚಾದ ಮದ
 ಪ್ರಪರ....ಸಂರ, ಶ್ರೇಷ್ಠ
 ಪ್ರವಾಳಾಧರೆ....ದವಳದ ಬಣ್ಣ ಗಂತೆ
 ತುಂಬಿಸುವಳು

ಫ

ಫಣಿವೇಣಿ....ಹಾವಿನಂತೆ ನಿಡಿದಾದ ಜಡೆಯುಳ್ಳವಳು

ಬ

ಬಗ್ಗದೊವಲು....ಹುಲಿಯ ಚರ್ಮ
 ಬಗೆ....ಮನಸ್ಸು
 ಬಜ್ಜರ....ವಜ್ರ
 ಬಡಬಾನಲ....ಸಮುದ್ರದ ಒಳಗಣ ಬೆಂಕಿ
 ಬಣಗು....ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ
 ಬದ್ದಣ....ಮಂಗಳವಾದ್ಯ
 ಬನ್ನ....ಭಗ್ನ; ಕಷ್ಟ
 ಬನ್ನದಲ್ಲಾವು....ಕಷ್ಟಗಳ ನಾಶ

ಬರ್ದು....ಮರಣ
 ಬರ್ದಿದಿರ್....ಬದುಕಿದಿರಿ (?)
 ಬಟ್ಟಾದೆ....ವೃಥಾ; ಸುಮ್ಮನೆ
 ಬಲಂಗೊಂದು....ಸಮಾಯ ಹೊಂದಿ
 ಬಲವರುತಿರಕ್ಕೆ....ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಾಕಾರವಾಗಿ
 ಸುತ್ತುತ್ತಿರಲು
 ಬಲವೈರಿ....ಇಂದ್ರ
 ಬವಣಿ....ಭ್ರಮಣ

ಬನರ... ಯುದ್ಧ
 ಬಸವಬ್ಬರು.... ರಕ್ತಿ ಗುಂಡಿ
 ಬಹುಸಾರ್ಥ.... ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳು
 (ಸಹ + ಸರ್ಥ); ವ್ಯಾಪಾರದ ಸರಕುಗಳು
 ಬಹುರತಬಾದುರಾಜಿ.... ಕಾರ್ತವೀರೈ
 (ಸಹಸ್ರ ತೋಳುಗಳಿಂದ ರಂಜಿಸುವವನು)
 ಬಲ್ಲಾಚಲ್ಲ.... ಪಕ್ಕ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ
 ಬಾಗುಲ್ಯ.... ವ್ಯಾಕುಲ; ಚಿಂತೆ
 ಬಾಡಬ.... ಬ್ರಾಹ್ಮಣ
 ಬಾಹುಜ.... ಪ್ರಿಯ
 ಬಾಹುಜನ್ಮ.... ಪ್ರಿಯರು
 ಬಾಹುಜಿಗಿ.... ಕರ್ತವ್ಯದ ದಂಗೆಯೆತ್ತಿರುವ
 ನೀರಿನ ಮೇಲೆ
 ಬಾಳೆ.... ಬಿಂದು ಚಾತುರ ಮೂನು
 ಬಾಲ್ಯಕ್ಕೆ.... ಬೆಳೆಸು
 ಬಿಗುರ್ತೆವು.... ನೆರೆಯೆತ್ತಿ
 ಬಿಜ್ಜೆ.... ಮೆಚ್ಚಿ
 ಬಿಡುಬಿಡು.... ಸಹಜವಾಗಿ
 ಬಿತ್ತರಿಸಿ.... ವಿವರಿಸಿ
 ಬಿತ್ತು.... ಬೀಜ
 ಬಿದಿ.... ವಿಧಿ
 ಬಿದುಗಲ್.... ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಶಿಲೆ
 ಬಿಡಾಜ.... ಇಂದ್ರ

ಬಿಡುಗಂಡಿ.... ಹೆಚ್ಚು ನೀರು ಹೋಗಲು
 ಕಟ್ಟಿದ ತೂಬು
 ಬಿನದ.... ವಿನೋದ
 ಬಿನ್ನಣ.... ವಿನೋದ
 ಬಿಸವಂದ.... ಅರ್ಥವೈ
 ಬಿಸುಗಡಿರ್.... ಸೂರ್ಯ
 ಬಿಸುಸಯ್ಯ.... ಬಿಸಿಯಾದ ಉಸಿರು
 ಬಿಯದ.... ವ್ಯಾಧ, ಬೇಡ
 ಬುಧ.... ವಿವಾಂಸ; ಬುಧ ಎಂಬ ಗ್ರಹ
 ಬೆಗದುಗೊಂದ.... ತಳನೆಳಗಾಗಿ
 ಬೆದೆ.... ಕಾಕರ
 ಬೆರಲೀಡುನರ್-ಬೆರಲಿತ್ತಿ ತೋರಿಸುವರು
 ಬೆಲ್ಲವತ್ತಂಗಿತ್ತು.... ಬಿಲ್ಲವತ್ತಿ ಎಂದು
 ಭ್ರಮಿಸಿ

ಬೆಸನ.... ವ್ಯಸನ; ವ್ಯಾಪಾರ
 ಬೆಳೆನೆಯರ್.... ಬೆಣ್ಣೆ
 ಬೇಗುದಿಗುದಿದು.... ಎಸರಿನಂತೆ ಕುದ್ದು
 ಬೇರಿಗರು.... ವ್ಯಾಪಾರಮಾಡುವವರು
 ಬಂತಿದೇರ.... ದರವಧಿ
 ಬಂದಣ.... ಬಂಧನ
 ಬಂಧುರ.... ಮನೋಹರ
 ಬೃಂಹಿತ.... ಅನೆಯ ಕೂಗು

ಭ

ಭಗಣ.... ಗತ್ತೈಗಳ ಸಮೂಹ
 ಭಗವೇಶ.... ಚಂದ್ರ
 ಭವ.... ಕುಶಲ
 ಭಾನು.... ಸೂರ್ಯ; ಕಾಂತಿ
 ಭಾರತಿ.... ಮಾತು; ಸರಸ್ವತಿ

ಭೂಧರ.... ಅದಿಶೇಷ, ಕೈಲಾಸಪರ್ವತ,
 ಶ್ರೀರಾಮ
 ಭೂಭೃತ್ ಕುಲ.... ಬೆಟ್ಟಗಳ ಸಾಲು;
 ರಾಜರ ಸಮೂಹ
 ಭೂಭೃದ್ವರ.... ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠ

ಭಾಸ್ವತ್....ಹೊಳೆಯುವ
ಭೀಮ....ಭಯಂಕರವಾದ
ಭೂಜ....ಮರ
ಭೂಜಾತ....ಸೀತೆ
ಭೂತಕುಲ....ಪ್ರಮಥ ಗಣಗಳು ;
ಶಂಜಭೂತಗಳು
ಭೂತಪತಿ....ಜೀವಿಗಳ ಒಡೆಯ,
ಭೂತಗಣಗಳ ಒಡೆಯ

ಭೇದಿಸು....ಬೇರೆ ಕಾವ್ಯಗಳಿಂದ
ತೆಗೆದದ್ದಲ್ಲ ನನ್ನದೇ ಎಂದು
ತೋರಿಸು ; ತೀರಿಸು
ಭೋಗ....ಹೆಡೆ, ಭೋಗಸುಖ
ಭಂಗ....ಆಲೆ ; ಕಷ್ಟ
ಭೃಗೂದ್ವಹ....ಪರಶುರಾಮ
ಭ್ರೂ....ಹುಬ್ಬು

ಮ

ಮಕರ....ಮೊಸಳೆ
ಮಖ....ಯಜ್ಞ
ಮುಗುಡ....ಕಿರೀಟ
ಮಜ್ಜಿಹ್ವ....ನನ್ನ ನಾಲಿಗೆ
ಮಡುಹಿ....ಕೊಂದು
ಮಣಿ....ನಮಸ್ಕರಿಸು
ಮಣಿನಚ್ಚ....ರತ್ನದ ಅಭರಣ
ಮಥಿತಮಂ....ಕಡೆದದ್ದನ್ನು ;
ಮಜ್ಜಿ ಗೆಯನ್ನು
ಮಥಿಸು....ಕಡೆ
ಮಧ.ಪ....ದುಂಬಿ
ಮಧ್ಯೆ....ನಡುವುಳ್ಳವಳು
ಮನೋಭವ....ಮನ್ನಥ
ಮನ್ವಂತರ....೪೩೨೦೦೦ ಮಾನವ
ವರ್ಷಗಳು
ಮನ್ಮಾತೆ....ನನ್ನ ತಾಯಿ
ಮನ್ನೆಯ....ಸೇನಾಪತಿ
ಮರುತ್ಸುತ....ಹನುಮಂತ
ಮಱ್ಱಿಗೊಂಬುದು-ರಕ್ಷಣೆ ಪಡೆಯುವುದು
ಮಲಯಜ....ಗಂಧ
ಮಹಾಭೀಳ....ಹೆಚ್ಚು ಭಯಂಕರವಾದ

ಮಾರಹರ....ಮನ್ನಥನನ್ನು ಕೊಂದವನು ;
ಈಶ್ವರ
ಮಾಟ್ರಿಕ್ಕಿ....ಮಾಡಲಿ ; ರೀತಿ
ಮಾಂಜಲು....ಹೋಗಲು
ಮಿತ್ರ....ಸೂರ್ಯ
ಮಿತ್ರಸೂತಸುತನೊದ್ದವ....ಜಟಾಯು
ಮಿಸುಗು....ಹೊಳೆ, ಪ್ರಕಾಶಿಸು
ಮಿಳಿದರ್....ಜಲಿಸಿದ
ಮಿಲ್ವು....ಮೃತ್ಯು
ಮುಟ್ಟಿವಿಸಿ....ಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಬಂದು
ಮುತ್ತಯ್ಯ....ಬ್ರಹ್ಮ
ಮುಪ್ಪುರಿ....ಮೂರು ಹರಿ
ಮುಮ್ಮೈಮಾಟಿ ಬೆಸುಗೆ....ಪೊನ್ನಜನ್ಮ
ದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮ
ಮುಳಿ....ಕೋಸಿಸು
ಮೂರ್ಧಾಭಿಷೇಕನ....ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ
ಮೂರ್ವಲ್ಯಾ....ಮೂರು ವಂಶ
ಮೂಲ....ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾದ ಕಥೆ ;
ಬಂಡವಾಳ
ಮೂವಗಲ್....ಮೂರು ಹಗಲು ;
ಮೂರು ದಿನ

ಮಹಿ.... ಭೂಮಿ
ಮಹೀಧ್ರ.... ಬೆಟ್ಟ
ಮಸಗೇ.... ತಾಗಲು
ಮಸುಲ್ವ.... ಮಂಕಾದ
ಮಾಗಧರು.... ಹೊಗಳುಭಟರು
ಮಾಣ್ಣನೆ.... ಬಿಡುವನೆ
ಮಾಧವ.... ವಸಂತ; ವಿಷ್ಣು
ಮಾನಸಾಕಸ.... ಹಂಸ
ಮಾನಿಪಂತೆ.... ಗೌರವಿಸುವ ಹಾಗೆ
ಮಾತೃಂಡ.... ಸೂರ್ಯ

ಮೃದ.... ಈಶ್ವರ
ಮಯಾಗರೆವ.... ಅಡಗುವ
ಮೇಖಲೆ.... ಡಾಬು
ಮೇದಿನಿ.... ಭೂಮಿ
ಮೇಲುದು.... ಸೆರಗು
ಮೊಲ್ಲಗೆ.... ದನಿಮಾಡಲು
ಮೌಕ್ತಿಕ.... ಮುತ್ತು
ಮೌನಿಸತ್ತಮ.... ಮುಷಿಶ್ರೇಷ್ಠ
ಮಂಜು.... ಮನೋಹರ

ಯೆ

ಯತಿ.... ಭಂದಶ್ಯಾಸ್ತ್ರದ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ
ಪದ; ಮುನಿ
ಯುತ.... ಕೂಡಿದ, ಸಹಿತವಾದ

ಯೋಗ್ಯಾಶ್ರಯ.... ಯೋಗ್ಯಸ್ಥಾನ,
ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ

ರ

ರಮಾ.... ಹೆಂಗಸು
ರವಿರುಚಿ.... ಸೂರ್ಯನ ಕಾಂತಿ
ರವ.... ಶಬ್ದ
ರಯ.... ವೇಗ; ರಮ್ಯ
ರಸ.... ನೀರು
ರಸನ.... ನಾಲಗೆ
ರಸಾಲ.... ಮಾವು
ರಸೆ.... ಭೂಮಿ
ರಾಗಮಣಿ.... ಪದ್ಮರಾಗದ ಮಣಿ,
ಕೆಂಪು ಮಣಿ
ರಾಗರಸ.... ಸಂಗೀತದ ರಸ, ಮದಿರಾ
ರಸ, ಗೈರಿಕಾದಿ ಧಾತುರಾಗಗಳ
ರಸಗಳು; ಒಲವು
ರಾಜ.... ಚಂದ್ರ

ರಾಜಮೌಳಿ.... ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠ
ರಾಜನ್ಯನಿವಹ.... ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಸಮೂಹ
ರಾಜರಾಜ.... ಕುಬೇರ
ರಾಜವದನೆ.... ಚಂದ್ರನಂತೆ ಮುಖ
ಉಳ್ಳವಳು
ರಾಜಿ.... ಸಮೂಹ
ರಾಜಿತ.... ಪ್ರಕಾಶಿತ
ರಾಜೀವ.... ಒಂದು ಬಗೆಯ ಮೀನು
ರುಚಿ.... ಕಾಂತಿ
ರೇತೋಜಾತಕೀಟಿ.... ರೇತಸ್ಸಿನಿಂದ
ಹುಟ್ಟಿದ ಹುಳು
ರಂಗ.... ಕುಣಿತ
ರಿಂಗಣಗುಣಿದು.... ಕುಣಿದು ಕುಪ್ಪಳಿಸಿ

ಅ

ಲಾವಣ್ಯ....ಲವಣಸಂಬಂಧವಾದ ನೀರು ;
ಸಮುದಾಯಲೋಭಿ

ಲಾವಣ್ಯಲೀಲೆ....ಉಪ್ಪಿನ ಆಟ

ಎ

ವಜ್ರಿ....ಇಂದ್ರ
ವನವನಜವನಚರರ....ಕಾಡುಗಳನ್ನೂ,
ಮರಗಿಡಗಳನ್ನೂ, ಮೃಗಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನೂ
ವಲಂ....ನಿಶ್ಚಯ
ವಸುಮತಿ....ಭೂಮಿ
ವಹ್ನಿ....ಬೆಂಕಿ
ವಳಕ್ಷ....ಬಿಳುಪಾದ ; ಶುದ್ಧವಾದ
ವಾರ್ಧಿ....ಸಮುದ್ರ
ವಾಮನ....ಕುಳ್ಳ
ವಾಮಾಂಕ....ಎಡತೊಡೆ
ವಾರ....ಸಮೂಹ
ವಾರನಾರಿ....ಸೂಳೆ
ವಾರಾಶಿ....ಸಮುದ್ರ
ವಾರಾಶಿರಾಜ....ವರುಣ
ವಾರಿಜೋದ್ಭವ....ಬ್ರಹ್ಮ
ವಾರಿಧಿ....ಸಮುದ್ರ
ವಾಸವ....ಇಂದ್ರ
ವಾಹಿನೀನಿಕರ....ಸೇನಾಸಮೂಹ ;
ನದಿಗಳ ಗುಂಪು

ವಿಕ್ರಮಿ....ಶೂರ
ವಿಗತ....ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದ
ವಿತತ....ವಿಸ್ತಾರವಾದ ; ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ
ವಿತಾನ....ಸಾಲು
ವಿದಗ್ಧಿ....ಪ್ರೌಢ
ವಿದ್ಯೇಷಕ....ವೈರಿ

ವಿದ್ಯಮ....ಹವಳ
ವಿದೂಷಕ....ಹಾಸ್ಯಗಾರ
ವಿಧುಪುರ....ಉಡುಪಿಕ್ಷೇತ್ರ
ವಿನತ....ನಸುಸ್ಸರಿಸಿದ ; ವಿನತಾದೇವಿ
ವಿನಮಿತರು....ಬಾಗಿಲವರು
ವಿನಾಯಕ....ಗಣಪತಿ ; ಗರುಡ
ವಿಪಕ್ಷತ್ರಪುರವೈರಿ....ಈಶ್ವರ
ವಿಪಿನ....ಕಾಡು
ವಿಬುಧ....ವಿದ್ವಾಂಸ
ವಿಬುಧೇಂದ್ರ....ದೇವೇಂದ್ರ
ವಿಭಾಕರ....ಸೂರ್ಯ
ವಿಭಾಸಸು....ಸೂರ್ಯ ; ಅಗ್ನಿ
ವಿರಾಜತ್....ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ
ವಿಷ....ಕೇಡು ; ನೀರು
ವಿಷಯ....ಇಂದ್ರಿಯ
ವಿಹಂಗ....ಹಕ್ಕಿ
ವೈಕ....ಭಸ್ಮಾಸುರ
ವೈದ್ಧಿ....ಕಥೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಸೇರಿಸಿದ
ಭಾಗ ; ಬಡ್ಡಿ

ವೃಷ....ಪಾಪ ; ವೃಷಭ
ವೆಗ್ಗಳಿಸಿ....ರೇಗಿ
ವೇದಚೋರ....ಸೋಮಕನೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸ
ವೇಣಿ....ಜಡೆ
ವಂಶ....ಬೆನ್ನುಮೂಳೆ, ಬಿದಿರುಮೆಳೆ, ಕುಲ
ವಾಂಛಿತ....ಅಭಿಲಾಷೆ

ಶ

ಶಕುಲ.... ಸೀಗಡಿ, ಕೊಚ್ಚಲಿ ಮುಂತಾದ
ಚಿಕ್ಕ ಮೀನುಗಳು
ಶಕ್ರ.... ಇಂದ್ರ
ಶತಪತ್ರ.... ಕಮಲ
ಶರ.... ನೀರು
ಶಿವ.... ಮಂಗಳ; ಈಶ್ವರ
ಶೀತಾಂಶು.... ಚಂದ್ರ

ಶುಕ್ತಿ.... ಚಿಪ್ಪು
ಶುಕ್ಲ ಧ್ವಜ.... ಬಿಳಿಯ ಬಾವುಟ
ಶ್ರೀಶಂಕರಂ.... ಶ್ರೀ ಶಂಕರನು,
(ಶ್ರೀಶಂ + ಕರಂ) ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯಾದ
ವಿಷ್ಣುವು; ಹೆಚ್ಚಾಗಿ
ಶ್ರೀಯ... ಬಳ್ಳಿಯದು

ಷ

ಷಟ್ಟಿದ.... ದುಂಬಿ; ವಾರ್ಧಕಷಟ್ಟಿದ

ಸ

ಸಕ್ಕದ.... ಸಂಸ್ಕೃತ
ಸಟೆ.... ಸುಳ್ಳು
ಸಡ್ಡೆ.... ಸಲು....?
ಸತ್ತ.... ಪ್ರಾಣಿ; ಬಲ
ಸದ್ಮ.... ಮನೆ; ನಿಲಯ
ಸದಾರಾಮ (ಸತ್ + ಅರಾಮ)....
ಬಳ್ಳಿಯವರಿಗೆ ಆಶ್ರಯಸ್ಥಾನನಾದ
ಸನ್ನೆಯ.... ಸನ್ನಾಹ
ಸಮನಿಸಿತು.... ಉಂಟಾಯಿತು
ಸಮಂತು.... ಚೆನ್ನಾಗಿ
ಸಮಾಕಲಿತ.... ಕೂಡಿದ
ಸಮಾಶುಗ.... ವೇಗವಾಗಿ ಹೋಗುವುದು
ರಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು
ಸಮೀರ.... ವಾಯು
ಸಸಿ.... (ಶಶಿ) ಚಂದ್ರ
ಸಹಕಾರ.... ಮಾವಿನ ಮರ
ಸಹಜರ್.... ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರು
ಸರಿದ್ವರ.... ವರುಣ

ಸುರಾಗಮ.... ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಿರುವ ಲಕ್ಷ್ಮಿ
ಯೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ವಿಷ್ಣು; ದೇವದಾರು
ಮರಗಳು; ದೇವತೆಗಳ ಬರುವಿಕೆ
ಸುವರ್ಣಪಕ್ಷ.... ಚಿನ್ನದ ಗರಿ
ಸುಹೃತ್ ಸುಹೃದರ್.... ಬಳ್ಳಿಯ
ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಸ್ನೇಹಿತರು
ಸೂಡಿ.... ಮುಡಿದು
ಸೂಸಕ.... ಮುಂಗುಸುಳಿನ ಅಭರಣ
ಸೂಲ್ಪುಟು.... ಕ್ರಮವಾಗಿ
ಸೂಲ್ಪುರುಗುತೆ.... ಬಾರಿಬಾರಿಗೆ ಸುತ್ತುತ್ತ
ಸೂಲ್ಪೈಪ.... ದನಿಮಾಡುವ
ಸೆತೆದ.... ಹಿಂದೆ ನಿಂತ
ನೆರೆಗೊಲ್ಲಲ್.... ಸೆರೆಬಿಗಿದ ಕೊರಳು
ಸೈಪಿಡಿದು.... ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಿಡಿದು
ಸೈಪು.... ಪುಣ್ಯ
ಸೈಮಿನಿ.... ಸಂಯಮಿನಿ, ನರಕ
ಸೈಯ್ಯಡಿ.... ಋಜುವಾದ; ಸಾಮ್ಯವಾದ
ವಾದ

ಸರಸಿಜಭವಾಂಡ....ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ
 ಸಲ್ಲಲಿತ....ಮನೋಹರ
 ಸವನಿಸಿ....ಹೊಂದಿಸಿ
 ಸಾರುತ....ಸಮಾಸಿಸುತ್ತ
 ಸಾಲ....ಸಾಲವೃಕ್ಷ
 ಸಾಸ....ಸಾಹಸ
 ಸಿರಿಬಲ್ಲಹ....ಶ್ರೀವಲ್ಲಭ ; ರಾಮ
 ಸೀಮಂತಿನಿ....ಸ್ತ್ರೀ
 ಸುಕೃತ....ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ; ಪುಣ್ಯ
 ಸುಟ್ಟುವೆರಲು....ತರ್ಜನಿ ಎಂಬ ಬೆಟ್ಟ ;
 ತೋರುಬೆರಳು
 ಸುತಿ....ರುತಿ
 ಸುನಯನೆ....ಮನೋಹರವಾದ ಕಣ್ಣುಳ್ಳ
 ವಳು ; ಸುಲಭವಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸಲ್ಪಡುವ
 ಕಾವ್ಯವೆಂಬ ಕನ್ನಿಕೆ
 ಸುಪುನ್ನಾಗ....ಒಳ್ಳೆಯ ಪುನ್ನಾಗ ಎಂಬ
 ಹೆಸರಿನ ನಾಗ, ಒಳ್ಳೆಯ ಅನೆ,
 ಗಂಡು ಅನೆ
 ಸುಮುಕುಳ....ಒಳ್ಳೆಯ ಮೊಗ್ಗು
 ಸುರದನೆ-ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಲ್ಲುಳ್ಳವಳೆ ; ಸುದತಿ
 ಸುರಪ....ಇಂದ್ರ

ಸೈವಜ್ಞಾನಿ....ನೇರವಾಗಿ ಹರಿದುದು
 ಸೋಗೆಗಣ್ಣು ಬಲೆ....ತುದಿಗೆ ಕಪ್ಪು ಹಚ್ಚಿ
 ಕೊಂಡಿರುವ ಕಣ್ಣುಳ್ಳ ಹೆಣ್ಣು ;
 ನವಿಲುಗರಿಯ ಕಣ್ಣುಳ್ಳವಳು
 ಸೋಮ....ಉಮೆಯೊಡನೆ ಕೂಡಿರುವ
 ಶಿವ, ಚಂದ್ರ
 ಸೋಮ....ಚಂದ್ರ
 ಸೋಮಪುರ....ಉಡುಪಿ
 ಸ್ತೋಮ....ಗುಂಪು
 ಸೌರಿಪುತ್ರಿ....ಸ್ವಯಂಪ್ರಭೆ
 ಸೌಸವ....ವಾಸನೆ
 ಸಂಕ....ಶಂಖ
 ಸಂಕುಲ....ಗುಂಪು
 ಸಂಗರ....ಯುದ್ಧ
 ಸಂದೆಗಂಬಡೆ....ಅನುವಾನಪಡಲು
 ಸಂದೋಹ....ಗುಂಪು
 ಸಂಧಿ....ಅಂಗಗಳ ಸಂಧಿ ; ಪದಗಳ ಸಂಧಿ
 ಸಂಭಾವಿಸು....ಗೌರವಿಸು
 ಸಂಭಾವ್ಯ....ಸ್ತೋತ್ರಾರ್ಹ
 ಸಂವರ್ತಜಂಝಾಪಾತ....ಪ್ರಳಯ
 ಕಾಲದ ಬಿರುಗಾಳಿ
 ಸ್ವಜ....ಹಾರ

ಹ

ಹರಿ....ಇಂದ್ರ, ವಿಷ್ಣು, ಸೂರ್ಯ, ಹಂಸ,
 ಕುದುರೆ, ಸರ್ಪ, ಸಿಂಹ
 ಹರಿಪುತ್ರ....ರಾಹು, ಕೇತು
 ಹರಿವಾಹನ....ಮಂಗಳ ಗ್ರಹ
 ಹರಿಸುತ....ಕೇಸರಿಯೆಂಬ ವಾನರನ
 ಮಗನಾದ ಹನುಮಂತ ; ಸೂರ್ಯನ
 ಮಕ್ಕಳಾದ ಶನಿ ಮುಂತಾದ ಗ್ರಹಗಳು
 ಹರ್ಮ್ಯಾಗ್ರ....ಉಪರಿಗೆಯ ತುದಿ

ಹಿಮಕರ....ಚಂದ್ರ
 ಹುತಾಶನ....ಅಗ್ನಿ
 ಹೂಣೆಯ....ಹೊಟ್ಟೆಯ ಕಿಚ್ಚು
 ಹೇಮಾಕ್ಷ....ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ
 ಹೈಮಕಟಕ....ಚಿನ್ನದಂತಹ ಕಟ್ಟು ;
 ಹಿಮಮಯವಾದ ತಪ್ಪಲು ; ಚಿನ್ನದಕಡಗ
 ಹಸುಗೆ....ಹಂಚಿಕೆ
 ಹಂತಿ....ಪಂಜು ; ಸಾಲು

ತ ಪ್ಪೋಲೆ

ಪುಟ	ಪದ್ಯ	ತಪ್ಪು	ಏಪ್ಪು
೨	೭	ನಮುಚಿತದೆ	ಸಮುಚಿತದೆ
,,	,,	ಮಣವೆನೆಂದು	ಮಣವೆನೆಂದುಂ
೮	,,	ಶಶಿಧರಾನನೆ	ಶಸಧರಾನನೆ
,,	,,	ಸುಶೇಣ	ಸುಷೇಣ
೧೦	೧೩	ಪ್ರಾಕಾರಮನೆ	ಪ್ರಾಕಾರಮನೆ
೧೨	೨೩	ಬೆಳ್ಳೋರೆಂಯೇ	ಬೆಳ್ಳೋರೆಂಯೆ
೧೫	೩೨	ಬಳಿಕೆನ್ನೊಳು	ಬಲ್ಲಾಕೆನ್ನೊಳು
,,	,,	ನೆರೆ	ನೆಟ್ಟರೆ
೧೭	೪೩	ನೋಂಪಿನ	ನೋಂಪಿಯು
೨೦	೫೪	ತಮ್ಮನೊಳಕಟಂ	ತಮ್ಮನೊಳಕಟ
,,	೫೫	ತನುವರ್ಪಿಸುವೆ	ತನುವನರ್ಪಿಸುವೆ
,,	,,	ಬಿಲಿ	ಬಲಿ
೨೫	೯	ನಿಟ್ಟವನ	ನಿಟ್ಟವನ
೨೯	೨೫	ಬಾನ್ವಟಂ	ಬಾಲ್ವಿಟಂ
೩೧	೩೪	ಪರ್ವಿ	ಪರ್ವೆ
೩೭	೫೮	ಮೆಲ್ಲೆಲ್ಲರ	ಮೆಲ್ಲೆಲ್ಲರ
೪೦	೨	ಪಡೆವ	ಪಡೆದೆ
,,	,,	ಮುಗುಲ್ಪಕ್ಕೆನ್ನ	ಮುಗುಲ್ಪಕ್ಕೆನ್ನ
೪೧	೫	ಕೊರೆಗೆ	ಕೊರಗೆ
,,	೭	ಕಿರಣವಿರುಚಿ	ಕಿರಣರವಿರುಚಿ
೪೨	೧೦	ಕಂಡುಪುವೆ	ಕಂಡಪುವೆ
೪೩	೧೪	ಮಾಳ್ವುಮ	ಮಾಲ್ವುಮ
೪೪	೧೬	ದೀಡಿಪ್ರಾದ	ದೀಡಿರಿದ
,,	೧೮	ಪರೆಕೆ	ಪರಕೆ
,,	೧೯	ಪುರ್ವುಗಳ	ಪುರ್ವುಗಳ
೪೬	೨೪	ಕಾಣ್ಪದಣುಗ	ಕಾಣ್ಪದಣುಗ

ಅಳ

ಶ್ರೀರಾಮಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಂ

೪೬	೨೬	ಕೊರ್ಮೆ	ಕೊರ್ಮೆ
೨೨	೨೨	ನೆನ್ನೆಗಂ	ನೆನ್ನೆಗಂ
೪೭	೨೮	ಪಟ್ಟಿ	ಪಟ್ಟಿ
೨೨	೩೦	ಕಡೆವಗಲೊಲಣೆಗೈ	ಕಡೆವಗಲೊಲಣೆಗೈ
೨೨	೩೧	ಸೊಗಸುಂ	ಸೊಗಸಂ
೨೨	೨೨	ಅರಿಗೇಲ್ಕಲ್ಕಿ	ಅರಿಗೇಲ್ಕಲ್ಕಿ
೪೮	೩೪	ಕರೆದುಪುದೆನಲ್	ಕರೆದುಪುದೆನಲ್
೫೧	೪೪	ಮಹೋತ್ಸವವಿರದೆ	ಮಹೋತ್ಸವವನಿರದೆ
೫೨	೫೧	ಮಡಿವಚ್ಚ	ಮಡಿವಚ್ಚ
೫೫	೬೦	ಭೂ	ಭೂ
೨೨	೬೩	ದಿಗ್ವಿಜಯರರ್	ದಿಗ್ವಿಜಯರರ್
೫೬	೬೫	ಶರಣಾಗತನುಭೂರಿಲಿಲ	ಶರಣಾಗತನುಭೂರಿಲಿಲ
೫೭	೭೧	ಕುಂಭೀರವರ್	ಕುಂಭೀರವರ್
೫೯	೭೬	ಬಹುಶತ	ಬಹುಶತ
೨೨	೨೨	ತುಗುವಿಸಿದ	ತುಗುವಿಸಿದ
೬೦	೮೨	ಬಾಗುಲೊಳಲ್ಪು	ಬಾಗುಲೊಳಲ್ಪು
೨೨	೮೩	ಸಾಕು	ಸಾಕು ಸಾಕು

ಇಡೀ ಲೇಖನ

೧. ರಾಗಿಣಿ
೨. ಗಗನಚುಕ್ಕೆ
೩. ಬಹುನಾರ
೪. ಕನ್ನಡ ಮೇಘ
೫. ಕನ್ನಡ ಶುರುತು
೬. ಕನ್ನಡ ರಘುವ
೭. ಕನ್ನಡ ಕುಮಾರ
೮. ವೈಮಾರಾಧನ
೯. ಕೆಲವು ಇಂಗ್ಲಿಷ್
೧೦. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ
೧೧. ಮುದ್ದುಬಿಕಾರಿ
ಅದ್ಭುತರಾಜ

